Si vis ad vitam ingredi serva mandata

Si cor non orat in vanum lingua laborat.

Omnes quidem currunt sed unus accipit bravium

Non coronabitur nisi qui legitime certaverit

Si Cupis ~~[illegible]~~ esse, bene vive

Melius est [illegible] quod [illegible]

Non remittitur Peccatum, Nisi restituatur ablatum

Disce bene vivere si cupis bene mori

Tota vita sapientis est meditatio Mortis

Qui mori nescit [illegible] [illegible] vitam.

Te faciente eleemosinam nesciat sinistra quid faciat dextera tua. –

M

BIBLIOTECA NAZION.LE
VITT. EMANUELE ROMA
130
D
7
Vol. UNICO

130.D.7

CANONES

ET, DECRETA

SACROSANCTI OECVME-NICI ET GENERALIS CON-CILII TRIDENTINI.

Sub Paulo III. Iulio III. & Pio IIII. Pont. Max.

Cum Indice Dogmatum, & Reformationis.

ALDVS

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS, M.D.LXVIII.

PAVLVS MANVTIVS
PIO LECTORI. S.

QVI de Catholica fide rectè ſentiunt, fatentur omnes utilisſimum fuiſſe humano generi, atque adeo ſalutare Concilium Tridẽtinum, quod eximia ſummi Dei erga nos clementia, Pij IIII. Pont. Max. ſapientia ſingulari, mirifica Legatorum Cardinalium, qui præfuere, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, Principum, & Patrum: qui interfuere, conſenſu, ita confectum abſolutumq; uidemus, ut exitioſam illam animorum peſtem, quæ quotidie ſerpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compreſſam eſſe, breui autem, ope diuina, cunctis populis & nationibus ad communem ſalutem conſentientibus, prorſus tolli poſſe omnes confidant. quo merito gratiæ ſunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII. qui hoc ſpectauit unum, & in hoc potisſimum ab illo primum die, quo ſummam inter omnes homines poteſtatem, delatam diuinitus, accepit, fixit cu

ras,& cogitationes oẽs,ut communibus ma lis generali Concilio mederetur, quo ſæpe remedio Chriſtiana Repub. erumpentibus uitijs occurrit,& impendentes ex diſſenſione,atque diſcordia calamitates euitauit. Hoc beneficiũ diſſeminari quãprimũ,ac diſtribui per orbem terrarũ,ad propagãdã ueritatẽ,& diuulgãdã Eccleſiæ Catholicæ ſententiã,neceſſe eſt. itaq; nunc eduntur puri Canones,& ipſa Decreta, cũ appendice nulla tãtũ ut ea cognoſcãtur,quæ primũ ſacroſancta Synodus ĩ Spiritu ſancto legitimè cõgregata,deinde Põtifex ipſe confirmando ſeruari pariter ab oĩbus in perpetuũ iusſit, nã reliqua Concilij acta, diligentisſimè per ſcribas publicos ipſo Cõcilio excepta,& literis mãdata,mox ita emittẽtur, ut,quæcũque res in controuerſiam uenerit, quæcunque uel ſententia dicta,uel oratio habita ſit oĩa deniq; agitata,quæſita,deliberata, ſuo quidque loco diſtinctè,& abundanter exponẽtur. Interim accipe ſummã rei lector optime,quæ ad ſalutem uehementer pertinet, uniuerſã uero Tridentini Concilij triũ Pontificũ diſtinctè tẽporibus hiſtoriã,eodẽ,cuius ad gloriã hæc omnia diriguntur,iuuãte Deo,propediẽ expecta. Nullã n. tanti negotij partẽ ignorare nõ modo iucũdũ eſt, uerũ ad multa etiam utile,& acommodatum, quod aliorum Conciliorũ lectio declarat.

Romæ. M. D. LXIV.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET generalis Concilij Tridentini.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iã tũ in quas perturbationes temporum, quotq. in commoda rerum ferè omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo & uigilia eſſet uocata cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & propemodum oppreſſa eſt, ſed ipſi etiam, ut homines circundati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires noſtras eſſe ſentiebamus. nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſeruandam a plurimis impendẽtibus periculis Rerump. omnia inuenimus odiis & diſſenſionibus plena, diſſentientibus pręſertim Principibus ijs inter ſe, quibus ſumma rerũ penè omnis a Deo permiſſa eſt. Cum unũ Ouile & unum Paſtcrem dominici eſſe gregis, ad inte-

gritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, neceſſariũ duceremus, ſchiſmatis, disſidiis, hæreſibus erat Chiſtiani nominis diuulſa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armi, atq; inſidiis Remp. optaremus noſtris erratis, noſtraq; cunctorum culpa, Dei, uidelicet ira peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatũ contra Italia contraq; Auſtriam; & Illyricum; terra, mariq́ue bellum: cum impius & immitis hoſtis noſter Turca nulla tempore requieſceret; noſtrorumq́. inter ſe odia, & diſſenſiones ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, ut di cebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorumq́; tempeſtate, tantisq́; excitatis fluctibus, cum eſſemus ad moderandam & guber nandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipſi noſtris ſatis fideremus: primum coniecimus in Domino cogitatus noſtros, ut ipſe nos nutriret, animumq́; noſtrum firmitate, & robore, mentem, conſilio ſapientiaq́; inſtrueret. Deinde ani mo repetentes, maiores noſtros, ſapientia admirabili, & ſanctitate prȩditos, ſæpe in ſummis Chriſtianæ Reip. periculis remedium optimũ, at que opportunisſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporũ generales conuentus adhibuiſſe; ipſi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquiſitisq́; Principum ſententijs,

tiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & oppurtuna ad hanc rem eſſe conſenſio; cum eos tunc non alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Epiſcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut litteris, & monumentis noſtris teſtatum eſt, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X. Kal. Iun. inchoandum; ſpem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio noſtrorum affuturus, & bonitate, ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniaq́; pericula Spiritu oris ſui facile depulſurus eſſet. Sed, ut ſemper inſidiatur pijs actionibus humani generis hoſtis, primum contra omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata ſuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus, ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtraque ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate, libertateque prorſus alienas, quas in alijs noſtris literis expresſimus. Qua propter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatem neceſſe habuimus; quæ tum non ſtatim nobis occurreret idonea, & apta; ad ſequentes Kal. Nou. prorogare Cōcilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus, & ꝑpetuus hoſtis noſter Turca

genti claſſe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore & periculo omnium, muniendis littoribus noſtris, finitimisq; auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea deſtitimus conſulere, & hortati Chriſtianos Principes, ut de idoneo habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent, quorum cum eſſent incertæ, uariæq; ſententiæ, tempusq; diutius, quam erat opus, uideretur extrahi: nos optimo animo, atq; ut arbitramur, etiam Concilio Vicentiam elegimus, urbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, cum ſtationem omnibus liberam, atque tutã in primis in ſe habentem, ſed cum iam tempus longius progreſſum eſſet; noueq; urbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iamq; Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hyemsq; eſſet propinqua; rurſus altè a prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens uer; Maijq; futuras Kalendas, compulſi fuimus. Quare firmiter conſtituta, atque decreta, cum & nos ipſos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq; conuentum pararemus, plurimum reputantes intereſſe cum celebrationis Concilij, tum uniuerſæ Chriſtianæ Reip. Chriſtianos Principes pace inter ſe, et cõcordia cõſentire; cariſſimos

in

in Chriſto filios noſtros, Carolũ Romanorũ Imperatorem, ſemper auguſtum, & Chriſtianisſimum Regem Franciſcum, duo pręcipua Chriſtiani nominis firmamenta, atque ſubſidia, orare, atque obſecrare inſtituimus, ut ad colloquium inter ſe, & nobiſcum una conuenerint; quorum quidem apud utrumque litteris, Nunciis, & a latere noſtro misſis, ex uenerabilium fratrum noſtrorũ numero, Legatis, ſæpisſimè egeramus, ut ex ſimultate, & disſidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq; ſuccurrere Chriſtianis rebus: quarum ſeruandarum cum eſſet illis poteſtas ab Deo præcipue tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris & ſeuera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Nicæam ſe contulere. quo nos quoque longum inter, & ſenili ætati noſtrę uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus: neque prætermiſimus interea, cum tempus Concilij præſtitutum, Kalendæ uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos ſummæ uirtutis, ac auctoritatis, a latete noſtro, de numero eorundem fratrum noſtrorũ, S.R.E. Cardinalium, Vincentiã mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undiq; uenientes exciperant, & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent & tractarent quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuerſi, omnia

accuratius

accuratius dirigere poſſemus. Interim uero in illud ſanctum opus, maximeque neceſſarium, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi ſtudio, omni pietate, ac diligentia Teſtis eſt nobis Deus, cuius freti clementia noſmet ipſos itineris, & uitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes ipſi teſtes, quos iam ſæpe, tamque uehementer Nuncijs, literis, Legatis, monitis, hortatu, præcibusque omnibus obſecraueramus, ut ſimultates deponerent, ut ſocietatem coirent, ut Chriſtianæ Reip. in maximum, propinquum iam adductæ diſcrimen, communibus ſtudij, & ſubſidijs opitularentur, Iam uero teſtes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq; animi noſtri labores, graues ſolicitudines, quas ob hanc rem & cauſam plurimas iam ſuſcepimus: nec tamen ad optatum exitum noſtra conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. ita enim uiſum domino Deo eſt quem tamen non deſperamus aliquando optata noſtra benignius reſpecturum: ipſi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod eſſet noſtro Paſtorali officio debitum, in hac re omiſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in aliam interpratetur partẽ: dolemus quidem; ſed tamen in dolore noſtro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplũ, et doctrinam

doctrinam patientiæ noſtræ ſuos uoluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine Ieſu, qui pax noſtra, eſt contumeliam paterentur. Verum in illo congreſſu, colloquioq; noſtro, quod Nicææ habitum eſt, etſi, peccatis noſtris impedientibus, inter duos Princeps uera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factę ſunt: quarum opportunitate nos ſperantes & ſacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem, apud Principes inſtituimus, ut & ipſi uenirent ad Cōciliū, & Prælatos ſuos pręſentes ducerent, abſentesq; accreſcerent. Qui cū de utroque ſe excuſaſſent, quod & ipſis redire in regna ſua tū neceſſe eſſet, & Pręlatos, quos ſecum habuiſſet, itinere, atque impendijs feſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret, nos hortati ſunt; ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cum eſſemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis noſtris, qui Vincentiæ erant, accepimus, tranſacto iam & longius pręterito Concilij ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prelatum Vincentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio acepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium poſſe, ipſis Principibus conceſſimus, ut differretur tempus agendi Concilij uſq; ad ſanctum Paſcha, diemq; feſtum futurę Dominicæ

reſurre-

reſurrectionis. Cuius noſtri precepti, expectatio niq; decretæ litterę Genuæ anno incarnationis Domini M.D.XXXVIII,IIII.Kal.Iul.factę, publicatæq. ſunt, atque hanc dilationem eo propenſius fecimus, quot pollicitus eſt nobis uterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur: & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationis pręponerentur, cum ipſum Concilium, pace facta multo deinde utilius, & ſalutarius Chriſtianæ Reip. futurum eßet: ſemper enim hęc pacis ſpes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus aſſentiri hortata eſt. Quam ſpem uehementer auxit poſt diſceßum a Nicæa noſtrum ipſorum duorum Principum inter ſe beneuola amicaq. congreſſio: quæ maxima noſtra cum lætitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona ſpe, ut tandem aliquando noſtras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta eſſe crederemus. Hanc igitur pacis concluſione cum & expeteremus, & urgeremus, nec ſolum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam cariſſimo in Chriſto filio noſtro, Ferdinando, Regi Romanorum, uideretur, actionem Concilij, niſi pace facta, ſuſcipi non oportere; cunctiq. a nobis per literas ſuoſq. Orato

tores contenderent,ut alias rurſus temporis prorogationes faceremus ; præcipue autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar , promiſiſſe ſe demonſtrans ijs, qui a catholica unitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum,ut aliqua concordiæ ratio iniretur;quod ante ſuam in Germaniam profectionem aptè non poſſet fieri : Nos eadẽ ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti , cum præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vincentiam conueniſſe, prorogationis nomen iam fugiente,quod tam ſępe fruſtra fuerat repetitum,celebrationem generalis Concilij ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus:itaque fecimus,& de ſuſpenſione huiuſmodi litteras,ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iun. M. D. XXXIX. dedimus , ſicuti ex illis perſpicuè poteſt intelligi . Ea itaque ſuſpenſione neceſſario per nos facta , dum tempus illud magis idoneum a nobis pacisq́. aliqua concluſio expectatur; quę & dignitatem poſtea frequentiamque Concilio,& Chriſtianæ Reip. præſentiorem ſalutem erat allatura ; Chriſtianæ interea res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hũgaris , Rege ipſorum mortuo,Turcã uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente ; Belgis ad defectionẽ a Cæſare ex parte quadam incitatis cuius defectionis comprimendæ cauſa per Galliã amiciſſime,& cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſime,

diſsime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio; tranſiens in Belgas Sereniſsimus Cæſar & illinc deinde in Germaniam profectus; conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum ſpe, pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores; potius diſcordias concitandas aptus eſſe uideretur; inducti ſuimus ad priſtinum Concilii generalis remedium; idq. per legatos noſtros, S. R. E. Cardinales ipſi Cæſari obtulimus, quod etiam poſtremo, & præcipue in Ratiſponenſi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noſter, Gaſpar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, ſumma doctrina, & integritate, Legatum noſtrum ageret: nam cum id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus ſententia peteretur a nobis, ut ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos, tolerandos declararemus, quod per ad œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Chriſtiana, & Catholica ueritas, neque noſtra, & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quam primum fieret, & proponi mandauimus neque uero in alia umquam ſententia, uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur: ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano, &

Chriſtia-

Chriſtianę religionis integritatem poſſe recuperari, ueruntamen id cum bona gratia, & uoluntate Chriſtianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem dum expectamus; dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulſi ſumus, omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cum de rebus ſanctis, & ad Chriſtianam pietatem pertinentibus conſilia ineuntur. Qua propter uidentes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem Chriſtianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mæroreq́. afflictis nullius iam Principis conſenſum expectare, ſed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & chriſtianę Reip. utilitatem attendere conſtituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum uniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco conſulere, aliquotque locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſis deſiderari uideremus, nos, & ſi in citeriore Italia commodius omnia tractari poſſe iudicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram uoluntatem paterna caritate deflexímus. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalen. Nou. haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quo ex Germania quidem, alijſque Ger-

maniæ

maniȩ finitimis notionibus facillimè ex Gallia, Hiſpania, cæteriſque prouincijs remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati conuenire poſſet. Dies autem Concilij ea a nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe haberet & publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reip. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta eſt, noluimus: Et tamen uidemus, tempora; agnoſcimus difficultates; quid ſperari poſſit ex concilijs noſtris, incertum eſſe intelligimus. ſed quia ſcriptum eſt: reuela Domino uiam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet: magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere; quam noſtræ imbecillitati diffidere, conſtituimus. ſæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut, quod humanæ conſilia non ualent, diuinæ uirtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritu ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque ſubnixi, de uenerabilium item fratrum noſtrorum, S.R.E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaq. ſuſpenſione, de qua ſupra commemoratū eſt, quam per præſentes tollimus, & amouemus,

ſacrum

ſacrum œcumenicum, & generale Concilium in ci
uitate Tridentina, loco commodo, & libero omni
buſque nationibus opportuno ad Kalendas pro-
ximas Nou. anni pręſentis ab incarnatione Domi
ni M. D. XLII. incipiendum, proſequendum,
& eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam,
atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem
abſoluendum, perficiendumque indicimus, annun
ciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decerni-
mus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fra
tres noſtros Patriarchas, archiepiſcopos, Epi-
ſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios
quoſcumque, quibus iure, aut priuilegio in Conci-
lijs generalibus reſidendi, & ſententias in eis di-
cendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortan-
tes, admonentes, ac nihilominus eis in ui iuriſiu-
randi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtite-
runt, ac ſanctæ uirtute obedientiæ, alijſque ſub
pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus
Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & pro
poni ſolitis, mandantes, arcteq; præcipientes,
ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedi-
mento, de quo tamen fidem facere compellantur,
aut certe per ſuos legitimos procuratores, &
nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & in-
tereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperato-
rem, Regemq; Chriſtianiſſimum, nec non cæte-
ros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi
alias unquam, hoc quidem tempore maxime ſan

ctiſſimæ Chriſti fidei, & Chriſtianorum omnium futura eſt ſalutaris rogantes, atque obſecrantes per uiſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius fidei ueritas, & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnantur, ut ſi ſaluam uolunt Chriſtianam eſſe Remp. ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius, erga ſe beneficij intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipſorum pietas, atque uirtus communi utilitati, ſalutiq; ſuæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ, plurimum eſt profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipſi non poterunt: at graues ſaltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque, cum prudentia, & cum dignitate poßint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipſis facillimum eſt, ut ex ſuis cuiuſque regis, ac prouinciis Epiſcopi, & Prelati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur. quod maxime quidem a Prelatis, Principibuſque Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt, ut cum earum prçcipue cauſa ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & ueritatem Chriſtianæ religionis, quę ad bonorum

rum morum reductionem, emendationemq́. malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq́. pertineant, & quæ repellendos impetus Barbarorum, & infidelium, quibus illi uniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria. Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac ueritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium caritate conſuli, tractari, confici, ad optatosq́. exitus deduci quamprimum, & quamoptime poſſint. Atque ut noſtræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant; ne quis illorum ignorantiæ excuſationem prætendat, cum præſertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illę eſſent intimandæ, tutus forſitan pateat acceſſus, nolumus, & mandamus, vt in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari ſolita eſt, palam clara uoce per curię noſtræ Curſores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Eccleſiarum, itemq; Cancellarię Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expoſitę pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Nos

enim per lectionem, publicationem, affixionemq́; huiuſmodi omnes, & quoſcumque, quos antedictę noſtrę comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium a die literarum publioationis, & affixionis, ita uolumus obligatos eſſe, atque aſtrictos, ac ſi ipſimet illæ coram lectę, & intimatę eſſent, tranſumptis quidem earum, quę manu publici notarij ſcripta, aut ſubſcripta, & ſigillo perſonę alicuius eccleſiaſticę, in dignitate conſtitutę, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę indictionis, annunciationi, conuocationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, uel ei auſu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare prę ſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romę, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M.D.XLII, XI. Kal. Iun. anno VIII.

Bloſius.

Hier. Dand.

SESSIO PRIMA

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.
Celebrata die XIII. menſis Decemb. anno Domini M.D.XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

P*LACET ne uobis, ad laudem, & gloriã anctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, et Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum, et exaltationẽ fidei, & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & unionẽ Eccleſiæ, ad reformationem Cleri, & populi Chriſtiani, ad depreſſionem, & extinctionem hoſtiũ Chriſtiani nominis, decernere, & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe?* Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſsionis.

ET cum proxima ſit celebritas. Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni; placet ne uobis primam futuram Seſsionem habendã eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ian. anno Domini M. D. X L V I?

Reſponderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA

CELEBRATA DIE VII. *MENSIS IANVARII* *M. D. LXVI.*

Decretum de modo uiuendi, & alijs in Concilio ſeruandis.

SACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimæ cōgregata, in ea præſidentibus eiſdē tribus Apoſtolicę Sædis Legatis, agnoſcēs cū beato Iacobo Apoſtolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a patre luminum qui ijs, qui poſtulant a ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens quod initium ſapientiæ eſt timor Domini, ſtatuit & decreuit, omnes, & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, ut ſe a malis, & peccatis, hactenus comiſſis emēdare, ac de cetero in timore domini ambulare, et deſideria carnis nō perficere, orationibus inſtare, ſæpius confiteri, Euchariſtiæ ſacramētū ſumere, Eccleſias frequētare, prę cepta denique Dominica, quantum quiſque poterit, adimplere, nec non quotidie pro pace Princi

rum Chriſtianorum, & unitate Eccleſię priuatim orare uelint: Epiſcopos uero, & quoſcunque alios in ordine ſacerdotali conſtitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, ut aſſidue in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſę quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis reſurrexit, ac Spiritum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spiritus ſanctus per Apoſtolum præcipit, obſecratione, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro Sanctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent ſaltem ſingulis ſextis ferijs in memoriam paſſionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent: in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis ferijs celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum lætanijs, & alijs orationibus ad hoc inſtitutis, in alijs uero Eccleſiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes; tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, ſed ore, & animo, celebranti aſſiſtatur. Et quoniam oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ bene præpoſitos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet

in menſa ſeruet ſobrietatem , moderationemq; ciborum . Deinde cum in eo loco ſæpe otioſi ſermones oriri ſoleant , ut in ipſorum Epiſcoporum menſis diuinarum ſcripturarum lectio admiſceatur. Familiares uero ſuos unuſquiſque inſtruat , & erudiat, ne ſint rixoſi, uinoſi, impudici , cupidi, elati, blaſphemi , & uoluptatum amatores , uitia demũ fugiant , & uirtutes amplectantur; & in ueſtitu , & cultu, & omnibus actibus honeſtatem præ ſe ferant ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei . Ad hæc cum huius ſacroſancti Concilij præcipua cura ſolicitudo, & intentio ſit, ut propulſatis hæreſum tenebris , quæ per tot annos operuerunt terram , Catholicæ ueritatis lux, Ieſu Chriſto, qui uera lux eſt, annuente, candor, puritaſq; refulgeat ; & ea, quę reformatione egent, reformentur: ipſa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos , & congregandos, atque eos præſertim , qui ſacrarum litterarum peritiam habent, ut ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſsimum uijs , & modis ipſius Synodi intentio dirigi , & optatum effectum ſortiri poſsit, quo maturius, & conſultius damnari damnanda, & probãda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confeſsione glorificent Deum , & patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti .

In ſententijs uero dicendis , iuxta Tholetani Concilij ſtatutum , in loco benedictionis conſidentibus Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut im-

modeſtis

modeſtis uocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falſis uanisve, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quicquid dicatur ſic mitiſsima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

Inſuper ipſa ſacra Synodus ſtatuit, ac decreuit, quod, ſi forte contigerit aliquos debito in loco non ſedere, & ſententiam, etiam ſub uerbo, Placet, proferre, congregationibus intereſſe, & alios quoſcunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seſsio ad diē Iouis quartā menſis Feb. proxime uenturi.

SESSIO TERTIA

CELEBRATA DIE IIII.

MENSIS FEBRVAR.

M D XLVI.

Decretum de ſymbolo fidei.

IN nomine ſanctæ, & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filij, et Spiritus ſancti.

Hęc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spirituſancto legitime congregata, in ea præſidētibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis legatis, magnitudinem rerum tractādarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipue eſt congregata; agnoſcens autem cum Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnē & ſanguinē, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cœleſtibus; cū eodē oēs, & ſingulos in primis hortatur, ut cōfortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius in omnibus ſumentes ſcutū fidei, in quo poſſunt oīa tela nequiſſimi ignea extinguere, atq; galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt uerbū Dei. Itaq; ut hæc pia eius ſolicitu-

do principium, & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit præmittendam eſſe confeſſionem fidei, Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Concilijs hoc ſcutum contra omnes hęreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuere: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hęreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare ſymbolũ fidei, quo ſancta Romana Eccleſia utitur, tanquã principium illud, in quo omnes qui fidem Chriſti profitentur, neceſſario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi nunquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus eccleſiis legitur, exprimendum eſſe cẽſuit, quod quidem eiuſmodi eſt.

CREDO in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, uiſibilium omnium, & inuiſibilium; & in unum Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia ſæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero; genitum non factũ cõſubſtãtialem patri, per quem omnia facta ſunt; qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt: crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt; & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas; & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram patris; & iterum uenturus eſt cum glo-

ria iudicare uiuos, & mortuos: cuius regni nõ erit finis: & in Spiritum ſanctum Dominum, & uiuificantem, qui ex Patre, Filioq; procedit; qui cũ Patre, & Filio ſimul adoratur, et conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas: & unam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum baptiſma in remiſsionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & uitam uenturi ſęculi. Amen.

Indictio futuræ Seſsionis.

EADEM ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, in ea pręſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuerſis partibus accinctos eſſe itineri, nõnullos etiam in uia eſſe, quo huc ueniãt; cogitanſq; omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes exiſtimationis, & honoris uideri poſſe, quo maiori fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata, ſtatuit & decreuit, futuram Seſsionem poſt pręſentem celebrandam eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur Dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri diſcusſionem, & examinationem eorum, quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda uidebuntur.

SESSIO

SESSIO QVARTA
CELEBRATA DIE VIII. *MENSIS APRILIS* M D XLVI.

Decretum de canonicis ſcripturis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdē tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuo ante oculos proponens, ut, ſublatis erroribus, puritas ipſa Euāgelij in Eccleſia conſeruetur; quod promiſſum ante per Prophetas in ſcripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per ſuos Apoſtolos, tā quā fontem omnis, & ſalutaris ueritatis, & morū diſciplinæ, omni creaturę prædicari iuſſit; perſpiciensq; hanc ueritatem, & diſciplinam, contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, ut ab ipſis Apoſtolis, Spirituſancto dictāte, quaſi per manus traditæ, ad nos uſq; peruenerunt; orthodoxorū Patrū exempla ſecuta, omnes libros tam ueteris, quā

noui teſtamenti, cum utriuſque unus Deus ſit auctor; nec non traditiones ipſas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Chriſto, uel a Spiritu ſancto dictas, & continua ſucceſſione in Eccleſia Catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto adſcribendum cēſuit, ne cui dubitatio ſuboriri poſſit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur. ſunt uero infraſcripti. Teſtamenti ueteris quinque Moyſi, id eſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Iudicum, Ruth, quattuor Regū, duo Paralipomenon, Eſdrę primus, & ſecundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canticum canticorum, Sapientia: Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cū Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id eſt, Oſea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & ſecundus, Teſtamenti noui, quattuor Euangelia, ſecundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem, Actus Apoſtolorum a Luca Euangeliſta conſcripti. quattuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Ti-

tum

tum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apoſto li duæ, Ioannis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli una Iudę Apoſtoli una, & Apocalipſis Ioannis Apo ſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia catholica le gi conſueuerunt, & in ueteri vulgata latina editio ne habētur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit; & traditiones prędictas ſciens, & prudens contēpſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligāt, quo ordine, & uia ipſa Synodus, poſt iactum fidei confeſsioni fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potisſimum teſtimoniis, ac præſidiis in confirman dis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit uſura.

Decretum de editione, & uſu ſacrorum librorum.

INSVPER eadem ſacroſancta Synodus cōſiderans non parum utilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus latinis edicionibusq; circunferuntur, ſacrorum librorum, quę nam pro authentica habenda ſit, innoteſcat; ſtatuit, & declarat, ut hæc ipſa uetus, & uulgata editio, quę lō go tot ſæculorum uſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prędicatio nibus, & expoſitionibus pro authētica habeatur; & ut nemo illam reiicere quouis prætextu audeat uel præſumat.

Præterea

Præterea ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus, fidei, & morum ad edificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram ſcripturam ad ſuos ſenſus contorquens, contra eum ſenſum, quem tenuit & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de uero ſenſu, & interpretatione ſcripturarum ſanctarum, aut etiam contra unanimem conſenſum Patrum, ipſam ſcripturam ſacram interpretari audeat, etiam ſi huiuſmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur & pœnis a iure ſtatutis puniantur.

Sed & impreſſoribus modum in hac parte, ut par eſt, imponere uolens qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ ſcripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito prælo, & quod grauius eſt ſine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temere uenales habent, decernit, & ſtatuit, ut poſt hac ſacra ſcriptura, potiſſimum uero hæc ipſe uetus, & uulgata editio, quam emendatiſſime imprimatur, nulliq; liceat imprimere, uel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum uendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati, probatiq; fuerit ab

Ordinario, ſub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouiſſimi Lateranenſis appoſita. Et ſi regulares fuerit, ultra examinationem, & probationem huiuſmodi licentiam quoque a ſuis ſuperioribus impetrare teneantur; recognitis per eo, libris, iuxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos cõmunicant, uel euulgant, niſi antea examinati probatiq; fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceant, quibus impreſſores. Et qui eos habuerint, uel legerint, niſi prodiderunt auctorem. pro auctoribus habeantur. Ipſa uero huiuſmodi librorum probatio & examen gratis fiat, ut pro banda probentur, & reprobentur improbanda. Poſt hæc temeritatem illam reprimere uolẽs, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & ſententiæ ſacrę ſcripturæ ad ſcurrilia ſcilicet fabuloſa, uana adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, libellos etiam famoſos: mandat, & precipit ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quiſquam quomodolibet uerba ſcripturæ ſacræ ad hęc, & ſimilia audeat uſurpare, ut omnes huius generis homines temeratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Epiſcopos coerceantur.

Indictio

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit proximam futuram Seſsionem tenendam & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſacratisſimam feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT Fides noſtra catholica, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra, & illibata permaneat, & ne populus Chriſtianus omni vento doctrinę circumferatur cum ſerpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq; remedio non ſolum noua ſed uetera etiam diſſidia excitauerit, ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cõgregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes cõfirmandos accedere uolens, ſacrarum ſcripturarũ, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccl. iudicium, & cõſenſum ſecuta, hæc de ipſo peccato originali ſtatuit fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam, cum mandatum Dei in Paradiſo fuiſſe tranſ

greſſus, ſtatim ſanctitatem, & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſſeq; per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc eſt Diaboli, totumq; Adam per illam præuaricationis offenſam, ſecundum corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe: anathema ſit.

Si quis Adę præuaricationem ſibi ſoli, & non eius propagini aſſerit nocuiſſe, & acceptam a Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit, ſibi ſoli, & non nobis etiam eum perdidiſſe, aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum, quod mors eſt animæ anathema ſit, cum contradicat Apoſtolo dicenti. Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertranſit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unũ eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus, ineſt unicuiq; proprium, uel per humanæ naturę uires, uel per aliud remedium aſſerit tolli, quam per meritum unius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia, ſanctifica

tio, & redemptio, aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſię rite collatum, tam adultis, quam paruulis applicari, anathema ſit, quia non ex aliud nomen ſub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri: unde illa uox: Ecce agnus Dei, Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicunq; baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam ſi fuerint a baptizatis parentibus orti, aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad uitam ęternam conſequẽdam, unde fit conſequens, ut in eis forma Baptiſmatis, in remiſſionem peccatorum non uera, ſed falſa intelligantur, anathema ſit, quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mũdum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors petranſiit, in quo omnes peccauerunt, niſi quemadmodum Eccleſia Catholica ubique diffuſa ſemper intellexit. Propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemet ipſis adhuc committere potuerunt, in remiſſionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto

tu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

Si quis per Ieſu Chriſti Domini noſtri gratiā, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam aſſerit non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet, ſed illud dicit tantum radi, aut nō imputari, anathema ſit, in renatis enim nihil odit Deus, quia nihil eſt damnationis ijs, qui uere conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem, qui non ſecundum carnem ambulant, ſed ueterem hominem exuentes, & nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt; heredes quidem Dei, coheredes autem Chriſti, ita ut nihil prorſus eos ab ingreſſu cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, uel fomitem, hęc ſancta Synodus fatetur, & ſentit, quæ cum ad agonem relicta ſit nocere non conſentientibus; ſed uiriliter per Chriſti Ieſu gratiam repugnantibus non ualet, quinimmo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam; quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat, ſi quis autem contrarium ſenſerit, anathema ſit.

Declarat tamen hæc ipſa ſancta Synodus, non

eſſe ſuæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem, ſed obſeruandas eſſe conſtitutiones fœlicis recordationis Xyſti Papæ quarti, ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Synodus, piis ſummorum Pontificum, & probatorum Conciliorum conſtitutionibus inherens, easque amplectens, & illis adijciens, ne cœleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, quem Spiritus ſanctus ſumma liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, ſtatuit, & decreuit, quod in illis eccleſiis, in quibus præbenda, ut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium pro lectoribus ſacræ theologię deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ ſcripturæ expoſitionem, & interpretationem per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneum ſubſtitutũ ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & aliis locorũ Ordinarijs eligẽdum, etiã per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præſtimonium, aut ſtipendiũ huiuſmodi non niſi perſonis idoneis, & quæ per

ſe ipſos

ſe ipſos id munus explicare poſſint, conferantur, & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. In eccleſiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, uel populoſa, ac etiam in collegiatis exiſtẽtibus in aliquo inſigni oppido ẽt nullius diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocunque, præterquam ex cauſa reſignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum uſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipſis eccleſiis nulla, uel non ſufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Epiſcopus ipſe per aſſignationem fructuum alicuius ſimplicis beneficij, eiuſdem tamen debitis ſupportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum ſuæ ciuitatis, & diœceſis, uel alias prout commodius fieri poterit, de Capituli conſilio ita prouideat, ut ipſa ſacræ ſcripturę lectio habeatur, ita tamen, ut quæcunque aliæ lectiones, uel conſuetudine, uel quauis alia ratione inſtitutæ propter id minime prætermittantur. Eccleſiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua eſt Cleri, & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non poſſit, ſaltem magiſtrum habeant ab Epiſcopo cum conſilio Capituli eligendum, qui Clericos aliosq́ue ſcolares pauperes grammaticam gratis doceat, ut

[library stamp]

ut deinceps ad ipſa ſacræ ſcripturæ ſtudia, annuente Deo, tranſire poſſint, ideoque illi magiſtro grãmatices uel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perſtiterit, aſſignentur, dum tamẽ beneficium ipſum ſuo debito non fraudetur obſequio, uel ex capitulari, uel epiſcopali menſa condigna aliqua merces perſoluatur, uel alias Epiſcopus ipſe aliquam rationem ineat ſuæ eccleſiæ, & diœceſi accommodam, ne pia hæc, utilis atq; fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur. In monaſterijs quoq; monachorum, ubi commode fieri id queat, etiam lectio ſacrę ſcripturę habeatur, qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorũ; in hoc ut Sedis Apoſtolicę delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus ſtudia commode uigere poßunt, ſacræ ſcripturę lectio ſimiliter habeatur, quę lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus aſſignetur dignioribus magiſtris. In gymnaſiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & cæterorum omnium maxime neceſſaria lectio hactenus inſtituta non fuerit, religioſiſſimorum Principum, ac rerum publicarum, pietate, & caritate ad Catholicę fidei defenſionem, & incrementum, ſanęq; doctrinę conſeruationem, & propagationem inſtituatur, & ubi inſtituta foret, & negligeretur, reſtituatur: Et ne ſub ſpecie pietatis impietas diſſeminetur, ſtatuit eadem ſancta Sy-

nodus

nodus neminem ad huiuſmodi lectionis officium tam publice, quam priuatim admittendum eſſe, qui prius ab Epiſcopo loci de uita, moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus nõn fuerit, quod tamen de lectoribus in Clauſtris monachorum non intelligatur.

Cap. II.

DOCENTES uero ipſam ſacram ſcripturam dum publice in ſcholis docuerint, & ſcholares qui in ipſis ſcholis ſtudent, priuilegiys omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum ſuorum in abſentia a iure communi conceſsis, plene gaudeant, & fruantur. Quia uero Chriſtianę Reipublicæ non minus neceſſaria eſt prædicatio Euangelij, quam lectio, & hoc eſt præcipuum Epiſcoporum munus, ſtatuit, & decreuit eadẽ ſancta Synodus, omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios eccleſiarum Prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitime impediti non fuerint, ad prædicandum ſanctum Ieſu Chriſti Euangelium. Si uero contigerit Epiſcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij uiros idoneos aſſumere teneantur ad huiuſmodi prædicationis officium ſalubriter exequendum, ſi quis autem hoc adimplere contempſerit, diſtrictæ ſubiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicunque parochiales, uel alias curam animarum habentes, eccleſias quocunque

modo

modo obtinent, per ſe, uel alios idoneos, ſi legitime impediti fuerint, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſceant ſalutaribus uerbis, docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, annunciandoq; eis cum breuitate, & facilitate ſermonis uita, quæ eos declinare, & uirtutes, quas ſectari oporteat, ut pœnam æternam euadere, & cæleſtem gloriam conſequi ualeant, id uero ſi quis eorum præſtare negligat, etiam ſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prętenderet, etiam ſi eccleſię quouis modo exemptę dicerentur, aut alicui monaſterio, etiam extra diœceſim exiſtenti, forſan annexę, uel unitę modo re ipſa in diœceſi, ſine prouida paſtoralis Epiſcoporum ſolicitudo non deſit, ne illud impleatur; Paruuli petierunt panem & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Epiſcopo moniti trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas, ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, ita ut, etiam ſi ei ſic expedire uiſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtare, honeſta aliqua merces perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat. Si quæ uero parochiales eccleſię reperiantur ſubiectæ monaſterijs in nulla diœceſi exiſtentibus ſi abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceſes

ceſes ipſa ſitæ ſunt, tanquam, quoad hoc ſedis Apoſtolicæ delegatis, compellantur, neque huius Decreti executionem conſuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio ſiue recurſus impedire ualeat, quouſque deſuper a competenti iudice, qui ſummarie, & ſola facti ueritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares uero cuiuſcumque ordinis, niſi a ſuis ſuperioribus de uita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in eccleſiis ſuorum ordinum, prædicare non poßint, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis preſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſiis uero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, ultra licentiam ſuorum ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis eccleſiis non ſuorum ordinum nullo modo prædicare posſint, ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant. Si uero, quod abſit, prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in monaſterio ſui, uel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quod ſi hęreſes prædicauerit, contra eum ſecundum iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat, etiam ſi prædicator ipſe generali, uel ſpetiali priuilegio exemptum ſe eßе prætenderet, quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquam Se-

dis Apoſtolicæ delegatus procedit. Curent autem Epiſcopi, ne quis prædicator, uel ex falſis informationibus uel alias calumnioſe uexetur, iuſtamve de eis conquerendi occaſionem habeat.

Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionum ſuarum uiuunt, uel presbyterorum ſæcularium, niſi ipſi noti ſint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu, in ſua ciuitate, uel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta ſedes Apoſtolica conſulatur, a qua priuilegia huiuſmodi niſi tacita ueritate, & expreſſo mendacio ab indignis extorqueri ueriſimile non eſt. Queſtores uero eleemoſynarij, qui etiam quæſtuarij uulgo dicuntur, cuiuſcunque conditioni exiſtant nullo modo nec per ſe, nec per alium prædicare præſumant, & contra facientes ab Epiſcopis, & Ordinarijs locorum priuilegijs quibuſcunque non obſtantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ ſeſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit: & decernit, primam futuram Seſſionem tenẽdam, & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt feſtum beati Iacobi Apoſtoli.

Prorogata deinde fuit Seſſio ad diem XIII. menſis Ian. M. D. XLVII.

SESSIO

SESSIO SEXTA

CELEBRATA DIE XIII. *MENSIS IANVARII* *M. D. XLVI.*

Decretum de iuſtificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore non ſine multarum animarum iactura, & graui eccleſiaſticæ unitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, eccleſiæ tranquillitatem, & animarum ſalutem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata præſidentibus in ea nomine Sanctisſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertij, Reuerēdisſimis Dominis, D. Io. Maria de Mōte Epiſcopo Præneſtino, & Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem presbytero, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, exponere intendit omnib. Chriſti fidelibus uerā ſanamq; doctrinā ipſius iuſtificationis, q̄ Sol iuſtitiæ Chriſtus Ieſus, fidei noſtræ auctor, & conſūmator, docuit, Apoſtoli tradiderunt, & Catholica

Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuo retinuit, diſtrictius inhibendo, ne deinceps audeat quiſquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præſenti decreto ſtatuitur, ac declaratur.

De natura, & legis ad iuſtificandos homines imbecillitatem. Cap. I.

PRIMVM declarat ſancta Synodus ad iuſtificationis doctrinam probe, & ſincere intelligẽdam, oportere, ut unuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiã perdidiſſent, facti immundi, & ut Apoſtolus inquit, natura filij iræ quemadmodũ decreto de peccato originali expoſuit, uſque adeo ſerui erant peccati, & ſub poteſtate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, ſed ne Iudæi quidem per ipſam etiam litteram legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent, tametſi in eis liberum arbitrium minime extinctum eſſet uiribus licet, attenuatum & inclinatum.

De diſpenſatione, & myſterio aduentus Chriſti. Cap. II.

QVO factum eſt, ut cæleſtis pater, pater miſericordiarum, & Deus totius cõſolationis, Chriſtum Ieſum filium ſuum, & ante legem, & legis tempore multis ſanctis patribus declaratum, ac promiſſum, cum uenit beata illa plenitudo tempo ris

ris,ad homines miſerit, ut & Iudæos, qui ſub lege erant,redimeret, & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris,non ſolum autem pro noſtris,ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

VErum, & ſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt,ſed ij dumtaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur, nam, ſicut reuera homines, niſi ex ſemine Adæ propagati naſcerētur, non naſcerentur iniuſti, cum ea propagatione, per ipſum dum concipiuntur, propriam iuſtitiam contrahant, ita, niſi in Chriſto renaſcerentur, numq̃ iuſtificarentur, cum ea renaſcentia per meritum paſſionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitq́. in regnum filij dilectionis ſuæ,in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij & modus eius in ſtatu gratiæ. Cap. IIII.

Quibus uerbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, ut ſit translatio ab eo ſtatu in quo homo naſcitur filius primi Adæ in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adam Ieſum Chriſtum ſaluatorem noſtrum; quæ quidem translatio poſt Euangelium promulgatum, ſine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non poteſt ſicut ſcriptum eſt, Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & ſpiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

De neceſsitate præparationis ad iuſtificationē in adultis, & unde ſit. Cap. V.

Declarat preterea, ipſius iuſtificationis exordium in adultis Dei per Chriſtum Ieſum præueniente gratia ſumendum eſſe hoc eſt, ab eius uocatione, qua nullis eorum exiſtentibus meritis, uocantur: ut, qui ꝑ peccata a Deo auerſi erāt, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad cōuertendum ſe ad ſuam ipſorum iuſtificationem eidem gratiæ libere aſſentiendo, & cooperando, diſponantur, ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens, quippe qui illam & abijcere poteſt, neque tamen

ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam corã illo libera ſua uoluntate poßit, unde in ſacris literis, cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis noſtrę admonemur. Cum reſpondemus, conuerte nos Domine ad te, & conuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

Diſponuntur autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia & adiuti; fidem ex auditu cõcipientes, libere mouẽtur in Deum credentes uera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt, atque illud in primis, a Deo iuſtificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quę eſt in Chriſto Ieſu, & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, a diuinę iuſtitię timore, quo utiliter concutiuntur, ad conſiderãdam Dei miſericordiam ſe cõuertendo, in ſpem eriguntur, fidentes Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore, illumq; tanquã omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouẽtur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agi oportet, denique dum proponuntur ſuſcipere baptiſmum, inchoare nouam uitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt. Accedentem ad Deum oportet credere quia eſt, & quod inquirentibus ſe remunerator ſit. Et confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini ex-

pellit peccatum. Et Pænitentiam agite, & baptizetur unuſquiſq; ueſtrum in nomine Ieſu Chriſti, in remiſsionem peccatorum ueſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti; docentes eos ſeruare quęcunque mandaui uobis. Denique, præparate corda ueſtra Domino.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ. Cap. VII.

HAnc diſpoſitionem, ſeu præparationē iuſtificatio ipſa cōſequitur, quę non eſt ſola peccatorum remiſsio, ſed & ſanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam ſuſceptionem gratię, & donorum, unde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, ut ſit hęres ſecūdum ſpem uitę æternę. Huius iuſtificationis cauſę ſunt finalis quidem, gloria Dei, & Chriſti, ac uita ęterna, efficiens uero, miſericors Deus, qui gratuito abluit, & ſanctificat, & ungens ſpiritu promisſionis ſancto; qui eſt pignus hereditatis noſtrę, meritoria autem dilectisſimus unigenitus ſuus, Dominus noſter, Ieſus Chriſtus, qui cum eſſemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, ſua ſanctisſima pasſione in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo patri ſatisfecit, inſtrumentalis item Sacramentum Baptiſmi, quod eſt ſacramentum fidei,

ſine qua nulli unquam contigit iuſtificatio, demũ unica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei: non qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit, qua uidelicet ab eo donati, renouamus ſpiritu mentis noſtræ: & non modo reputamur, ſed uere iuſti nominamur, & ſumus iuſtitiam in nobis recipientes unuſquiſque ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis prout uult, & ſecundum propriam cuiuſque diſpoſitionem, & cooperationẽ, quanquam enim nemo poſſit eſſe iuſtus niſi cui merita paſſionis Domini noſtri Ieſu Chriſti communicantur: id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atque ipſis inhęret. Vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo Ieſum Chriſtum, cui inſeritur, per fidem, ſpem, & charitatem: nam fides, niſi ad eam ſpes accedat, & charitas, neque vnit perfecte cũ Chriſto, neque corporis eius uiuum membrum efficit: qua ratione uerisſime dicitur, Fidem ſine operibus mortuam & otioſam eſſe. Et, In Chriſto Ieſu neque circuncisſionem aliquid ualere, neque præputium, ſed fidem quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptiſmi ſacramentum ex Apoſtolorum traditione Cathecumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, uitã æternã præſtantẽ: quam ſine ſpe, & charitate fides præſtare non

 poteſt.

poteſt. Vnde & ſtatim uerbum Chriſti audiunt: Si uis ad uitam ingredi, ſerua mandata. Itaque veram & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare, vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant uitam æternam.

Quomodo intelligatur, impium per fidẽ, gratis iuſtificari. Cap. VIII.

CVm uerò Apoſtolus dicit, iuſtificari hominem per fidem, & gratis, ea uerba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ Catholicæ conſenſus tenuit, & expreſſit: ut ſcilicet per fidem ideo iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis: ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, & ad filiorum eius conſortium peruenire: gratis autẽ iuſtificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quę iuſtificationem pręcedunt, ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur: ſi enim gratia eſt, iam non ex operibus: alioquin, ut idem Apoſtolus inquit, gratia iam nõ eſt gratia.

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

QVamuis autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa vnquam fuiſſe peccata niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam, & certitudinem remiſsionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, uel dimiſſa eſſe, dicendum eſt: cum apud hæreticos, & ſchiſmaticos poſsit eſſe, immo noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud aſſerendum eſt, oportere eos, qui uere iuſtificati ſunt, abſque ulla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminemque a peccatis abſolui, ac iuſtificari, niſi eum qui certo credat ſe abſolutum, & iuſtificatum eſſe: atque hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici: quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſsis, deque mortis, & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet, nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, deque Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſe ipſum, ſuamq; propriam infirmitatem, & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare, & timere poteſt, cum nullus ſcire ualeat certitudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

De acceptæ iuſtificationis incremento. Cap. X.

Sic ergo iuſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die in diem: hoc eſt, mortificando membra carnis ſuę, & exhibendo ea arma iuſtitię in ſanctificationem, per obſeruationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ, in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis uſque ad mortem iuſtificari. Et rurſus: Videtis quoniam ex operibus iuſtificatnr homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iuſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia, cùm orat: Da nobis Domine, fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

De obſeruatione mandatorum, deq; illius neceſsitate & poſsibilitate. Cap. XI.

Nemo autem, quantumuis iuſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a Patribus ſub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſſibilia: nam Deus impoſſibilia non iubet, ſed iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere quod nō poſſis, et adiuuat, ut poſſis. Cuius mādata

grauia non ſint:cuius iugum ſuaue eſt, & onus le ue. Qui enim ſunt filij Dei, Chriſtum diligunt, qui autem diligunt eum, ut ipſemet teſtatur, ſeruant ſermones eius. quod utique cum diuino auxilio præſtare poßunt. Licet enim in hac mortali uita quantumuis ſancti, & iuſti in leuia ſaltem, & quotidiana, quæ etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea deſinunt eſſe iuſti. Nam iuſtorum illa uox eſt & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita noſtra. quo fit, ut iuſti ipſi eo magis ſe obligatos ad ambulandum in uia iuſtitiæ ſentire debeant, quo liberati iam à peccato, ſerui autem facti Deo, ſobriè, iuſtè, & piè uiuentes proficere poſſunt per Chriſtum Ieſum, per quem acceſſum habuerunt in gratiam iſtam. Deus namq; ſua gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis prius deſeratur. Itaque nemo ſibi in ſola fide blandiri debet, putans fide ſola hæredem eße conſtitutum, hæreditatemq́; cõſecutum, etiam ſi Chriſto non compatiatur, ut & conglorificetur: nã & Chriſtus ipſe, ut inquit Apoſtolus, cum eſſet filius Dei, didicit ex ijs, quæ paſſus eſt, obedientiam: & conſummatus, factus eſt omnibus, obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monet iuſtificatos dicens. Neſcitis, quod ij, qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed unus accipit brauium? ſic currite, ut comprehendatis. Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum? ſic pugno,

non quaſi aerem uerberans : ſed caſtigo corpus meum,& in ſeruitutem redigo:ne forte,cum alijs prędicauerim,ipſe reprobus efficiar. Itē princeps Apoſtolorum Petrus:Satagite,ut per bona opera certam ueſtram uocationem & electionem faciatis.Hæc enim facientes,non peccabitis aliquādo.Vnde conſtat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari,qui dicunt,iuſtum in omni bono opere ſaltem uenialiter peccare,aut,quod intolerabilius eſt,pœnas æternas mereri:atque etiam eos, qui ſtatuunt,in omnibus operibus iuſtos peccare ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam:cum ſcriptum ſit:Inclinaui cor meū ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionem,& de Moſe dicat Apoſtolus, quod reſpiciebat in remuneratione.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe. Cap. XII.

NEmo quoque,quamdiu in hac mortalitate uiuitur,de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio uſq; adeo præſumere debet, ut certo ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum: quaſi uerum eſſet, quod iuſtificatus, aut amplius peccare non poſſit, aut ſi peccauerit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat, nam niſi ex ſpeciali

ciali reuelatione ſciri non poteſt, quo Deus ſibi elegerit.

De perſeuerantiæ munere.
Cap. XIII.

SImiliter de perſeuerãtię munere, de quo ſcriptum eſt: Qui perſeuerauerit uſque in finem, hic ſaluus erit: quod quidem aliunde haberi nõ poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, ut perſeueranter ſtet & eum, qui cadit, reſtituere: nemo ſibi certi, aliquid abſoluta certitudine polliceatur; tametſi in Dei auxilio firmiſſimã ſpem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut cœpit opus bonum, ita perficiet operans uelle & perficere. Veruntamen qui ſe exiſtimant ſtare, uideant ne cadant, & cum timore ac tremore ſalutem ſuã operentur in laboribus, in uigilijs, in eleemoſynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & caſtitate: formidare enim debent, ſcientes quod in ſpem gloriæ, & nondum in gloria renati ſunt, de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua uictores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicenti, Debitores ſumus non carni, ut ſecundum carnem uiuamus, ſi enim ſecundum carnem uixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapſis,& eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi uero ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt,rurſus iuſtificari poterunt,cum excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum, merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint , hic enim iuſtificationis modus eſt lapſi reparatio:quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur , Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cum dixit : Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata,remittũtur eis:& quorum retinueritis , retenta ſunt.Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multo aliam eſſe à baptiſmali: eaque contineri non modo ceſſationem à peccatis,& eorum deteſtationem, aut cor contritum , & humiliatum , uerum etiam eorundem ſacramentalem confeſsionem ſaltem in uoto , & ſuo tempore faciendam,& ſacerdotalem abſolutionem:itemq; Satisfactionem per ieiunia,eleemoſynas,orationes, & alia pia ſpiritualis uitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna,quæ uel ſacramento, uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali : quæ , ut ſacræ literæ docent, non tota ſemper , ut in Baptiſmo fit , dimittitur illis , qui gratiæ Dei, quam acceperunt,

ceperunt, ingrati Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & templum Dei uiolare non ſunt ueteri. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto unde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum; quæ ſecundum Deum triſtitia eſt pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam: ſed non fidem. Cap. XV.

ADuerſus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modo infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non ammittatur fides acceptam iuſtificationis gratiam amitti, diuinę legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non ſolum infideles excludit, ſed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, cætero que, omnes qui, letalia committunt peccata, a quibus cum diuinę gratię adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus a Chriſti gratia ſeparantur.

De fructu iuſtificationis, hoc eſt, de merito bonorum operum, neque ipſius meriti ratione. Cap. XV.

HAc igitur ratione iuſtificatis hominibus ſiue acceptam gratiam perpetuo conſeruauerint, ſiue amiſſam recuperauerint, proponenda ſunt Apoſtoli uerba: Abundate in omni opere bono, ſcientes quod labor ueſter non eſt inanis in domino, non enim iniuſtus eſt Deus, ut obliuiſcatur operis ueſtri, & dilectionis, quam oſtenditis in nomine ipſius. Et nolite amittere confidentiam ueſtram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus uſque in finem, & in Deo ſperantibus proponenda eſt uita ęterna, & tanquam gratia filijs Dei per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa, & tanquam merces, ex ipſius Dei promißione bonis ipſorum operibus, & meritis fideliter reddenda, hęc eſt enim illa corona iuſtitię, quam poſt ſuum certamen, & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, a iuſto iudice ſibi reddendam, non ſolum autem ſibi, ſed & omnibus, qui diligunt aduentum eius, cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tanquam caput in membra, & tanquam uitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter uirtutem influat quæ uirtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comitatur, & ſubſequitur, & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent, nihil ipſis iuſtifi-

Iuſtificatis amplius deeſſe credendum eſt, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sũt facta; diuinæ legi pro huius uitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & uitam æternam ſuo ẽt tẽpore, ſi tamẽ in gratia deceſſerint, conſequendam, uere promeruiſſe cenſeatur, cum Chriſtus, ſaluator noſter, dicat, Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam ęternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tanquam ex nobis propria ſtatuitur, neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iuſtificamur, illa eadem Dei eſt, quia a Deo nobis infunditur per Chriſtum meritũ. Neque uero illud omittendum eſt, quod licet bonis operibus in ſacris litteris uſque adeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis ſuis potum aquæ frigidę dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum, & Apoſtolus teſtatur, id quod in preſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis, abſit tamen ut Chriſtianus homo in ſe ipſo uel confidat, uel glorietur, & non in Domino, cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unuſquiſque ſicut miſericordiam, & bonitatem, ita ſeueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neq; ſe ipſum aliquis, etiam

ſi nihil ſibi conſcius fuerit iudicare, quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda eſt, ſed Dei: qui, illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, & tunc laus erit unicuique a Deo qui ut ſcriptum eſt, reddet unicuiq. ſecundum opera ſua.

POST hanc Catholicam de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſque fideliter firmiterq́. receperit, iuſtificari non poterit, placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere, ut omnes ſciant nõ ſolum quid tenere, & ſequi, ſed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, hominem ſuis operibus, quæ uel per humanæ naturæ, uel per legis doctrinam fiant, abſque diuina per Ieſum Chriſtum gratia poſſe iuſtificari coram Deo, anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ad hoc ſolum diuinam gratiam per Chriſtum Ieſum dari, ut facilius homo iuſte uiuere, ac uitam æternam promereri posſit, quaſi per liberum arbitrium ſine gratia utrumque, ſed ægre tamen, & difficulter posſit, anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit; ſine præueniente Spiritu ſan ɛti inſpiratione, atque eius adiutorio hominē credere, ſperare, diligere, aut pænitere poſſe ſicut oportet, ut ei iuſtificationis gratia conferatur, anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motu, & excitatum nihil cooperari aſſentiē do Deo excitanti, atque uocanti, quod ad obtinen dam iuſtificationem gratiam ſe diſponat, ac præpa ret, neque poſſe diſſentire ſi uelit, ſed ueluti inani me quoddam nihil omnino agere, mereq; paſſiue ſe habere, anathema ſit.

CANON V.

SI quis liberum hominis arbitrium poſt Adæ peccatum ammiſſum, & extinɛtum eſſe dixerit, aut rem eſſe de ſolo titulo, immo titulum ſine re, figmentum denique a ſatana inueɛtum in Eccleſia, anathema ſit.

CANON VI.

SI quis dixerit, non eſſe in poteſtate hominis, uias ſuas malas facere, ſed mala opera ita, ut bona; Deum operari, non permiſſiue ſolum, ſed etiam proprie, & per ſe, adeo, ut ſi proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quā uocatio Pauli, anathema ſit.

CANON VII.

SI quis dixerit opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacunque ratione facta ſint, uere eſſe peccata, uel odium Dei mereri, aut quanto uehementius quis nititur ſe diſponere ad gratiam; tanto eum grauius peccare, anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus; uel a peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere, anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ſola fide impium iuſtificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ uoluntatis motu præparari, atque diſponi, anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, homines ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari; aut per eam ipſam formaliter iuſtos eſſe, anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iuſtificari uel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, uel ſola peccatorum re-

miſsione

miſſione, excluſa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorũ per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iuſtificamur eſſe tantum fauorem Dei, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quam fidutiam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum, uel eam fiduciam ſolam eſſe qua iuſtificamur, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remiſſionẽ peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, ut credat certo, & abſque ulla hæſitatione propriæ infirmitatis, & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit hominẽ a peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quod ſe abſolui, ac iuſtificari certo credat: aut neminem uerè eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum, & hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici, anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum, ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum, anathema ſit.

CANON XVI.

S I quis magnum illud uſque in finem perſeuerantiæ donum ſe certo habiturum abſoluta, & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc ſpetiali reuelatione didicerit, anathema ſit.

CANON XVII.

S I quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad uitam contigere dixerit, reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, ſed gratiam non accipere, ut pote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum, anathema ſit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto eſſe ad obſeruandum impoßibilia, anathema ſit.

CANON XIX.

S I quis dixerit, nihil præceptum [illegible] uā gelio præter fidem, cætera eſſe i[illegible] q; præce[illegible] em [illegible] athe-

[illegible] & quantumli [illegible] obſeruantiam man-

mandatorum Dei, & Eccleſię, ſed tantum ad credendum, quaſi uero Euangelium ſit nuda, & abſoluta promiſſio uitę æternæ, ſine conditionę obſeruationis mandatorum, anathema ſit.

CANON XXI.

SI quis dixerit, Chriſtũ Ieſum a Deo hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediãt, anathema ſit.

CANON XXII.

SI quis dixerit, iuſtificatum uel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, uel cum eo non poſſe, anathema ſit.

CANON XXIII.

SI quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit amplius peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque, ideo eum, qui labitur & peccat, nunquam uere fuiſſe iuſtificatum, aut contra, poſſe in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia, anathema ſit.

CANON XXIIII.

SI quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari atque etiam non augeri coram Deo per bo-

na opera ipſa fructus ſolummodo, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iuſtum ſaltem uenialiter peccare dixerit; aut, quod intolerabilius eſt mortaliter, atq; ideo pœnas ęternas mereri, tantumq; ob id non dãnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem, anathema ſit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iuſtos non debere pro bonis operibus quæ in Deo fuerint facta, expectare, & ſperare æternam retributionem a Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi bene agẽdo, & diuina mandata cuſtodiendo uſque in finem perſeuerauerint, anathema ſit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum eſſe mortale peccatum niſi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, pręterquam infidelitatis, peccato ſemel acceptam gratiam amitti, anathema ſit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia, ſimul & fidem ſemper amitti, aut fidem, quæ remanet, non eſſe ueram fidem, licet non ſit uiua aut eum; qui fidem ſine caritate habet, non eſſe Chriſtianum; anathema ſit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum qui poſt Baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere, aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine Sacramento pœnitentię, prout ſancta Romana, & uniuerſalis Eccleſia a Chriſto domino, & eius Apoſtolis edocta, hucuſq; profeſſa, eſt, ſeruauit, & docuit, anathema ſit.

CANON XXX.

Si quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum ęternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ uel in hoc ſæculo, uel in futuro in purgatorio, antequam ad regna cęlorum aditus patere poßit, anathema ſit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iuſtificatum peccare dū intuitu æternę mercedis bene operatur, anathema ſit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iuſtificati bona opera ita eſſe dona Dei, ut non ſint ēt bona ipſius iuſtificati merita, aut ipſum iuſtificatū bonis operibus quæ ab eo per Dei gratiam, & Ieſu Chriſti meritum, cuius uiuum membrum eſt, fiunt, non uere mereri augumentum gratię, uitam æternam

& ipſius uitæ æternę, ſi tamen in gratia deceſſerit, conſecutionem, atque etiam gloriæ augumentum, anathema ſit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iuſtificatione a ſancta Synodo hoc præſenti Decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Ieſu Chriſti, Domini noſtri, derogari, & non potius ueritatem fidei noſtræ, Dei deniq;, ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari, anathema ſit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EAdem ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidētibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituēdam collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinam, deprauatosq; in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere uolens, ab ijs, qui maioribus eccleſiis præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum: integritas enim pręſidentium ſalus eſt ſubditorū: Confidens itaque per Domini: ac Dei noſtri miſericordiam, prouidamq; ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam omnino futurum; ut ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq; prior uita, ac omnis ætas, a puerili bus exordijs uſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia eccleſiaſticæ laudabiliter acta teſtimonium præbeat ſecundū uenerabiles beatorū

Patrum

Patrum ſanctiones aſſumantur, omnes Patriarchalibus, primatialibus, metropolitanis, & cathedralibus eccelſiis quibuſcunque quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos eſſe uult ut attendentes ſibi, & uniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiã Dei quam acquiſiuit ſanguine ſuo, uigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuũ impleant, implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus a ſupremo iudice requirendus, cuſtodię minimæ incumbant, cum certiſſimum ſit non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilo minus quia nonnulli, quod uehementes dolẽdum eſt, hoc tẽpore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenaq; cœleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curijs uagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos, placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum atque hominum iniuria pene in diſſuetudinem abierunt aduerſus non reſidentes promulegatos innouare, quemadmodum uirtute præſentis Decreti innouat, ac ulterius pro firmiori eorundem reſidentia & reformandis in Eccleſia moribus, in hunc qui ſequitur, modum ſtatuere, atque ſancire.

Si quis

Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali eccleſia ſibi quocunque titulo, cauſa, nomine, ſeu iure commiſſæ, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia prefulgeat legitimo impedimento, & ſeu iuſtis, & rationabilibus cauſis ceſſantibus, ſex menſibus continuis extra ſuam diœceſim morando abſuerit: quarte partis fructum unius anni, fabricæ eccleſię, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticū applicādorum, pænā ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex mēſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam eo ipſo amittat. Creſcente uero contumacia, ut ſe ueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitanus Suffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanum uero abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pœna interdicti ingreſſus eccleſię eo ipſo incurrenda, infra tres menſes per litteras, ſeu nuncium Romano Pōtifici denunciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exigerit, ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate animaduertere, & eccleſiis ipſis de Paſtoribus utilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire.

Cap. II.

EPiſcopi inferiores, quæuis beneficia eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam de iure, ſiue cōſuetudine exigentia, in titulum, ſiue commen-

dam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bonó eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens uidebitur, opportunis iuris remedijs reſidere cogantur, nulliq; priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur. Indulgentijs uero, & diſpenſationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus cauſis tantum conceſſis, & coram Ordinario legitime probandis, in ſuo robore permanſuris, quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tanquam in hac parte a Sede Apoſtolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur, nemini, quod ad hoc priuilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

Cap. III.

ECcleſiarum Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant. Et nemo ſecularis clericus cuiuſuis perſonalis, uel regularis, extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu, tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput

CANON VII.

SI quis dixerit opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacunque ratione facta ſint, uere eſſe peccata, uel odium Dei mereri, aut quanto uehementius quis nititur ſe diſponere ad gratiam; tanto eum grauius peccare, anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus; uel a peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere, anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ſola fide impium iuſtificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ uoluntatis motu præparari, atque diſponi, anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, homines ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari; aut per eam ipſam formaliter iuſtos eſſe, anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iuſtificari uel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, uel ſola peccatorum re-

miſſione

miſſione, excluſa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorũ per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iuſtificamur eſſe tantum fauorem Dei, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quam fiduciam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum, uel eam fiduciam ſolam eſſe qua iuſtificamur, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remiſſionẽ peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, ut credat certo, & abſque ulla hæſitatione propriæ infirmitatis, & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit hominẽ a peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quod ſe abſolui, ac iuſtificari certo credat: aut neminem uerè eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum, & hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici, anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum, ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum, anathema ſit.

CANON XVI.

SI quis magnum illud uſque in finem perſeue rantiæ donum ſe certo habiturum abſoluta,& in fallibili certitudine dixerit, niſi hoc ſpetiali reuelatione didicerit, anathema ſit.

CANON XVII.

SI quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad uitam contigere dixerit, reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, ſed gratiam non accipere, ut pote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum, anathema ſit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto eſſe ad obſeruandum impoßibilia, anathema ſit.

CANON XIX.

SI quis dixerit, nihil præceptum eße in Euãgelio præter fidem, cætera eſſe indifferentia, neq; præcepta, neque prohibita, ſed libera, aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos, anathema ſit.

CANON XX.

SI quis hominem iuſtificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ab obſeruantiam

mandatorum Dei, & Eccleſię, ſed tantum ad credendum, quaſi uero Euangelium ſit nuda, & abſoluta promiſſio uitę æternæ, ſine conditionę obſeruationis mandatorum, anathema ſit.

CANON XXI.

SI quis dixerit, Chriſtũ Ieſum a Deo hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediãt, anathema ſit.

CANON XXII.

SI quis dixerit, iuſtificatum uel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, uel cum eo non poſſe, anathema ſit.

CANON XXIII.

SI quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit amplius peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque, ideo eum, qui labitur & peccat, nunquam uere fuiſſe iuſtificatum, aut contra, poſſe in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia, anathema ſit.

CANON XXIIII.

SI quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari atque etiam non augeri coram Deo per bo-

na opera ipſa fructus ſolummodo, & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iuſtum ſaltem uenialiter peccare dixerit; aut, quod intolerabilius eſt mortaliter, atq; ideo pœnas ęternas mereri, tantumq; ob id non dãnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem, anathema ſit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iuſtos non debere pro bonis operibus quæ in Deo fuerint facta, expectare, & ſperare æternam retributionem a Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi bene agẽdo, & diuina mandata cuſtodiendo uſque in finem perſeuerauerint, anathema ſit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum eſſe mortale peccatum niſi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, prę̨terquam infidelitatis, peccato ſemel acceptam gratiam amitti, anathema ſit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia, ſimul & fidem ſemper amitti, aut fidem, quæ remanet, non eſſe ueram fidem, licet non ſit uiua aut eum, qui fidem ſine caritate habet, non eſſe Chriſtianum; anathema ſit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum qui poſt Baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere, aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine Sacramento pœnitentię, prout ſancta Romana, & uniuerſalis Eccleſia a Chriſto domino, & eius Apoſtolis edocta, hucuſq; profeſſa, eſt, ſeruauit, & docuit, anathema ſit.

CANON XXX.

Si quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum ęternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ uel in hoc ſæculo, uel in futuro in purgatorio, antequam ad regna cęlorum aditus patere poſſit, anathema ſit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iuſtificatum peccare dū intuitu æternę mercedis bene operatur, anathema ſit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iuſtificati bona opera ita eſſe dona Dei, ut non ſint ēt bona ipſius iuſtificati merita, aut ipſum iuſtificatū bonis operibus quæ ab eo per Dei gratiam, & Ieſu Chriſti meritum, cuius uiuum membrum eſt, fiunt, non uere mereri augumentum gratię, uitam æternam

& ipſius uitæ æternę, ſi tamen in gratia deceſſerit, conſecutionem, atque etiam gloriæ augumentum, anathema ſit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iuſtificatione a ſancta Synodo hoc præſenti Decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Ieſu Chriſti, Domini noſtri, derogari, & non potius ueritatem fidei noſtræ, Dei deniq;, ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari, anathema ſit.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EAdem ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidẽtibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituẽdam collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinam, deprauatosq́; in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere uolens, ab iјs, qui maioribus eccleſiis præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum: integritas enim pręſidentium ſalus eſt ſubditorũ: Confidens itaque per Domini: ac Dei noſtri miſericordiam, prouidamq́; ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam omnino futurum; ut ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq́; prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordijs uſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia eccleſiaſticæ laudabiliter acta teſtimonium præbeat ſecundũ uenerabiles beatorũ

Patrum

Patrum ſanctiones aſſumantur, omnes Patriarchalibus, primatialibus, metropolitanis, & cathedralibus eccelſiis quibuſcunque quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos eſſe uult ut attendentes ſibi, & uniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiã Dei quam acquiſiuit ſanguine ſuo, uigilent, ſicut Apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuũ impleant, implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus a ſupremo iudice requirendus, cuſtodię minimæ incumbant, cum certiſſimum ſit non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilo minus quia nonnulli, quod uehementes dolẽdum eſt, hoc tẽpore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenaq́; cæleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curijs uagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos, placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum atque hominum iniuria pene in diſſuetudinem abierunt aduerſus non reſidentes promulegatos innouare, quemadmodum uirtute præſentis Decreti innouat, ac ulterius pro firmiori eorundem reſidentia & reformandis in Eccleſia moribus, in hunc qui ſequitur, modum ſtatuere, atque ſancire.

Si quis

Si quis a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali eccleſia ſibi quocunque titulo, cauſa, nomine, ſeu iure commiſſæ, quacunque ille dignitate, gradu, & præeminentia prefulgeat legitimo impedimento, & ſeu iuſtis, & rationabili bus cauſis ceſſantibus, ſex menſibus continuis extra ſuam diœceſim morando abſuerit: quarte par tis fructum unius anni, fabricæ eccleſię, & pauperibus loci per ſuperiorem eccleſiaſticũ applicã dorum, pænã ipſo iure incurrat. Quod ſi per alios ſex mẽſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit, aliam quartam partem fructuum ſimiliter applicandam eo ipſo amittat. Creſcente uero contumacia, ut ſe ueriori ſacrorum canonum cenſuræ ſubijciatur, Metropolitanus Suffraganeos Epiſcopos abſentes, Metropolitanum uero abſentem Suffraganeus Epiſcopus antiquior reſidens ſub pæna in terdicti ingreſſus eccleſię eo ipſo incurrenda, infra tres menſes per litteras, ſeu nuncium Romano Põtifici denunciare teneatur, qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior, aut minor contumacia exigerit, ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate animaduertere, & eccleſiis ipſis de Paſtoribus utilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire.

Cap. II.

EPiſcopi inferiores, quæuis beneficia eccleſiaſtica perſonalem reſidentiam de iure, ſiue cõſuetudine exigentia, in titulum, ſiue commen- dam

dam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & perſonarum qualitate penſata, expediens uidebitur, opportunis iuris remedijs reſidere cogantur, nulliq; priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, ſuffragentur. Indulgentijs uero, & diſpenſationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus cauſis tantum conceſſis, & coram Ordinario legitime probandis, in ſuo robore permanſuris, quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tanquam in hac parte a Sede Apoſtolica delegatorum, prouidere, ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur, nemini, quod ad hoc priuilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

Cap. III.

ECcleſiarum Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant. Et nemo ſecularis clericus cuiuſuis perſonalis, uel regularis, extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu, tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam ſuper hoc a Sede Apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi ualeat.

Caput

Cap. IIII.

Capitula cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarum, illorumq; perſonæ, nullis exemptionibus, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quę tantum ſuos obligent auctores non etiam ſucceſſores, tueri ſe poſſint quominus a ſuis Epiſcopis, & alijs maioribus Prælatis per ſeipſos ſolos, uel illis, quibus ſibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas ſanctiones, toties, quoties opus fuerit uiſitari, corrigi, & emendari, etiã auctoritate Apoſtolica, poſſint & ualeant.

Cap. V.

Nulli epiſcopo liceat cuiuſuis priuilegij prætextu pontificalia in alterius diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum, ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio pontificalium, & ſic ordinati ab executione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placetne uobis proximã futuram Seſſionem celebrari die Iouis feria quinta poſt primam Dominicam ſubſequentis. Quadrageſimæ, quæ erit dies tertia menſis Martij? *Reſponderunt, Placet.*

SESSIO SEPTIMA.

CELEBRATA DIE III. *MENSIS MARTII* M. D. XLVII.

Decretum de ſacramentis.

PROOEMIVM.

AD *conſummationem ſalutaris de iuſtificatione doctrinę, quę in pręcedenti proxima Seſſione uno omnium patrum cōſenſu promulgata fuit, cōſētaneū uiſum eſt de ſanctiſſimis Eccleſię Sacramentis agere, per quæ omnis uera iuſtitia uel incipit, uel cæpta augetur, uel amiſſa reparatur, propterea ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus in Spiritu ſancto legitime cōgregata præſidētibus in ea eiſdē Apoſtolicę Sedis Legatis, ad errores eliminādos, et extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctiſſima ipſa Sacramenta hac noſtra tēpeſtate tum de damnatis olim a patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatę, tum etiam de nouo adinuentæ ſunt, quę Catholicę Eccleſiæ puritati, & animarum ſaluti magnopere efficiunt, ſanctarum ſcripturarum doctrinæ, Apoſtolicis traditioni-*

bus, atq; cõciliorum, & patrum conſenſui inhæren do, hos præſentes canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit: reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiu uante, editura.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON I.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia a Ieſu Chriſto, Domino noſtro, inſtituta, aut eſſe plura: uel pauciora, quam ſeptem, uidelicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe uerè, & propriè Sacramentum, anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, ea ipſa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi, quia cæremoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi, anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit, hæc ſeptem Sacramenta ita eſſe inter ſe paria, ut nulla ratione aliud ſit alio dignus, anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua, & ſine eis, aut eorum uoto per ſolam fidem hominis a Deo gratiam iuſtificationis adipiſci, licet omnia ſingulis neceſſaria non ſint, anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, hæc ſacramēta propter ſolam fidem nutriendam inſtituta fuiſſe, anathema ſit.

CANON VI.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam quàm ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre; quaſi ſigna tantum externa ſint acceptæ per fidem gratiæ, uel iuſtitiæ, & notæ quædam Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus, anathema ſit.

CANON VII.

SI quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiamſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus, anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſo

lam

lam fidem diuinæ promiſsionis ad gratiam conſequendam ſufficere, anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile; unde ea iterari non poſſunt, anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, Chriſtianos omnes in uerbo, & omnibus ſacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem, anathemá ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia, anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema ſit.

CANON

CANON XIII.

Si qis dixerit, receptos, & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato a miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcunque Eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe, anathema ſit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

Si quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiße eandem uim cum Baptiſmo Chriſti, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non eße de neceſsitate Baptiſmi, atque ideo uerba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, niſi quis renatus fuerit ex aqua, & ſpiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium eccleſiarum mater eſt, & magiſtra, non eſſe ueram de Baptiſmi Sacramentum doctrinam, aathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & filij, & ſpiritus ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe uerum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Baptizatum non poſſe, etiam ſi uelit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, niſi nolit credere, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ uel ſcripta, uel tradita ſunt, ita ut ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſummittere uoluerint, anathema ſit.

CAN-

CANON IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut uota omnia quæ poſt Baptiſmum fiunt, ui promiſſionis, in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant, quaſi per ea, & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi baptiſmo, anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione, & fide ſuſcepti Baptiſmi uel dimitti, uel uenialia fieri, anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit uerum, & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cum ad pænitentiam conuertitur, anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, neminem eſſe baptizandum: niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt uel in ipſo mortis articulo, anathema ſit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto baptiſmo inter fideles

computandos non eſſe, ac propterea cum ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos: aut præſtare omitti eorum Baptiſma, quam eos non actu propria credentes baptizari in ſola fide Eccleſiæ, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos eſſe an ratum habere uelint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt; & ubi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Chriſtianam uitam cogẽdos, niſi ut ab Euchariſtia, aliquorumq; Sacramẽtorũ perceptione arceantur, donec reſipiſcant, anathema ſit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otioſam cærimoniam eſſe, & non potius uerum, & proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuiſſe, quam catecheſim quandam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant, anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, iniurios eſſe Spiritui ſancto eos,

eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati uirtutem aliquam tribuunt: anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem ſacerdotem: anathema ſit.

Decretum de reformatione.

EAdem ſacroſancta Synodus, eiſdem Præſidentibus, & Legatis, inceptum reſidentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudē et Chriſtianę religionis incrementum proſequi intendēs, ut ſequitur, ſtatuendum cenſuit, ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Cap. I.

Ad cathedralium Eccleſiarum regimen nullus, niſi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, literarumque ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Leteranenſi promulgatam, præditus, aſſumatur.

Cap. II.

Nemo, quacunque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, ſeu Cathedrales Eccleſias, in titulum, ſiue cō mendam, aut alio quouis nomine, contra ſacro-

rum Canonum inſtituta, recipere, & ſimul retinere preſumat: cum ualde felix ſit ille cenſendus cui unam Eccleſiam bene, ac fructuosè, & cum animarum ſibi commiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures Eccleſias contra præſentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint retenta, reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberam Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin eccleſię ipſæ, ultima obtenta duntaxat excepta, eo ipſo uacare cenſeantur.

Cap. III.

INFERIORA beneficia eccleſiaſtica, prẹſertim curam animarum habentia, perſonis dignis, & habilibus, & quæ in loco præſidere, ac per ſe ipſos curam ipſam exercere ualeant, iuxta conſtitutionē Alexandri tertii, in Lateranenſi quę incipit; Quia nōnulli, & aliam Gregorii decimi, in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, Liceat canon, editam, conferantur, aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio, omnino irritetur & ordinarius collator pœnas conſtitutionis Concilii generalis, quę incipit, Graue nimis, ſe nouerit incurſurum.

Cap. IIII.

QVICVMQVE de cętero plura cura-

ta,aut alias incõpatibilia beneficia eccleſiaſtica, ſiue per uiam unionis ad uitam, ſeu commendæ perpetuæ,aut alio quocumque minime, & titulo contra formam ſacrorum Canonum,& præſertim conſtitutionis Innocentij tertij,quę incipit De multa,recipere,ac ſimul retinere prẹſumpſerit beneficijs ipſius,iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionẽ, ipſo iure,etiam præſentis Canonis uigore, priuatus exiſtat.

Cap. V.

ORDINARII locorum quoſcumq; plura curata,aut alias incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes,diſpenſationes ſuas exhibere diſtrictè compellant,& alias procedant iuxta conſtitutionem Gregorij decimi,in generali Lugdunenſi Concilio editam,quę incipit, Ordinarij, quam eadem ſancta Synodus innouandam cenſet,& innouat,addens inſuper, quod ipſi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem,& congruæ portionis fructuum aſſignationem omnino prouideant,ut animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipſa debitis obſequiis minime defraudentur: Appellationibus,priuilegiis, & exemptionibus quibuſcumque, etiam cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmiſſis nemini ſuffragantibus.

Cap. VI.

Vniones perpetuæ, à quadraginta annis citrà factæ, examinari ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: & quæ per ſubreptionem, uel obreptionem obtentę fuerint, irritæ declarentur. Ille uerò, quæ à dicto tempore citrà conceſſæ nondum in toto, uel in parte ſortitæ ſunt effectum, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fiēt, niſi eas ex legitimis, aut aliàs rationabilibus cauſis coram loci Ordinario, uocatis quorum intereſt, uerificandis, factas fuiſſe conſtiterit, per ſubreptionē obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratū fuerit, uiribus omnino careant.

Cap. VII.

Beneficia Eccleſiaſtica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, ſeu alijs Eccleſiis, uel monaſterijs, beneficijs, ſeu collegijs, aut pijs locis quibuſcumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis ſingulis viſitentur: qui ſolicitè prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſi Ordinarijs pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, portione, etiam ſuper certa re aſſignāda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appel-

pellationibus, priuilegijs, exemptionibus, ẽt cum iudicum deputatione, & illorũ inhibitionibus quibuſcunque in pręmiſſis minime ſuffragantibus.

Cap. VIII.

Locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis uiſitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, ut quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, ſi qua illis immineat, alijsq; debitis obſequijs minime defraudentur. appellationibus, priuilegijs, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis iudicum deputationibus, & illorũ inhibitionibus penitus excluſis.

Cap. IX.

Ad maiores Eccleſias promoti munus cõſecrationis infra tempus à iure ſtatutum ſuſcipiant: & prorogationes ultra ſex menſes cõceſſę nulli ſuffragentur.

Cap. X.

Non liceat Capitulis Eccleſiarum, Sede uacante, infra annum à die uacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimiſſorias, ſeu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quàm etiam cuiuſuis priuilegijs, aut conſuetudinis

vigore,

uigore, alicui, qui beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere, ſi ſecus fiat, Capitulum contraueniens Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus uero, ab executione ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Cap. XI.

Facultates de promouendo à quocunque, non ſuffragentur, niſi habẽtibus legitimam cauſam ob quam a proprijs Epiſcopis ordinari non poſſint, in literis exprimendam: & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Põtificalia exercente, & diligenti præuio examine.

Cap. XII.

Facultates de non promouendo, præterquam in caſibus à iure expreſſis, conceſſæ, ad annum tantũ ſuffragentur.

Cap. XIII.

Præſentati, ſeu electi, uel nominati quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nuncijs, ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmentur, neque admittantur,

etiam

etiam prętextu cuiuſuis priuilegii, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptę, niſi fuerint prius à locorũ Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſſit, quo minus examen ſubire teneatur. Pręſentatis tamen, electis, ſeu nominatis ab uniuerſitatibus, ſeu collegiis generalium Studiorum exceptis.

Cap. XIIII.

In exemptorum cauſis conſtitutio Innocentii quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunenſi edita ſeruetur, quam eadem ſacroſancta Synodus innouandam cenſuit, & innouat: addendo inſuper, quòd in ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum clerici ſeculares, aut regulares, extra monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certum iudicem, à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant: in aliis uerò, ſi ipſum iudicem non habuerint, corã locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & compelli poſſint: priuilegiis, exemptionibus, conſeruatorum deputationibus, et eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam ualituris.

Cap. XV.

CVrrent, ordinarij, ut hoſpitalia quæcunque a ſuis adminiſtratoribus, quocunque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exēptis, fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit, forma ſeruata, quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit & decreuit proximam futuram Seſsionem tenendam & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis quæ erit uigeſima prima menſis Aprilis præſentis anni. M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hieruſ. Presbytero, ac Reginaldo. S. M. in Coſmedin Diacono, Cardinalibus noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. REGIMINI uniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, ut, ſi quid grauius cauſa Reip. Chriſtianæ conſtituendum ſit; id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur, cum itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici, & uniuerſalis Concilij, alias per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreſſis, de uenerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti ex certis alijs etiam tunc expreſſis cauſis, uſque ad aliud opportunis, & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu facta, audita pace inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari

pari conſilio & aſſenſu ſuſtuleramus, & amouera mus, nequeuntes ipſi tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, uos, noſtros, & Apoſtolicæ ſedis Legatos de latere, in eodem Concilio ſimili cõſilio conſtituerimus & deputauerimus, uosq; ad eandem ciuitatem, tamquam pacis angelus deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris de ſuper confectis literis plenius continetur. Nos, ne tam ſanctũ celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pariq; conſilio & aſſenſu, uobis inſimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimò impedimento detento, ſeu inde forte abſente, quandocunque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quacunque aliam commodiorem, & opportuniorem, ſeu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur transferendi, & mutandi: ac illud in ipſa ciuitate Tridentina ſupprimendi, & diſſoluendi: nec non Prælatis, & alijs perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrãdi, & ad illud Prælatos, & alias perſo-

perſonas Concilij Tridentini huiuſmodi etiam ſub periurij, & aliis in literis indictionis Concilij huiuſmodi expreſſis pœnis, euocandi, eidemq; ſic trãslato & mutato Concilio, nomine, & auctoritate prædictis, præſidendi, ac in eo procedendi, ceteraq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna, alias iuxta priorum uobis directarum literarum continentiam & tenorem, faciendi, ſtatuendi, ordinandi, & exequendi, plenam, & liberam Apoſtolica auctoritate tenore preſentium concedimus poteſtatem, & facultatem, ratum, & gratum habituri quidquid per uos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executumue fuerit, idq; facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq; contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtrę conceßionis infringere uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus noſtri anno XI.

Fab. Epiſcopus Spol. B. Motta.

SESSIO

SESSIO OCTAVA

CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

PLACET ne uobis decernere, & declarare de huiuſmodi morbo ex præmiſsis, & aliis al legatis ita manifeſtè, & notoriè conſtare, ut Prelati in hac ciuitate ſine uitæ diſcrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri poſsint, & debeant: itemq; attento receſſu multorum Prælatorum poſt proximæ præteritam Seſsionem, & attentis proteſtationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipſius morbi abire uolentium, qui iuſte detineri non poßunt, & ex quorum diſceſſu Concilium uel dißolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreſſus impediretur, & attento etiam immittenti periculo uitæ, & aliis cauſis per aliquos ex patribus in ipſius congregationibus allegatis, ut pote notorie ueris, & legitimis, placet ne uobis ſimiliter decernere & declarare pro conſeruatione, & proſecutione ipſius Concilij, ſecuritate uitæ ip

noniæ,ueluti ad locum magis paratum, ſalubrem, & idoneum pro tempore transferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem Seſsionem iam indictam, ſtatuta die, uigeſimaprima Apr. celebrandam eſſe, et celebrari: et ſucceſsiue ad ulteriora ꝓcedendum; donec Sanctiſsimo domino noſtro, & ſacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſsimo Cęſare, Chriſtianiſsimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poßit, & debeat?

Reſponderunt, Placet.

Cap. VI.

Vniones perpetuæ, à quadraginta annis citrà facta, examinari ab Ordinarijs, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: & quæ per ſubreptionem, uel obreptionem obtentę fuerint, irritæ declarentur. Illę uerò, quæ à dicto tempore citrà conceſſæ nondum in toto, uel in parte ſortitæ ſunt effectum, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fiēt, niſi eas ex legitimis, aut aliàs rationabilibus cauſis coram loci Ordinario, uocatis quorum intereſt, uerificandis, factas fuiſſe conſtiterit, per ſubreptionē obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratū fuerit, uiribus omnino careant.

Cap. VII.

Beneficia Eccleſiaſtica curata, quæ Cathedralibus, collegiatis, ſeu alijs Eccleſiis, uel monaſterijs, beneficijs, ſeu collegijs, aut pijs locis quibuſcumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinarijs locorum annis ſingulis viſitentur: qui ſolicitè prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, niſi ipſi Ordinarijs pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, uel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, portione, etiam ſuper certa re aſſignāda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: ap-

pel-

pellationibus, priuilegijs, exemptionibus, et cum iudicum deputatione, & illorũ inhibitionibus quibuſcunque in pręmiſſis minime ſuffragantibus.

Cap. VIII.

Locorum Ordinarij Eccleſias quaſcunque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis uiſitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, ut quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, ſi qua illis immineat, alijsq́; debitis obſequijs minime defraudentur. appellationibus, priuilegijs, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis iudicum deputationibus, & illorũ inhibitionibus penitus excluſis.

Cap. IX.

Ad maiores Eccleſias promoti munus cõſecrationis infra tempus à iure ſtatutum ſuſcipiant: & prorogationes ultra ſex menſes cõceſſę nulli ſuffragentur.

Cap. X.

Non liceat Capitulis Eccleſiarum, Sede uacante, infra annum à die uacationis, ordinandi licentiam, aut literas dimiſſorias, ſeu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quàm etiam cuiuſuis priuilegijs, aut conſuetudinis

vigore,

etiam prętextu cuiuſuis priuilegii, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptę, niſi fuerint prius à locorũ Ordinariis examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio ſe tueri posſit, quo minus examen ſubire teneatur. Prę ſentatis tamen, electis, ſeu nominatis ab uniuerſitatibus, ſeu collegiis generalium Studiorum exceptis.

Cap. XIIII.

In exemptorum cauſis conſtitutio Innocentii quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdunenſi edita ſeruetur, quam eadem ſacroſancta Synodus innouandam cenſuit, & innouat: addendo inſuper, quòd in ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum clerici ſeculares, aut regulares, extra monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiam ſi certum iudicem, à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant: in aliis uerò, ſi ipſum iudicem non habuerint, corã locorum Ordinariis, tamquam in hoc ab ipſa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & compelli posſint: priuilegiis, exemptionibus, conſeruatorum deputationibus, et eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam ualituris.

Cap.

Cap. XV.

CVrrent, ordinarij, ut hoſpitalia quæcunque a ſuis adminiſtratoribus, quocunque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exēptis, fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit, forma ſeruata, quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Seſsionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit & decreuit proximam futuram Seſsionem tenendam & celebrandam eſſe die Iouis, feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis quæ erit uigeſima prima menſis Aprilis præſentis anni. M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

Paulus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Prænestino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hieruſ. Presbytero, ac Reginaldo. S. M. in Coſmedin Diacono, Cardinalibus noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. REGIMINI *uniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, ut, ſi quid grauius cauſa Reip. Christianæ conſtituendum ſit; id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur, cum itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici, & uniuerſalis Concilij, alias per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreßis, de uenerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti ex certis alijs etiam tunc expreßis cauſis, uſque ad aliud opportunis, & commodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu facta, audita pace inter cariſſimos in Christo filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianißimum, conciliata; pari*

pari conſilio & aſſenſu ſuſtuleramus, & amouera mus, nequeuntes ipſi tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, uos, noſtros, & Apoſtolicæ ſedis Legatos de latere, in eodem Concilio ſimili cõſilio conſtituerimus & deputauerimus, uosq; ad eandem ciuitatem, tamquam pacis angelus deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis literis plenius continetur. Nos, ne tam ſanctũ celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quovis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pariq; conſilio & aſſenſu, uobis in ſimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimò impedimentò detento, ſeu inde forte abſente, quandocunque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quacunque aliam commodiorem, & opportuniorem, ſeu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur transferendi, & mutandi: ac illud in ipſa ciuitate Tridentina ſupprimendi, & diſſoluendi: necnon Prælatis, & alijs perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri, & mutari contigerit, continuandi, tenendi, & celebrãdi, & ad illud Prælatos, & alias perſo-

perſonas Concilij Tridentini huiuſmodi etiam ſub periurij, & aliis in literis indictionis Concilij huiuſmodi expreſſis pœnis, euocandi, eidemq; ſic trãſlato & mutato Concilio, nomine, & auctoritate prædictis, præſidendi, ac in eo procedendi, ceteraq; in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna, alias iuxta priorum uobis directarum literarum continentiam & tenorem, faciendi, ſtatuendi, ordinandi, & exequendi, plenam, & liberam Apoſtolica auctoritate tenore preſentium concedimus poteſtatem, & facultatem, ratum, & gratum habituri quidquid per uos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executumue fuerit, idq; facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſq; contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam noſtrę conceſſionis infringere uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignatione omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. X L I I I I. V I I. Kal. Mart. Pontificatus noſtri anno X I.

Fab. Epiſcopus Spol. B. Motta.

SESSIO

noniæ, ueluti ad locum magis paratum, ſalubrem, & idoneum pro tempore transferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem Seſsionem iam indictam, ſtatuta die, uigeſimaprima Apr. celebrandam eſſe, et celebrari: et ſucceſsiue ad ulteriora procedendum; donec Sanctiſsimo domino noſtro, & ſacro Concilio expedire uidebitur, ut ad hunc ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſsimo Cæſare, Chriſtianiſsimo Rege, & aliis Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poßit, & debeat?

Reſponderunt, Placet.

SESSIO NONA.

BONONIAE CELEBRATA DIE XXI. Menſis Aprilis, M. D. XLVII.

DecretuM prorogationis Seſsionis.

HAEC ſacroſancta æcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſsimi in Chriſto patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertij, eiſdem Reuerendiſsimis Dominis, D. Io. Maria de Monte Epiſcopo Præneſtino, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem. Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quod die undecima menſis Martij, preſentis anni, in generali publica Seſsione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibusque agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ ſedis apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſsimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit: itemq. Seſsionem pro preſenti die uigeſima prima Aprilis, il-

lic

lic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum propoſuerat, Canones ſancirentur, & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere: conſiderans qui nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis paſchalis diebus, in proprijs eccleſiis occupatos, aliquos etiam, alijs impedimẽtis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, ut non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prelatorum frequentia, potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum, & reformationis & examinari, & diſcuti, ut omnia maturo conſilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetq́. Seſſionem prędictam, quæ hoc ipſo die, ut præfertur, celebranda erat ad diem Iouis infra octauam Pentecoſtes proxime futuram, quo ad ipſas materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, ac prorogat: quam diẽ & rei gerendæ maxime opportunam, & patribus præſertim abſentibus percommodam, iudicauit, et iudicat. Hoc tamen adiecto, quod terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus concilij putauerint expedire, etiam in priuata Congregatione reſtringere, & imminuire poſſit, & ualcat.

SESSIO X.

BONONIAE CELEBRATA.

Die II. Menſis Iunij, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, Seſsionem, quæ die uigeſima prima menſis Aprilis proxime præteriti, ſuper Sacramentorum, & reformationis materijs, in hac inclyta ciuitate Bononiæ ex Decreto in urbe Tridentina, in publica Seſsione, die undecima menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc preſentem diem differendam, & prorogandam eſſe decreuerit: uolens tamen cum ijs, qui non uenerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Synodus in ſpiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit Seſsionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij præſentis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt ſeſtum natiuitatis beatæ Mariæ Virginis,

quæ erit decimaquinta menſis Septembris proximè futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe quemadmodum differt, & prorogat: ita tamen, quod proſecutio diſcuſſionis, & examinationis, tam eorum quæ ad dogmata, quam reformationē pertinent, interim non omittatur, & terminum ipſum ipſa Sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare, & prorogare liberè poſsit, & ualeat.

Die XIIII. Sept. M. D. XLVII. in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Seſsio, quæ futura erat die ſequenti, ad beneplacitum ſacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

CVM ad tollenda religionis noſtræ diſſidia quæ in Germania longo tempore non ſine totius Chriſtiani orbis perturbatione, & ſcandalo ui- guerunt, bonum, opportunum, & expediens eſſe ui deatur, ſicuti etiam chariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum Imperator, ſemper Auguſtus, nobis per ſuas literas & nuncios ſigni ficari fecit, ut ſacrum œcumenicum generale Con cilium per fel. rec. Paulum Papam III. præde- ceſſorem noſtrum, indictum, & per nos tunc Car- dinalatus honore fungentes, atque ipſius prædeceſ ſoris nomine, unà cum duobus alijs Sanctæ Ro- manæ Eccleſiæ Cardinalibus ipſi Concilio præſi- dentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ & ſolemnes habitæ fue- runt Seſſiones, pluraq. tam in cauſa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiã ad utramque cauſam pertinentia examinata, & diſcuſſa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur; Nos, ad quos, & ſummos pro tempore Pontifi-

ces ſpectat generalia Concilia indicere, & dirigere, ut Eccleſiæ pacem, & Chriſtianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam procuremus, & quantum in nobis eſt, tranquillitati ipſius Germaniæ, quę ſane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac ſacrorum Conciliorum, & ſanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq; maximis Pontificibus, Chriſti Redemptoris noſtri in terra Vicariis, debita obedientia, & reuerentia, nulli Chriſtianorum prouinciæ fuit unquam ſecunda, paternè conſulamus: ſperantes per ipſius Dei gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Chriſtiani, iuſtis, piiſque noſtris in ac re uotis annuant, faueant, atque aſſiſtant, uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omneſq; alios & ſingulos, qui de iure, uel conſuetudine, uel priuilegio Conciliis generalibus intereſſe debent, quoſq; idem prædeceſſor noſter in ſuis indictionibus, & aliis quibuſcumq; deſuper confectis & publicatis literis, Concilio intereſſe uoluit, per uiſcera miſericordię Domini noſtri Ieſu Chriſti, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kal. Maij, quẽ diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumẽdum et proſequendũ, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fra-

trum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, conuenire, & ſe congregare, ac ipſius Concilij continuationi, & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere uelint. Nos enim operam ſedulo daturi ſumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati, per quos ſi per ætatem noſtram, ualetudinemque, & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritusſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus, quacumque ipſius Concilij translatione, & ſuſpenſione, cæteriſq. contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis literis prædictis, quas cum omnibus & ſingulis, in eis contentis clauſulis, & decretis, in ſuo robore permanere uolumus, atque decernimus, & quatenus opus ſit, innouamus, uoluit non obſtare irritum nihilominus decernentes, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, noſtrorum hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolo-

rum

rum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ. M. D. LVIII. Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

M. Card. Creſcen.

Rom. Amaſæus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO XI.

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII. M. D. LI.

Decretum de reſumendo Concilio.

PLACET ne uobis ad laudem et gloriam ſanctæ, & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementū, & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianę, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridētinum, iuxta formam, & tenorem literarum Sanctiſsimi Domini noſtri, reſumi debere, & procedendum eſſe ad ulteriora? Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſsionis.

Placetne uobis proximam futuram Seſsionem habendam, & celebrandam eſſe in futuris Kalendis Septembris? Reſponderunt, Placet.

SESSIO XII.

QVAE EST SECVNDA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE PRIMA SEPTEMBRIS. M. D. LI.

Decretum prorogationis Seſſionis.

Sacroſancta œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolica Legato, & nuncijs, quæ in proxima præterita Seſſione ſequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum eſſe decreuerat, cum ob inclytaGermanicę nationis, cuius præcipue cauſa agitur, abſentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere actenus diſtulerit, de uenerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuirenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperij Principum Electorũ, & cõ plurium ipſius, aliarumq. prouinciarum Epiſcoporũ, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamque ſpem concipiens quam plurimos alios, tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & ſui officij debito,

& hoc exemplo commotos,propediem eſſe uentu ros, futuram Seſsionem ad quadrageſimam diem,quæ erit undecima menſis Octobris; proximę ſequentis,indicit,& Concilium ipſum in ſtatu,in quo reperitur,proſequendo. Cum in præteritis Seſ ſionibus de ſeptem Sacramentis nouæ legis,in genere,& in ſpecie de Baptiſmate, & Confirmatione definitum fuerit,ſtatuit,& decernit de ſanctiſ ſimæ Euchariſtiæ Sacramento,necnon quod ad re formationem attinet,de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent,agi & tractari debere,ac monet,& hor tatur omnes Patres,ut interim Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo,quantum tamen humana fragilitas patietur,ieiunijs,& orationibus uacent,ut tãdem placatus qui in ſæcula ſit,benedictus,Deus corda hominum ad ueræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ unitatem,ac rectè uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

QVAE EST TERTIA SVB IVlio III. Pont. Maximo, celebrata Die XI. Octob. M. D. LI.

Decretum de ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

Sacroſancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu ſancto legitime cōgregata, præſidētibus in ea eiſdē ſanctæ ſedis Apoſtolicæ Legato, & Nūcijs, & ſi in eū finē, nō abſque peculiari Spiritu ſancti ductu, & gubernatione conuenerit, ut ueram, & antiquā, de fide, & Sacramētis, doctrinam exponeret, & ut hæreſibus omnibus, et alijs grauiſsimis incōmodis, quibus Dei Eccleſia miſerere nunc exagitatur, & in multas, ac uarias partes ſcinditur, remediū afferret; hoc præſertim iā inde a principio ut uotis habuit, ut ſtirpitus conuelleret zizania execrabiliū errorū, & ſchiſmatum, quā inimicus homo his noſtris calamitoſis tēporibus in doctrina fidei, uſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtię ſuperſeminauit, quam alioqui Saluator noſter, in Eccleſia ſua, tamquam ſymbolum reliquit eius unitatis, & caritatis, qua

Chriſtianos

Chriſtianos omnes inter ſe coniunctos, & copulatos eſſe uoluit. Itaque eadem ſacroſancta Synodus ſanã, & ſincerã illã de uenerabili hoc, & diuino Euchariſtiæ ſacramẽto doctrinã tradẽs, quã ſemper Catholica Eccleſia, ab ipſo Ieſu Chriſto, Domino noſtro, & Apoſtolis erudita, atque a Spiritu ſancto, illi omnem ueritatem in dies ſuggerente, edocta, retinuit, & ad finem uſque ſæculi conſeruabit, omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſt hac de ſanctiſſima Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut eſt, hoc preſenti Decreto explicatum, atque definitum.

De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti, in ſanctisſimo Euchariſtiæ Sacramento. Caput I.

PRincipio docet ſancta Synodus, & apertè, ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramento, poſt panis, & uini conſecrationem, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum uerum Deum, atque hominem, uerè, realiter, ac ſubſtantialiter, ſub ſpetie illarum rerum ſenſibilium contineri, nec enim hæc inter ſe pugnant, ut ipſe Saluator noſter ſemper ad dexteram Patris in cœlis aſſideat, iuxta modum exiſtendi naturalem, & ut multis nihilominus alijs in locis ſacramentaliter præſens, ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam, & ſi uerbis exprimere

mere uix poſsumus, poſsibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, eſse qui poſſumus & conſtantisſime credere debemus. Ita enim maiores noſtri omnes quotquot in uera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctisſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertisſime profesſi ſunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cæna Redemptorem noſtrum inſtituiſse, cum poſt panis, uiniq́. benedictionem, ſeſe ſuum ipſius corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis, ac perſpicuis uerbis teſtatus eſt, quæ uerba a ſanctis Euangeliſtis commemorata, & a diuo Paulo poſtea repetita, cum propriam illam, & apertisſimam ſignificationem præ ſe ferant, ſecundum quam a Patribus intellecta ſunt, indignisſimum ſanè ſlagitium eſt ea quibuſdam contentioſis; & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & ſanguinis Chriſti negatur contra uniuerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri; quæ tamquàm columna, & firmamentum ueritatis hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, uelut Satanica deteſtata eſt grato ſemper, & memore animo præſtantisſimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

De ratione inſtitutionis ſanctisſimi huius ſacramenti. Cap. II.

ERGO Saluator noſter, diſceſſurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc inſtituit,

in quo diuitias diuini ſui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciẽs mirabilium ſuorum, & in illius ſumptione colere nos ſui memoriã præcepit, ſuamq́. annunciare mortem, donec ipſe ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autẽ uoluit Sacramentum hoc, tanquam ſpiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipſe uiuet propter me, & tamquam antidotum, quo liberemur culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præſeruemur. Pignus præterea id eſſe uoluit futuræ noſtrę glorię, & perpetuæ felicitatis, adeoq́. ſymbolum unius illius corporis cuius ipſe caput exiſtit; cuiq́. nos, tanquam membra arctiſſima, fidei, ſpei, & caritatis connexione aſtrictos eſſe uoluit, ut id ipſum omnes diceremus; Nec eſſent in nobis ſchiſmata.

De excellentia ſanctisſimæ Eucariſtiæ ſuper reliqua ſacramenta. Cap. III.

COMmune hoc quidem eſt ſanctisſimæ Eucariſtiæ cum cæteris Sacramentis, Symbolum eſſe rei ſacrę, & inuiſibilis gratię formam uiſibilem: uerum illud in ea excellens, & ſingulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum ſanctificandi uim habet, cum quis illis utitur, at in Eucariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante uſum eſt, nondum enim Eucariſtiam de manu domini Apoſtoli ſuſceperant, cum uerè tamne ipſe affirmaret

corpus

corpus ſuum eſſe, quod præbebat. & ſemper hæc fides in Eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem, uerum Domini noſtri corpus, uerumq; eius ſanguinem ſub panis, & uini ſpetie unà cum ipſius anima & diuinitate exiſtere, ſed corpus quidem ſub ſpecie panis, & ſanguinem ſub uini ſpecie, ex ui uerborum, ipſum autem corpus ſub ſpecie uini, & ſanguinem ſub ſpecie panis, animamq; ſub utraque, ui naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Chriſti, Domini qui iam ex mortuis reſurrexit, non amplius moriturus, inter ſe copulantur. Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypoſtaticam unionem. Qua propter ueriſſimum eſt tantundem ſub alterutra ſpecie, atque ſub utraque contineri. totus enim, & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub uini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

De tranſubſtantiatione. Cap. IIII.

QVONIAM autem Chriſtus, Redemptor noſter, corpus ſuum id, quod ſub ſpecie panis offerebat, uerè eſſe dixit, ideo perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idq; nunc denuo ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & uini, conuerſionem fieri totius ſubſtantię panis in ſubſtantiam corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ uini in ſubſtantiam ſangui-

nis eius, quæ conuerſio conuenienter, & proprie a ſancta Catholica Eccleſia Tranſubſtantiatio eſt appellata.

De cultu, & ueneratione huic ſanctiſſimo Sacramento exhibenda. Cap. V.

NVLLVS itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Chriſti fideles per more in Catholica Eccleſia ſemper recepto latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic ſanctiſſimo Sacramento in ueneratione adhibeant. neque enim ideo minus eſt adorandum, quod fuerit a Chriſto Domino, ut ſumatur, inſtitutum nam illum eundem Deum preſentem adeſſe credimus, quē Pater ęternus introducens in orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apoſtolis adoratum fuiſſe Scriptura teſtatur. Declarat præterea ſancta Synodus, piè, & religiosè admodum in Dei Eccleſiam inductum fuiſſe hunc morem, ut ſingulis annis peculiari quodam, & feſto die præcelſum hoc, & uenerabile Sacramētum ſingulari ueneratione, ac ſolemnitate celebraretur, utq; in proceſſionibus reuerenter, & honorificè illud per uias, & loca publica circumferretur aquiſſimum eſt enim ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies, cum Chriſtiani omnes ſingulari, ac rara quadam ſignificatione gratos, & memores teſtentur animos erga communem Dominum,

&

& Redemptorem pro tam ineffabili,& planè diuino beneficio,quo mortis eius uictoria,& triumphus repræſentatur,atque ſi quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio,& hæreſi triumphum agere,ut eius aduerſarij in conſpectu tanti ſplendoris,& in tanta uniuerſę Eccleſiæ lætitia poſiti,uel debilitati,& fracti tabeſcant,uel pudore affecti,& confuſi aliquando reſipiſcant.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. C. VI.

CONSVETVDO aſſeruandi in ſacrario ſanctam Euchariſtiam,adeo antiqua eſt, ut eam ſæculum Nicęni Concilij agnouerint. Porrò deferri ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, & hunc uſum diligenter in Eccleſiis conſeruari, præterquam quod cum ſumma æquitate, & ratione coniunctum eſt, tum multis in Concilijs præceptum inuenitur, & uetuſtiſſimo Catholicæ Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omninò ſalutarem hunc & neceſſarium morem ſtatuit.

De præparatione, quæ adhibenda eſt, ut dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad ſacras ullas functiones quempiam accedere,niſi ſanctè: certè, quo magis ſanctitas, & diuinitas cæleſtis huius Sacramenti

uiro Chriſtiano comperta eſt, eo diligentius cauere ille debet, ne abſque magna reuerentia, & ſanctitate ad id percipiendum accedat, præſertim cum illa plena formidinis uerba apud Apoſtolum legamus: Qui manducat, & bibit indignè, iudicium ſibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum: Probet ſe ipſum homo. Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat, eam probationem neceſſariam eſſe, ut nullus ſibi conſcius mortalis peccati quantumuis ſibi contritus uideatur, abſque præmiſſa ſacramentali confeſſione ad ſacram Euchariſtiam accedere debet: quod a Chriſtianis omnibus, etiam ab iys ſacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuo ſeruandum eſſe decreuit, modo non deſit illis copia confeſſoris. quod ſi, neceſſitate urgente, ſacerdos abſque præuia confeſſione celebrauit: quamprimum confiteatur.

De uſu admirabilis huius ſacramenti.
Cap. VIII.

Quo ad uſum autem rectè, & ſapienter Patres noſtri tres rationes hoc ſanctum Sacramentum accipiendi diſtinxerunt, quoſdam enim docuerunt ſacramentaliter dumtaxat id ſumere, ut peccatores, alios tantum ſpiritualiter, illos nimirum, qui uoto propoſitum illum panem cæleſtem eden-

edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem ſentiunt: tertios porrò ſacramentaliter ſimul & ſpiritualiter. hi autē ſunt qui ita ſe prius probant, & inſtruunt, ut ueſtem nuptialem induti ad diuinam hanc menſam accedant. In ſacramentali autem ſumptione ſemper in Eccleſia Dei mos fuit, ut laici à ſacerdotibus communionem acciperent: ſacerdotes autē celebrantes ſeipſos communicarent: qui mos tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per uiſcera miſericordiæ Dei noſtri, ut omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc unitatis ſigno, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordia ſymbolo iam tamen aliquando conueniant, & concordent, memoresq́. tantæ maieſtatis, & tam eximij amoris Ieſu Chriſti, Domini noſtri, qui dilectam animam ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum: hæc ſacra myſteria corporis, et ſanguinis eius a fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant; & uenerentur, ut panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſſint, & is uerè eis ſit animæ uita, & perpetua ſanitas mentis: cuius uigore confortati, ex huius miſeræ peregrinationis itinere, ad cæleſtem patriam peruenire ualeant: eundem panem Angelorum quem

modo ſub ſacris uelaminibus edunt, abſque ullo uelamine manducaturi.

Quoniam autem non eſt ſatis ueritatem dicere, niſi detegantur, & refellantur errores, placuit ſancta Synodo hos canones ſubiungere, ut omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligant quoque quæ ab illis hæreſes caueri, uitariq́. debeant.

DE SACROSANCTO EVCARISTIAE SACRAMENTO.

CANON I.

Si quis negauerit, in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento contineri uerè realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem una cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum, ſed dixerit tantummodo eſſe in eo, ut in ſigno, uel figura, aut uirtute, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis, & uini, una cum corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti, negaueritq́; mirabilem illam, & ſingularem cõuerſionẽ totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ uini in ſanguinem, manẽtibus dumtaxat ſpeciebus panis, & uini, quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſſime Tranſubſtantiationem appellat, anathema ſit.

CANON III.

SI quis negauerit, in uenerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub unaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei, partibus, ſeparatione facta, totũ Chriſtum contineri, anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtiæ Sacramento, nõ eſſe corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantum in uſu dum ſumitur, non autem ante uel poſt, & in hoſtijs, ſeu particulis conſecratis, quæ poſt communionem reſeruantur, uel ſuperſunt, non remanere uerum corpus Domini, anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, uel præcipuum fructum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eſſe remiſſionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire, anathema ſit.

CANON VI.

SI quis dixerit, in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtum unigenitum Dei filium non eſſe cultu latriæ, etiam externo, adorandum, atque ideo nec feſtiua peculiari, celebritate uenerandũ, neq; in proceſſionibus ſecundũ laudabilem, &

uniuerſalem Eccleſię ſanctæ ritum, & conſuetudi nem, ſolemniter circumgeſtãdum uel non publicè, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idolatras; anathema ſit.

CANON VII.

S I quis dixerit non licere ſacram Euchariſti am in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus neceſſario diſtribuendam aut nõ licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur, anathema ſit.

CANON VIII.

S I quis dixerit, Chriſtũ in Euchariſtia exhibi tum, ſpiritualiter tantum mãducari, & non etiam ſacramentaliter, ac realiter; anathema ſit.

CANON IX.

S I quis negauerit omnes & ſingulos Chriſti fideles utriuſque ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in paſcha te, ad communicandum iuxta pręceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.

CANON X.

S I quis dixerit, non licere ſacerdoti celebran ti ſe ipſum communicare; anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendum ſanctiſſimæ Eucharistię Sacramentum; anathema ſit. Et ne tantum Sacramentum indigna, atque ideo in mortem, & condemnationem ſumatur; ſtatuit, atque declarat ipſa Sancta Synodus, illis, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario pręmittendam eſſe Confeſſionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prędicare, uel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice diſputando defendere pręſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

Eadem ſancta Tridentina Synodus, pręſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicę Legato, & Nunciis, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, ut, iuxta proxima Seſſionis, decretum, illi in commiſſis ſibi Eccleſiis eo libentius reſideant, quo facilius, & commodius ſibi ſubiectos regere, & in uitę, ac morum honeſtate continere potuerint, illud primum eos admonendos cenſet, ut ſe Paſtores, non percuſſores, eſſe meminerint, atque ita pręeſſe ſibi ſubditis oportere, ut non in eis dominentur, ſed illos, tamquam filios, & fratres,

tres, diligant, elaborentque, ut hortando, & monendo, ab illicitis deterreant, ne ubi deliquerint debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, ſi quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio, ut illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, cum ſæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam auſteritas plus exhortatio, quam comminatio, plus caritas, quam poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit, tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt, ut ſine aſperitate diſciplina populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur, &, qui correcti fuerint emendentur, aut, ſi reſpicere uoluerint, cæteri, ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, a uitijs deterreantur, cum ſit diligentis, & pij ſimul paſtoris officium: morbis ouium leuia primum adhibere fomenta: poſt ubi morbi grauitas ita poſtulet, ad acriora, & grauiora remedia deſcendere, ſin autem nec ea quidem proficiant illis ſubmouendis, cæteras ſaltem oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerunque ad euitandas pœnas, & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia, querelas, & grauamina ſimulent, & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præſidium inſtituto, ad iniquitatis defenſionem abutantur, atque ut huiuſmodi

di eorum calliditati, & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit, & decreuit. In cauſis uiſitationis, & correctionis ſiue habilitatis, & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine, non appelletur, neque Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur, ſed ea, ac quacunque inhibitione, ab appellationis iudicio emanata, necnon omui ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad ulteriora ualeat procedere, niſi grauamen huiuſmodi per diffinitiuam ſententiam reparari, uel ab ipſa definitiua appellari non poſſit, quibus caſibus ſacrorum, & antiquorum Canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Cap. II.

A ſententia Epiſcopi, uel ipſius in ſpiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis cauſa, ubi appellationis locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali, aut ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, uel ultra duas legales dietas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicarijs non autem inferioribus iudicibus committatur.

Cap. III.

Reus, ab Epiſcopo, aut eius Vicario in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa, appellans coram iudice ad quem appellauit, acta primæ inſtantiæ omnino producat, & iudex, niſi illis uiſis, ad eius abſolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipſa poſtulanti gratias exhibeat, alioqui abſque illis cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit, terminetur.

Cap. IIII.

Cum uero tam grauia nonnumquam ſint delicta, ab eccleſiaſticis commiſſa perſonis, ut ob eorum atrocitatem e ſacris ordinibus deponendæ, et curiæ ſint tradendæ ſeculari, in quo ſecundum ſacros Canones certus Epiſcoporum numerus requiritur, quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differretur, ſi quando autem interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur, propterea ſtatuit, & decreuit, Epiſcopo per ſe; ſeu illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra Clericum, in ſacris etiam preſbyteratus ordinibus conſtitutum etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depoſitionem, & per ſe ipſum etiam, ad actualem, atque ſolennem degradationem ab ipſis ordinibus, & gradibus eccleſiaſticis, in caſibus, in quibus

aliorũ Epiſcoporum præſentia, in numero a canonibus definito requiritur, etiam abſque illis procedere liceat, adhibitis tamen, & in hoc ſibi aſſiſtentibus, totidem Abbatibus, uſum mitræ & baculi, ex priuilegio Apoſtolico habentibus, ſi in ciuitate, aut diœceſi reperiri, & commodè intereſſe posſint, alioquin alijs perſonis, in eccleſiaſtica dignitate conſtitutis, quæ ætate graues ac iuris ſcientia commendabiles exiſtant.

Cap. V.

Et quoniam poſt fictas cauſas, quæ tamen ſatis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiuſmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis Epiſcoporum iuſta ſeueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur, cum non ferendum ſit, ut mendacium, quod tantoperè Deo diſplicet, non modo ipſum impunitum ſit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti, idcirco, ut ſequitur, ſtatuit, & decreuit: Epiſcopus apud Eccleſiam ſuam reſidens, de ſur reptione, & obreptione gratiæ, quæ ſuper abſolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat, aut remiſsione pœnæ ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerit, falſis præcibus impetratur, per ſe ipſum, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, etiam ſummariè cognoſcat, ipſamque gratiam poſtquam per falſi narrationem, aut ueri taciturnitatem obtentam

tentam eſſe, legitime conſliterit, non admittat.

Cap. VI.

Quoniam uero ſubditi Epiſcopo, tam etſi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, & tanquam iniuria affecti ſint falſa illi crimina obÿcere ſolent; ut quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta ſegniorem reddit: idcirco, ne ÿ magno ſuo, & Eccleſiæ incommodo gregem ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione uagari cogatur, ita ſtatuit, & decreuit: Epiſcopus, niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſiue priuandus ueniret, etiam ſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeu denunciationem, uel accuſationem, ſiue alio quouis modo procedatur, ut perſonaliter compareat, nequaquam citetur, uel moueatur. Teſtes id cauſa criminali ad informationem, uel indicia, ſeu alias in cauſa principali contra Epiſcopũ, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint, grauibus pœnis multentur. Cauſæ Epiſcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipſum terminentur.

DECRE-

DECRETVM PROROGATIONIS, definitionis quatuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ, & Salui conductus, Proteſtantibus dãdi.

EADEM ſancta Synodus errores omnes qui ſuper hoc ſanctiſsimo Sacramento repullularunt, tanquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiẽs, quotidianis præcibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos diligentisſima ueritatis Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis, accuratisſimiſque pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantisſimorum Teologorum ſententijs, hoc etiam tractabant. An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, ut ſinguli Chriſti fideles ſub utraque ſpecie ipſum uenerabile Sacramentum accipiant. Et: Non minus ſumat qui ſub altera, quã qui ſub utraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia laicos, & non celebrantes Sacerdotes, ſub panis ſpecie duntaxat communicãdo. Et: An paruuli etiã communicandi ſint. Sed quoniam ex nobilisſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam de finiantur, audiri a ſancta Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularũt,

ut

ut ipſis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ ſenſerint, & poſtea cum libuerit, recedere liceat, ſancta ipſa Synodus, licet magno deſiderio eorum aduentum multos antea menſes expectarit, tamen ut pia mater, quæ ingemiſcit, & parturit, ſummopere id deſiderans, ac laborans, ut in ijs, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant, confidens Dei miſericordia; & ſperans fore; ut illi in ſanctiſſimam & ſalutarem unius fidei, ſpei, caritatiſq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens ſecuritatem & fidem, ut petierunt, publicam, quam ſaluum conductum uocant, quod ad ſe pertinet eius qui infraſcriptus erit, tenoris dedit, atque conceſſit, & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundum Seſſionem diſtulit, quam, ut illi commode ei intereſſe poſſent, in diem feſtum conuerſionis D. Pauli, qui erit uigeſima quinta die menſis Ianuarij anni ſequentis, indixit. Illudq. præterea ſtatuit ut in eadem Seſſione de ſacrificio Miſſæ agatur, propter magnam utriuſque rei connexionem inter ea Seſſione proxima de Pœnitentiæ, & extremæ unctionis Sacramentis, tractandum, illam autem die feſto D. Catherinæ Virginis, & Martiris, qui erit uigeſima quinta Nouembris, habendam

bendam eſſe decreuit, ſimulq; in utraque materia reformationis proſequatur.

SALVVS CONDVCTVS DATVS PROTESTANTIBVS.

SACROSANCTA *generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, Legato, & Nuncijs, omnibus, & ſingulis, ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſecularibus perſonis uniuerſæ Germaniæ, cuiuſcumq; gradus, ſtatus, condicionis, & qualitatis ſint quæ ad œcumenicũ hoc, et generale conciliũ accedere uoluerint, ut de ijs rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere, & tuto uenire; & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam ſcripto, quam uerbo, offerre, proponere, & cum patribus, ſiue ijs qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque ullis conuicijs, & contumeliis diſputare; nec non, quando illis placuerit; recedere posſint, & ualeant, publicam fidem, & plenam ſecuritatem, quam Saluum conductum appellant, cum omnibus, & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſarijs, & opportunis, etiam ſi ſpecialiter, & non per uerba ge-*

De neceſitate, & inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ. Cap. I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, ut iuſtitiam in Baptiſmo, ipſius beneficio, & gratia, ſuſceptam, conſtanter tuerentur, non fuiſſet opus, aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramentum ad peccatorum remiſsionem eſſe inſtitutum. Quoniam autem Deus, diues in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum, illis etiam uitæ remedium contulit, qui ſeſe poſtea in peccati ſeruitutem, & Dæmonis poteſtatem tradidiſſent. Sacramentum uidelicet Pænitentiæ, quo lapſis poſt Baptiſmum, beneficium mortis Chriſti applicatur. Fuit quidem Pænitentia uniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent quouis tempore ad gratiam, & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria, illis etiam, qui Baptiſmi Sacramento ablui petiuiſſent, ut, peruerſitate abiecta, & emendata, tantam Dei offenſionem cum peccati odio, & pio animi dolore deteſtarentur, unde Propheta ait: conuertimini, & agite pænitentiam ab omnibus iniquitatibus ueſtris: & non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus eſt dixit: Niſi pænitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et Princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis, pænitentiam commendans, dicebat: Pænitentiam agite, & Baptizetur unuſquiſque ueſtrum. Porro necante aduen-

aduentum Chriſtì pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante Baptiſmum. Dominus autem Sacramentum pœnitentiæ tunc præcipue inſtituit, cum a mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens: Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & uerbis tam perſpicuis poteſtatem remittendi, & retinendi peccata ad reconciliandos fideles, poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, uniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica tanquam hęreticos exploſit, atque condemnauit. Quare uerisſimum hūc illorum uerborum Domini ſenſum ſancta hęc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad poteſtatem prędicandi uerbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falſo detorquent.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptiſmi. Cap. II.

CAETERVM hoc Sacramentum multis rationibus a Baptiſmo differre dignoſcitur, nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sa-

cramenti eſſentia perficitur, longiſſime diſſidet, conſtat certe Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis quos Chriſtus Dominus lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſtea crimine aliqua contaminauerit, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos, ſiſti uoluit, ut per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint poſſent liberari. Alius præterea eſt Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus, per Baptiſmum enim Chriſtum induentes, noua prorſus in illo efficimus creatura, plenam & integram peccatorum omniũ remiſſionẽ cõſequentes, ad quã tamen nouitatem, & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus, ut merito Pœnitentia laborioſus quidam Baptiſmus a ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructus huius Sacramenti. Cap. III.

Docet præterea ſancta Synodus, Sacramenti Pęnitentiæ formam, in qua præcipue, ipſius uis ſita eſt, in illius miniſtri uerbis poſitam eſſe. Ego te abſoluo &c. quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur, ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt autem quaſi materia huius Sacramenti ipſius pœnitentis actus, nempe contritio, confeſſio, & ſatisfactio. Qui quatenus in pęnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remiſsionem ex Dei inſtitutione requiruntur, hac ratione, Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè uerò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinent, reconciliatio eſt cum Deo, quam interdum in uiris pijs & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conſcientiæ pax, ac ſerenitas cum uehementi ſpiritus conſolatione conſequi ſolet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti, ſancta Synodus tradens ſimul eorum ſententias damnat, qui Pœnitentiæ partes; incuſſos conſcientiæ terrores, & fidem eſſe contendunt.

De contritione. Cap. IIII.

Contritio, quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac deteſtatio eſt de peccato commiſſo, cum propoſito non peccandi de cętero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam ueniam peccatorum hic contritionis motus neceſſarius; & in homine poſt Baptiſmum lapſo, ita demum pręparat ad remiſſionem peccatorum, ſi cum fiducia diuinæ miſericordiæ, & uoto pręſtandi reliqua, coniunctus ſit; quæ ad rite ſuſcipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur ſancta Synodus hanc Contritionem non ſolum ceſſationem a peccato, & uitę nouę propoſitum, & inchoationem, ſed ueteris etiam odium continere, iuxta illud. Proijcite a uobis omnes iniquitates ueſtras, in quibus præuaricati eſtis, & facite uobis cor nouum, & ſpiritum nouum. Et certe, qui illos ſanctorum clamores conſiderauerit: Tibi ſoli peccaui, & malum coram te feci, Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum, Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ, & alios huiuſmodi generis facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum deteſtatione manaſſe. Docet pręterea & ſi contritionem hanc aliquando caritate perfectam eſſe contingat, hominemq́. Deo reconciliare, priuſquam hoc Sacramentum actu

ſuſcipiatur,

ſuſcipiatur , ipſam nihilominus reconciliationem ipſi contritioni ſine Sacramenti uoto , quod in illa includitur , non eſſe adſcribendam ; Illam uero contritionem imperfectam , quę Attritio dicitur quoniam uel ex turpitudinis peccati conſideratione , uel ex gehenna, & pœnarum metu communiter concipitur , ſi uoluntatem peccandi excludat , cum ſpe uenię, declarat, non ſolum non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, uerum etiam donum Dei eſſe , & Spiritus ſancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantum mouentis, quo pęnitens adiutus uiam ſibi ad iuſtitiam parat . Et quamuis ſine Sacramento Pęnitentię per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pęnitentię impetrãdum diſponit, hoc enim timore utiliter concusſi Niniuitę , ad Ionę prædicationem, plenam territoribus , pænitentiam egerunt, & miſericordiam a Domino impetrarunt . Quamobrem falſo quidem calumniantur Catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint Sacramentum Pęnitentię, abſque bono motu ſuſcipientium, gratiam conferre, quod numquam Eccleſia Dei docuit, nec ſenſit, ſed & falſo docent , Contritionem eſſe extortam , & coactam, non liberam , & uoluntariã.

De confesſione. Cap. V.

Ex inſtitutione Sacramenti Pęnitentiæ iam explicata,

explicata, uniuerſa Eccleſia ſemper intellexit; inſtitutam etiam eſſe a Domino integram peccatorum Confeßionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſi iure diuino neceßariam exiſtere, quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus, a terris aſcenſurus ad cęlos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit tamquam prȩſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in qua Chriſti fideles ceciderint, quo pro poteſtate clauium remiſſionis, aut retentionis peccatorum ſententiã pronuncient: cõſtat enim, ſacerdotes iudicium hoc incognita cauſa, exercere non potuiſſe, neq; equitatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in genere dumtaxat, & non potius in ſpecie, ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſſent. Ex his colligitur oportere a pænitentibus omnia peccata mortalia, quorum poſt diligentem ſui diſcusſionem conſcientiam habent, in confeßione recenſeri, etiam ſi occultißima illa ſint, & tantum aduerſus duo ultima Decalogi prȩcepta commiſſa, quȩ nonnumquam animum grauius ſauciant, & periculoſiora ſunt ijs, quæ in manifeſto admittuntur, nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur quanquam recte, & utiliter, citraq; omnem præſumptionem in confeßione dicantur, quod piorum hominum uſus demonſtrat, taceri tamen citra culpam, multisque alijs remedijs expiari poſſunt. Verum, cum uniuerſa mortalia peccata,

etiam cogitationis, homines irę filios, & Dei inimicos reddant; neceſſum eſt omnium etiam ueniã, cum aperta, & uerecunda confeſſione, a Deo quærere. Itaq; dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Chriſti fideles confiteri ſtudent, proculdubio omnia diuinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt, qui uero ſecus faciunt & ſcienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt, ſi enim erubeſcent ægrotus uulnus medico detegere, quod ignorant, medicina non curat. Colligitur præterea etiam eas circumſtantias in Confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant, quod ſine illis peccata ipſa, neque a pœnitentibus integre exponantur, nec iudicibus innoteſcant, & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis, pœnitentibus imponere, unde alienum a ratione eſt, docere circumſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe, aut unam tantum circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare, conſtat enim nihil aliud in Eccleſia a pęnitentibus exigi, quam ut, poſtquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientię ſuę ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum, & Deum ſuum mortaliter offendiſ-

ſe

ſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuerſum, ea dem Confeßione incluſa eſſe intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicimus, Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa uero huiuſmodi confesſionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri poſſet, niſi tot, tantisq́. commodis, & conſolationibus leuaretur. quę omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per abſolutionem certißime conferuntur. Cæterum, quo admodum confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, & ſi Chriſtus non uetuerit, quin aliquis in uindictã ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſię offenſe ędificationem, delicta ſua publicè confiteri posſit: non eſt tamen hoc diuino pręcepto mandatum, nec ſatis conſulte humana aliqua lege prępiperetur, ut delicta, pręſertim ſecreta publica eſſent confesſione aperienda, unde cum a ſanctißimis, & antiquißimis Patribus magno, unanimiq́. conſenſu ſecreta Confesſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta uſa eſt, & modo etiam utitur, fuerit ſemper commendata, manifeſte refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque a Patribus, in Concilio Lateranenſi congregatis, initium habuiſſe, docere non uerentur, neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia ſtatuit, ut

ut Chriſtis fideles confiterentur: quod iure diuino neceſſarium, & inſtitutum intellexerat: ſed ut pręceptum Confeſsionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus, & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur. unde iam in uniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadrageſimæ; quem morem hęc ſancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pium, & merito retinendum.

De miniſtro huius Sacramenti, & Abſolutione. Cap. VI.

Circa miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe, & a ueritate Euangelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quoſuis homines, præter Epiſcopos, & ſacerdotes, Clauium miniſterium pernicioſe extendunt; putantes uerba illa Domini: Quæcunque alligaueritis ſuper terram, erunt alligata & in cęlo, & quæcunque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo; & in quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: ad omnes Chriſti fideles indifferenter, & promiſcue, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ita fuiſſe dicta, ut quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem

nem, ſi correptus acquieuerit; ſecreta uero per ſpontaneam Confeſsionē, cuicunque factam. Docet quoque etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tamquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere, eosq. praue ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. Quamuis autem Abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolum nudum miniſterium, uel annunciandi Euangelium, uel declarādi remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo uelut a iudice ſententia pronunciatur. atq; ideo non debet pœnitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, ut, etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſerio agendi, & uere abſoluendi deſit, putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem uere, & coram Deo, eſſe abſolutum, nec enim fides ſine Pœnitentia remisſionem ullam peccatorum præſtaret, nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentisſimus, qui ſacerdotem iocoſe abſoluentem cognoſceret, & non aliū ſerio agentem, ſedulo requireret.

De caſuum reſeruatione. Cap VII.

Quoniam igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, ut ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & uériſſimum eſſe Synodus hac confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quā ſacer-

ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere uerò ad Chriſtiani populi di ciplinam pertinere ſanctisſimis Patribus noſtris uiſum eſt ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibuſuis, ſed a ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur, unde merito Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia uniuerſa tradita, cauſas aliqua criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ a Deo ſunt, ordinata ſunt; quin hoc idē Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionē, liceat pro illis in ſubditos tradita, ſupra reliquos inferiores ſacerdotes, auctoritate, præſertim quo ad illa, quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in extrema politia, ſed etiam coram Deo uim habere, ueruntamen pie admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat. in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſeruatio in articulo mortis, atque ideo omnes ſacerdotes quolibet pœnitentes a quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere posſint; extra quem articulum ſacerdotes cum nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id unum pænitentibus perſuadere nitantur, ut ad ſuperiores, & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

De ſatisfactionis neceſsitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pænitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus noſtris Chriſtiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita una maxime noſtra ætate, ſummo pietatis pretextu, impugnatur ab ijs, qui ſpeciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt, ſancta Synodus declarat falſum omnino eſſe, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino nunquam remitti, quin uniuerſa etiam pœna condonetur, perſpicua enim, & illuſtria in ſacris literis exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifeſtisſime reuincitur. Sanè & diuinæ iuſtitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiãtur, qui ante Baptiſmum per ignorantiam deliquerint, aliter uero, qui, ſemel a peccati, & Dæmonis ſeruitute liberati, & accepto Spiritus ſancti dono, ſcienter templum Dei uiolare, & Spiritum ſanctum contriſtare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis abſque ulla ſatisfactione peccata dimittantur, ut occaſione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurij, & contumelioſi Spiritui ſancto in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ, procul dubio .n. magnopere a peccato reuocant, & quaſi freno quodam coercẽt hę ſatisfactoriæ

tisfactoriæ pœnæ, cautioreſque, & uigilantiores in futurum pænitentes efficiunt, medentur quoque peccatorum reliquiis, & uitioſos habitus, malè uiuendo comparatos, contrarijs uirtutum actionibus tollunt. Neque uero ſecurior ulla uia in Eccleſia Dei unquam exiſtimata fuit ad amouendã imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc pœnitentiæ opera homines, cum uerò animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod, dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur, certisſimam quoque inde arrham habentes, quod ſi compatimur, & glorificabimur. Neque uerò ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, ut non ſit per Chriſtum Ieſum, nam qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil poſſumus, eo cooperante, qui nos confortat, omnia poſſumus: ita nõ habet homo unde glorietur, ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt, in quo uiuimus, in quo meremur, in quo ſatisfacimus facientes fructus dignos pænitentiæ, qui ex illo uim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo ſacerdotes Domini, quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pænitentium facultates ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere, ne ſi forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pænitentibus agant, leuisſima quædam opera pro grauisſimis

uiſſimis delictis iniungendo alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut ſatisfactio quam imponunt, non ſit tantum ad nouæ uitę cuſtodiam, & infirmitatis medicamētū, ſed ēt ad prę teritorum peccatorum uindictam, & caſtigationem, nam Claues ſacerdotum non ad ſoluendum duntaxat, ſed, & ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt, & docent, nec propterea exiſtimarunt, Sacramentum Pænitentiæ eſſe forum irę, uel pænarum, ſicut nemo unquam Catholicus ſenſit ex huiuſmodi noſtris ſatisfactionibus uim meriti, & ſatisfactionis Domini noſtri Ieſu chriſti, uel obſcurari, uel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere uolunt, ita optimam pænitentiam, nouam uitam eſſe docent, ut omnem ſatisfactionis uim, & uſum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

D*Ocet prętere a, tantam eſſe diuinę munificentiæ largitatem, ut non ſolum pænis ſpōte a nobis pro uindicando peccato ſuſceptis, aut ſacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis, ſed etiam, quod maximum amoris argumentum eſt, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter tolleratis, apud Deum Patrem per Chriſtum Ieſum ſatisfacere ualeamus.*

Doctrina

Doctrina de ſacramento extremæ Vnctionis.

VISVM eſt autē ſanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de pœnitentia adiungere ea, quæ ſequuntur de ſacramento extremæ Vnctionis, quod non modo Pœnitentiæ, ſed totius Chriſtianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia eſſe debet, conſumatiuum exiſtimatum eſt a Patribus. Primum itaque, circa illius inſtitutionem declarat, & docet; quod Clementiſſimus Redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore uoluit de ſalutaribus remedijs aduerſus omnia omniū hoſtium tela eſſe proſpectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dum uiuerent, ab omni grauiore ſpiritus incōmodo posſint, ita extremæ Vnctionis Sacramento finem uitę, tamquam firmiſſimo quodā prę ſidio, muniuit: nam & ſi aduerſarius noſter occaſiones per omnem uitā quærat, & captet, ut deuorare animas noſtras quoquo modo posſit, nullum tamen tempus eſt, quo uehementius ille omnes ſuę uerſutiæ neruos intendat ad perdendos nos pœnitus, & a fiducia etiam ſi poſſit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitum uitæ proſpicit.

De inſtitutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Cap. I.

INSTITVTA eſt autem ſacra hæc Vnctio infirmorum tamquam uerè, & propriè Sacramentum noui teſtamenti, a Chriſto Domino noſtro, apud Marcum quidē inſinuatum, per Iacobū autem Apoſtolum, ac Domini fratrem, fidelibus cōmēdatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis; iudicant presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eū oleo in nomine Domini, & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, ſi in peccatis ſit; dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apoſtolica traditione, per manus accepta, Eccleſia didicit, docet materiam, formam, propriū miniſtrum, et effectum huius ſalutaris Sacramenti. intellexit enim Eccleſia, materiā eſſe oleum, ab Epiſcopo benedictum, nam Vnctio aptisſimè Spiritus ſancti gratiam, qua inuiſibiliter anima ęgrotātis inungitur, repræſentat, formā deinde eſſe illa uerba, Per iſtam unctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

RES porrò, & effectus huius Sacramenti illis uerbis explicatur. Et oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &, ſi in peccatis ſint, dimittētur ei. res etenim hęc gratia eſt Spiritus ſancti, cuius Vnctio delicta, ſi quæ ſunt

adhuc

adhuc expianda, ac peccati reliquias abſtergit, & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnā in eo diuinę miſericordię fiduciā excitādo, qua infirmus ſubleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo inſidiantis, facilius reſiſtit, & ſanitatem corporis interdū, ubi ſaluti animæ expedierit, conſequitur.

De miniſtro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat. Cap. III.

IAM uerò, quod attinet ad præſcriptionem eorum qui & ſuſcipere, & miniſtrare hoc Sacramentum debent, haud obſcure fuit illud etiam in uerbis prędictis traditum. nam & oſtenditur illic, proprios huius Sacramenti miniſtros eſſe Eccleſię Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate ſeniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, ſed aut Epiſcopi, aut ſacerdotes, ab ipſis ritè ordinati, per impoſitionem manuum Presbyterii. Declaratur etiam, eſſe hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis uero præſertim, qui tam periculosè decumbunt, ut in exitu uitæ conſtituti uideantur, unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt cum in aliud ſimile uitæ diſcrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui contra tam apertam, & diluci-

dam Apoſtoli Iacobi ſententiam docent hanc Vn ctionem, uel figmentum eſſe humanum, uel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promiſsionem gratiæ habentem, & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Eccleſia referenda eſſet, & qui dicunt ritum, & uſum, quem ſancta Romana Eccleſia in huius Sacramenti adminiſtratione obſeruat, Iacobi Apoſtoli ſententiæ repugnare, atque ideo in alium commutandum eſſe, & denique, qui hanc extremam Vnctionem a fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant. hæc enim omnia maniſeſtiſsime pugnant cum perſpicuis tanti Apoſtoli uerbis. Nec profectò Eccleſia Romana, aliarum omnium mater, & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat, quã quòd beatus Iacobus præſcripſit. Nec uero tanti Sacramenti contemptus, abſque ingenti ſcelere, & ipſius Spiritus ſancti iniuria eſſe poſſet.

Hæc ſunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc ſancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Chriſti fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter ſeruãdos eſſe tradit, & aſſerentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO POENITENTIAE SACRAMENTO.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Eccleſia penitentiam non eſſe uerè, & propriè Sacramentum, pro fidelibus, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo reconciliandis, à Chriſto, Domino noſtro, inſtitutum; anathema ſit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confundens, ipſum Baptiſmum, Pænitentię Sacramentum eſſe dixerit, quaſi hęc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideo Pænitentiam non rectè ſecundam poſt naufragiũ tabulam appellari, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, uerba illa Domini Saluatoris Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt, non eſſe intelligenda, de poteſtate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ, ſicut Eccleſia Catholica ab initio ſemper intellexit, detorſerit autem, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ad auctoritatẽ prædicandi Euãgelium, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remiſsionem requiri tres actus in pænitente, quaſi materiam Sacramenti Pęnitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confeſsionem, & Satisfactionem, quæ tres Pænitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum eſſe Pænitentiæ partes, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, uel abſolutione, qua credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per diſcuſsionem, collectionem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amiſsionem æternę beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris uitæ, non eſſe uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum, illam eſſe dolorem coactum, & non liberum, ac uoluntariũ; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confeſsionem ſacramentalem,

lem,uel inſtitutam,uel ad ſalutem neceſſarium eſſe iure diuino,aut dixerit,modum ſecretè confitendi ſoli ſacerdoti,quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſeruarit,& obſeruat,alienum eſſe ab inſtitutione,& mandato Chriſti,& inuentum eſſe humanum,anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſsionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino,cōfiteri omnia,& ſingula peccata mortalia,quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circunſtantias,quæ peccati ſpeciem mutant: ſed eam Confesſionem tantum eſſe utilem ad erudiendum,& conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantum ad ſatisfactionem canonicam imponendam,aut dixerit,eos,qui omnia peccata confiteri ſtudent,nihil relinquere uelle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum;aut demum, non licere confiteri peccata uenialia;anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit,Confesſionem omnium peccatorum,qualem Eccleſia ſeruat,eſſe impoſsibilem,& traditionem humanam, a pijs abolendam,aut ad eam non teneri omnes,& ſingulos, utriuſque ſexus,Chriſti fideles, iuxta magni Concilij Lateranenſis

ranenſis conſtitutionem,ſemel in anno,& ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadrageſimę;anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit,Abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti,modo tanntum credat,ſe eſſe abſolutum;aut ſacerdos non ſerio,ſed ioco abſoluat,aut dixerit,non requiri Confeſsionem pęnitentis,ut ſacerdos eum abſoluere poſsit;anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit,ſacerdotes,qui in peccato mortali ſunt,poteſtatem legandi, & ſoluendi non habere:aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis,ſed omnibus,& ſingulis Chriſti fidelibus eſſe dictum:Quæcunq; alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cęlo, & quæcumque ſolueritis ſuper terram,erunt ſoluta & in cælo : & quorum remiſeritis peccata,remittuntur eis,& quorum retinueritis,retenta ſunt:quorum uerborum uirtute quilibet abſoluere poſſit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat,ſi correptus acquieuerit;ſecreta uerò per ſpontaneam confeſsionem; anathema ſit.

CA-

CANON XI.

Si quis dixerit, Epiſcopos non habere ius reſeruandi ſibi caſus, niſi quo ad externam politiam, atque ideo caſuum reſeruationem non prohibere, quo minus ſacerdos a reſeruatis uerè abſoluat; anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum culpa remitti ſemper à Deo, ſatisfactionemq́. penitentiam non eſſe aliam, quam fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnã temporalem, minime Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel à ſacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſuſceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemoſynis, uel alijs etiam pietatis operibus, atque ideo optimam penitentiam, eſſe tantum nouam uitam, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, ſatisfactiones, quibus penitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctri-

ta,nec alleuiare infirmos,ſed iã ceſsaſſe,quaſi olim tantum fuerit gratia curationum,anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit,extremę Vnctionis ritum, & uſum,quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia,repugnare ſententię beati Iacobi Apoſtoli,ideoq.eũ mutandum, poſſeq. a Chriſtianis abſque peccato contemni,anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit,Presbyteros Eccleſiæ,quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungẽdum hortatur,nõ eſſe ſacerdotes;ab Epiſcopo ordinatos,ſed ętate ſeniores in quauis cõmunitate, ob idq. proprium extremæ unctionis miniſtrũ nõ eſſe ſolum ſacerdotem,anathema ſit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Procœmium.

CVM proprie Epiſcopum munus ſit, ſubditorum omnium uita redarguere, hoc illis pręcipuè cauendum erit,ne Clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti,criminoſi ſint,neue inhoneſtam uitam, ipſis conuiuentibus, ducant; nam, ſi eos prauis, & corruptis moribus eſſe permittant, quo pacto laicos de ipſorum ui-

tiȷs redarguent, qui uno ab eis ſermone conuinci poſſent, quòd Clericos ipſis patiantur eſſe deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterũt ſacerdotes, cum tacitè ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe, quæ corripiunt? Monebunt propterea Epiſcopo ſuos Clericos, in quocunque ordine fuerint, ut conuerſatione, ſermone, & ſcientia commiſſo ſibi Dei populo præeant, memores eius, quod ſcriptũ eſt. Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum. Et iuxta Apoſtoli uocem, Nemini dent ullam offenſionem, ut non uituperetur miniſterium eorum, ſed in omnibus exhibeant ſe ſicut miniſtros Dei, ne illud prophetæ dictum impleatur in eis; Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu deſuper impediri nequeãt, eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus; præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato, & nuncijs, hos, qui ſequuntur, Canones ſtatuẽdos, & decernendos duxit.

Cap. I.

Cum honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto, debitam Præpoſitis obedientiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quam cum Præpoſitorũ ſcandalo gradum altiorum appetere dignitatem, ei, cui aſcenſus ad ſacros ordines a ſuo Prælato, ex quacumque cauſa, etiam ob occultum crimen quomodolibet etiam extra iudicialiter, fuerit interdictus:

ctus: aut qui a ſuis Ordinibus ſeu gradibus, uel dignitatibus eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus; nulla contra ipſius Prælati uoluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitatis, ſiue honores reſtitutio ſuffragetur.

Cap. *II.*

ET, quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt, clero, carentes, & populo Chriſtiano, cum fere uagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quę Ieſu Chriſti, ſed alienas oues inſcio proprio paſtore quærentes, dum per hanc ſanctam Synodum ſe pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt, & quoſcumque ad ſe uenientes, etiam ſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu prælatorum literas commendaticias non habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiam pręsbyteratus Ordines promouere pręſumunt, quo plerumque fit, ut minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a ſuo Epiſcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt ordinati, nec diuina officia peragere, nec eccleſiaſtica Sacramenta rectè ualeant miniſtrare: Nemo epiſcoporum, qui Titulares uocantur, etiam ſi in

ſi in loco nullius diœceſis, etiam exempto, aut aliquo monaſterio cuiuſuis ordinis reſederint, aut moram traxerint, uigore cuiuſuis priuilegij ſibi de promouendo quoſcumque ad ſe uenientes pro tempore conceſſi, alterius ſubditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ abſque ſui proprii Prælati expreſſe conſenſu, aut litteris dimiſſorijs ad aliquos ſacros, aut minores ordines, uel primam Tonſuram promouere, ſeu ordinare ualeat, contrafaciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter uerò promotus ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum donec ſuo Prælato uiſum fuerit, ipſo iure ſint ſuſpenſi.

Cap. III.

EPISCOPVS quoſcumque ſuos Clericos, præſertim in ſacris conſtitutos, abſque ſuo præcedenti examine, & commendaticijs literis, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati ſunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, ſeu Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtranda minus idoneos, & capaces repererit, ac ſuſceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, ſuſpendere, & illis: ne in altari, aut aliquo Ordine miniſtrent, interdicere poſſint.

Caput IIII.

OMNIS eccleſiarum Prælati, qui ad corrigendos ſubditorum exceſſu diligenter intendere debent, & a quibus nullus clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegij prætextu, tutus cenſetur, quo minus iuxta canonicas ſanctiones uiſitari, puniri, & corrigi poſſit, ſi in eccleſiis ſuis reſederint; quoſcumque ſaeculares clericos, qualitercumque exemptos, qui alias ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, & de eorum exceſsibus, criminibus, & delictis quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uiſitationem, tamquam ad hoc Apoſtolicæ ſedis delegati, corrigendi, & caſtigandi facultatem habeant, quibuſcumque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores, ipſi clericis, ac eorum conſanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quislibet; ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime ſuffragantibus.

Caput V.

INSVPER, cum nonnulli, qui ſub pretextu quod ſuper boni, & rebus, ac iuribus ſuis diuerſæ ei iniuriæ, ac moleſtiæ inferantur, certos iudices per literas Conſeruatorias deputari obtinent, qui illos a moleſtiis, & iniuriis huiuſmodi

tueantur ac defendant, & in poſſeſsione, ſeu quaſi bonorum, rerum, ac iurium ſuorum manuteneant, & conſeruent: nec ſuper illis eos moleſtari permittant: eiuſmodi literas in pleriſque contra concedẽtis mentem in reprobum ſenſum detorqueãt; idcirco nemini omnino, cuiuſcunque dignitatis, & condicionis ſit, etiam ſi Capitulum fuerit, Conſeruatoriæ literæ, cum quibuſcumque clauſulis aut decretis, quorumcunque iudicum deputatione, quocunque etiam alio prætextu aut colore conceſſæ, ſuffragentur ad hoc, ut coram ſuo Epiſcopo, ſiue alio Superiore ordinario, in criminalibus & mixtis cauſis accuſari & conueniri, ac contra eum inquiri & procedi non posſit: aut quo minus, ſi quæ iura ei ex ceſsione competierint, ſuper illis liberè ualeat apud iudicium ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam cauſis, ſi ipſe actor extiterit, aliquem ei apud ſuos Conſeruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod ſi his cauſis, in quibus ipſe reus fuerit, contingerit, ut electus ab eo Conſeruator, ab actore ſuſpectus eſſe dicatur: at ſi qua inter ipſos iudices, Conſeruatorem, & Ordinarium, controuerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit: nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros, in forma iuris electos ſuper ſuſpicione, aut iuriſdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uerò eius q huiuſmodi literis Cõſeruatoriis tueri ſe ſolẽt, nihil illę proſint, præterquam duobus dumtaxat: ſi tamen illi

pro

proprijs eius ſumptibus uixerint. Nemo etiam ſimilium literarum beneficio ultra quinquennium gaudere poßit. Non liceat quoque Conſeruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In cauſis uerò mercedum, aut miſerabilium perſonarum huius ſanctæ Synodi ſuper hoc decretum in ſuo robore permaneat. Vniuerſitates autem generales, ac collegia Doctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca, nec non hoſpitalia actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac Vniuerſitatum, Collegiorum locorum & hoſpitalium huiuſmodi perſonæ in præſenti Canone minime comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint & eſſe intelligantur.

Cap. VI.

Quia uerò, & ſi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos ueſtes proprio congruentes ordini ſemper deferre, ut per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſque contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, ueſtes etiam deferant publicè laicales, penes in diuerſis ponentes, unum in diuinis alterum in carnalibus: propterea omnes eccleſiaſticæ perſonæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacunque Eccleſiaſtica ob-

tinuerint, ſi poſtquam ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictum publicum moniti fuerint; honeſtum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, nec non, ſi, ſemel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coercere poſſint, & debeant, conſtitutionem Clementis Quinti in Concilio Viennenſi editam, quæ incipit: Quoniam inuocando, & ampliando.

Cap. VII.

Cum etiam qui per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari auelli debeat, quia ſua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam ſi crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultũ fuerit, nullo tempore ad ſacros ordines promoueri poſſit, nec illi aliqua Eccleſiaſtica beneficia etiam ſi curam non habeant animarum, conferre liceat, ſed omni ordine, ac beneficio, & officio Eccleſiaſtico perpetuo careat: ſi uerò homicidium non ex propoſito, ſed caſu, uel uim ui repellendo, ut quis ſe a morte defenderet, fuiſſe cõmiſſum narretur, quam ob cauſam etiam, ad ſacrorum ordinum, & altaris miniſterium, & beneficia

cia quæcunque ac dignitates, iure quodam modo diſpenſatio debeatur: committatur loci Ordinario, aut ex cauſa Metropolitano, ſeu uiciniori Epiſcopo: qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, diſpenſare poſſit.

Cap. VIII.

PRAETEREA, quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quandoque intendunt, ut ſuorum curam negligant: quicunque, etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos ſibi non ſubditos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, niſi cum proprij ipſorum Clericorum Epiſcopi, ſi apud eccleſiam ſuam reſederit, aut perſonæ ab ipſo Epiſcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: alias proceſſus & inde ſecuta quæcunque uiribus omnino careant.

Cap. IX.

ET, quia iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes & parochiæ, ac unicuique gregi proprij attributi Paſtores, & inferiorum eccleſiarum Rectores, qui ſuarum quiſque ouium curam habeant: ut ordo Eccleſiaſticus non confundatur,

aut una & eadem Eccleſia duarum quodam modo diœceſum fiat, non ſine graui eorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: beneficia unius diœceſis, etiam ſi parochiales Eccleſiæ, Vicariæ perpetuę, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de cauſa, alterius diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu collegio, uel loco etiam pio perpetuo non uniantur: decretũ huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi unionibus in hoc declarando.

Cap. X.

REGVLARIA beneficia, in titulum Regularibus profeſſis prouideri conſueta, cum per obitum, aut reſignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religioſis tantùm illius ordinis, uel ijs, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non alijs, ne ueſtẽ lino lanaque contextã induãt, conferãtur.

Cap. XI.

QVIA uerò Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facilè à ſuo Superiore licentiam ſtandi extra monaſterium obtinere ſolent, ex quo uagandi, & apoſtatandi occaſio tribuitur: nemo cuiuſcunque ordinis Prælatus, uel Superior

uigore

uigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profesſionem admittere posſit, niſi ut in ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuò manet; ac taliter translatus; etiam ſi canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia ſecularia, etiam curata omnino incapax exiſtat.

Cap. XII.

NEMO, etiam cuiuſuis dignitatis eccleſiaſticæ, uel ſecularis, quacunque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut cappellam de nouo fundauerit & cõſtruxerit, ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis proprijs & patrimonialibus bonis competenter dotauerit: ius patronatus impetrare aut obtinere posſit aut debeat. In caſu autẽ fundationis aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

Cap. XIII.

NON liceat præterea patrono cuiuſuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario ad quem prouiſio ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: alias præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe intelligantur.

Indictio futuræ Seſsionis.

DEclarat præterea ſancta Synodus, in futura Seſsione, quam ad XXV. diem Ian. ſubſequentis anni M. D. LII. habendam eſſe iam decreuit, una cum ſacrificio Miſſæ agẽdum, & tractandum etiam eſſe de Sacramento Ordinis, & proſequendã eſſe materiam de reformatione.

SESSIO XV.

QVAE EST QVINTA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. IAN. M. D. LII.

Decretum prorogationis Seſſionis.

CVM ex eo, quod proximis Seſſionibus decretum fuit: ſancta hæc, & uniuerſalis Synodus per hos dies accuratiſſimè, diligentiſſimeque tractauerit ea, quæ ad ſanctiſſimum Miſſę ſacrificium, & ad Sacramentum Ordinis ſpectant, ut hodierna Seſſione, quemadmodũ Spiritus ſanctus ſuggeſſiſſet, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad ſanctiſſimũ Euchariſtiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Seſſionem dilatos publicaret: atque interim affuturos eſſe putauerit, ad hoc ſacroſanctum Concilium eos qui Proteſtantes ſe uocant: quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat, & ut libere, ac ſine cunctatione ulla hoc uenirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluũ conductum conceſſerat: tamen, cùm illi nondum uenerint: & eorum nomine ſupplicatũ huic ſanctæ Synodo fuerit, ut publicatio quæ hodierna die facienda fuerat,

rat, in ſequentem Seſsionem differantur, certa ſpe allata affuturos eos eſſe omnino multo ante illam Seſsionem, ſaluo cõductu amplioris formæ interim accepto. Eadem ſancta Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, iiſdem Legato, & Nunciis præſidẽtibus, nihil magis optans, quam ex præſtantiſsima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, ocioque conſulere: parata ipſos, ſi uenerint, & humaniter excipere, & benignè audire: confidensque eos non fidei Catholicæ pertinacinaciter oppugnandæ, ſed ueritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe uenturos, &, ut Euangelicæ ueritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis, ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos: ſequentem Seſſionem ad edenda & publicanda ea, quæ ſuprà cõmemorata ſunt, in diem feſtum ſancti Ioſephi, qui erit die XIX. menſis Martij, diſtulit: ut ſatis illi temporis & ſpatij habeant, non ſolùm ad ueniendum, uerum etiam ad ea quæ uoluerint, antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cũctandi diutius cauſam adimat, fidem publicam, ſiue ſaluum cõductum eius, qui recitabitur, tenoris & ſententiæ libenter dat & concedit. Interea uerò de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiendum eſſe eadem Seſsione ſtatuit & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

Sal-

SALVVS CONDVCTVS Proteſtantibus datus.

SACROSANCTA œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ ſedis Apoſtolicæ, Legato, & nuncijs, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato, & illum iuxta tenorem infraſcriptum, ampliando, Vniuerſis fidem facit, quòd omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcunque uiris, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem & omnibus alijs Eccleſiaſticis & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confesſionis perſonis, qui, aut quæ unà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur aut ualeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem & plenisſimam, uerisſimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemque manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipſa Synodo de quibuſcumque negocij tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia quæcumque ipſis libuerit,

buerit, ad articulos quo libet tam ſcripto, quam uerbo liberè offerendi, propalandi, eoſque Scripturis ſacris, & beatorum Patrum uerbis, ſententijs, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, & ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum ijs qui à Concilio delecti fuerint, diſputandi, aut charitatiuè abſque omni impedimento conferendi, opprobriis, contumelijs & conuicijs penitus ſemotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, & Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit, ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et ut his peractis, uel non peractis, quandocunque ipſis libuerit: aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit; mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa, poſſint iuxta beneplacitum liberè, & ſecurè redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut

ut tunc opportunè eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus in hac publica fide, ſaluoq́. conductu, omnes quaſcunque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut caſſari, uult, & concedit, ut in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniatur, illorum aſſecurationis forma, condicionibus: & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecuratio nis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dũtaxat, & non ab alijs condigna animaduerſione & cõmẽda ſufficienti, per partẽ dominorũ Germanorum

norum Auguſtanæ confeſſionis, tunc hic preſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur, præſenti aſſecurationis forma condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus, omnibus et ſingulis toties, quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumq. loca pro ſuis neceſſarijs negotijs ordinandis liberè mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum; & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire. Ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritate ſtare ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis coram ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierint, aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum: Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro uniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus principibus, tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus

bus quibuſcumque, atque omnibus alius Eccleſiaſticis, ac ſecularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bonę fide ſpondet.

Inſuper omni fraude, et dolo excluſis, uera, & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſtè, uel occultè occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio, legum, uel Canonum, aut quurumcũque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis & Senenſis, quacumque forma uerborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſime aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipſis per ipſam Synodum conceſſę, preiudicium quouis modo uſuram aut quemquam uti permiſſuram, quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel ſuis, cuiuſcumque cõdicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, preſcriptæ aſſecurationis & ſalui conductus formam, & modũ in quocumq. pũcto uel claſula uiolauerit, quod tamẽ dignetur auertere omnipotẽs, & ſufficiẽs emenda non fuerit mox ſubſecuta, et ipſorum arbitrio merito approbãda, et laudanda, habeant ipſam Synodum, & habere potuerunt, incidiſſe in oẽs pœnas quas iure diuino & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſint, abſq. omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO

SESSIO XVI.

QVAE EST SEXTA; ET VLTIMA SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. LII.

Decretum ſuſpẽſionis Concilij.

SAcroſancta œcumenica generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, preſidentibus in ea Reuerendisſimis Dominis Sebaſtiano, Archepiſcopo Sipontino, & Aloyſio, Epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quam Reuerendisſimi, & Illuſtrisſimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Creſcentij Legati, ob aduerſam eius grauisſimam ualetudinem abſentis, nomine, non dubitat, Chriſtianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuiſſe: deinde a Sanctisſimo Domino noſtro, Iulio III. efflagitante Carolo Quinto, Auguſtisſimo Imperatore, ea pracipue cauſa fuiße reſtitutum, ut religionem in multis orbis partibus, & preſertim in Germania, in diuerſas opiniones miſerabi-

miſerabiliter diſtractam, in ſtatum priſtinum reuocaret, abuſus & mores Chriſtianorum corruptiſsimos emendaret, cumque ad hoc agendum quamplurimi patres, nulla laborum ſuorum, periculorumque habita ratione, e diuerſis regionibus alacriter confluxiſſent resque ſtrenue, magno fidelium concurſu, feliciterque procederet, ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos, ſic animatos, ut ueris Eccleſiæ rationibus unanimiter acquieſcerent, lux denique quædam rebus affulxiſſe uideretur, caputque tollere inciperet profligata antea, & afflicta Reſpublica Chriſtiana, ij repente tumultus, ea bella hoſtis generis humani uerſutia exarſerunt, ut Concilium uelut hærere, ac ſuum curſum interrumpere ſatis incommodè cogeretur, ſpeſque omnis ulterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur, tantumque aberat, ut ſancta Synodus Chriſtianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter ſui animi ſententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipſa ſancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & diſcordijs, uideret, omnes fere epiſcopus Germanos, præſertim Principes Electores, ſuis conſultum eccleſiis e Concilio abijſſe, decreuit tantæ neceſsitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere, ut Patres, quod eis nunc agere non licet ſuis ouibus proſpectum ad ſuas Eccleſias re-

gredi ualerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita quoniam ſic temporum condicio tulit huius œcumenici Concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout preſenti Decreto ſuſpendit, ea tamen lege, ut, ſi citius peccata res ſit, ac tranquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei Optimi maximi beneficio non longo fore ſpatio futurum, ipſius Concilii progreſſus eodemmet tempore ſuam uim, firmitatem, uigoremque habere cenſeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota, quamprimum ceſſauerint talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus uigor, & robur Concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc Decretum conſenſu, & auctoritate Sanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos ut obſeruent, & reſpectiue quatenus ad eos ſpectat, obſeruare faciant in ſuis regnis, dominijs, & eccleſi s omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONC. TRID. SVB PIO IIII. PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

AD Eccleſiæ regimen, licet tanto oneri impares, ſola Dei dignatione uocati, ſtatim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicę Chriſtianæ partes, cernenteſque non ſine magno horrore, quam longè, lateq. peſtis hereſum, & ſchiſmatis peruaſiſſet, & quanta Chriſtiani populi mores correctione indigerent, in eam curam, & cogitationem, pro ſuſcepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantumque, & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moreſq. adeo corruptos, & deprauatos emendare poſſemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimum eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueuiſſet, œcumenici generaliſq. Concilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus, Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III, & eius ſucceſſore Iulio, predeceſſoribus noſtris, ſed uariis de cauſis ſæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. Siquidem Paulus, cum id primo in urbē Mātuam, deinde Vincentiam indixiſſet, quaſdam ob

 cauſas,

cauſas in literis eius expreſſas, id primo ſuſpendit; poſtea Tridentum tranſtulit, deinde cum quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet, tandem, ſuſpenſione ſublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit uerum Seßionibus aliquod habitis, & nonnullis decretis factis, ipſum ſe poſtea Concilium, aliquibus de cauſis, accedente etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, Bononiam tranſtulit. Iulius autem qui ei ſucceßit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta ſunt. Sed cũ noui in propinquos Germaniæ loci tumultus excitati fuiſſent, et bellum in Itala, & Gallia grauißimum exarſiſſet, rurſus Concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoſte, aliaſque ex alijs difficultates, & impedimenta obijciente, ut tantum Eccleſiæ commodum, quod prorſus auferre non poterat, ſaltem quam diutißime retardaret. Quantopere uero interea auctæ fuerint, & multiplicatę, ac propagatæ hęreſes, quantopere ſchiſmata creuerit, ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre, ſed tandem pius, & miſericors Dominus, qui numquam ita iraſcitur, ut miſericordiæ obliuiſcatur, Regibus & Principibus Chriſtianis pacem: & unanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata maximam in ſpem uenimus, ipſius miſericordia freti, fore, ut his tantis quoque Eccleſiæ ma-

lis

lis eadem Concilij uia finis imponatur. Nos itaque ad ſchiſma, hæreſeſque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Chriſtianos Principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe duximus diutius differendam: Habita igitur cum uenerabilibus fratribus noſtris, Sanctæ Romanę Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam conſilij noſtri certioribus cariſſimis in Chriſto filijs noſtris Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus atque Principibus, quos quidem ſicut de eorum ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſſimus ad ipſius Concilij celebrationem adiuuandum inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuerſalis Eccleſiæ utilitatem de eorundem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu ſacrum œcumenicum, & generale concilium ex auctoritate eiuſdem Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & ſubnixi, in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem Reſurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandum ſublata ſuſpenſione quacunque ſtatuimus, atque decernimus. Quo circa uenerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, ceteroſque quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio, uel ex

antiqua conſuetudine licet, uehementer in Domino hortamur & monemus, atque etiam diſtrictè præcipiendo mandamus, in uirtute ſanctę obedientiæ, in ui quoque iuramenti quod præſtiterunt, & ſub pœnis quas in eos qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, ſacris ſciunt eſſe Canonibus conſtitutas, ut ad Concilium ibi celebrandū conueniant intra eam diem: niſi forte impedimento fuerint legitimo prępediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt intereſſe ue poterit, ut in Concilio adeſſe ne negligant. Chariſſimos uerò in Chriſto filios noſtros, Romanorum Imperatorem electum, cæteroſq́ue Reges, & Principes, quos optandum ſanè eſſet Concilio intereſſe poſſe, hortamur & rogamus, ut ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, at Oratores ſuos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curentque diligenter pro ſua pietate, ut ex eorum regnis atque dominijs Prælati ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo & Eccleſiæ officium ſuum præſtent: eoſdem etiam curatores eſſe minime dubitantes, ut per ipſorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumq́ue familiaribus, comitibus & alijs omnibus ad Concilium euntibus & ab illo redeuntibus pateat benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur:

tur:

tur : ſicut quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus: qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & ſalutare opus perficiendum, à nobis in hoc loco conſtitutis, præſtari poßit: nihil, ut Deus ſcit, quærentes aliud, nihil propoſitum habentes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ouiũ reductionem ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reipublicæ tranquillitatem ac quietem. Vt uero hæ literę, & quę in eis continentur ad omnium quorum optet, notitiam peruenian: nec quiſquam ea excuſatione uti poßit quòd illa ignorauerit, præſertim cum non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus forſitam pateat aditus, uolumus, & mandamus, ut in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi tunc, cum in eis populus ut Miſarum ſollemnibus interſit, congregari ſolet palam clara uoce curiæ noſtrę curſoribus, ſeu notarijs aliquibus publicis citetur, & poſtquã recitatæ fuerint, ad ualuas earum eccleſiarum, itemque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito campi Florę affigantur ibique quo legi, & omnibus innoteſcere poßint, aliquandiu relinquantur, cum autem inde amouebuntur, earum exempla in ijſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & ſingulos, qui his literis comprehenduntur, poſt duos men-

 ſes

ſes à die publicationis,& affixionis earum, uolumus perinde aſtrictos & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editę,& lectæ fuiſſent. Tranſumptis quoque earum,quæ manu publici alicuius notarij ſcripta,ſubſcriptave,& ſigillo ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint,ut ſine dubitatione ulla fides habeatur,mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrę indictionis,ſtatuti,decreti,pręcepti, admonitionis,& adhortationis infringere:uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit:indignationem omnipotentis Dei,ac Beatorum Petri,& Pauli, Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.Datum Romæ,apud S.Petrū, anno incarnationis Dominicæ, M. D. LXIII. Kal. Dec. Pontificatus noſtri anno primo.

Antonius Florebellus Lauellinus.

Barengus.

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVIII. IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne uobis ad laudem, & gloriam ſanctæ ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ ſacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinū, in Spiritu ſancto legitimè congregatum, ab hodierno die qui eſt XVIII. menſis Ianuarij, anni à Natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedræ Romanę beati Petri Apoſtolorum Principis conſecrato, ſublata quacunque ſuſpenſione, iuxta formam, & tenorem literarum Sanctiſsimi Domini noſtri Pij IIII. Pontificis Maximi le-

celebrari,& in eō ea debito ſeruato ordine tractari, quæ proponentibus Legatis ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates ſedandas de religione controuerſias, coercēdas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram atque Chriſtianam pacem cōciliandam apta & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur? Reſponderunt, Placet.

Indictio futuræ Seſſionis.

PLACET ne uobis, proximam futuram Seſſionem, habendam, & celebrandam eſſe feria quinta, poſt ſecundam Dominicam Quadrageſimæ, quę erit die XXVI. menſis Februarij? Reſponderunt, Placet.

SESSIO XVIII.
QVAE EST SECVNDA; SVB PIO IIII. PONTIFICE MAXIMO.

CELEBRATA DIE XXVI. FEB. M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata prȩſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem uiribus confiſa, ſed Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui os & ſapientiam Eccleſiȩ daturum ſe promiſit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinã, multorum inter ſe diſſidentium opinionibus pluribus locis inquinatam & obſcuratam, in ſuam puritatem & ſplendorem aliquando reſtituat: & mores, qui à ueteri inſtituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet: corque patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cùm itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore ſuſpectorum, ac pernicioſo-

rum librorum quibus doctrina impura cõtinetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe: quod quidem in cauſa fuit, ut multæ cenſuræ in uarijs prouincijs & præſertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint: neque tamen huic tam magno ac pernicioſo morbo ſalutarem ullam profuiſſe medicinam: cenſuit ut delecti ad hanc diſquiſitionem Patres de cenſuris, librisque quid facto opus eſſet, diligenter cõſiderarent, atque etiam ad eandem ſanctam Synodum ſuo tempore referrent: quo facilius ipſa poſſit uarias & peregrinas doctrinas, tanquã zizania, à Christianæ ueritatis tritico ſeparare: deque his commodius deliberare, & ſtatuere quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum cauſas magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta eſſe uult, prout etiam præſenti Decreto deducit: ut ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum & cenſurarum negotio, uel de alijs quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit: non dubitet à ſancta Synodo ſe benignè auditum iri.

Quoniam uerò eadem ſancta Synodus ex corde optat, Deumque eni xè rogat; quæ ad pacẽ ſunt Eccleſiæ, ut uniuerſi communem matrem in terris agnoſcentes, quæ quos peperit, obliuiſci non poteſt, unanimes, uno ore, glorificemus Deum & Patrem Domini noſtri Ieſu Christi: per uiſcera mi-

miſericordiæ eiuſdem Dei, & Domini noſtri, omnes qui nobiſcum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc ſanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur, utq; caritatem, quod eſt uinculum perfectionis, amplectantur, pacemque Christi, exultantem in cordibus ſuis præ ſe ferant in quam uocati ſunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, ſed Spiritus ſancti uocem audientes, ne obdurent corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non ambulantes, neque ſibi placentes, ad tam piam, & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur, & conuertantur omnibus enim caritatis officijs ſancta Synodus, eos ut inuitat, ita complectetur.

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in cõgregatione generali concedi poſſe, & eandem uim habituram, eiuſdemq; roboris & momenti futuram, ac ſi in publica Seſſione data, et decreta fuiſſet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Synodus Tridentina, in ſpiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe feria quinta poſt ſacratiſsimum feſtum Aſcenſionis Domini, quæ erit XIIII. Menſis Maij.

SALVVS

rum librorum quibus doctrina impura cõtinetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe: quod quidem in cauſa fuit, ut multæ cenſuræ in uarijs prouincijs & præſertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint: neque tamen huic tam magno ac pernicioſo morbo ſalutarem ullam profuiſſe medicinam: cenſuit ut delecti ad hanc diſquiſitionem Patres de cenſuris, librisque quid facto opus eſſet, diligenter cõſiderarent, atque etiam ad eandem ſanctam Synodum ſuo tempore referrent: quo facilius ipſa poſſit uarias & peregrinas doctrinas, tanquã zizania, à Christianæ ueritatis tritico ſeparare: deque his commodius deliberare, & ſtatuere quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum cauſas magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcunque deducta eſſe uult, prout etiam pręſenti Decreto deducit: ut ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum & cenſurarum negotio, uel de alijs quæ in hoc generali Concilio tractanda prędixit: non dubitet à ſancta Synodo ſe benignę auditum iri.

Quoniam uerò eadem ſancta Synodus ex corde optat, Deumq́ue enixè rogat; quæ ad pacẽ ſunt Eccleſiæ, ut uniuerſi communem matrem in terris agnoſcentes, quæ quos peperit, obliuiſci non poteſt, unanimes, uno ore, glorificemus Deum & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti: per uiſcera

mi-

miſericordiæ eiuſdem Dei, & Domini noſtri, omnes qui nobiſcum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc ſanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur, utq; caritatem, quod eſt uinculum perfectionis, amplectantur, pacemque Chriſti, exultantem in cordibus ſuis præ ſe ferant in quam uocati ſunt in uno corpore. Hanc ergo non humanam, ſed Spiritus ſancti uocem audientes, ne obdurent corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non ambulantes, neque ſibi placentes, ad tam piam, & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur, & conuertantur omnibus enim caritatis officijs ſancta Synodus, eos ut inuitat, ita complectetur.

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in cōgregatione generali concedi poſſe, & eandem uim habituram, eiuſdemq; roboris & momenti futuram, ac ſi in publica Seſſione data, et decreta fuiſſet.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Synodus Tridentina, in ſpiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe feria quinta poſt ſacratiſsimum feſtum Aſcenſionis Domini, quæ erit XIIII. Menſis Maij.

SALVVS CONDVCTVS

Conceſſus Germanicæ nationi, in Congregatione generali die IIII. Martij.
M D. LXII.

SAcroſanƈta œcumenica, et generalis Tridēti na Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicę Sedis Legatis, uniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcumque uiris, cuiuſcumque ſtatus, & condicionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ Prouincię, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs Eccleſiaſticis & ſecularibus, pręſertim Auguſtanę confeſsionis perſonis, qui aut quę una cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque uenerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut ualeant, nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſsimam, uериſsimamq. ſecuritatem quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, unà cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotijs tractādi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcum

que

que ipſis libuerit, ac articulos quoslibet ſcripto, quã uerbo liberè offerendi, propalandi, eoſque ſcripturis ſacris, & beatorum Patrum uerbis, ſententijs, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum iis, qui a Cõcilio delecti fuerint, diſputãdi, aut caritatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobrijs conuiciis ne contumeliis penitus ſemotis, et ſignãter quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum, circa eã comiſſiorũ, aut committendorum minime puniantur, impertitur; ac omnino concedit, ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocunque ipſi libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt aut aliquis eorum optabit: mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſalutis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis; uiceuerſa, poſſit iuxta beneplacitum liberè, & ſecurè redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, ut tunc opportunè eorum ſecuritati,

tati, abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus; in hac publica fide, ſaluoq. conductu omnes quaſcumque clauſulas includi ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceßariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere: Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut caſſari, uult, & concedit ut in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab aliјs condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur, illorum aſſecurationis forma condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut, ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poßet huius fidei publicæ & aßecurationis beneficium uiolari, aut quoquomodo tolli, in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo duntaxat, & non ab aliјs condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ confeßionis,

tunc hic præſentium, meritò laudanda, & approbanda, mox puniantur, præſenti aſſecurationis forma: conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis toties, quotieſcunque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, nec nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotijs ordinandis liberè mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & diſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierint, aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro uniuerſis, & ſinguli Chriſti fidelibus, pro omnibus principibus, tam Eccleſiaſticis, quam

ſecularibus quibuſcumque, atque omnibus alijs Ecclesiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcunque ſtatu, & condicionis exiſtant, aut quocunque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper omni fraude, & dolo excluſis, uera, & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſtè, uel occultè occaſionem quæſituram aut aliqua auctoritate, potentiam, iure uel ſtatuto, priuilegio, legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis quacumque forma uerborum expreſſa in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipſis per ipſum Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram, quibus in hanc parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel ſuis, cuiuſcumque condicionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis, & ſalui conductus formam, & modum in quocumque puncto, uel clauſula uiolauerit, quod tamen auertere dignetur Omnipotens, & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione,

tione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ ſedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis aliis, qui nobiſcum in iis, quæ ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuſcumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, uel docetur, ſiue creditur contrarium eius quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam, ſiue ſaluum conductum ſub eadem forma, & eiſdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIIII. MARTII M. D. LII.

Decretum prorogationis.

SAcroſancta œcumenica, & generalis, Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis, in feriam quintam, poſt proximam ſolemnitatem corporis Chriſti, quæ erit pridie nonas Iunij proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat, dictaq́. die Seſſionem habendam eſſe, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogãdus eſt Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti autor pacis, ut ſanctificet corda omnium, quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere ualeat. quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QVAE EST IIII. SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII. IVN. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

SAcroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidẽtibus in ea eiſdem ſanctæ ſedis Apoſtolicæ, Legatis, propter uarias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiam ut congruentibus, maiorique cum deliberatione omnia procedant, nempe Dogmata cum ijs, quæ ad reformationem ſpectant, ſimul tacentur, & ſanciantur ea, quę ſtatuenda uidebuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Seſsione, quam omnibus indicit in diem ſextamdecimam ſubſequẽtis menſis Iulij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamẽ adiecto, quod dictum terminum ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Cõcilij putauerit expedire etiam in generali Congregatione reſtringere, & prorogare liberè poſsit, & ualeat.

SESSIO XXI.

QVAE EST QVINTA SVB PIO IIII. PONT. MAXIMO.

CELEBRATA DIE XVI. IVLII M. D. LXII.

Doctrina de communione ſub utraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu Sancto legitime congregata, pręſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ ſedis Legatis, cum de tremendo & ſanctisſimo Euchariſtiæ Sacramento uaria diuerſis in locis errorum monſtra nequisſimi Dęmonis artibus, circunferantur, ob quę in nonnullis prouincijs multi a Catholicæ Eccleſiæ fide atque obedientia uideantur diſceſſiſſe, cenſuit ea, quę ad Communionem ſub utraque ſpecie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda eſſe. Quapropter cūctis Chriſti fidelibus interdicit, ne poſt hac de ijs aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quam eſt his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non aſtringi iure diuino ad communionem ſub utraq. ſpecie. Cap. I.

ITAQVE ſancta ipſa Synodus, a Spiritu ſancto, qui ſpiritus eſt ſapientiæ & intellectus ſpiritus conſilij & pietatis, edocta atque ipſius Eccleſię iudicium & conſuetudinem ſecuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto Laicos & Clericos non conficientes obligari ad Euchariſtiæ Sacramẽtum ſub utraque ſpecie ſumendum: neque ullo pacto, ſalua fide, dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei Communio ad ſalutem ſufficiat. nam, & ſi Chriſtus Dominus in ultima cœna uenerabile hoc ſacramentum in panis & uini ſpeciebus inſtituit, & Apoſtolis tradidit: non tamen illa inſtitutio & traditio cò tendunt, ut omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad utramque ſpeciem accipiendam aſtringantur. Sed neque ex ſermone illo apud Ioannem ſexto, rectè colligitur utriuſque ſpeciei Communionem à Domino pręceptam eſſe, utcunque iuxta uarias ſanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum: Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam:

etiam; Panis quem ego dabo, caro mea eſt pro mũdi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum.

Eccleſiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ. Cap. II.

PRAETEREA declarat, hanc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, ut in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorum ſubſtantia, ea ſtatueret uel mutaret, quæ ſuſcipientium utilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum & locorum uarietate magis expedire iudicaret, id autem Apoſtolus non obſcurè uiſus eſt innuiſſe, cùm ait: Sic nos exiſtimet homo, ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate uſum eſſe ſatis conſtat, cum in multis alijs, tum in hoc ipſo Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius uſum, Cętera, inquit, cùm uenero, diſponam. Quare agnoſcẽs ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione ſacramentorum auctoritatem, licet ab initio Chriſtianæ religionis non infrequens utriuſque ſpeciei uſus fuiſſet: tamen progreſſu temporis, latisſimè iam mutata illa conſuetudine, grauibus & iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinem ſub altera ſpecie communicandi approbauit, & pro lege habẽdam decreuit: quam

quam reprobare aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Chriſtum, ac uerum Sacramentum ſub qualibet ſpecie ſumi. Cap. III.

IN ſuper declarat, quamuis redemptor noſter, ut antea dictum eſt, in ſuprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus ſpeciebus inſtituerit, & Apoſtolis tradiderit: tamen fatendum eſſe etiam ſub altera tantùm ſpecie totum atque integrum Chriſtum, uerumque Sacramentum ſumi: ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia neceſſaria ad ſalutem eos defraudari, qui unam ſpeciem ſolam accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem ſacramentalem. Cap. IIII.

DENIQVE eadem ſancta Synodus docet paruulos uſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ communionem: ſi quidem per Baptiſmi lauacrum regenerati & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. Neque ideo tamen damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. Vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt: ita certè eos nulla ſalutis neceſſitate

te id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

DE COMMVNIONE SVB utraque ſpecie, & paruulorum.

CANON I.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, uel neceſſitate ſalutis omnes & ſingulos Chriſti fideles utramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtię Sacramenti ſumere debere: anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ſanctam Eccleſiam Catholicam non iuſtis cauſis, & rationibus adductam fuiße, ut Laicos atque etiam Clericos non conficientes ſub panis tantummodo ſpecie communi careat: aut in eo erraſſe: anathema ſit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Chriſtũ, & omnium gratiarum fontem, & auctorem, ſub una panis ſpecie ſumi, quia, ut quidam falſo aſſerunt, non ſecundum ipſius Chriſti conſtitutionem ſub utraque ſpecie ſumatur, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis antequam, ad annos diſcretionis peruenerint, neceſſariam eße Euchariſtiæ Communionem, anathema ſit.

Duos

Duos uerò articulos, alias propoſitos, hos non dumtamen excuſſos uidelicet: An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, ut cõmunicaret laicos atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub una tantùm panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus: & , An, ſi honeſtis & Chriſtianæ charitati conſentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis uſus uideatur, ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit: & quænam ſint illæ: Eadem ſancta Synodus in aliud tempus, oblata ſibi quamprimùm occaſione, examinandos atque definiendos reſeruat.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Cap. I.

Eadem ſacroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea quæ ſequuntur, de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit. Quoniam ab Eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis Tonſuræ, nec pro litteris dimiſſoriis

rijs, aut teſtimonialibus nec pro ſigillo, nec alia quacunque de cauſa, etiam ſponte oblatum; Epiſcopi & alij Ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij uerò in iis tantùm locis, in quibus non uiget laudabilis cõſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere poſſint, dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo: nec Epiſcopo ex notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directè uel indirectè prouenire poßit: tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit, contrarias taxas, ſtatuta, & cõſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caßando, & interdicendo, & qui ſecus fecerint tam dantes quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipſo facto incurrant.

Cap. II.

CVM non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, compertumq. ſit, complures pleriſque in locis ſacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui uariis artibus, ac fallaciis confingunt, ſe beneficium Eccleſiaſticum

cleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere ſtatuit ſancta Synodus ne quis deinceps clericus ſæcularis, quamuis alias ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros ordines promoueatur, niſi prius legitimæ conſtet, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad uictum honeſtè ſufficiat, pacificè poßidere. Id uero beneficium reſignare non poßit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus. neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde uiuere commode poßit, & aliter facta reſignatio nulla ſit. Patrimonium uerò uel penſionem obtinentes, ordinari poſt hac non poßint, niſi illi quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendos pro neceßitate, uel commoditate Eccleſiarum ſuarum, eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, uel penſionem uerè ab eis obtineri, taliaq́; eſſe, quæ eis ad uitam ſuſtentandam ſatis ſint, atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus poßint, donec beneficium Eccleſiaſticum ſufficiente ſint adepti, uel aliunde habeant, unde uiuere poßint, antiquorum Canonum pœnas ſuper his innouando.

Cap. III.

CVM beneficia ad diuinum cultũ, atque Eccleſiaſtica, munia obeunda ſit conſtituta, ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus, in rebus obſequium præſtetur,

ſtatuit

ſtatuit ſancta Synodus, in eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uериſimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcunque prouentuum, & obuentionum, tã dignitatum, quam canonicatum, perſonatuum, portionum, & officiorum ſeparari debere, & in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & cæteros diuinis intereſſentes proportionaliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione facienda, diuidantur, ſaluis tamen conſuetudinibus earum eccleſiarum, in quibus non reſidentes, ſeu non ſeruientes nihil, uel minus tertia parte percipiunt, non obſtantibus exemptionibus ac aliis conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuſcumque. Creſcenteq; non ſeruientium contumacia, liceat contra eos procedere; iuxta iuris, ac ſacrorum Canonum diſpoſitionem.

Cap. IIII.

EPiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ ſedis delegati, in omnibus eccleſiis parochialibus, uel baptiſmalibus, in quibus populo ita numeroſus ſit, ut unus Rector non poſſit ſufficere Eccleſiaſticis ſacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo, cogant Rectores, uel alios

ad quos pertinet, ſibi tot ſacerdotes ad hoc munus adiungere, quot ſufficiant ad ſacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In iis uero in quibus ob locorum diſtantiam, ſiue difficultatem parochiani ſine magno incommodo ad percipiēda ſacramenta, & diuina officia audienda accedere non poßunt nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam conſtitutionis Alexandri I I I. quæ incipit, ad audientiam, conſtituere poſſint. Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſiis nouiter erectis præficiendi, competens aſſignetur portio arbitrio Epiſcopi ex fructibus, ad eccleſiam matricem quomodocumque pertinentibus, & ſi neceſſe fuerit, compellere poßit populū, ea ſubminiſtrare, quæ ufficiant ad uitam dictorū ſacerdotum ſuſtentandam, quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, uel affectione, ſuper dictis eccleſiis, non obſtantibus. Neque huiuſmodi ordinationes, & erectiones posſint, tolli, nec impediri, ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam uigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

Cap. V.

Vt etiam eccleſiarum ſtatus, ubi ſacra Deo officia miniſtratur, ex dignitates conſeruētur, posſint Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ ſedis delegati iuxta formam iuris, ſine tamen

men præiudicium obtinentium, facere unione perpetuas quarumcũque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus a iure permiſſis, etiam ſi dictæ Eccleſiæ, uel beneficia eſſent generaliter, uel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non poſſint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cũiuſcumque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

Cap. VI.

QVIA illiterati, & imperiti parochialium eccleſiarum Rectores ſacris minus apti ſunt officiis, & alii propter eorum uitæ turpitudinem potius deſtruunt, quam edificatur. Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis legati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi alias honeſtæ uitæ ſint, coadiutores, aut uicarios pro tempore deputare, partemq́ue fructum eiſdem pro ſufficienti uictu aſſignare, uel aliter prouidere poſſint, quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & ſcandaloſè uiuunt, poſtquam præmoniti fuerint, coerceant, ac caſtigẽt, & ſi ad huc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis, iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

Caput

Caput VII.

CVM illud quoque ualde curandum ſit, ne ea quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcat, & ex hominum memoria excidant: Epiſcopi etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poßint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus, ea eccleſiis quæ uetuſtate, uel alias collapſę ſint, & ob eorum inopiã nequeãt, inſtaurari uocatis iis; quorũ intereſt, in matrices, aut alias eccleſias locorum eorundem, ſeu uicinorum, arbitrio ſuo, atque in eiſdem eccleſiis erigant altaria; uel capellas ſub eiſdem inuocationibus, uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus eccleſiis impoſitis: Parochiales uerò eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem eccleſias quomodocumque pertinentibus. qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis eccleſiis prouenientes percipiunt, aut in illorum defectum, parochianos omnibus remediis opportunis, ad prędicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quòd ſi nimia egeſtate omnes laborent, ad matrices, ſeu uiciniores eccleſias transferãtur, cũ facultate, tam dictas parochiales, quam a-

lias eccleſias dirutas, in profanos uſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

Cap. VIII.

Quæcumque in diœceſi ad Deo cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter, curari, atque iis, ubi oportet, prouideri, æquum eſt, propterea commendata monaſteria, etiam Abbatię, Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatę, in quibus non uiget Regularis obſeruantia, necnon beneficia, tam curata, quam non curata, ſæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Epiſcopis, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis uiſitentur, curentq; iidem Epiſcopi congruentibus remediis etiam per ſequeſtrationem fructuum, ut quę renouatione indignet, aut reſtauratione, reficiantur, & cura animarum, ſi qua illis uel eorum annexis immineant, aliaque debita obſequia recte exerceantur, appellationibus quibuſcumque; priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, conſeruatoriis, iudicum, deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtantibus, & ſi in eis uigeret obſeruantiam Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regularium Superiores iuxta eorum regularia inſtituta debitam uiuendi rationem obſeruant, & obſeruari faciant, & ſibi ſubditos in officio contineant ac moderentur. Quod ſi ad-

ſi admoniti, intra ſex menſes eos non uiſitauerint uel correxerint, tunc idem Epiſcopi, etiam ut delegati Sedis Apoſtolicæ, eos uiſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi ſuperiores poſſent, iuxta eorum inſtituta, quibuſcumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

Cap. IX.

Cum multa a diuerſis antea Concilijs, tam Lateranenſi, ac Lugdunenſi, quam Vienenſi, aduerſus prauos eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, potiusq. eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo, & querela excreſcere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla ſpes amplius relicta uideatur, ſtatuit, ut poſthac in quibuſcunque Chriſtianæ religionis locis eorum nomen, atque uſus penitus aboleantur, nec ad officium huiuſmodi exercendum ullatenus admittantur, non obſtantibus priuilegijs, eccleſiis, monaſterijs, hoſpitalibus, piis locis, & quibuſuis, cuiuſcunque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis; conceſſis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo Chriſti fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus populo publicandas eſſe decernit.

nit quibus etiam eleemoſynas, atque oblata ſibi caritatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur, ut tandem, cæleſtes hoc Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes uerè intelligant.

Indictio futuræ Seſsionis.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſsionem habendam & celebrandam eſſe feria quinta poſt octauam feſti Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis quæ erit X V I I. menſis Septembris, proximi futuri. Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum, ac unicuique Seſsioni in poſterum præfigendum, ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare liberè poßit, & ualeat.

SESSIO XXII.

QVAE EST SEXTA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVII. SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de ſacrificio Miſſæ.

SAcroſancta œcumenica, et generalis Tridēti na Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctę ſedis Apoſtolicę, Legatis, ut uetus abſoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ myſterio in ſancta Catholica Eccleſia fides atque doctrina retineatur: & in ſua puritate, propulſatis erroribus atque hæreſibus, conſeruetur: de ea, quatenus uerum & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta, hęc quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prędicanda decernit.

Cap. I.

QVONIAM ſub priori Teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo, propter Leuitici ſacerdotij imbecillitatem conſummatio non erat: oportuit, Deo patre miſericordiarum ita ordinante, ſacer-

dotem alium ſecundum ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noſter & ſi ſemel ſe ipſum in ara Crucis, morte intercedunt, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem ſacerdotium eius extinguendum non erat: in cœna nouiſſima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ ſponſæ ſuæ Eccleſiæ uiſibile, ſicut hominum natura exigit, relinqueret ſacrificium, quo cruentum illud ſemel in Cruce peragendum repreſentaretur: eiusque memoria in finem uſque ſeculi permaneret: atque illius ſalutaris uirtus in remiſſionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur: ſacerdotem ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, corpus & ſanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis & uini Deo Patri obtulit: ac ſub earundem rerum ſymbolis, Apoſtolis quos tunc noui teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, ut ſumerent, tradidit: & eiſdem, eorumque in ſacerdotio ſucceſſoribus, ut offerrent præcepit per hæc uerba: Hoc facite in meam commemorationem: uti ſemper Catholica Eccleſia intellexit & docuit: nam celebrato ueteri Paſcha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Iſrael immolabat, nouum inſtituit Paſcha, ſe ipſum ab Eccleſia per ſa-

cerdotes

cerdotes ſub ſignis uiſibilibus immolandam in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit eripuitque de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio eſt, quę nulla indignitate aut malitia offerentium inquinari poteſt, quam Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prędixit: quam non obſcurè innuit Apoſtolus Paulus, Corinthijs ſcribens, cùm dicit: Non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorum polluti ſint, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per uarias ſacrificiorum, naturæ & legis tempore, ſimilitudines figurabatur: ut pote quæ bona omnia per illa ſignificata, uelut illorum omnium conſummatio & perfectio complectitur.

Cap. II.

ET quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis ſemel ſe ipſum cruentè obtulit: docet ſancta Synodus, ſacrificium iſtud uerè propitiatorium eſſe, per ipſum q. fieri, ut ſi cum uero corde & recta fide, cum me

tu & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit: una enim eademque eſt hoſtia, idem nunc offerens ſacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrimè percipiuntur: tantum abeſt, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolùm pro fidelium uiuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſsitatibus, ſed & pro defunctis in Chriſto nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apoſtolorum traditionem, offertur.

Cap. III.

ET quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit: non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronauit: unde nec ſacerdos dicere ſolet, Offero tibi ſacrificium Petre, uel Paule: ſed Deo de illorum uictorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipſi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriã facimus in terris.

Cap. IIII.

ET cùm ſancta ſanctè adminiſtrari conueniat, ſitque hoc omnium ſanctiſſimum ſacrificium: Eccleſia Catholica, ut dignè reuerenterque offerretur ac perciperetur, ſacrum Canonem multis antè, ſeculis inſtituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo contineatur, quod non maximè ſanctitatem ac pietatem quandam redoleat, menteſque offerentium in Deum erigat. Is enim conſtat cum ex ipſis Domini uerbis, tum ex Apoſtolorũ traditionibus, ac ſanctorum quoque Pontificum pijs inſtitutionibus.

Cap. V.

CVM Q. natura hominum ea ſit, ut non facilè queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationẽ ſuſtolli propterea pia mater Eccleſia ritus quoſdam, ut ſcilicet quædam ſummiſſa uoce, alia uerò elatiore, in Miſſa pronunciarentur, inſtituit: Cæremonias item adhibuit, ut myſticas benedictiones, lumina, thymiamata, ueſtes, aliaq. id genus multa, ex Apoſtolica diſciplina, & traditione, quo & maieſtas tanti ſacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc uiſibilia religionis & pietatis ſigna ad rerum altiſſimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur. Cap.

Cap. VI.

OPTARET quidem ſacroſancta Synodus, ut in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent; quo ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificij fructus uberior proueniret, nec tamen; ſi id non ſemper fiat; propterea Miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos Sacramentaliter communicat, ut priuatas & illicitas damnat; ſed probat atque adeo commendat, ſi quidem illæ quoque Miſſæ uerè communes cenſeri debent partim quòd in eis populus ſpiritualiter communicet, partim uerò quòd a publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantum, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

Cap. VII.

MONET deinde ſancta Synodus, præceptum eſſe ab Eccleſia ſacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miſcerent, tum quòd Chriſtum Dominum ita feciſſe credatur, tum etiam quia è latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cùm atque in Apocalypſi beati Ioannis populi dicantur, ipſius populi fidelis cum capite Chriſto unio repræſentatur.

Cap.

Cap. VIII.

ET ſi Miſſa magnam contineat populi fidelis eruditionem: non tamen expedire uiſum eſt Patribus, ut uulgari paſſim lingua celebraretur. Quam ob rem retento ubique cuiuſque Eccleſiæ antiquo, & à ſancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum matre & magiſtra probato ritu, ne oues Chriſti eſuriant, ne ue paruuli panem petant, & non ſit qui frangat eis: mandat ſancta Synodus Paſtoribus & ſingulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Miſſarum celebrationem uel per ſe, uel per alios ex ijs quæ in Miſſa leguntur, aliquid exponant: atque inter cætera ſanctiſſimi huius ſacrificij myſterium aliquod declarent, diebus præſertim Dominicis, & feſtis.

Cap. IX.

QVIA uerò aduerſus ueterem hanc in ſacroſancto Euangelio, Apoſtolorum traditionibus, ſanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi diſſeminati ſunt errores, multaque à multis docentur atque diſputantur; ſacroſancta Synodus, poſt multos grauesq́; his de rebus maturè habitos tractatus, unanimi Patrum omnium conſenſu, quæ huic puriſſimæ fidei ſacreque doctrinæ aduerſantur, damnare, & ſancta Eccleſia eliminare per ſubiectos hos Canones conſtituit.

DE SACRIFICIO MISSAE.

CANON I.

Si quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo uerum & proprium ſacrificium: aut quòd offerri non ſit aliud, quàm nobis Chriſtum ad manducandum dari, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem: Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes: aut non ordinaſſe, ut ipſi, aliiq; ſacerdotes offerrent corpus, & ſanguinem ſuum; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Miſſę ſacrificium tantùm eſſe laudis & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium: uel ſoli prodeſſe ſumenti: neque pro uiuis & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs neceſſitatibus offerri debere; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificiũ, aut illi per hoc derogari; anathema ſit.

CA-

CANON V.

Si quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum interceſſione, apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Miſſæ errores continere, ideoq. abrogandum, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, ueſtes, & externa ſigna quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica utitur, irritabula impietatis eſſe magis quam officia pietatis, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat illicitas eſſe, ideoq. abrogandas, anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa uoce pars Canonis, & uerba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe, aut lingua tãtum uulgari Miſſam celebrari debere, aut aquam nõ miſcenda eſſe uino in calice offerendo, eo quod ſit contra Chriſti inſtitutionem, anathema ſit.

DECRE-

DECRETVM DE OBSERVANDIS, & euitandis in celebratione Miſſæ.

Quanta cura adhibenda ſit, ut ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebratur, quiuis facile exiſtimare poterit, qui cogitarit, maledictum in ſacris literis eum uocari, qui facit opus Dei negligenter, quod ſi neceſſario fatemur nullum aliud opus adeo ſanctum, ac diuinum a Chriſti fidelibus tractari poſſe, quam hoc ipſum tremendum myſterium, quo uiuifica illa hoſtia, qua Deo patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur, ſatis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam eſſe, ut quanta maxima fieri poteſt interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis ſpecie peragatur. Cum igitur multa iam ſiue temporum uitio, ſiue hominum in curia, & improbitate irrepſiſſe uideantur, quæ à tanti ſacrificii dignitate aliena ſunt, ut ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem reſtituatur; decernit ſancta Synodus, ut Ordinarii locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere ſedulo curent, ac teneantur, quæ uel auaritia, idolorum ſeruitus, uel irreuerentia quæ ab impietate uix ſeiuncta eſſe poteſt, uel ſuperſtitio, ueræ pietatis falſa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur, in

primis,

primis quod ad auaritiam pertinent, cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta, & quidquid pro Miſsis nouis celebrandis datur, necnon importunas, atque illiberales eleemoſynarum exactiones potius quam poſtulationes, aliaque huiuſmodi, quę ſimoniaca labe, uel certè a turpi quæſtu non longe abſunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia uitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, ne cui uago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem prætereà, qui publicè, & notoriè criminoſus ſit, aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinarijs deſignanda, & uiſitanda, ſanctum hoc ſacrifitium à ſæcularibus, aut regularibus quibuſcumque peragi, ac niſi prius qui interſint, decenter compoſito corporis habitu declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu non ſolum corpore, adeſſe. Ab eccleſiis uero muſicas eas, ubi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurum aliquid miſcetur, item ſæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant, ut domus Dei, uerè domus orationis eſſe uideatur, ac dici poſſit. Poſtremo, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes aliis, quam debitis horis, celebrent, neue ritus

alios,

alios, aut alias cęrimonias & pręces in Miſſarum celebratione adhibeant, pręter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ fuerint: Quarundam uerò Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis a ſuperſticioſo cultu, quàm a uera religione, inuentus eſt, omnino ab eccleſia remoueant; doceamtq́; populum, quis ſit, & a quo potiſſimum proueniat ſanctiſſimi huius ſacrificij, tam precioſus, ac cœleſtis fructu: Moneant etiam eundē populum, ut frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis accedant. Hæc igitur omnia, quę ſummarium enumerata ſunt, omnib. locorum Ordinarijs ita proponuntur, ut non ſolum ea ipſa, ſed quæcumque alia hunc pertinere uiſa fuerint, ipſi pro data ſibi a ſacroſancta Synodo poteſtate, ac etiam, ut delegati Sedis Apoſtolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque ad ea inuiolatè ſeruanda, cenſuris Eccleſiaſticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant, non obſtantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcumque.

DECRE-

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Caput I.

EADEM ſacroſancta Synodus, ut reformationis negotium proſequatur, hæc, in præſenti Seßione, ſtatuenda cenſuit. Nihil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aßiduè inſtruat, quam eorum uita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. Cum enim a rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos, tamquam ſpeculum, reliqui oculos conijciunt, ex ijsque ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino clericos, in ſortem Domini uocatos, uitam, moresque ſuos omnes componere, ut habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, alijsque omnibus rebus nil niſi graue, moderatum, ac religione plenum præ ſe ferant: leuia etiam delicta quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & utilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſint obſeruanda; ſtatuit ſancta Synodus, ut quæ alias ſummis Pontificibus, & a ſacris Concilijs de clericorum uita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, commeßationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcunque criminibus, necnon ſæcularibus negotiis fugiendis

giendis copioſè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, uel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet ſuſpendat. Si qua uero ex his in deſuetudinem abiiſſe competerint; ea quàm primum in uſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri ſtudeant: non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo uindice, pœnas perſoluant.

Caput II.

QVICVMQVE poſt hac ad eccleſias cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & uita, ac aliis, quæ, a ſacris Canonibus requiruntur, plenè ſit præditus, uerum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus: quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla aut recens in Curia fuerint, a Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq; deficiẽte, a uicinioribus Ordinarijs ſumatur. Scientia uerò præter hæc eiuſmodi polleat, ut muneris ſibi iniungendi neceſsitati poſsit ſatisfacere: ideoq; antea in uniuerſitate ſtudiorum magiſter, ſiue doctor, aut licentiatus in ſacra Teologia, uel iure Canonico merito ſit promotus, aut publico alicuius academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos

cendos oſtendatur. Quod ſi Regularis fuerit, a Superioribus ſuę religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, unde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hęc fideliter & gratia referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient, ac Deum, & Superiores ſuos habebunt ultores.

Cap. III.

Epiſcopi, etiam tamquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque omnium dignitatum, perſonatuum, & officiorum, in eccleſiis cathedralibus, uel collegiatis exiſtentium, tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignandas, diuidere poſſint, ut: ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter competens ibi ſeruitum iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint; illius diei diſtributionem amittant, nec eius quoquo modo dominum acquirant, ſed fabricæ eccleſiæ, quatenus indigneat, aut alteri pio loco, arbitrio ordinarii applicetur. Creſcente uerò contumacia, contra eos iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in eccleſiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, ſeu conſuetudine, iuriſdictio, adminiſtratio, uel officium non cōpetat, ſed extra ciuitatem in diœceſi cura animarū immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere uoluerit,

rit, tunc pro tempore, quo in curata eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tanquàm præſens ſit, ac diuinis interſit, in eccleſiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, uel ſtatutum, ut dicta dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

Quicunque in cathedrali, uel collegiata, ſæculari, uel Regulari eccleſia diuinis mancipatus, officijs, in Subdiaconatus ordine ſaltem conſtitutus non ſit; uocem in huiuſmodi eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs liberè fuit conceſſum. Ii uerò, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia id dictis eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera uaria ſunt annexa, uidelicet, ut alij Miſſas, alij Euãgelium, aliis Epiſtolas dicant, ſeu cantent: quocunque priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſantes infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos; alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionem Concilii Viennenſis quæ incipit: Vt ij, qui: quam

præ-

præſenti decreto innouat, cogantq. Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur, aliter irrita ſit prouiſio.

Cap. V.

DISPENSATIONES quacumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanā Curiā committendæ erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint. eæ uero, quæ gratioſe concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi prius ab eiſdem, tanquam delegatis Apoſtolicis ſummariè tantum, & extra iudicialiter cognoſcatur, expreſſas præces ſubreptionis uel obreptionis uitio non ſubiacere.

Caput VI.

IN commutationibus ultimarum uoluntatum quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi, tanquam delegati Sedis Apoſtolicæ, ſummariè, & extra iudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum, priuſquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

Cap. VII.

LEGATI, & Nuncij Apoſtolici, Patriarchę, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus poſt appellationem, ſeruare teneantur formam & tenorem ſacrarum conſtitutionum, & præſertim Innocentii IIII. quæ incipit, Romana: quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, aut ſtylo uel priuilegio, in contrarium nõ obſtantibus: aliter inhibitiones & proceſſus, & inde ſecuta quæcunque ſint ipſo iure nulla.

Caput VIII.

EPISCOPI, etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis omnium piarum diſpoſitionum tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, ſint executores: habeant ius uiſitandi hoſpitalia, collegia quęcunque, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocunque alio nomine uocant: non tamen quę ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia: eleemoſynas Montis pietatis, ſiue charitatis, & pia loca omnia, quomodocunque nuncupentur, etiam ſi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita; ac omnia quæ ad Dei

cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtẽtandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant & exequantur: non obſtantibus, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Cap. IX.

ADMINISTRATORES, tam Eccleſiaſtici, quàm laici, fabricæ cuiuſuis eccleſiæ, etiam Cathedralis, hoſpitalis, Confraternitatis, eleemoſynę Montis pietatis, & quorumcunque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: conſuetudinibus & priuilegiis quibuſcunque in contrarium ſublatis: niſi ſecus forte in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſię, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda eſſet: tunc cum iis adhibeatur etiã Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur.

Cap. X.

CVM ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occaſio litiũ oriatur: poſſit Epiſcopus quoſcunque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apoſto-

ſtolicæ,examinatione adhibita, eorum ſufficientiã ſcrutari;illisq. non idoneis repertis,aut quãdocumque in officio delinquentibus,officij eius in negotijs, litibus,& cauſis Eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi uſum perpetuo,aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij ſuſpendat.

Caput XI.

SI quidem clericorum,aut laicorum, quacumque is dignitate,etiam Imperiali, aut Regali pręfulgeat, in tantum malorum omnium radix,cupiditas occupauerit,ut alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſęcularis,uel regularis beneficij,montium pietatis, aliorumq. piorum locorum iuriſdictiones, bona,cenſus,ac iura,etiam feudalia,& emphyteotica,fructus,emolumenta,ſeu quaſcumque obuentiones,quæ in miniſtrorum,& pauperum neceſsitates conuerti debent;per ſe,uel per alios ui,uel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas clericorum,aut laicorum ſeu quacumque arte,aut quocumque quæſito colore in proprios uſus conuertere,illosque uſurpare pręſumpſerit,ſeu impedire, ne ab ijs,ad quos iure pertinent,percipiantur: is anathemati tam diu ſubiaceat, quandiu iuriſdictiones,bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ,peruenerint;eccleſiæ,eiusq. adminiſtratori,ſiue beneficiato

ficiato integrè reſtituerit, ac deinde a Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem eccleſię patronus fuerit, etiam iure patronatus ultra prędictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & uſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat, necnon quibuſcumque beneficijs priuatus ſit, ad quæcumq. alia beneficia inhabilis efficiatur, & a ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

DECRETVM SVPER PETItione conceſſionis Calicis.

INSVPER, cum eadem ſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos, alias propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, uidelicet: An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub una panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus, &, An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis uſus uideatur, ſub aliquibus condicionibus concedendus ſit & quænam illæ ſit, in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruauerit:

512232

uauerit;nunc eorum,pro quibus petitur,ſoluti optimè conſultum uolens, decreuit integrum negotium ad Sanctiſsimum Dominum noſtrum eſſe referendum,prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat,quod utile Reip. Chriſtianæ,& ſalutare petentibus uſum Calicis fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſsionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſsionis ad feriam quintã, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum,quæ erit dies XII. menſis Nouemb. indicit:& in ea decernetur de Sacramento Ordinis,& de Sacramento Matrimonij,&c.

Prorogata fuit Seſsio uſque ad diem XV. Iul. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.
QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

SACRIFICIVM, & ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Teſtamento ſanctum Euchariſtia ſacrificium uiſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe uiſibile, & externum ſacerdotium, in quod uetus translatum eſt. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis, eorumq. ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi corpus, & ſanguinem eius, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ litteræ oſtendunt, & Catholica Eccleſiæ traditio ſemper docuit.

Caput II.

CVM autem diuina res ſit tamen ſancti ſacerdotij miniſterium, cõſentaneum fuit quo digniꝰ, & maiori cum ueneratione exerceri poſ-

ſet, ut in Eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deſeruirent; & ita diſtributi, ut, qui iam clericali tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent, nam non ſolum de ſacerdotibus, ſed & de Diaconis ſacræ litteræ apertam mentionem faciunt, & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda ſunt grauiſſimis uerbis docent, & ab ipſo eccleſiæ initio ſequentiũ Ordinum nomina, atq. uniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in uſu fuiſſe cognoſcuntur, quamuis non pari gradu, nam Subdiaconatus ad maiores ordines a patribus, & ſacris Concilijs refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentiſſime legimus.

Caput III.

Cum Scripturæ teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrum unanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationẽ, quæ uerbis, & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri, dubitare nemo debet, Ordinem eſſe uerè, & propriè unum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis, inquit enim Apoſtolus: Admoneo te, ut reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuũ mearum. non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed uirtutis & dilectionis, & ſobrietatis.

Cap.

Caput IIII.

Quoniam uerò in Sacramento Ordinis, ſicut & in baptiſmo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleti, nec auferri poteſt; meritò ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt noui Teſtamenti Sacerdotes temporariam tantummodo poteſtatem habere, ac ſemel ritè ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi uerbi Dei miniſterium non exerceant. Quod ſi quis omnes Chriſtianos promiſcue noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali prædictos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Eccleſiaſticam hierarchiam, quæ eſt ut caſtrorum acies ordinata, confundere: perinde ac ſi contra beati Pauli doctrinã omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hanc hierarchicum Ordinem præcipue pertinere: & poſito, ſicut idem Apoſtolus ait, à Spiritu ſancto legere Eccleſiam Dei, eosq. præsbyteris ſuperiores eſſe, ac Sacramentum Confirmationis conferre, miniſtros Eccleſiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipſos poſſe: quarum functionem poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent, Docet inſuper ſacroſancta Synodus, ordinatione Epiſcoporum,

rit, tunc pro tempore, quo in curata eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, tanquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in eccleſiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, vel ſtatutum, ut dicta dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Caput IIII.

Quicunque in cathedrali, uel collegiata, ſæculari, uel Regulari eccleſia diuinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordine ſaltem conſtitutus non ſit; uocem in huiuſmodi eccleſiis in Capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs liberè fuit conceſſum. Ii uerò, qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera uaria ſunt annexa, uidelicet, ut alij Miſſas, alij Euãgelium, aliis Epiſtolas dicant, ſeu cantent: quocunque priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſantes infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos; alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionem Concilii Viennenſis quæ incipit: Ut ij, qui: quam præ-

præſenti decreto innouat, cogantq. Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſe ipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs, qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur, aliter irrita ſit prouiſio.

Cap. V.

DISPENSATIONES quæcumque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanā Curiā committendæ erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint. eæ uero, quæ gratioſe concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi prius ab eiſdem, tanquam delegatis Apoſtolicis ſummariè tantum, & extra iudicialiter cognoſcatur, expreſſas præces ſubreptionis uel obreptionis uitio non ſubiacere.

Caput VI.

IN commutationibus ultimarum uoluntatum quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi, tanquam delegati Sedis Apoſtolicæ, ſummariè, & extra iudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum, priuſquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtē tandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta cognoſcant & exequantur: non obſtantibus, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

Cap. IX.

ADMINISTRATORES, tam Eccleſiaſtici, quàm laici, fabricæ cuiuſuis eccleſiæ, etiam Cathedralis, hoſpitalis, Confraternitatis, eleemoſynę Montis pietatis, & quorumcunque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: conſuetudinibus & priuilegiis quibuſcunque in contrarium ſublatis: niſi ſecus forte in inſtitutione, & ordinatione talis eccleſię, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut ex conſtitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda eſſet: tunc cum iis adhibeatur etiā Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur.

Cap. X.

CVM ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occaſio litiū oriatur: poſſit Epiſcopus quoſcunque notarios, etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apoſto-

ſtolicæ,examinatione adhibita, eorum ſufficientiã ſcrutari;illisq́. non idoneis repertis,aut quãdocumque in officio delinquentibus,officij eius in negotijs, litibus,& cauſis Eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi uſum perpetuo,aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarij ſuſpendat.

Caput XI.

SI quidem clericorum,aut laicorum, quacumque is dignitate,etiam Imperiali, aut Regali pręfulgeat, in tantum malorum omnium radix,cupiditas occupauerit,ut alicuius eccleſiæ ,ſeu cuiuſuis ſęcularis,uel regularis beneficij,montium pietatis ,aliorumq́. piorum locorum iuriſdictiones, bona,cenſus,ac iura,etiam feudalia,& emphyteotica,fructus,emolumenta,ſeu quaſcumque obuentiones,quæ in miniſtrorum,& pauperum neceſsitates conuerti debent;per ſe,uel per alios ui,uel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas clericorum;aut laicorum ſeu quacumque arte,aut quocumque quæſito colore in proprios uſus conuertere,illosque uſurpare prę ſumpſerit,ſeu impedire, ne ab ijs,ad quos iure pertinent,percipiantur : is anathemati tam diu ſubiaceat , quandiu iuriſdictiones,bona , res , iura , fructus , & redditus , quos occupauerit uel qui ad eum quomodocumque , etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ,per uenerint;eccleſiæ,eiusq́. adminiſtratori,ſiue bene

ficiato integrè reſtituerit, ac deinde a Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem eccleſię patronus fuerit, etiam iure patronatus ultra prędictas pænas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & uſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat, necnon quibuſcumque beneficijs priuatus ſit, ad quæcumq. alia beneficia inhabilis efficiatur., & a ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

DECRETVM SVPER PETItione conceſsionis Calicis.

INSVPER, cum eadem ſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos, alias propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, uidelicet: An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub una panis ſpecie, ita ſint retinendæ, ut nulla ratione Calicis uſus cuiquam ſit permittendus, &, An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis uſus uideatur, ſub aliquibus condicionibus concedendus ſit & quænam illæ ſit, in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruauerit:

312232

uauerit;nunc eorum,pro quibus petitur,ſoluti optimè conſultum uolens, decreuit integrum negótium ad Sanctiſſimum Dominum noſtrum eſſe referendum,prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat,quod utile Reip. Chriſtianæ,& ſalutare petentibus uſum Calicis fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintã, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum,quæ erit dies XII. menſis Nouemb. indicit:& in ea decernetur de Sacramento Ordinis,& de Sacramento Matrimonij,&c.

Prorogata fuit Seſſio uſque ad diem XV. Iul. M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.
QVAE EST SEPTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

SACRIFICIVM, & ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Teſtamento ſanctum Euchariſtia ſacrificium uiſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit: fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe uiſibile, & externum ſacerdotium, in quod uetus translatum eſt. Hoc autem ab eodem Domino Sal uatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis, eorumq. ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi corpus, & ſanguinem eius, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ litteræ oſtendunt, & Catholica Eccleſiæ traditio ſemper docuit.

Caput II.

CVM autem diuina res ſit tamen ſancti ſa cerdotij miniſterium, cōſentaneum fuit quo digni us, & maiori cum ueneratione exerceri poſ-

Caput IIII.

Quoniam verò in Sacramento Ordinis, ſicut & in baptiſmo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri poteſt; merito ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt noui Teſtamenti Sacerdotes temporariam tantummodo poteſtatem habere, at ſemel ritè ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi uerbi Dei miniſterium non exerceant. Quod ſi quis omnes Chriſtianos promiſcue noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali prædictos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Eccleſiaſticam hierarchiam, quæ eſt ut caſtrorum acies ordinata, confundere: perinde ac ſi contra beati Pauli doctrinã omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hanc hierarchicum Ordinem præcipue pertinere: & poſito, ſicut idem Apoſtolus ait, à Spiritu ſancto legere Eccleſiam Dei, eosq. præsbyteris ſuperiores eſſe, ac Sacramentum Confirmationis conferre, miniſtros Eccleſiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipſos poſſe: quarum functionem poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent, Docet inſuper ſacroſancta Synodus, ordinatione Epiſcoporum,

rum, ſacerdotum, & cæterorum Ordinum nec populi, nec cuiuſuis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſiue uocationem, ſiue autoritatem ita requiri, ut ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu uocati, & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt, & qui ea propria temeritate ſibi ſumunt, omnes non Eccleſiæ miniſtros, ſed fures, & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt, quæ generatim ſacræ Synodo uiſum eſt Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare conſtituit, ut omnes, adiuuante Chriſto, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam ueritatem facilius agnoſcere, & tenere poſſint.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

CANON I.

Si quis dixerit, non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotiũ uiſibile, & externũ, uel non eſſe poteſtatẽ aliquã conſecrandi, & offerendi uerum corpus, & ſanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; ſed officium tantum, & nudum miniſterium prædicandi Euangeliũ, uel eos, qui non prædicant, prorſus non eſſe ſacerdotes; anathema ſit.

CA-

CANON II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quoſdam, in ſacerdotium tendatur; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem; ſiue ſacram ordinationem non eſſe uerè & propriè Sacramentum, a Chriſto Domino inſtitutum; uel eſſe figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum Eccleſiaſticarum imperitis; aut eſſe tantum ritum quendam eligendi miniſtros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per ſacram ordinationem non dari ſpiritum ſanctum: ac proinde, fruſtra Epiſcopos dicere; Accipe Spiritum ſanctum: per eam non imprimi characterem; uel eum, qui ſacerdos ſemel fuit, laicum rurſus fieri poſſe, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, ſacram unctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, ſed contẽnendam, & pernicioſã eſſe; ſimiliter, & alias Ordinis cerimonias; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia non eſſe hierarchiã diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtant ex epiſcopis, presbyteris, & miniſtris; anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Epiſcopos non eſſe presbyteris ſuperiores, uel non habere poteſtatem confirmandi, & ordinandi, uel eam, quam habent, illis eſſe cum presbyteris communionem; uel ordines ab ipſis collatos ſine populi, uel poteſtatis ſæcularis conſenſu, aut uocatione irritos eſſe; aut eos, qui nec ab Eccleſiaſtica & Canonica poteſtate ritè ordinari, nec miſſi ſunt, ſed aliunde ueniunt, legitimos eſſe uerbi & Sacramentorum miniſtros, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit; Epiſcopos, qui auctoritate Romani Pontificis; aſſumuntur, non eſſe legitimos ac ueros Epiſcopos, ſed figmentum humanum, anathema ſit.

DECRE-

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Caput I.

EAdem ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, quæ ſequuntur, in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit. Cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarumq. miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & in cætera munia paſtoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab his præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum more deſerunt; ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorum memores, factiq. forma gregis, in iudicio, & ueritate paſcant, & regant. Ne uero ea quæ de reſidentia ſanctè, & utiliter iam ante ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt in ſenſus a ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi uigor illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat, illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedrali-

bus eccleſiis quibuſcumque, quocunque nomi-ne & titulo præfectos, etiam ſi ſanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem in ſua eccleſia uel diœceſa reſidentiam, ubi in iniuncto ſibi officio defungi teneantur, neque abeſſe poſſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis, Nam cum Chriſtiana caritas, urgens neceſſitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ uel Reip. utilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant, decreuit eadem ſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas a beatiſſimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo abſente, ſuffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente; qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas, niſi cum abſentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Epiſcopatibus adiunctum; cuius quoniam cauſæ ſunt notariæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit, ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentiis a ſe, uel a Suffraganeo datis, & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonis errantes puniantur. Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem quia aliquantiſper tantum abſunt, ex ueterum Canonum ſententia non uidentur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt; ſacroſancta Synodus uult, illud abſen-

tiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prædictas cauſas nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere, & haberi rationem, ut id æqua ex cauſa fiat, & abſque ullo gregis detrimento; quod an ita ſit abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, Dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini; Pentecoſtes item, & corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Paſtoris preſentia oues debeant, ipſi ab eccleſia ſua cathedrali ullo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio uocent.

Si quis autem (quod utinam numquam eueniat) contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit, ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnam aduerſus non reſidentes, ſub Paulo III. impoſitas & innouatas, ac mortalis peccati reatū, quē incurrit eum pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe, ſed teneri, aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticum illos fabricæ eccleſiarū, aut pauperibus loci erogare, prohibita quacumque conuentione, uel compoſitione, quæ pro fructibus ma

le perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcumque, priuilegijs cuicunque collegio, aut fabricæ conceſſis. Eadem omnino, etiam quod ad culpam, & amiſsionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & alijs quibuſcumque, qui beneficium aliquod eccleſiaſticum, curam animarum habens, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut quandocumque eos cauſa prius per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit; Vicarium idoneum ab ipſo ordinario approbandum, cum debita mercedis aſsignatione relinquant. Diſcendēdi autem licentiam in ſcriptis gratisq; concedendam ultra bimeſtre tēpus, niſi ex graui cauſa, non obtineant. Quod ſi per editum citati etiam non perſonaliter, contumaces fuerint; liberum eſſe uult Ordinarijs, per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliaq; iuris remedia, etiam uſque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuſcumque beneficij pactione, ſtatuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, conſuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela cenſenda eſt, ſiue appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia, uel uigore Eugenianæ conſtitutionis ſuſpendi poſſe. Poſtremo, tam decretum illud ſub Paulo III. quam hoc

ipſum in Concilijs, prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari, ſancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeo ex Paſtorum munere, animarumq. ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibuſque infingi, ut in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut omnium obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

Cap. II.

ECCLESIIS cathedralibus, ſeu ſuperioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti; etiã ſi Sanctæ Romanę Eccleſię Cardinales ſint, ſi munus conſecrationis inter tres menſes non ſuſceperint, ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur. Si intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint; eccleſiis ipſo iure ſint priuati. Conſecratio uero, ſi extra Curiam Romanam fiat, in eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commodè fieri poterit, celebretur.

Cap. III.

EPISCOPI per ſemetipſos Ordines conferant, quod ſi ægritudine fuerint impediti, ſubditos ſuos non aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Epiſcopum ordinandos dimittant.

Cap. IIII.

PRIMA Tonſura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non ſuſceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint, quiq́. legere, & ſcribere neſciant, & de quibus probabilis coniectura non ſit, eos non ſæcularis iudicii fugiendi fraude, ſed ut Deo fidelem cultum præſtent, hoc uitæ genus elegiſſe.

Cap. V.

AD minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magiſtro ſchola, in qua educantur, teſtimonium habent. Hi uero, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut omnibus, ac deſiderio eorum, qui uolent promoueri, publicè in eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat, & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam cpntinentes, ad ipſum Epiſcopum quamprimum tranſmittat.

Cap. VI.

NVLLVS prima Tonſura initiatus, aut etiã in moribus Ordinibus conſtitu tus, ante decimum quartum annum beneficium poſſit obtinerc.

tinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonſuram deferens, alicui eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat: uel in ſeminario clericorum, aut in aliqua ſchola, uel Vniuerſitate, de licentia Epiſcopi, quaſi in uia ad maiores Ordines ſuſcipiendos uerſetur. In clericis uero coniugatis ſeruetur conſtitutio Bonifacij viij. quæ incipit, Clerici, qui cum unicis: modo hi clerici, alicuius eccleſiæ ſeruitio, uel miniſterio ab Epiſcopo deputati, eidem eccleſiæ ſeruiant, uel miniſtrent, & clericali habitu, & Tonſura utantur: nemini, quod ad hoc, priuilegio, uel conſuetudine, etiam immemorabili, ſuffragante.

Caput VII.

SANCTA Synodus, antiquorum Canonum ueſtigiis inhærendo, decernit, ut quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuit, omnes, qui ad ſacrum miniſterium accedere uoluerint, feria quarta ante ipſam ordinationem, uel quando Epiſcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Epiſcopus autem ſacerdotibus, & aliis prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis, ſibi aſcitis, ordinãdorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionẽ, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet.

Caput VIII.

ORDINATIONES ſacrorum ordinum ſtatutis a iure temporibus, ac in cathedrali eccleſia uocatis, præſentibus ad id eccleſiæ Canonicis publicè celebrentur. Si autem in alio diœceſis loco, preſente clero loci, dignior, quantum fieri poterit, eccleſia ſemper adeatur. Vnuſquiſque autem a proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, uel priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur; niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat; ordinatus a ſuſceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire, ſit ſuſpenſus.

Caput IX.

EPISCOPVS familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in cōtrarium non obſtante.

Caput X.

ABBATIBVS, ac alijs quibuſcumque quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra alicuius diœceſis cõſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, uel exempta eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, uel minores Ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque etiam eccleſiarum cathedralium, literas admiſſorias aliquibus clericis ſæcularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant. Sed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, intra quorum diœceſis fines exiſtant, pertineat: non obſtantibus quibuſcumque priuilegijs, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impoſitam ijs, qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo III. decretum a Capitulo Epiſcopali, Sede uacante, literas dimiſſorias impetrant, ad illos, qui eaſdem literas non a Capitulo, ſed ab aliis quibuſuis, in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli ſede uacante, ſuccedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum ſit ipſo iure ſuſpenſi.

Cap.

Caput. XI.

MINORES ordines ijs, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum ſit ut huius diſciplinæ pondus, poſſint edoceri; ac in uno quoque munere, iuxta præſcriptū Epiſcopi, ſe exerceant; idq́. in ea, cui adſcripti erunt, eccleſia; niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint; atque ita de gradu in gradum aſcendant; ut in eis tum ętate uitæ, & bonorum meritum, & doctrina maior accreſcat. Quod morum exemplum & aſſiduum in eccleſia miniſterium, atque maior erga presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerētia, & crebrior, quam antea, corporis Chriſti Communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſint ingreſſus, nemo ijs initietur, quem non ſcientiæ maioribus Ordinibus dignum oſtendat. Hi uero non niſi poſt annum a ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinibus ad ſacros ordines promoueatur; niſi neceſſitates, aut Eccleſiæ utilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

Cap. XII.

NVLLVS inpoſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante uigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante uigeſimum tertium, ad presbiteratus

tus ante uigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi non ſingulos, in ea ætate conſtitutos debere ad hos Ordines aſſumi: ſed dignos dumtaxat, & quorum probata uita ſenectus ſit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuſcumque, quod ad hoc, penitus excluſis.

Cap. XIII.

Subdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum teſtimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac l tteris, & ijs, quæ ad Ordinē exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperant, Deo auctore, ſed continere poſſe, eccleſiis, quibus aſcribentur, inſeruiant; ſciantq. maxime decere, ſi ſaltem diebus Dominicis, & ſolemnibus, cum altari miniſtrauerint, ſacram Communionem perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem ſi per annum ſaltem in eo non ſint uerſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo uideatur, aſcendere non permittantur: Duo ſacri Ordines non eodē die, etiā Regularibus conferantur: priuilegijs, ac indultis quibuſuis conceſſis nō obſtantibus quibuſcumque.

Cap. XIIII.

QVI piè & fideliter in miniſterijs ante actis ſe geſſerint, & ad presbyteratus Ordinem

aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium. & hi ſint, qui non modo in Diaconatu, ad minus annum integrum, niſi ob eccleſiæ utilitatem, ac neceſſitatem aliud Epiſcopo uideretur, miniſtrauerint; ſed etiam ad populum docendum ea quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem; ac miniſtrandi Sacramenta, diligenti examinare præcedente, comprobentur, atque ita pietate, ac caſtis moribus cõſpicui, ut præclarum bonorum operum exemplũ, & uitæ monita ab eis poſſint expectari. Curet Epiſcopus, ut ij ſaltem diebus Dominicis, & feſtis ſolemnibus (ſi autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut ſuo muneri ſatisfaciant) Miſſas celebrent. Cum promotis per ſaltum ſi non miniſtrauerint, Epiſcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.

Cap. XV.

QVAMVIS presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant, decernit tamen ſancta Synodus, nullum, etiam Regularem, poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis uidebitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur: & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, priuilegijs, conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.

Cap.

Cap. XVI.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis eccleſiis, ſancta Synodus, ueſtigijs ſexti Canonis concilij Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, ut nullus in poſterum ordinetur, qui illi eccleſiæ, aut pio loco, pro cuius neceßitate, aut utilitate aſſumitur, non aſcribatur, ubi ſuis fungatur muneribus: nec incertis uagetur ſedibus. Quod ſi locum inconſulto Epiſcopo deſeruerit, ei ſacrorum exercitium interdicatur: nullus præterea clericus peregrinus ſine commendaticijs ſui Ordinarij literis ab ullo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

Cap. XVII.

Vt ſanctorum ordinum a Diaconatu ad Oſtiariatum functiones ab apoſtolorum temporibus in Eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiſſæ, in uſum iuxta ſacros canones reuocentur: ne hac ab hæreticis tamquam otioſe traducantur, illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrans ſancta Synodus decernit, ut in poſterum huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis ordinibus exerceantur, omneſq. & ſingulos Prælatos eccleſiarum in domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in eccleſiis cathedralibus, collegiatis,

legiatis, & parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens, & Eccleſiæ prouentus id ferre queant, huiuſmodi functiones curent reſtituendas, & ex aliqua parte redditũum aliquorum ſimplicium beneficiorum, uel fabricæ eccleſiæ, ſi prouentus ſuppetant; aut utriuſque illorum, eas functiones exercentibus ſtipendia aſsignent, quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari poßint. Quod ſi miniſterijs quatuor minorum Ordinum exercendis clerici cælibes præſto non erunt, ſuffici poſſint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonſuram, & habitum clericalem in eccleſia geſtet.

Caput XVIII.

Cum adoleſcentium ætas, niſi rectè inſtituatur, prona ſit ad mundi uoluptates ſequendas, & niſi a teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines poßideat, numquam perfectè, at ſine maximo, ac ſingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in diſciplina eccleſiaſtica perſeueret, ſancta Synodus ſtatuit, ut ſingulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores eccleſiæ, pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum puerorum ipſius ciuitatis, & diœceſis, uel eius prouinciæ; ſi ibi non reperiantur, numerũ in collegio ad hoc prope ipſas eccleſias, uel alio in loco

conuenienti, ab Epiſcopo eligendo, alere, ac religioſe educare; & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimũ duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati ſint, ac legere, & ſcribere competenter nouerint, & quorum indoles, & uoluntas ſpem afferat, eos eccleſiaſticis miniſterijs perpetuo inſeruituros. Pauperum autem filios præcipuè eligi uult, nec tamen ditiorum excludit, modo ſuo ſumptu alantur, & ſtudium præ ſe ferant Deo & eccleſiæ inſeruiendi. Hos pueros Epiſcopus in tot claſſes, quot ei uidebitur, diuiſos iuxta eorum numerum, ętatem, ac in diſciplina eccleſiaſtica progreſſum, partim cum et opportunum uidebitur, eccleſiarum miniſterio addicet partim in collegio erudiendos retinebit, aliosq. in locum eductorum ſufficiet, ita ut hoc collegium Dei miniſtrorum perpetuum ſeminarium ſit. Ut uero in eadem diſciplina Eccleſiaſtica commodius inſtituantur. Tõſura ſtatim, atque habitu clericali ſemper utentur grammatices, cantus, computi Eccleſiaſtici, aliarumq. bonarum artium diſciplinam diſcent; ſacram ſcripturam, libros eccleſiaſticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum maxime quæ ad confeſſiones audiendas uidebuntur opportuna, & rituum, ac ceremoniarum formas diſcent. Curet Epiſcopus, ut ſingulis diebus Miſſæ ſacrificio interſint, ac ſaltem ſingulis menſibus confiteantur peccata, &

iuxta

iuxta confeßoris iudicium ſumant corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti, cathedrali, & aliis loci eccleſiis diebus feſtis inſeruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rẽ opportuna, & neceſſaria Epiſcopi ſinguli cum conſilio duorum Canonicorum ſeniorum, & grauiorum, quos ipſi elegerint, prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit, conſtituent, eaq. ut ſemper obſeruentur, ſæpius uiſitando operam dabunt. Diſcolos, & incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter punient, eos etiam, ſi opus fuerit, expellendo, omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conſeruandum, & augendum, tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegii fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus & miniſtris, ſoluẽdam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptus certi redditus erunt neceßarij, ultra ea, quæ ad inſtituendos uel alendos pueros ſunt in aliquibus eccleſiis, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic ſeminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur: idem Epiſcopus cum conſilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capitulo eligatur, itemq. duorum de clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio ſimiliter ad Epiſcopum, alterius uero ad clerum pertineat, ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbendarum, portionum,

num Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuſcunque Ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hoſpitalium, quæ dantur in titulum, uel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem Concilij Viennenſis, quæ incipit, Quia contingit, & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam ſi iuris patronatus cuiuſcumque fuerint, etiam ſi exempta, etiam ſi nullius diœceſis, uel aliis eccleſiis, monaſterijs, & hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcunque alijs eccleſiaſticis redditibus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen ſeminaria diſcentium, uel docentium ad commune Eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur, hæc enim excepta eſſe uoluit, præterquã rationem redditum, qui ſuperflui eſſent ultra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem ſeu corporum, uel confraternitatum, quæ in nõnullis locis ſcholæ appellantur, & omnium monaſteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent; & milites cuiuſcunque militiæ, aut ordinis, pertinentibus; fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent, & eam portionem ſic detractam, nec non beneficia aliquot ſimplicia cuiuſ-

cunque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel etiã præſtimonia, uel præſtimoniales portiones, etiam ante uocationem nuncupatas, ſiue cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, uel affecta, nec per reſignationem ipſorum beneficiorum, uniones, & applicationes ſuſpendi, uel ullo modo impediri poſſint, ſed omnino quacumque uacatione etiam ſi in curia, effectum ſuum ſortiantur, quacumque conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionem ſoluendam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuum, & omnium, & ſingulorum ſupra commemoratorum poſſeſſores, non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus ſoluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus, illis erit ſoluendum, ab Epiſcopo loci per cenſuras eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam uocato ad hoc, ſi uidebitur, auxilio brachij ſecularis: quibuſuis quoad omnia & ſingula ſupradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam ſi ſpetialem derogationem requirerent, conſuetudine, etiam immemorabili, & quauis appellatione et allegatione, quæ executionem impediat, non obſtantibus: Succedente uerò caſu, quo per uniones effectum ſuum ſortientes, uel aliter Seminarium ipſum in totum, uel in partem dotatum reperiatur: tunc portio ex ſingulis beneficijs, ut ſupra,

detracta

detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum,uel pro parte remittatur. Quod ſi cathedralium,& aliarum maiorum eccleſiarum Prælati in hac ſeminarii erectione, eiusq; conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detrectauerint; Epiſcopum Archiepiſcopus, Archiepiſcopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq; ad omnia ſupradicta cogere debeat; & ut quam primum hoc ſanctum,& piũ opus,ubicumque fieri poterit, promoueatur, ſtudioſè curabit. Rationes autem reddituum huius ſeminarii Epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde ut cum minori impenſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur; ſtatuit ſancta Synodus, ut Epiſcopi, Archiepiſcopi,Primates,et alij locorum ordinarij, ſcolaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint,alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholaſticis eligendos & ab Ordinarijs approbandos,etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod ſi iudicio Epiſcopi digni non fuerint: alium qui dignus ſit, nominent,omni appellatione remota, quod ſi neglexerint, Epiſcopus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebunt Epiſcopo expedire. De cætero uerò officia, uel digni-

tates illæ, quæ ſcolaſteriæ dicuntur non niſi doctoribus, uel magiſtris, aut licentiatis in ſacra pagina, aut in iure Canonico; & alias perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos id munus expellere poſſint, conferantur, & aliter facta prouiſio nulla ſit & inualida, non obſtantibus quibuſuis priuilegijs, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia eccleſiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non poſſint; Synodus prouincialis, uel Metropolitana cùm duobus antiquioribus Suffraganeis, in eccleſia Metropolitana, uel alia prouinciæ eccleſia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum aut plurium eccleſiarum; in quibus ſingulis collegium cõmodè inſtitui non poteſt, erigenda curabit, ubi pueri illarum eccleſiarum educentur.

In eccleſiis autem amplas diœceſos habẽtibus; poſſint Epiſcopus unum, uel plura in diœceſi, prout ſibi opportunum uidebitur, habere ſeminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Poſtremo ſi uel pro unionibus, ſeu proportionum taxatione, uel aſſignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius ſeminarij inſtitutio, uel conſeruatio impediretur, aut perturbaretur. Epiſcopus cum ſupra deputatis, uel

Synodus

Synodus prouincialis pro regionis more, pro eccleſiarum & beneficiorũ qualitate, etiam ſupra ſcripta, ſi opus fuerit, moderando aut augendo, omnia & ſingula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum neceſſaria & opportuna uidebuntur, decernere ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Seſſionis.

INSVPER, eadem ſacroſancta Tridentina Synodus proximam futuram Seſſionem in diem decimam ſextam menſis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de alijs, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſint: item de prouiſionibus Epiſcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

Prorogata fuit Seſſio uſque ad diem XI. Nouemb. M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVAE EST OCTAVA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI. NOV. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MAtrimonij perpetuum, indiſſolubilemq. nexum primus humani generis parens diuini ſpiritus inſtinctu pronunciauit, cũ dixit: Hoc nunc os ex oſsibus meis, et caro de carne mea; quã obrem relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ, et erunt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi Chriſtus Dominus apertius docuit, cum poſtrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non ſunt duo, ſed una caro; ſtatimq. eiuſdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. ſanctificaret, ipſe Chriſtus, uenerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſsione promeruit. quod Paulus Apoſtolus innuit dicens: Viri diligite uxo-

res

res ueſtras, ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſe ipſum tradidit pro ea: Mox ſubiungens: Sacramẽtum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia.

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubiis per Chriſtum gratiam præſtet, merito inter noua legis Sacramenta annumerandum, ſancti Patres noſtri, Concilia, & uniuerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt; aduerſus quam impii homines huius ſæculi inſanientes, non ſolum perperam de hoc uenerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & uerbo aſſeruerũt, non ſine magna Chriſti fidelium iactura, quorum temeritati ſancta, & uniuerſalis Synodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum Schiſmaticorum hæreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipſos hæreticos eorumque errores decernens anathematiſmos.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non eſſe uere, & propriè unum ex ſeptem legis euangelicæ

Sacramentis a Chriſto Domino inſtitutum, ſed ab hominibus in Eccleſia inuentum: neque gratiam conferre; anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere uxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur poſſe impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum: nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare aut conſtituere, ut plures impediant & dirimant: anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta matrimonium dirimentia, uel in iis conſtituendis erraſſe; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæreſim aut moleſtam cohabitationem, aut affectatã abſentiam a coniuge, diſſolui poſſe matrimonij uinculum; anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolennem religionis profeſſionem alterius coniugum non dirimi: anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cùm docuit & docet iuxta Euangelicam & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonii uinculum non poſſe diſſolui: & utrumque uel etiam innocentem, qui cauſam adulterio non dedit, non poſſe altero coniuge uiuente aliud matrimonium contrahere: mœcharique eum, qui dimiſſa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimiſſo adultero alii nupſerit: anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges, quoad thorum, ſeu quo ad cohabitationem, ad certum, incertum ue tempus fieri poſſe decernit: anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, clericos in ſacris Ordinibus cõſtitutos, uel Regulares, caſtitatem ſolemniter

ter profeſſos, poſſe matrimonium contrahere, contractumque ualidum eſſe, non obſtante lege Eccleſiaſtica, uel uoto, & oppoſitum nil aliud eſſe, quam damnare matrimonium; poſſeque omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiam ſi eam uouerint, habere donum, anathema ſit; cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos ſupra id, quod poſſumus tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui uirginitatis, uel cælibatus, & non eſſe melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab ethnicorum ſuperſtitione profectam, aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Eccleſia in illis utitur, damnauerit, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, cauſas matrimoniales non ſpectare ad iudices eccleſiaſticos; anathema ſit.

DECRE-

DECRETVM DE reformatione Matrimonij.

Caput I.

TAMETSI dubitandum non eſt, clandeſtina matrimonia, libero contrahentium conſenſu facta, rata, & uera eſſe matrimonia; quandiu Eccleſia ea irrita non fecit: & proinde iure damnandi ſint illi, ut eos ſancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata eſſe negant, quiq; falſo affirmant, matrimonia, a filijs familias ſine conſenſu parentum contracta, irrita eſſe, & parentes ea rata, uel irrita facere poſſe; nihilominus ſancta Dei Eccleſia ex iuſtiſſimis cauſis illa ſemper deteſtata eſt, atque prohibuit. uerum cum ſancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodeſſe: & grauia peccata perpendat, quæ ex eiſdem clandeſtinis coniugiis ortum habent, præſertim uero eorum, qui in ſtatu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam non traxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio uiuunt. cui malo cum ab Eccleſia, quæ de occultis non iudicat, ſuccurri non poſſit, niſi efficacius aliquo remedium adhibeatur, iccirco ſacri Lateranenſis Cōcilij ſub Innocentio III. celebrati, ueſtigijs inhærendo præcipit, ut in poſterum, antequam matrimonium

contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus feſtiuis in eccleſia inter miſſarum ſolemnia publicè denuntietur, inter quos matrimonium ſit contrahendum; quibus denunciationibus factis, ſi nullum legitimum apponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie eccleſiæ procedatur, ubi Parochus & uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo conſenſu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, uel alijs utatur uerbis iuxta receptum uniuſcuiuſque prouinciæ ritum. Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſè impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes: tunc uel una tantum denunciatio fiat, uel ſaltem Parocho, & duobus, uel tribus teſtibus præſentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius conſummationem denunciationes in eccleſia fiant: ut, ſi aliqua ſubſunt impedimenta, facilius detegantur, niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, ut prędictę denunciationes remittantur, quod illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus relinquit. Quin aliter, quam præſente Parocho uel alio ſacerdote, de ipſius Parochi, ſeu Ordinarii licentia, & duobus, uel tribus teſtibus matrimonium contrahere attentabunt: eos ſancta Synodus ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti

decreto irritos facit, & annullat. Inſuper Parochum, uel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero, & teſtes, qui ſine Parocho, uel ſacerdote, huiuſmodi contractui interfuerint, nec non ipſos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Præterea eadem ſancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictione ſacerdotalem, in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent, ſtatuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri, neque a quoquam, niſi ab ipſo Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij ſacerdoti concedi poſſe, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptelæ dicenda eſt, uel priuilegio, non obſtante. Quod ſi quis Parochus, uel alius ſacerdos, ſiue Regularis, ſiue ſæcularis ſit, etiam ſi id ſibi ex priuilegio, uel immemorabili conſuetudine licere contendat, alterius Parochiæ ſponſos ſine illorum Parochiæ licentia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit, ipſo iure tamdiu ſuſpenſus maneat, quam diu ob Ordinario eius parochi, qui matrimonio intereſſe debeat, ſeu a quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & teſtium nomina, diemq. & locum cõtracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremo ſancta Synodus coniuges hortatur ut antequam contrahant, uel ſaltem triduo ante matrimonii conſumationem ſua

peccata

peccata diligenter confiteantur, & ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ prouinciæ aliis, ultra prædictas laudabilibus conſuetudinibus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri ſancta Synodus uehementer operat. Ne uero hæc tam ſalubria præcepta, quē quam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, quamprimum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in ſingulis ſuarū diœceſum Parochialibus eccleſiis, idq; in primo anno quam ſæpiſſime fiat; deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit inſuper, ut huiuſmodi decretum in unaquaque Parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiant, à die primæ publicationis, in eadem Parochia factę, numerandos.

Caput II.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionem, multoties in caſibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel non ſine magno peccato perſeueratur; uel ea non ſine magno ſcandalo dirimuntur. Volens itaque ſancta Synodus huic incommodo prouidere, & a cognationis ſpiritualis impedimento incipiens, ſtatuit, ut unus tantum ſiue uir, ſiue mulier, iuxta ſacrorum Canonum inſtituta, uel ad ſummum unus, & una baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiant; inter quos, ac baptizatum ipſum, &

illius

illius patrem, & matrem, necnon inter baptizan tem, & baptizatum, baptizatiq́; patrem, ac matrem tantum ſpiritualis cognatio contrahatur, Parochus, antequam ad Baptiſmum conferendum, accedat diligenter, ab ijs, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem uel quos elegerint, ut baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant, & eum, uel eos tantum ad illũ ſuſcipiendum admittat, & in libro eorum nomina deſcribat, doceatq́; eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia ulla excuſari ualeant. Quod ſi alij, ultra deſignatos, baptizatum tetigerint, cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant, conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. ſi Parochi culpa, uel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq́ue patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

Cap. III.

Iuſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum, ubi ſponſalia quacumque ratione ualida non erũt, ſancta Synodus prorſus tollit: ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non poteſt huiuſmodi prohibitio abſque diſpendio obſeruari.

Cap

Cap. IIII.

Præterea ſancta Synodus eiſdem, & aliis grauiſſimis de cauſis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum inducitur, & matrimonium poſtea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, & ſecundo gradu coniunguntur, reſtringit. In ulterioribus uero gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimonium poſtea contractum non dirimere.

Cap. V.

Si quis intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit, ſeparetur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat, idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, ſed etiam conſummare auſus fuerit. Quod ſi ignoranter id fecerit: ſi quidem ſolemnitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eiſdem ſubijciatur pœnis, non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatem facilè experiatur, cuius ſalubria præcepta temere contempſit. Si uero, ſolemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cũ eo, & gratis diſpenſari poterit. In contrahendis matrimonijs uel nulla omnino, detur diſpenſatio, uel rarò, idq́. ex cauſa, & gratis concedatur. In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur,

niſi

niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam.

Cap. VI.

Decernit ſancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. Quod ſi rapta a raptore ſeparata, & in loco tuto & libero conſtituta, illum in uirum habere conſenſerit, eam raptor in uxorem habeat, & nihilominus raptor ipſe, ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes, ſint ipſo iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq; dignitatum incapaces, & ſi clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, ſiue eam in uxorem deduxerit, ſiue nòn duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Caput VII.

MVLTI ſunt qui uagantur, & incertas habent ſedes, &, ut improbi ſunt ingenij, prima uxore relicta aliam, & plerumque plures, illa uiuente, diuerſis in locis ducunt, cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectant, paternè monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facilè recipiant, magiſtratus etiam ſæculares hortatur, ut eos ſeuerè coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem

nem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Cap. VIII.

GRAVE peccatũ eſt, homines ſolutus concubinas habere, grauiſſimum uerò, & in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, uxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere, quare ut huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remedijs prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam uxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeque ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, excommunicatione feriendos eſſe, a qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. Quòd ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint cõtra eos ab Ordinario ſeuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinarijs publicè uiuunt, ſi ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, uel diœceſim, ſi id eiſdem Ordinarijs uidebitur, inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & cõ

cubinarios

cubinarios inflictis, in ſua robore permanentibus.

Caput. IX.

ITA plerumque temporalium Dominorum ac Magiſtratuũ mentis oculos terreni affectus atque cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, ſub eorum iuriſdictione degentes, maxime diuites, uel ſpem magnæ hæreditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum ijs matrimonum inuitos cõtrahere, quos ipſi Domini, uel magiſtratus illis preſcripſerint. Quare cum maxime nefariũ ſit, matrimonij libertatem uiolare, & ab eis iniurias naſci, a quibus iura expectantur, præcipit ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſub anathematis pœna, quã ipſo facto incurrãt, ne quouis modo directæ, uel indirecte ſubditos ſuo, uel quoſcumque alios cogant, quò minus liberè matrimonia contrahant.

Cap. X.

AB aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti uſque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum uſque in octauam Paſchatis incluſiuè, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit in alijs uero temporibus uuptias ſolemniter celebrari permittit, quas Epiſcopi, ut ea quæ decet, modeſtia, & honeſtate fiant, curabũt, ſancta enim

res eſt matrimonium, & ſanctè tractandum.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Caput I.

E A D E M *ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda decreuit. Si in quibuslibet Eccleſia gradibus prouidenter, ſcienterq. curandum eſt ut in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq. prępoſterum, multo magis elaborandum eſt, ut electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur; nam totius familiæ Domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite: unde & ſi alia ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & ſuperiores eccleſias nonnulla utiliter decreuit, hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, ut ſi pro rei magitudine expendatur, numquam ſatis cautum de eo uideri poſſint. Itaque ſtatuit, ut, cum primum eccleſia uacauerit, ſupplicationes, ac præces publicè, priuatimque habeantur, atque Capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur, quibus clerus populusq. bonum a Deo Paſtorem ualeat impetrare. Omnes uero, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, a ſede Apoſtolica habet, aut alioquin operā ſuam præſtent, nihil in iis pro preſenti temporum ratione innouando, hortatur,*

&

& monet, ut in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem utilius poſſe facere, quam ſi bonos Paſtores, & eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant: eosq; alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & eccleſiæ magis utiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos ſciant, quæ iuxta ſacros Canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in ſumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque bonorum, & doctorum uirorum teſtimonio, non uniformis ratio ubiq; ex nationum, populorum, ac morum uarietate poteſt adhiberi, mandat ſancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præſcribatur quibuſque locis, & prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis, faciendæ forma, Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis utilis, atque oportuna eſſe uidebitur, ita tamen, ut cum deinde hoc examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio, ac profesſione fidei ab eo facta, quamprimum ad ſan-

ctiſſimum Romanum Pontificem omnino tranſmittatur, ut ipſe ſummus Pontifex, plena totius negotij, ac perſonarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, ſi idonei per examen, ſeu per inquiſitionem factã reperti fuerint, eccleſiis poſſit utilius prouidere. Omnes uero inquiſitiones, informationes, teſtimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & eccleſiæ ſtatu a quibuſcumque, etiam in Romana Curia, habitæ per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Conſiſtorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur ac relatio ipſa Cardinalis relatoris, & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur, in qua ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment, ſe adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos qualitatibus a iure, & ab hac ſancta Synodo requiſitis, prȩditos, ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe, qui eccleſiis præficiantur, ita ut relatione in uno Conſiſtorio facta, quo maturius interea de ipſa inquiſitione cognoſci poßit, in aliud Cõſiſtorium iudicium differatur: niſi aliud Beatiſſimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & ſingula, quȩ de Epiſcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo conſtituta ſunt, decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiȩ Cardinalium, etiamſi Diaconi ſint, exigenda; quos Sanctiſſimus Romanus Pontifex

ex omnibus Chriſtianitatis nationibus: quantum cõmodè fieri poterit; prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremo, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſia Dei eſſe neceſſarium, quam ut Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem uniuerſę Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eã hic potiſſimum impendat, ut lectiſſimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat, & bonos maxime, atque idoneos Paſtores ſingulis eccleſiis præficiat, idq́. eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quę ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

Cap. II.

PROVINCIALIA Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus corrigendis exceſsibus, controuerſiis componendis, aliisque ex ſacris Canonibus permiſsis renouentur. Quare Metropolitani per ipſos ſeu (illis legitime impeditis) Coepiſcopus antiquior intra anuum ad minus a fine præſentis Concilii, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere, qui Epiſcopi omnes, & alii, qui de iure, uel conſuetudine

intereſſe debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec Epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem Epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopi ſubiiciuntur, aliquem nicinum Metropolitanum ſemel eligant, in cuius Synodo prouinciali cum aliis intereſſe debeant, & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. Synodi quoq; diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quas exempti etiã omnes, qui alias, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium aut aliarum ſæcularium eccleſiarum, etiam annexarum debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumq. illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tã Metropolitani, quam Epiſcopi, & aliis ſupraſcripti negligentes fuerint: pœnas, ſacris Canonibus ſancitas, incurrant.

Caput III.

PATRIARCHAE, Primates, Metropolitani, & Epiſcopi propriam diœceſim per ſe ipſos, aut, ſi legitime impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem, ſi quotannis totam propter eius latitudinem uiſitare non po-

poterunt, ſaltem maiorem eius partem, ita tamen ut tota biennio per ſe, uel Viſitatores ſuos cõpleatur, uiſitare non prætermittant. A Metropolitanis uero etiam poſt plenè uiſitatam propriam diœceſim, non uiſitentur cathedrales eccleſiæ, neque diœceſes ſuorum comprouincialium, niſi cauſa cognita & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs eccleſiis, ubi actenus uiſitationem exercere legitimè conſueuerunt, debeant quidem, aſſumpto notario, de conſenſu Epiſcopi deinceps per ſe ipſos tantum ibidem uiſitare. Viſitatores etiam a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uiſitandi habet, prius ab Epiſcopo approbentur, ſed non ideo Epiſcopus; uel, eo impedito, eius Viſitator eaſdẽ eccleſias ſeorſum, ab his uiſitare prohibeatur, cui ipſi Archidiaconi; uel alij inferiores, uiſitationes factæ infra menſem rationem reddere, & depoſitiones teſtium, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obſtantibus quacumq; conſuetudine, etiã immemorabili, atq. exemptionibus, et priuilegiis quibuſcumque. Viſitationum autem omnium iſtarum præcipuus ſit ſcopus, ſuam, orthodoxamq́. doctrinam, expulſis hæreſibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacẽ, innocentiamq́. accendere, cætera prout locus, tempus, & occaſio feret, & uiſitantium prudentia ad fidelium fructum conſtituere. Quæ ut facilius,

lius, feliciusq. ſuccedant; monentur prædicti omnes, & ſinguli, ad quos uiſitatio ſpectat, ut paterna caritate, chriſtianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modeſto contenti equitatu, famulatuque ſtudeant quam celerrimè (debita tamen cum reuerentia) uiſitationes ipſam abſoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus ſumptibus cuiquam graues, oneroſive ſint; neve ipſi aut quiſquam ſuorum quidquam procurationis cauſa pro uiſitatione, etiam teſtamentorum ad pios uſus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine nec pecuniam, nec munus, quodcumque ſit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: nõ obſtante quacumque conſuetudine, etiam immemorabili; exceptis tamen uictualibus, quæ ſibi, ac ſuis frugaliter, moderateq. pro temporis tantum neceſſitate, & non ultra erunt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum, qui uiſitantur, ſi malint ſoluere, id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, conſuetum, an uero prædicta uictualia ſubminiſtrare: ſaluo item iure conuentionum antiquarum cum monaſterijs, alijsve piis locis, aut eccleſiis non Parochialibus inito, quod illæſum permaneat. In ijs uero locis, ſeu prouincijs, ubi conſuetudo eſt, ut nec uictuaria, nec pecunia: nec quidquam aliud a Viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant; ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquam (quod abſit) aliquid amplius in ſupradictis omnibus caſibus accipere preſumpſerit, is præ-

ter

ter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendã, alijs etiam pœnis iuxta Conſtitutionem Concilij generalis Lugdunenſis, quæ incipit, Exigit; necnon & alijs pœnis Synodo prouinciali arbitrio Synodi, abſque ulla ſpe uenie multetur. Patroni uero in ijs, quę ad ſacramentorum adminiſtrationem ſpectant, nullatenus ſe prę ſumant ingerere, neque uiſitationi ornamentorum eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus immiſceant: niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione competat: ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, & fabricarum redditus in uſus eccleſiæ neceſſarios & utiles prout ſibi expedire magis uiſum fuerit, expedit curent.

Cap. IIII.

PRAEDICATIONIS munus, quod Epiſcoporum præcipuum eſt, cupiens ſancta Synodus, quo frequentius poſſit ad fidelium ſalutem exerceri, Canones alias ſuper hoc editos, ſub fe. rec. Paulo II. aptius præſentium temporum uſui accommodando, mandat, ut in eccleſia ſua ipſi per ſe, aut, ſi legitime impediti fuerint, per eos quos ad prædicationis munus aſſument, in alijs autem eccleſiis per Parochos, ſiue, ijs impeditis per alios ab Epiſcopo impenſis eorum, qui eas præſtare uel teneantur, uel ſolent, deputandos in ciuitate, aut in quacunq. parte diæceſis, cenſebunt

expe-

expedire,ſaltem omnibus Dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis, tempore autem ieiuniorum, Quadrageſimæ, & aduentus Domini quotidie, uel ſaltem tribus in hebdomada liebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras ſcripturas, diuinamque legem annuncient,& alias, quotieſcumque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatq; Epiſcopus populum diligenter, teneri unumquemq; Parochiæ ſuæ intereſſe, ubi commodè id fieri poteſt,ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem ſæcularis;ſiue Regularis, etiam in eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prędicare pręſumat. Idem etiam ſaltem Dominicis, & aliys feſtiuis diebus pueros in ſingulis Parochÿs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum,& parentes diligēter ab ÿs,ad quos ſpectabit,docerit curabūt, & ſi opus ſit,etiam per cenſuras Eccleſiaſticas cōpellant:non obſtātibus priuilegiis,& conſuetudinibus. In reliquis ea,quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo III.decreta fuerunt,ſuum robur obtineant.

Caput V.

CAVSAE criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis,quod abſit, quæ depoſitiones, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quodſi eiuſmodi ſit cauſa, quę neceſſario extra Romanam Curiam ſit committenda;

da, nemini prorſus ea committatur, niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, a Beatiſſimo Papa eligendis. Hęc uero commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſimi Pontificis ſignata, nec umquam plus his tribuat, quam ut ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumq́. conficiant, quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant, reſeruata eidem Sactiſſimo ſententia definitiua. Cætera alias ſub ſel.re.Iulio III. ſuper his decreta, necnon & conſtitutio ſub Innocentio III. in Concilio Generali, quę incipit, Qualiter & quando, quam ſancta Synodus in præſenti innouat, ab omnibus obſeruetur. Minores uerò criminales cauſæ Epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcantur, & terminentur, uel a deputandis per concilium prouinciale.

Cap. VI.

LICEAT Epiſcopis in regularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto occulto prouentibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentioſum, diſpenſare; & in quibuſcumque caſibus occultis, etiam ſedi Apoſtolicæ reſeruatis delinquentes quoſcumq. ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis.

tantum

tantum, non eorum Vicarijs, ſit permiſſum.

Cap. VII.

VT fidelis populus ac ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; percipit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, ut non ſolum, cum hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, prius illorum uim, & uſum pro ſuſcipientium captu explicēt, ſed etiam idem a ſingulis Parochis piè, prudenterq; etiam lingua uernacula, ſi opus ſit, & commodè fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam a ſancta Sinodo in catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam quam Epiſcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a parochis omnibus populo exponi curabunt, necnon ut inter Miſſarum ſolemnia, aut diuinorū celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadem uernacula lingua ſingulis diebus feſtis, uel ſolemnibus explanent eademq. in omnium cordibus poſtpoſitis inutilibus queſtionibus inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.

Caput VIII.

APOSTOLVS monet, publicè peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alio ſcandalo offenſos, commotosq. fuiſſe, non ſit dubitandum, huic condignam

dignam pro modo culpæ pænitentiam publicè iniungi oportet, ut quos exemplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet uitam. Epiſcopus tamen publicę hoc pœnitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus eccleſiis, ubi id commodè fieri poterit, Pęnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proximè uacaturæ, ab Epiſcopo inſtituatur, qui magiſter ſit, uel doctor, aut licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorum quadraginta, ſeu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur, qui dum confeſsiones in eccleſia audiet, interim præſens in choro cenſeatur.

Cap. IX.

QVAE alias ſub fel. rec. Paulo III. & nuper ſub Beatisſimo Domino noſtro, Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uiſitatione conſtituta ſunt, eadem etiam in ijs eccleſiis ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur, ut ab Epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior, ſi id posſit, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali a Prelato loci illius electus fuerit, tamquam ſedis Apoſtolicæ delegato, uiſitentur, non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

Epiſcopi, ut aptius, quem regunt populum, poſ ſint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad uiſitationem, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius, & poteſtatem habent, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emẽdatione, ac diœceſis ſuæ utilitate neceſſaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uiſitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, ſeu quærela, etiam ad Sedem apoſtolicam interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta aut iudicata fuerint quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.

Caput XI.

Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ uarijs titulis pleriſque conceduntur hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris uitæ præbere dignoſcuntur, decernit Sancta Synodus, ut ſi quando iuſtis, grauibus, & ferre neceſſariis ſuadentibus cauſis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiuſmodi in Romana Curia, uel extra, inſignibus decorandos eſſe placuerit

placuerit; necnon alios, cuicũque monaſterio oblatos, , uel quomodocumque addictos, aut ſub nomine ſeruientium militijs, ſeu monaſterijs, hoſpitalibus, collegijs, aut quocumque alio titulo aſſumi; nihil ex ijs priuilegijs detractum eſſe Ordinarijs intelligatur; quo minus ij, quibus ea tam cõceſſa ſunt, uel in poſterum concedit contigerit, ipſis Ordinarijs, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Conſtitutionem Innocentij III, *quæ incipit, Cum Capella, ſubiecti exiſtant: exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubq. eorum obedientia uiuunt; ſiue ijs, qui legitime, & ſecundum regulam earundem militiarum profeßionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat: nõ obſtantibus priuilegijs quibuſcumque, etiam religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia reſidentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent; ea in ijs, qui beneficia eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; ſed Ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant: non obſtantibus quibuſcumque inhibitionibus.*

Caput XII.

Cum dignitates, in eccleſiis præſertim cathedralibus, ad conſeruandam augendamq. eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ; ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq. exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarent: merito qui ad eas uocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſsint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quaſcumque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem XXV. ſuæ ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine uerſatus, doctrina ad ſuũ munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur; iuxta Conſtitutionem Alexandri Tertij, in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus eccleſiis, ubi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, Clerici alioquin idonei, & XXII. annis non minores, aſciſcantur. Prouiſi etiam de beneficijs quibuſcumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ poſſesſionis, ad minus intra duos menſes, in manibus ipſius Epiſcopi, uel, eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profesſionem, & in Romana

na

næ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de canonicatibus, & dignitatibus, in eccleſiis cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo, ſeu eius officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi, ut ſupra, fructus non faciant ſuos; nec illis poſſeſſio ſuffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionem recipiant, niſi qui eo Ordine ſacro aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari ualeat. In omnibus uero eccleſiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbiterij, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Epiſcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout uiderit expedire, quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat; ita tamen, ut dimidia ſaltem pars Presbyteri ſint, ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero conſuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, ut in prouinciis, ubi id commode fieri poteſt, dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars canonicatuum, in cathedralibus eccleſiis, & collegiatis inſignibus conferantur tantum Magiſtris, uel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, uel iure canonico. Præterea obtinentibus in eiſ-

dem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat uigore cuiuslibet ſtatuti, aut conſuetudinis, ultra tres menſes, ab eiſdem eccleſiis quolibet anno abeſſe: ſaluis nihilominus earum eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unuſquiſque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac reſidentiæ fecit ſuos. quod ſi iterum eadem fuerit uſu, negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. creſcente uero contumacia, contra eos iuxta ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur. Diſtributiones uero, qui ſtatis horis interfuerint, recipiant. reliqui, quauis colluſione, aut remiſſione excluſa, his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Conſuetudinem: quod ſancta Synodus in uſum reuocat, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & cònſuetudinibus. Omnes uero diuina per ſe, & non per ſubſtitutos, compellantur obire officia; & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adſiſtere, & inſeruire, atque in choro, ad pſallendum inſtituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, diſtincte, deuoteq. laudare. Veſtitu inſuper decenti tam in eccleſia, quam extra, aßidue utantur; ab illicitisq. uenationibus, aucupijs, choreis, tabernis, luſibusq. abſtineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Eccleſiæ Senatus

natus dici poſſit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant; deq. congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimulq. de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi; Synodus prouincialis pro cuiuſque prouinciæ utilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. Interea uero Epiſcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Epiſcopo, alter a Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

Caput XIII.

Quoniam pleræque cathedrales eccleſiæ tam tenuis redditus ſunt, & anguſtæ, ut Epiſcopali dignitati nullo modo reſpondeant, neque eccleſiarum neceſſitati ſufficiant; examinet Concilium prouinciale, uocatis ijs, quorum intereſt, & diligenter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatemque uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; confectaq. de præmiſſis inſtrumenta ad ſummũ Romanum Pontificem mittat; quibus inſtructus ſummus Pontifex ex prudentia ſua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædictæ effectum ſortiantur, huiuſmodi Epiſcopis, qui fructuum ſubuentione pro diœceſis ſuæ

tenuitate indigent: poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non ſint, nec dignitates, ſeu canonicatus, & præbendæ, nec monaſteria, in quibus uiget Regularis obſeruãtia, uel quæ Capitulis generalibus, & certis Viſitatoribus ſubdũtur, a ſummo Romano Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam eccleſiis, quarum fructus æque adeo exigui ſunt, ut debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum unionem, non tamen regularium, id fieri non poſſit, ut primitiarum, uel decimarum aſſignatione, aut per parochianorum ſymbola, aut collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat. In unionibus uero quibuslibet ſeu ex ſupradictis, ſeu aliis cauſis faciendis, eccleſiæ parochiales monaſteriis quibuſcumque, aut abbatiis, ſeu dignitatibus, ſiue præbendis eccleſiæ cathedralis, uel collegiatæ, ſiue aliis beneficiis ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militiiſve non uniantur: & quæ unitæ ſunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Synodo, ſub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obſeruetur: non obſtantibus in iis, quibuſcumque uerborum formis, quæ hic pro ſufficienter expreſſis habeantur. Ad hæc in poſterum, omnes hæ cathedrales eccleſiæ quarum redditus ſummam ducatorum mille, & parochiales, quæ ſummam

mam ducatorum cẽtum ſecundum uerũ annuum ualorem non excedunt, nullis penſionibus, aut reſeruationibus fructum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, ubi parochiales eccleſiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populũ, quem regant, ſed promiſcue petentibus Sacramenta adminiſtrant; mandat ſancta Synodus Epiſcopis pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute, ut diſtincto populo in certas, propriasq. parochias, unicuique ſuum perpetuum, peculiaremq. Parochum aſſignent, qui eas cognoſcerc ualeat; & a quo ſolo licite Sacramenta ſuſcipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemq. in iis ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ ſunt parochiales, quamprimum fieri curent: non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Caput XIIII.

In pluribus eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine, obſeruari intelligitur, ut in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, uel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius cathedralis eccleſiæ, uel beneficii, canonicatum, aut præbendarum, uel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones, quotidia-

nas certæ condiciones, ſeu deductiones, ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compenſationesve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, ut quæcumque huiuſmodi in uſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordide auaritię ſuſpicionem habẽt, fieri non permittant; ipſiq. diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac ſcandaloſas reijciant, & aboleant. Eos uero, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & uarijs ſummorum Pontificum Conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: de quarũ ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

Caput XV.

In eccleſiis cathedralibus, & collegiatis inſignibus, ubi frequentes, adeoque tenues ſunt præbendę ſimul cum diſtributionibus quotidianis,

ut

ut ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro lo ci, & perſonarum qualitate non ſufficiant; liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli, uel aliquot ſim plicia beneficia, non tamen regularia, ijs uenire; uel ſi hac ratione prouideri non poßit, aliquibus ex ijs ſuppreßis, cum patronorum conſenſu, ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesię commode ualeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcũque conſtitutionibus, & priuilegiis, aut quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, aut affectione; neque prædictę uniones, aut ſuppresſiones tolli, ſeu impediri posſint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam uigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

Caput XVI.

Capitulum, Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Eccleſiaſticarum, & prouentum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, ſint reddituri. Item Officialem, ſeu Vicarium infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, uel exiſtentem confirmare omnino teneatur,

ueatur, qui ſaltē in iure canonico ſit Doctor, uel Licentiatus, uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. Et, ſi eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcopus in exempta Oeconomum, et Vicarium idoneos poſſit conſtituere. Epiſcopus uero ad eandem eccleſiam uacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcumque officialibus, & adminiſtratoribus, qui, Sede uacante, fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum conſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris, poſſitq. eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiam ſi prædicti officiales, redditis rationibus a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis ad eccleſiam pertinentibus, ſi quę ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

Caput XVII.

Cum eccleſiaſticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum ſancte

ſte ſacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus eccleſiis conſcribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſe ipſos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene conſtituta ſunt, uarijs artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt: ſancta Synodus debitam regendis eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti decreto, quod in quibuſcumque perſonis, quocumque titulo, etiam ſi Cardinalatus honore fulgeant, mandat obſeruari; ſtatuit, ut in poſterum unum tantum beneficium eccleſiaſtico cum ſingulis conferatur. quod quidem ſi ad uiuam eius, cui confertur, honeſte ſuſtentandam nō ſufficiat; liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens, dummodo utrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales eccleſias, ſed etiam ad alia omnia benefitia, tam ſæcularia, quam Regularia quęcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuſcumque tituli, ac qualitatis exiſtant. Illi uero, qui in præſenti plures parochiales eccleſias, aut unam cathedralem, & aliam parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuſcumque diſpenſationibus, ac unionibus ad uitam non obſtantibus, una tantum parochiali, uel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quę obtinent, ipſo iure uocare cenſeantur; ac tamquam uacantia libere alijs idoneis

confe-

conferantur; nec ipſi antea illa obtinentes, tuta conſcientia fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, ut reſignantium neceſſitatibus cõmoda aliqua ratione, prout ſummo Pomtifici uidebitur, prouideatur.

Caput XVIII.

Expedit maxime animarum ſaluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficietur, ſtatuit ſancta Synodus, ut, cum parochialis eccleſiæ uacatio, etiamſi cura eccleſiæ uel Epiſcopo incumbere dicatur, & per unum, uel plures adminiſtretur, etiã in eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncu patis, in quibus conſueuit Epiſcopus uni, uel pluri bus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, uel reſignationem, etiam in Curia ſeu aliter quomodocumque contigerit, etiam ſi ipſa parochialis eccleſia reſeruata, uel affecta fuerit generaliter, uel ſpecialiter, etiam uigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeu Abbatum, uel capitulorum: debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia uacationis eccleſiæ, ſi opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatio ne, conſtituere; qui onera ipſius eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Epiſcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem

dies,

dies, uel alìud tempus, ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad reggẽdam eccleſiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut poſsit poſtea de cuiuslibet ętate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et, ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes qui deſcripti fuerint, examinentur ab Epiſcopo, ſiue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus quã tribus; quorũ uotis, ſi pares, aut ſingulares fuerĩt, accedere poſsit Epiſcopus, uel Vicarius quibus magis uidebitur. Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, uel eius Vicario ad minus ſex proponantur; qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente q. uocatione cuiuslibet eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. ſuccedente alia uacatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sinuero hi examinatores, Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure canonico, uel alij Clerici, ſeu Regulares, etiam ex ordine mendicantiũ, aut etiam ſæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentq. omnes ad ſancta Dei Euangelia ſe, quacumq. humana affectione poſtpoſita, fideliter

fideliter munus executuros. Caueãtq. ne quidem prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant: alioqui ſimonię uitium tam ipſi, quam alij dantes incurrant; a qua abſolui nequeant, niſi dimiſsis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolum coram Deo, ſed etiam Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationem reddere teneantur; a qua, ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſsint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad uacantem eccleſiam gubernandam opportunis. ex hisque Epiſcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicaue rit; atque illi, & non alteri collatio eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre. Si uero iuris patronatus eccleſiaſtici erit; ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur. Cum uero inſtitutio ab alio, quam ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex digni eligat digniorem, quem patronus ei præſentet, ad quem inſtitutio ſpectat. Quod ſi ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui a patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, ut ſupra, examinari, & non, niſi idoneus repertus

fuerit,

ſuerit, admitti. In omnibusq. ſupradictis caſibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam, de eccleſia prouideatur; nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat: alioquin Vicarius, quem eccleſiæ uacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, uel forſam poſtea deputabit; ab eius eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut ſupra, ſit prouiſum alias prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones, præter ſupradictã formam factæ, ſubreptitiæ eſſe cenſeantur: non obſtantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, indultis conceſſis quibuſcumque Vniuerſitatibus, etiam ad certam ſummam: & alijs impedimentis quibuſcumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ parochiales fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo ſit, qui ſe examini quærat ſubijcere; aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixe, ac tumultus poſſint excitari; poterit Ordinarius, ſi

pro

pro ſua conſcientia cum deputato. um conſilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omiſſa, priuatū aliud examen, ceteris tamen, ut ſupra, ſeruatis, ad hibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, ſi qua in ſupradictis circa examinationis formam addenda remittendaue eſſe cenſuerit, prouidere.

Caput XIX.

Decernit ſancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, etiam Collegijs, Vniuerſitatibus, Senatibus, et alijs ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam, uel alio quouis colore concedi, nec hactenus conceſſus cuiquam uti licere. Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad uacatura, nec indulta ad alienas eccleſias, uel monaſteria alicui, etiam ex ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.

Caput XX.

Cauſæ omnes, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiam ſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoſcantur, atque omnino, ſaltem infra biennium a die motæ litis, terminentur: alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, uel alteri

ri illarum iudice ſuperiores, alias tamen competentes, adire; qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſumant, & quamprimum terminari curent; nec antea alijs committantur, nec auocentur: neque vppellationes ab eiſdem interpoſitæ, per Superiores quoſcumque recipiantur; eorumve commiſſio, aut inhibitio fiat niſi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente; & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſæ, quæ iuxta canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq. cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sanctitatis ſuę, manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. Ad hęc cauſæ matrimoniales, & criminales non decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uiſitando, ſed epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquantur, etiam ſi in præſenti inter Epiſcopum, et Decanum, ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacumque inſtantia pendeat, coram quo, ſi pars uerè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis uelit ſubminiſtrare, Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcumq; facultatum ui-

gore, non ſolum Epiſcopus in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem ijs præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiam contra clericos, aliasve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoq; negligente, procedant, alias eorum proceſſus, ordinationesve nullius momenti ſint: atque ad damni ſatisfactionem, partibus illati, teneātur. Præterea, ſi quis in caſibus a iure permiſſis appellauerit: aut de aliquo grauamine conqueſtus fuerit; ſeu alias ob lapſum biennij de quo ſupra, ad alium iudicem recurrerit: teneantur acta omnia, coram Epiſcopo geſta, ad iudicem appellationis expenſis ſuis transferre: eodem tamen Epiſcopo prius admonito ut ſi quid ei pro cauſæ inſtructione uidebitur, poſſit iudici appellationis ſignificare. Quod ſi appellatus compareat: cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata ſunt, expenſas, pro portione ſua, ſi illis uti uoluerint, ſubire; niſi aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, ut ſcilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineant. Porrò ipſam actorum copiam teneantur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, & ad minus intra menſem exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit: ab officij adminiſtratione arbitrio Ordinarij ſuſpendatur, & ad duplici pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuendam, compellatur. Iudex uero, ſi & ipſe impedimenti huius

conſcius

conſcius, particepsue fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout ſupra, teneatur: non obſtantibus, quo ad omnia ſupraſcripta; priuilegijs, indultis, concordijs, quæ ſuos tantum teneant auctores, & alijs, quibuſcumque conſuetudinibus.

Caput XXI.

Cupiens ſancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla umquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, uerba illa, poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, uidelicet; Quæ proponentibus Legatis, ac præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ ueram, & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, ut ex prædictis uerbis ſolita ratio tractandi negocia in generalibus Concilijs ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id quod a ſacris Canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt cuiquam adderetur, uel detrahetur.

Indictio futuræ Seſsionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſsionem feria quinta poſt Conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona menſis Decembris, proximè uenturi, habendam eſſe ſtatuit, & decreuit, cum poteſtate etiam abbreuiandi, in qua Seſsione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deq; alijs ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patiet; poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in congregationibus proponetur.

Abbreuiata eſt dies Seſsiones.

SESSIO XXV.

QVAE EST NONA, ET VLTIMA SVB PIO IIII. PONT. MAX.

COEPTA, DIE TERTIA abſoluta, die quarta Decembris. MDLXIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto edocta, ex ſacris literis, & antiqua Patrum traditione, in ſacris Conciliis, & nouiſſime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium eſſe; animaſque ibi detentas fidelium ſuffragiis, potiſſimum uero acceptabili altaris ſacrificio iuuari, præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, ut ſanam de Purgatorio doctrinam, a ſanctis Patribus, & ſacris conciliis traditam a Chriſti fidelibus, credi, teneri, doceri, & ubique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem uero plebem difficiliores ac ſubtiliores quæſtiones, quæque ad ædificationẽ non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis acceſſio, ac popularibus concionibus ſecludantur. Incerta item, uel quæ ſpecie falſi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curioſitatem quandã, aut ſuperſtitionem ſpectant, uel turpe lucrum ſapiunt, tamquam

ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, ut fidelium uiuorum ſuffragia Miſſarũ, ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſyne, aliaq. pietatis opera, quæ a fidelibus pro aliјs fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta piè, & deuotè fiant, et quę pro illis ex teſtatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, ſed a ſacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & aliјs, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accuratè perſoluantur.

De inuocatione, ueneratione, & reliquijs Sanctorum, & ſacris imaginibus.

Mandat ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & cæteris docendi mundis, curamq. ſuſtinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ uſum, a primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumque Patrum conſenſionem, & ſacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum uſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, Sanctos, una cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile eſſe ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda a Deo per filium eius Ieſum Chriſtum, Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redemptor & Saluator eſt, ad eorum orationes, opem auxiliumq.

*xiliumq. confugere: illos uerò, qui negant San-
ctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocan-
dos eſſe: aut qui aſſerunt, uel illos pro hominibus
non orare: uel eorum, ut pro nobis etiam ſingulis
oreat, inuocationem eſſe idolatriam, uel pugnare
cum uerbo Dei: aduerſariq; honori unius mediato
ris Dei, & hominum Ieſu Chriſti: uel ſtultum eſ
ſe, in cœlo regnantibus uoce, uel mente ſupplica-
re: impiè ſentire.*

*Sanctorum quoque Martyrum, & aliorū cum
Chriſto uiuentium ſancta corpora, quæ uiua mem-
bra fuerunt Chriſti, & templum Spiritus ancti,
ab ipſo ad æternam uitam ſuſcitanda, & glorifi-
canda, a fidelibus ueneranda eſſe: per quæ multa
beneficia a Deo hominibus præſtantur: ita ut af-
firmantes, ſanctorum Reliquijs uenerationem, at
que honorem non deberi, ualeas, aliaque ſacra
monumenta a fidelibus inutiliter honorari, atque
eorum opis impetrandæ cauſa ſanctorum me-
morias fruſtra frequentari, omnino damnandos
eſſe, prout iampridem eos damnauit, & nunc etiā
damnat Eccleſia. Imagines porrò Chriſti Dei
paræ uirginis, & aliorum ſanctorum, in templis
præſertim habendas, & retinendas: eiſque debi-
tum honorem, & uenerationem impertinendam
non quod credatur ineſſe aliqua in ijs diuinitas,
uel uirtus, propter quam ſit colendæ: uel quod ab
eis ſit aliquid petendum, uel quod fiducia in i-
maginibus ſit figenda, ueluti olim fiebat agen-*

tibus, quæ in idolis ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam bonos, qui eis exhibetur, refertur ad protothypa, quæ illæ repræſentat: ita ut per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus, & ſanctos, quorum illę ſimilitudinem gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, præſertim uero ſecundæ Nicænæ ſynodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud uero diligenter doceant Epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, uel aliis ſimilitudinibus expreſſas, erudieri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſidue recolendis: tum uero ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi, non ſolum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum quæ a Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per ſanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubijciuntur: ut pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq́. imitationem uitam, moresq́. ſuos cōponant: excitenturq́. ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decreti, contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit.

In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus uehementer cupit; ita un nulla falſi Dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem prębentes, ſtatuantur. Quod ſi

aliquan-

aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ ſcriptu ræ, cum id indoctę plebi expediet, exprimi, & figurari contingerit; doceatur populus, nõ propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, uel coloribus, aut figuris exprimi poſſit. Omnis porrò ſuperſtitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum ueneratione, & imaginum ſacro uſu tollatur; omnis turpis quæſtus eliminetur, omnis denique laſciuia uitetur; ita ùt procaci uenuſtate imagines non pingantur, nec ornentur, & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uiſitatione homines ad comeſſationes atq. ebrietates non abutantur; quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremo, tanta circa hac diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpoſterè, & tumultuariè, accommodatum, nihil profanum, nihilq. inhoneſtum appareat, cum domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc ut fidelius obſeruentur, ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel eccleſia, etiam quomodolibet exempta, ullam inſolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcere & approbante Epiſcopo, qui ſimulatque de ijs aliquid compertum habuerint, adhibitis in conſilium Theologis, & aliis pij uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati conſentanea

indica-

iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, uel omnino, aliqua de iis rebus grauior quæſtio incidat; Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet, ita tamen, ut nihil, inconſulto ſanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus. Cap. I.

EADEM ſacroſancta Synodus, reformationem proſequẽs, ea, quæ ſequuntur, ſtatuenda eſſe cenſuit. Quoniam non ignorat ſancta Synodus quantum ex monaſterijs piè inſtitutis, & rectè adminiſtratis, in eccleſia Dei ſplendoris, atq. utilitatis oratur, neceſſarium eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapſa eſt, uetus & regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantius ubi conſeruata eſt, perſeuerat, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quã mulieres, ad Regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum uitam inſtituat, & componant, atque in primis, quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & pręcepta, ad eorum reſpectiuè eſſentiam, nec non ad communem uitam, uictum, & ueſtitum conſeruanda pertinentia, fideliter obſeruent. Om-

niſq.

niſq. cura, & diligentia a ſuperioribus adhibentur tam in capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uiſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur, cum compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis uitæ pertinent relaxari, ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & fundamẽta totius Regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata, totum corruat ædificium neceſſe eſt.

Cap. II.

Nemini igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus poſsidere, uel tenere, ſed ſtatim ea ſuperiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps liceat ſuperioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſumfructũ, uel uſum, adminiſtrationem, aut commendam. Adminiſtratio autem bonorum, monaſteriorum, ſeu conuentum ad ſolos Officiales eorundem ad nutum ſuperiorum amouibile, pertineat. Mobilium uero uſum ita ſuperiores permittant, eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profesſi ſunt, conueniat, nihilque ſuperflui in ea ſit; nihil etiam; quod ſit neceſſarium; eis denegetur. Quod ſi quis aliter, quid

quem

quam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit, is biennio actiua & paſſiua uoce priuatus ſit, atque etiam iuxta ſuæ Regulę, & Ordinis conſtitutiones puniatur.

Cap. III.

CONCEDIT ſancta Synodus omnibus monaſterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum ſancti Franciſci Cappuccinorum, & eorum qui Minorum de obſeruantia uocantur, etiam quibus, aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum, ut deinceps bona immobilia eis poſſidere liceat. Quod ſi aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſſum erat, eis ſpoliata ſint: eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. In prædictis autem monaſteriis, & domibus, tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia poſſidentibus, uel non poſſidentibus, is tantum numerus conſtituatur ac in poſterum conſeruatur, qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorum, uel ex conſuetis eleemoſynis commode poſſit ſuſtentari: nec de cetero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.

Cap.

Cap. IIII.

Prohibet ſancta Synodus, ne quis Regularis, ſine ſui Superioris licentia; prædicationis, uel lectionis, aut cuiuſuis pij operis prætextu, ſubijciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuerſitatis, uel Communitatis, aut alterius cuiuſcumq; perſonæ, ſeu loci, neque ei ali quod priuilegium, aut facultas, ab alijs ſuper ijs obtenta, ſuffragetur. Quod ſi contrafecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a ſuis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut uocati fuerint. Qui uero ſine prędicto mandato, in ſcriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis locorum tan quam deſertor ſui inſtituti puniatur. Illi autem qui ſtudiorum cauſa ad Vniuerſitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent, alioquin ab Ordinarij contra eos procedatur.

Cap. V.

Bonifacij Octaui conſtitutionem, quę incipit; Periculoſo; renouans ſancta Synodus, uniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus monaſterijs, ſibi ſubiectis, ordinaria, in aliis uero Sedis Apoſtolicæ auctoritate clauſuram Sanctimonialium, ubi uiolata

ta fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inuiolata eſt, conſeruari maxime procuret, inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſq; pœnas, quacumq; appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit. & nemini autem Sanctimoniali liceat poſt profeſſionem exire a monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa, ab Epiſcopo approbanda: indultis quibuſcumque & priuilegijs non obſtantibus. Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcumque generis, aut condicionis, ſexus, uel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, uel ſuperioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, uel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs; neque alijs ullo modo poſſit, etiam uigore cuiuſcumque facultatis, uel indulti hactenus conceſſi, uel in poſterum concedendi. Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel oppidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Epiſcopi, & alij Superiores, & ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua,

uel

uel antiqua monaſteria intra urbes, uel oppida frequentia reductur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Caput VI.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac generalium, & abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia rectè, & ſine ulla fraude fiant, in primis ſancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per uota ſecreta, ita ut ſingulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis facienda conſtituere, aut uoces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si uero contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit, & is, qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creati permiſerit, deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda; inhabilis exiſtat. facultatesq́. ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur, & in poſterum aliæ concedantur, tam quam ſubreptitiæ habeantur.

ta fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inuiolata eſt, conſeruati maxime procuret, inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliasq; pœnas, quacumq; appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungit. & nemini autem Sanctimoniali liceat poſt profesſionem exire a monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa, ab Epiſcopo approbanda: indultis quibuſcumque & priuilegijs non obſtantibus. Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, cuiuſcumque generis, aut condicionis, ſexus, uel ætatis fuerit, ſine Epiſcopi, uel ſuperioris licentia, in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda. Dare autem tantum Epiſcopus, uel Superior licentiam debet in caſibus neceſſarijs; neque alijs ullo modo posſit, etiam uigore cuiuſcumque facultatis, uel indulti hactenus conceſſi, uel in poſterum concedendi. Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel oppidi conſtituta, malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus ſine ulla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita, curent Epiſcopi, & alij Superiores, & ita uidebi tur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua,

uel

uel antiqua monaſteria intra urbes, uel oppida frequentia reductur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Caput VI.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac generalium, & abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia rectè, & ſine ulla fraude fiant, in primis ſancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per uota ſecreta, ita ut ſingulorum eligentium nomina numquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis facienda conſtituere, aut uoces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si uero contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit, & is, qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creati permiſerit, deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda; inhabilis exiſtat. facultatesq. ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur, & in poſterum aliæ concedantur, tam quam ſubreptitiæ habeantur.

Caput VII.

Abbatiſſa, & prioriſſa, & quocumque alio nomine Prgfecta, uel Præpoſita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreßam profesſionem laudabiliter uixerit. Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio, ex alio eiuſdem Ordinis eligi poßit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, uideatur, ex iis, quæ in eodem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profesſionem rectè uixerint, Epiſcopo, uel alio Superiore conſentiente, eligatur. Duobus uero monaſteriis nulla præficiatur: Et ſi quæ duo, uel plura quocumque modo obtineant, cogantur, uno excepto, intra ſex menſes cætera reſignare. Poſt id uero tempus, niſi reſignauerit, omnia ipſo iure uacent: Is uero, qui electioni præeſt; Epiſcopus, ſiue alius Superior clauſtra monaſterii non ingrediatur ſed ante cancellorum feneſtellam uota ſingularum audiat, uel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, uel monaſteriorum conſuetudines.

Caput VIII.

Monaſteria omnia, quę generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios regulares Viſitatores; ſed ſub immediata ſedis Apoſtolicæ protectione, ac

dire

directione regi conſueuerunt; teneantur infra annum a fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationis retigere, iuxtam formam Conſtitutionis Innocentij tertij in concilio generali, quę incipit, in ſingulis: ibiq. certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuat. Quod ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monaſteria ſunt, tamquã Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quod ſi infra limites unius prouinciæ non ſit ſufficiens taliũ monaſteriorum numerus ad erigendã congregationem poßint duarum, uel triũ prouinciarum monaſteria unam facere congregationem. Ipſis autem cõgregationibus cõſtitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, uel Viſitatores eandẽ habeant auctoritatem in ſuæ cõgregationis monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præſides, ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturq; ſuæ congregationis monaſteria frequenter uiſitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obſeruare, quæ in ſacris Canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quid ſi etiam, Metropolitano inſtante, prædicta exequi non curauerint; Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.

Caput IX.

Monaſteria Sanctimonialium, ſanctę Sedi Apoſtolicę immediate ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, uel ſancti Ioannis, uel alias quomodocunque nuncupentur, ab Epiſcopi, tamquam dictę Sedis delegatis, gubernentur, non obſtantibus quibuſcunque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus reguntur; ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

Cap. X.

Attendat diligenter Epiſcopi, & cæteri Superiores monaſteriorum Sanctimonialium, ut in conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales; ut ſaltem ſemel ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant, & ſacroſanctam Eucharistiam ſuſcipiant: ut eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Prater ordinarium autem confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & aliis ſuperioribus his, aut ter in anno offeratur; qui omnium confeſſiones audire debeat. Quod uero ſanctiſsimum Chriſti corpus intra chorum, uel ſepta monaſterii, & non in publica Eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus non obſtante quocumque indulto, aut priuilegio.

Caput XI.

In monaſterijs, ſeu domibus uirorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quam ſæculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, uiſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui etiã ad nutum amouibiles, deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſi cũ ſuis limitibus, & exceptis etiam ijs monaſterijs, ſeu locis in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, atque aliis monaſteriis, ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent, ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel perſonis iuriſdictionem exercent.

Caput XII.

Cenſuræ, & interdicta, nedum a Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, a Regularibus

in eorum eccleſiis publicentur, atque ſeruentur. Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idē Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, ſeruetur.

Caput XIII.

Controuerſias omnes de precedentia quæ per ſępe maximo cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quam regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs ſimilibus, Epiſcopus amota omnia appellatione, & non obſtantibus quibuſcumque, componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſæculare, quam regulares, qui cumque, etiam monachi, ad publicas proceſſiones uocati, accedere compellantur, iis tantum ex ceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

Regulares, non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra monaſterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, ut populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, a ſuo ſupe riore officio priuetur, & relinquens ab Epiſcopo puniri poßit.

Caput

Cap. XV. *De professione*

IN quacunque religione, tam virorum, & mulierum profeſſio non fiat ante decimum ſextum annum expletum, nec qui minore tempore quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem, antea facta, ſit nulla, nullamq́; ducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcumque effectus.

Cap. XVI.

NVLLA quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuſcumque cauſæ piæ, ualeat, niſi cum licẽtia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat, intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione: aliter uero facta, etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut ei monaſterio eos eijciant. Per hæc tamen ſanctas Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, a ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſerui

re poſſint: ſed neque ante profeſſionem, excepto uictu, & ueſtitu, nouitij, uel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocumque prætextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur; ne hac occaſione diſcedere nequeat. quod totam, uel maiorem partem ſubſtantiæ ſuę monaſterium poſſideat, nec facilè, ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit: quin potius præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat, & ut abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant quod ut rectè fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

Cap. XVII.

Della età delle fan: ciulle

LIBERTATI profeſſionis uirginũ Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit, atque decernit, ut, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere uoluerit, maior duocedim annis ſit; nõ antea, eum ſuſcipiat; nec poſtea ipſa, uel alia profeſſionem emittat, quam explorauerit Epiſcopus, uel, eo abſente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter; an coacta, an ſeducta ſit; an ſciat, quid agat: & ſi uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritq́. condiciones requiſitas iuxta monaſterij illius, & ordinis regulam, nec non monaſterium fuerit idoneum, libere

berè ei profiteri liceat. Cuius profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret; teneatur Præfecta monaſteriorum eum ante menſem certiorem facere. quod ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit; quã diu Epiſcopo uidebitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

Cap. XVIII.

ANATHEMATI ſancta Synodus ſubijcit omnes, & ſingulas perſonas, cuiuſcumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, ſæculares, uel regulares, atque etiã qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in caſibus in iure expreſſis, ad ingrediendum monaſterium, uel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcumque religionis, uel ad emittendam profeſſionem; quiq; conſilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq; ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere; quoquo modo eidem acti uel præſentiam, uel conſenſum, uel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquomodo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaq; omnia, & ſingula, quæ ante profeſſionem, uel in ipſa profeſſione fieri oportet, ſeruentur non ſolum in monaſterijs ſubiectis Epiſcopo, ſed & in

alijs quibuſcumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones earum ſeruentur.

Cap. XIX.

QVICVMQVE Regularis prætendat, ſe per uim, & metum ingreſſum eſſe religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile; uelitq; habitum dimittere quacumque de cauſa; aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentiá Superiorum: non audiatur, niſi intra quinquennium tantum a die profeſsionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prętenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, et Ordinario. Quod ſi ante habitum ſponte dimiſerit; nullatenus ad allegandum quamcumque cauſam admittatur; ſed ad monaſterium redire cogatur, & tanquam apoſtata puniatur: interim uero nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuſcunque facultatis uigore transferatur ad laxiorē religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum ſuæ religionis.

Cap. XX.

ABBATES, qui ſunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratus legitima iuriſdictio; eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, & Prioratus, ſuo

ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio uiſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in ijs, quę alias de uiſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt, non eſſe cõprehenſa: teneanturq; quicumque prædictorum Ordinum monaſterijs præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi: Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum Capita, iuxta ſanctę Sedis Apoſtolicę, & cuiuſque Ordinis conſtitutiones uiſitentur. Et quam diu durabunt huiuſmodi commendę, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

Caput XXI.

Cum pleraque monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Prępoſiturę ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticę uitę diſciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficiliſq. eſt pręſentium temporum condicio, ut nec ſtatim omnibus,

bus, nec commune, ubique, quod optaret, remediũ poßit adhiberi, ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſſit, primum quidem confidit, Sanctisſimum Romanum Pontificem pro ſua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre poſſe uiderit, ut ijs, qui nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent, regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſſe profeſſæ, & quæ gregi præire, & præeſſe poßint, præficiantur. Quæ uero in poſterum uacabunt, non niſi Regularibus ſpectatæ uirtutis, & ſanctitatis conferentur. Quod ad ea uero monaſteria, quæ Capita ſunt, ac Primates Ordinum, ſiue Abbatiæ ſiue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum, infra ſex menſes religionem illorum Ordinum propriam ſolemniter profiteri, aut ijs cedere: alias commendæ prædictæ ipſo iure uacare cenſeantur. Ne autem in prædictis omnibus & ſingulis fraus aliqua adhiberi poßit: mandat ſancta Synodus, ut in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur: alıterq; facta prouiſio ſubrepticia eſſe cenſeatur: nullaq; ſubſequenti poſſesſione, etiam triennali, adiuuetur.

Cap.

Cap. XXII.

HÆC omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus, præcipit in omnibus cœnobiis, ac monaſterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, ſub quacumque regula, uel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, uel gubernatione, uel quauis ſubiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuſcumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque, non obſtantibus eorum omnium, & ſingulorum priuilegijs ſub quibuſcumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam conſuetudinibus, uel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, uel ſtatutis uiuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi, eos ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, ut omnia, & ſingula ſupradicta quamprimum executioni demandentur,

dentur, præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs, ipſi, in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum ſupra dictorum, ut ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, & coerceant. regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſp. & Magiſtratus, & in uirtute ſanctę obedientiæ præcipit, ut uelint prędictis Epiſcopis Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in ſuperius contentæ reformationis executione ſuum auxiliũ, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti; ut ſine ullo impedimento præmiſſa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

OPTANDVM eſt, ut ij, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores, & ſolicitudines pro Dei gloria uocatos eſſe intelligant. nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inſtammandos, ſi

Præpoſitos ſuos uiderint non ea, quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cæleſtem patriam cogitantes. Hęc cum ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat, admonet Epiſcopos omnes, ut ſecum ea ſępe meditantes, factis etiam ipſis; ac uitę actionibus, quod eſt ueluti perpetuum quoddam prędicandi genus, ſe numeri ſuo conformes oſtendant, in primis uero ita mores ſuos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentię, ac, quę nos tantopere commendat Deo, ſanctę humilitatis exempla petere poſſint. Quapropter, exemplo Patrum noſtrorũ in Concilio Carthaginenſi, non ſolum iubet, ut Epiſcopi modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali uictu contenti ſint, uerum etiam in reliquo uitę genere, ac tota eius domo caueãt, ne quid appareat, quod a ſancto hoc inſtituto ſit alienum, quodq́. non ſimplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum pręſeferãt. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus eccleſię conſanguineos, familiaresve ſuos augere ſtudeant, cum & apoſtolorum canones prohibeant, ne res eccleſiaſticas, quę Dei ſunt, conſanguineis donent, ſed ſi pauperes ſint, ijs, ut pauperibus, diſtribuant, eas autem non diſtrahant, nec diſsipent illorum cauſa: immo, quam maxime poteſt, eos ſancta Synodus monet, ut omnem humanũ hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum

in eorum eccleſiis publicentur, atque ſeruentur. Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idẽ Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, ſeruetur.

Caput XIII.

Controuerſias omnes de precedentia quæ per ſæpe maximo cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quam regulares, cum in proceſsionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda umbella, & aliis ſimilibus, Epiſcopus amota omnia appellatione, & non obſtantibus quibuſcumque, componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſæculare, quam regulares, qui cumque, etiam monachi, ad publicas proceſsiones uocati, accedere compellantur, iis tantum exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuo uiuunt.

Caput XIIII.

Regulares, non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra monaſterii degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, ut populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, a ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minus, a ſuo ſuperiore officio priuetur, & relinquens ab Epiſcopo puniri poſsit.

Cap. XV. De professione

IN quacunque religione, tam virorum, & mulierum profeſſio non fiat ante decimum ſextum annum expletum, nec qui minore tempore quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profesſionem admittatur. Profesſio autem, antea facta, ſit nulla, nullamq; ducat obligationem ad alicuius Regulæ, uel religionis, uel ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcumque effectus.

Cap. XVI.

NVLLA quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuſcumque cauſæ piæ, ualeat, niſi cum licẽtia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat, intra duos menſes proximos ante profesſionem, ac non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profesſione: aliter uero facta, etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant, aut ei monaſterio eos eijciant. Per hæc tamen ſanctas Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, a ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſerui

berè ei profiteri liceat. Cuius profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret; teneatur Præfecta monaſteriorum eum ante menſem certiorem facere. quod ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit; quã diu Epiſcopo uidebitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

Cap. XVIII.

ANATHEMATI ſancta Synodus ſubijcit omnes, & ſingulas perſonas, cuiuſcumque qualitatis, uel eondicionis fuerint, tam Clericos, quam laicos, ſæculares, uel regulares, atque etiã qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in caſibus in iure expreſis, ad ingrediendum monaſterium, uel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcumque religionis, uel ad emittendam profeſſionem; quiq́; conſilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq́; ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere; quoquo modo eidem acti uel præſentiam, uel conſenſum, uel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubijcit eos, qui ſanctam uirginum, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquomodo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaq́; omnia, & ſingula, quæ ante profeſſionem, uel in ipſa profeſſione fieri oportet, ſeruentur non ſolum in monaſterijs ſubiectis Epiſcopo, ſed & in

aliis quibuſcumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones earum ſeruentur.

Cap. XIX.

QVICVMQVE Regularis prætendat, ſe per uim, & metum ingreſſum eſſe religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile; uelitq; habitum dimittere quacumque de cauſa; aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentiá Superiorum: non audiatur, niſi intra quinquennium tantum a die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prętenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, et Ordinario*. Quod ſi ante habitum ſponte dimiſerit; nullatenus ad allegandum quamcumque cauſam admittatur; ſed ad monaſterium redire cogatur, & tanquam apoſtata puniatur: interim uero nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuſcunque facultatis uigore transferatur ad laxiorē religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum ſuæ religionis.*

Cap. XX.

ABBATES, qui ſunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum *Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratus legitima iuriſdictio; eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, & Prioratus,*

ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio uiſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in iis, quę alias de uiſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt, non eſſe cõprehenſa: teneanturq; quicumque prædictorum Ordinum monaſterijs præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi: Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum Capita, iuxta ſanctę Sedis Apoſtolicę, & cuiuſque Ordinis conſtitutiones uiſitentur. Et quam diu durabunt huiuſmodi commendę, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & ſpirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

Caput XXI.

Cum pleraque monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Prępoſiturę ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticę uitę diſciplinam omnino reuocare. uerum adeo dura, difficiliſq. eſt pręſentium temporum condicio, ut nec ſtatim omnibus,

bus, nec commune, ubique, quod optaret, remediũ poſsit adhiberi, ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſſit, primum quidem confidit, Sanctisſimum Romanum Pontificem pro ſua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre poſſe uiderit, ut iis, qui nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent, regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſſe profeſſæ, & quæ gregi preire, & preeſſe poſsint, preficiantur. Quæ uero in poſterum uacabunt, non niſi Regularibus ſpectatæ uirtutis, & ſanctitatis conferentur. Quod ad ea uero monaſteria, quæ Capita ſunt, ac Primates Ordinum, ſiue Abbatiæ ſiue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in preſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum, infra ſex menſes religionem illorum Ordinum propriam ſolemniter profiteri, aut iis cedere: alias commendæ prędictę ipſo iure uacare cenſeantur. Ne autem in prædictis omnibus & ſingulis fraus aliqua adhiberi poſsit: mandat ſancta Synodus, ut in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur: aliterq́; facta prouiſio ſubreptitia eſſe cenſeatur: nullaq́; ſubſequenti poſſesſione, etiam triennali, adiuuetur.

Cap.

Cap. XXII.

HAEC omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus, præcipit in omnibus cœnobiis, ac monaſterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, uiuant, & quocumque nomine appellentur, ſub quacumque regula, uel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, uel gubernatione, uel quauis ſubiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuſcumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantium, uel aliorum regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque, non obſtantibus eorum omnium, & ſingulorum priuilegijs ſub quibuſcumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam conſuetudinibus, uel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero Regulares tam uiri, quam mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, uel ſtatutis uiuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi, eos ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, ut omnia, & ſingula ſupradicta quamprimum executioni demandentur,

dentur, præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſte-rijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs, ipſi, in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſsis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum ſupra dictorum, ut ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, & coerceant. regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſp. & Magiſtratus, & in uirtute ſanctę obedientiæ præcipit, ut uelint prędictis Epiſcopis Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in ſuperius contentæ reformationis executione ſuum auxiliū, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti; ut ſine ullo impedimento præmiſſa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione. Cap. I.

OPTANDVM eſt, ut ij, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores, & ſolicitudines pro Dei gloria uocatos eſſe intelligant. nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inſlammandos, ſi Præpoſitos

Præpoſitos ſuos uiderint non ea, quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cæleſtem patriam cogitantes. Hęc cum ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat, admonet Epiſcopos omnes, ut ſecum ea ſępe meditantes, factis etiam ipſis; ac uitę actionibus, quod eſt ueluti perpetuum quoddam pędicandi genus, ſe numeri ſuo conformes oſtendant; in primis uero ita mores ſuos omnes componant; ut reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentię, ac, quę nos tantopere commendat Deo, ſanctę humilitatis exempla petere poſſint. Quapropter, exemplo Patrum noſtrorũ in Concilio Carthaginenſi, non ſolum iubet, ut Epiſcopi modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali uictu contenti ſint, uerum etiam in reliquo uitę genere, ac tota eius domo caueãt, ne quid appareat, quod a ſancto hoc inſtituto ſit alienum, quodq́. non ſimplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum pręſeferãt. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus eccleſię conſanguineos, familiaresve ſuos augere ſtudeant, cum & apoſtolorum canones prohibeant, ne res eccleſiaſticas, quę Dei ſunt, conſanguineis donent, ſed ſi pauperes ſint, iis, ut pauperibus, diſtribuant, eas autem non diſtrahant, nec diſsipent illorum cauſa: immo, quam maxime poteſt, eos ſancta Synodus monet, ut omnem humanũ hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum

lorum in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quæ uero de Epiſcopis dicta ſunt, eadem non ſolum in quibuſcunque beneficia Eccleſiaſtica, tam ſecularia, quam Regularia obtinentibus pro gradus ſui conditione obſeruari, ſed a ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit: quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cum uniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas uideri poteſt, non iis etiam uirtutum inſinibus; ac uiuendi diſciplina eos fulgere, quæ merito omnium in ſe oculos conuertant.

Cap. II.

Cogit temporum calamitas, & inualeſcentium hęreſum malitia, ut nihil ſit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicę fidei præſidium uideatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus alijs, qui de iure, uel conſuetudine in Concilio prouinciali intereſſe debent, ut in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilij habenda, ea omnia, & ſingula, quę ab hac ſancta Synodo definita, & ſtatuta ſunt, palam recipiant, necnon ueram obedientiam ſummo Romano pontifici ſpondeant, & profiteantur, ſimulque hęreſes omnes, a ſacris Canonibus, & generalibus Concilijs; pręſertimque ab hac eadem Synodo damnatas, publicæ deteſtentur, & anathematizent.

thematizent. Idemq. in poſterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopoſq. promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent. Quod ſi quis ex ſupradictis omnibus, quod abſit, renuerit; Epiſcopi comprouinciales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub pœna diuinæ indignationis teneantur, interimque ab eiuſdem communione abſtineant. Cæteri uero omnes ſiue in præſenti, ſiue in futurum beneficia eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent, idem, ut ſupra in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant & obſeruent: alias ſecundum formam ſacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuerſitatum, & Studiorum generalium cura uiſitatio, & reformatio pertinent, diligenter curent, ut ab eiſdem Vniuerſitatibus Canones; & decreta huius ſanctæ Synodi integrè recipiantur ad eorumq. normam Magiſtri, Doctores, & alij in eiſdẽ Vniuerſitatibus ea, quæ Catholicæ fidei ſunt, doceant, & interpretentur, ſeq. ad hoc inſtitutum initio cuiuslibet anni ſolemni iuramento obſtringãt; ſed et ſi aliqua alia in prædictis Vniuerſitatibus correctione, & formatione digna fuerint, ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis; & diſciplinæ eccleſiaſticę augumento emendentur, & ſtatuantur. Quæ uero Vniuerſitates immeditate ſummi Romani Pontificis protectioni

&

& uiſitationi ſunt ſubiectæ, has ſua beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſupra, ratione, & prout ei utilius uiſum fuerit ſalubriter uiſitari, & reformari curabit.

Caput III.

Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde ſalutaris, ſobriè tamen, magnaq. circumſpectione exercendus eſt, cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationis illæ, quæ monitionibus premiſſis, ad finem reuelationis, ut aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent; a nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo, decernantur, & tunc non alias, quam ex re non uulgari, cauſaq. diligenter, ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat, nec ad eas concedendas cuiuſuis ſecularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur, ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum, quādo ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, ut quandocumque executio realis, uel perſonalis in qualibet parte iudicij propria aucto-

uitè te ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quam definiendo, a cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdicto, ſed liceat, ſi expedire uidebitur, in cauſis ciuilibus, ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis pijs, ibi exiſtentibus, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur, ſeu per captionem pignorum, perſonarumque diſtrictionem, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, ſiue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & cauſas definire. Quod ſi executio realis, uel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit, ſitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo, præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel perſonalis, ut ſupra, fieri poterit, erit a cenſuris abſtinendum, ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſſit, licebit iudici hoc ſpirituali gladio in delinquentes uti, ſi tamen delicti qualitatis, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictũ id poſtulet. Nefas autem ſit ſeculari cuilibet Magiſtratui prohibere Eccleſiaſtico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, ſub prætextu, quod contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata, cum non ad ſeculares, ſed ad Eccleſiaſticos hęc cognitio pertineant. Excõmunicatus uero quicumque,

ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiantur, ſed ſi ob durato animo, cenſuris annexus, in illis per annũ in ſorduerit, etiam contra eum, tamquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Cap. IIII.

CONTINGIT ſæpe in quibuſdam Eccleſiis uel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex uarijs defunctorum relictis impoſitũ eſſe, ut illis pro ſingulis diebus; a teſtatoribus prę ſcripſit nequeat ſatisfieri, uel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, ut non facilè inueniantur, qui uelit huic ſe numeri ſubijcere, unde depereunt piæ teſtantium uoluntates, & eorum conſciencias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hęc ad pios uſus relicta, quo plenius: & vtilius poteſt impleri, facultatem dat Epiſcopis vt in Synodo diœceſana, itemq; Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in ſuis Capituli generali bus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſiis, quas ac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Eccleſiarum utilitatem uiderint expedire, ita tamen, ut eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute

lute

lute legata ea ad pios uſus reliquerunt.

Cap. V.

Ratio poſtulat, ut illis, quæ bene conſtituta ſunt, contrariis ordinationibus non detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, ſeu fundatione, aut alijs conſtitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, ſeu certa illis onera ſunt iniuncta, in beneficiorum collatione, ſeu in quacumque alia diſpoſitione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, magiſtralibus, doctoralibus, aut presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita conſtituta fuerint, obſeruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in nulla prouiſione detrahatur: & aliter facta prouiſio ſubreptitia cenſeatur.

Cap. VI.

Statuit ſancta Synodus, ut in omnibus eccleſiis cathedralibus, & collegiatis decretum ſub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula cathedralium, obſeruetur non ſolum, quando Epiſcopus uiſitauerit, ſed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut cũ extra uiſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant, uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de

quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, uel eius Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in certis omnibus actibus uſque ad finem cauſę incluſiuè, coram notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut conſueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum ſit utriuſque uotum, poſsitq. alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, uel diffinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant, &, ſi in electione tertii etiam diſcordent, ad uiciniorem Epiſcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: alias proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nulloſq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, poſsit initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere, ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt, eiſq. in choro, & in capitulo, in proceſsionibus, & aliis

aliis actibus publicis ſit prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponat, nec de re ad ſuum, uel ſuorum commodum ſpectante agatur: Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent, uota exquirant; & iuxta ea concludant. Abſente uero Epiſcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel conſuetudine ſpectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cęteris autem in rebus Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; hi omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubyciantur, non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, nec non conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententijs, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores, ſaluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in ijs eccleſiis locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarii ex conſtitutionibus, uel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocumque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Cum in beneficijs Eccleſiaſticis ea, quæ hęreditarię ſucceßionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium Eccleſiaſticum cuiuſcumque qualitatis cõcedatur; nec hactenus concesſi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq́; decretum in quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuſcumq; perſonis etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura succesſione idem poſthac obſeruetur; ut nemini in quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quando eccleſiæ cathedralis, aut monaſterus urgens necesſitas, aut euidens utilitas poſtulet Prælato dari Coadiutorem, is non alias cum futura succesſione detur, quam hæc cauſa prius diligenter a Sanctißimo Romano Pontifice ſit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ a iure, & decretis huius ſanctæ Synodi in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur, alias concesſiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

Caput VIII.

ADMONET ſancta Synodus quoſcumque Eccleſiaſtica beneficia, ſæcularia, ſeu Regularia

via obtinentes, ut hoſpitalitatis officium, a ſanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneq; exercere aſſueſcant, memores, eos, qui hoſpitalitatem amant, Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis uerò qui hoſpitalia uulgo nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum infirmorum, ſenum, pauperum ne vſum præcipuè inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam eccleſiis ſuis unita, obtinent, uel ſi eccleſiæ Parochiales, hoſpitalibus fortè unitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earumque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint; præcipit omnino, ut impoſitum illis onus, officium ne adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Conſtitutionem Concilij Viennenſis, alias in hac eadem Synodo ſub felice rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fue int inſtituta, nec in loco, ubi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur, mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium uſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum uſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire uiſum fuerit, ni-

ſi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, utiliter prouideat. Itaque ſi prędicti omnes, & ſinguli, cuiuſcũque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiã ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen Regularibus ſubiecti, ubi uiget Regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitaliatis munus, adhibitis omnibus, ad quę tenentur, neceſſarijs, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolum per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poßint; ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curaue perpetuo priuari poſſint, alijq. eorum loco ab ijs, ad quos ſpectabit ſubſtituãtur. Et prędicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quę nulla eis remisſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneatur, nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum uni, & eidem perſonę ultra triennium deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obſtante quo ad omnia ſupra dicta, quacumque unione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

Cap.

Caput IX.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piaſque fidelium uoluntates in eorum inſtitutione uiolare ęquum non eſt: ſic etiam ut hoc colore beneficia Eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non eſt permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur: decernit ſancta Synodus, ut titulus iurispatronatus ſit ex fundatione, uel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs iure requiſitis oſtendatur; ſiue etiam ex multiplicatis pręſentationibus per antiquiſſimum temporis curſum, qui hominum memoriam excedat, aliasve ſecundum iuris diſpoſitionem. In ijs uero perſonis, ſeu Communitatibus, uel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerumque ex uſurpatione potius quæſitum pręſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quã ſi præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatę, non minori ſaltem, quam quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectũ ſortitę ſint, authenticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam ſæcularibus, quam Regularibus, ſeu parochialibus uel dignitatibus, aut quibuſcumque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata eccleſia; ſeu facultates, & priuilegia conceſſa, tam in uim patronatus,

tus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus eccleſiis competentibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem, & Reges, ſeu regna poſſidentes, alioſque ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperii in dominiis ſuis habentes, pertinent, & quæ in fauorem Studiorum generalium conceſſa ſunt, in totum prorſus abrogata, & irrita cum quaſi poſſeſſione inde ſecuta intelligantur. Beneficiaque huiuſmodi, tamquam libera, a ſuis collatoribus conferantur, ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. Ad hæc liceat Epiſcopo, præſentatos a patronis, ſi idonei non fuerint, repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat, ab Epiſcopo tamen, iuxta alias ſtatuita ab hac ſancta Synodo, examinentur, alioquin inſtitutio ab inferioribus facta, irrita ſit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuſcumque Ordinis, & dignitatis, etiam ſi Communitates, Vniuerſitates; collegia quæcumque clericorum, uel laicorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum: etiam ſi uere de iure patronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, nullave cauſa, uel occaſione ſe ingerant, ſe illos libere Rectori, ſeu Beneficiato, non obſtante etiam quacumque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus

tronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant: ſi ſecus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis ſubijciantur, & dicto iure patronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſsiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad eccleſias iuriſpatronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam Parochiales, quam alia quæcumq. beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, uel hoſpitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum hiis, quibuſcumq. uniuntur, efficiantur, atque ſub iure patronatus conſtituantur: Hæ ſi nōdum plenarium ſortitæ ſunt effectum, uel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica conceſſa fuerint: ſimul cum unionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligantur, non obſtante quacumque in ijs uerbōrum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa, nec executioni amplius demandentur; ſed beneficia ipſa unita, cum uacauerint, liberè, ut antea conferantur. Quæ uero a quadraginta annis circa, factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecuta; hę nihilominus, ab Ordinarijs, tanquam a ſede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur, ac quę per ſubreptionem, uel obreptionem obtentę fuerint, ſimul cum unionibus irritę declarentur, ac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus qui-

cumque

cumque in eccleſiis, & quibuſcumq. alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquiſiti a quadraginta annis circa, & in futurum acquirendi, ſeu ex augumento dotis ſeu ex noua constructione, uel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ab ijſdem Ordinarijs, uti delegatis, ut ſupra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur; diligenter cognoſcantur & quos non repererint ob maxime euidentem eccleſiæ, uel beneficij, ſeu dignitatis neceſſitatem legitimè constitutos eſſe, in totum reuocent; atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentium, & reſtituto patronis eo, quod ab eis iccirco datū eſt, in priſtinum libertatis statum reducant; non obstantibus priuilegijs, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

Quoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, uſque adeo haberi non poteſt; hincq; interdum iudicibus, non undequaq; idoneis; cauſæ in partibus delegantur, statuit ſancta Synodus, in ſingulis Concilijs prouincialibus, aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit Statutum; & alioquin ad id aptas deſignari, ut

præter

præter ordinarios locorum iis etiam poſthac cauſę Eccleſiaſticę, ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandę committantur. Et, ſi aliquem interim, ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum uſque ad futuram prouincialem, aut diœceſalem Synodū, ita ut habeat quæque diœceſis quatuor ſaltem, aut etiam plures probatas perſonas, ac ut ſupra qualificatas, quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica committantur, alioquin poſt deſignationē factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pō tificem tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicium aliis, quam his factæ, ſubreptitię cenſeantur. Admonet de hinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant, ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Magnam eccleſiis perniciem afferrę ſolet, cum earum bona, repreſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium aliis locantur. omnes igitur hę locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidè intelli-

telligãtur, quocumque indulto, aut priuilegio non obſtante, nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iuriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare, nec conductoribus per ſe aut alios ea exercere, aliterq́. conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factę, ſubreptitię cenſeantur. Locationes uero rerum Eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut, in nonnullis partibus, ad uigintinouem, ſeu bis uiginti nouem annos, uocant factas: Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Eccleſię, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Caput XII.

Non ſunt ferendi, qui uariis artibus decimas eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temerè occupant, & in rem ſuam uertunt, cum decimarum ſolutio debita ſit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Pracipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus & condictionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum cathedrali, aut quibuſcumque aliis eccleſiis, uel perſonis, quibus legitimè debentur, integrè perſoluant.

ſoluant. Qui uero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur, nec ab hoc crimine niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur de hinc omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana caritate, debitoq. erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſiis, largã ſubuenire ad Dei laudem, atque ad paſtorum, ſuorum, qui pro eis inuigilent, dignitatem tuenda, non grauentur.

Caput XIII.

DECERNIT ſancta Synodus, ut quibuſcumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiç ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocumque priuilegio, aliјs monaſteriis hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis conceſſa, eadem poſt hac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur, non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, priuilegiis etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Caput XIIII.

QVAM turpe, ac clericorum nomine qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudiciciæ ſordibus, immundoq. concubinatu uerſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione,

ſenſione, ſummóq. clericis militię dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur, populuſq. hinc eos magis diſcat reuereri, quo illos uita honeſtiores cognouerit, prohibet ſancta Synodus quibuſcumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio in domo, uel extra, detinere, aut cum ijs ullam conſuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, a ſacris Canonibus, uel ſtatutis eccleſiarum impoſitis puniantur. Quod ſi a ſuperioribus moniti, ab ijs ſe non abſtinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionum ipſo facto ſint priuati, quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Si uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perſeuerantes, ſecundæ monitioni, adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones in ipſo amittant, qui prędictis locis applicentur, ſed etiam a beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quod Ordinarius, etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur, &, ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eius non expellant, aut cum ijs etiam uerſentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque Eccleſiaſticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficijs,

te ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quam definiendo, a cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdicto, ſed liceat, ſi expedire uidebitur, in cauſis ciuilibus, ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis pijs, ibi exiſtentibus, eo ipſo quod exactæ fuerint, aſſignentur, ſeu per captionem pignorum, perſonarumque diſtrictionem, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, ſiue etiàm per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & cauſas definire. Quod ſi executio realis, uel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit, ſitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo, præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus, ubi executio realis, uel perſonalis, ut ſupra, fieri poterit erit a cenſuris abſtinendum, ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſſit, licebit iudici hoc ſpirituali gladio in delinquentes uti, ſi tamen delicti qualitatis, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictũ id poſtulet. Nefas autem ſit ſeculari cuilibet Magiſtratui prohibere Eccleſiaſtico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, ſub prætextu, quod contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata, cum non ad ſeculares, ſed ad Eccleſiaſticos hec cognitio pertineant. Excõmunicatus uero quicumque,

ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiantur, ſed ſi obdurato animo, cenſuris annexus; in illis per annũ inſorduerit, etiam contra eum, tamquam de hære ſi ſuſpectum, procedi poſſit.

Cap. IIII.

CONTINGIT *ſæpe in quibuſdam Eccleſiis uel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex uarijs defunctorum relictis impoſitũ eſſe, ut illis pro ſingulis diebus; a teſtatoribus prę ſcripſit nequeat ſatisfieri, uel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, ut non facilè inueniantur, qui uelit huic ſe numeri ſubijcere, unde depereunt piæ teſtantium uoluntates, & eorum conſciencias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hęc ad pios uſus relicta, quo plenius: & vtilius poteſt impleri, facultatem dat Epiſcopis vt in Synodo diœceſana, itemq; Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in ſuis Capituli generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis eccleſiis, quas ac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Eccleſiarum utilitatem uiderint expedire, ita tamen, ut eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute*

lute

lute legata ea ad pios uſus reliquerint.

Cap. V.

Ratio poſtulat, ut illis, quæ bene conſtituta ſunt, contrariis ordinationibus non detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, ſeu fundatione, aut alijs conſtitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, ſeu certa illis onera ſunt iniuncta, in beneficiorum collatione, ſeu in quacumque alia diſpoſitione, eis non derogetur. Idem in prebendis Theologalibus, magiſtralibus, doctoralibus, aut presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita conſtituta fuerint, obſeruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in nulla prouiſione detrahatur: & aliter facta prouiſio ſubreptitia cenſeatur.

Cap. VI.

Statuit ſancta Synodus, ut in omnibus eccleſiis cathedralibus, & collegiatis decretum ſub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula cathedralium, obſeruetur non ſolum, quando Epiſcopus uiſitauerit, ſed & quoties ex officio, uel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut cũ extra uiſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant, uidelicet, ut Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de

quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, uel eius Vicarius, tam in formando proceſſum, quam in certis omnibus actibus uſque ad finem cauſę incluſiuè; coram notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, aut conſueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum ſit utriuſque uotum, posſitq. alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu, ſeu interlocutoria, uel diffinitiua ſententia fuerint, tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant, &, ſi in electione tertii etiam diſcordent, ad uiciniorem Epiſcopum electio deuoluatur, & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: alias proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nulloſq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, posſit initio ſolus Epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere, ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt, eiſq. in choro, & in capitulo, in proceſsionibus, &

aliis

179
aliis actibus publicis ſit prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid Canonicis ad deliberandum proponat, nec de re ad ſuum, uel ſuorum commodum ſpectante agatur: Epiſcopi ipſi Capitulum conuocent, uota exquirant; & iuxta ea concludant. Abſente uero Epiſcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel conſuetudine ſpectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cęteris autem in rebus. Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo; hi omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubijciantur, non obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, nec non conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, ſententijs, iuramentis, concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores, ſaluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. Hæc autem omnia, & ſingula in ijs eccleſiis locum non habeant, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarii ex conſtitutionibus, uel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocumque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit comprehenſum: quibus ſancta Synodus derogare non intendit.

Caput VII.

Cum in beneficijs Eccleſiaſticis ea, quæ hęreditarię ſucceßionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium Eccleſiaſticum cuiuſcumque qualitatis cōcedatur; nec hactenus concesſi ſuſpendantur, extendantur, aut tranſferantur. Hocq. decretum in quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus ecclecleſiis, ac in quibuſcumq; perſonis etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura ſucceſſione idem poſt hac obſeruetur; ut nemini in quibuſcumque beneficijs Eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quando eccleſiæ cathedralis, aut monaſterÿs urgens neceſſitas, aut euidens utilitas poſtulet Prælato dari Coadiutorem, is non alias cum futura ſucceſſione detur, quam hæc cauſa prius diligenter a Sanctißimo Romano Pontifice ſit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ a iure, & decretis huius ſanctæ Synodi in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur, alias conceſſiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

Caput VIII.

ADMONET ſancta Synodus quoſcumque Eccleſiaſtica beneficia, ſæcularia, ſeu Regularia

ria obtinentes, ut hoſpitalitatis officium, a ſanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benigneq́; exercere aſſueſcant, memores, eos, qui hoſpitalitatem amant, Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis uerò qui hoſpitalia uulgo nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum infirmorum, ſenum, pauperum ne vſum præcipuè inſtituta, in commendam, adminiſtrationem, aut quemcumque titulum, aut etiam eccleſiis ſuis unita, obtinent, uel ſi eccleſiæ Parochiales, hoſpitalibus fortè unitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earumque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint, præcipit omnino, ut impoſitum illis onus, officium ne adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Conſtitutionem Concilij Vieunenſis, alias in hac eadem Synodo ſub felice rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta, nec in loco, ubi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur, mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium uſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum uſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire uiſum fuerit, ni-

ſi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, utiliter prouideat. Itaque ſi prędicti omnes, & ſinguli, cuiuſcũque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiã ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen Regularibus ſubiecti, ubi uiget Regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitaliatis munus, adhibitis omnibus, ad quę tenentur, neceſſarijs, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolum per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint; ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curaue perpetuo priuari posſint, alijq́. eorum loco ab ijs, ad quos ſpectabit ſubſtituãtur. Et prędicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quę nulla eis remisſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneatur, nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum uni, & eidem perſonę ultra triennium deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautum reperiatur, non obſtante quo ad omnia ſupra dicta, quacumque unione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

Cap.

Caput IX.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piaſque fidelium uoluntates in eorum inſtitutione uiolare ęquum non eſt: ſic etiam ut hoc colore beneficia Eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non eſt permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur: decernit ſancta Synodus, ut titulus iuriſpatronatus ſit ex fundatione, uel dotatione, qui ex authentico documento, & aliijs iure requiſitis oſtendatur; ſiue etiam ex multiplicatis pręſentationibus per antiquisſimum temporis curſum, qui hominum memoriam excedat, aliasve ſecundum iuris diſpoſitionem. In ijs uero perſonis, ſeu Communitatibus, uel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerumque ex uſurpatione potius quæſitum pręſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quã ſi præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatę, non minori ſaltem, quam quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectũ ſortitę ſint, authenticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam ſæcularibus, quam Regularibus, ſeu parochialibus uel dignitatibus, aut quibuſcumque aliis beneficiis, in cathedrali, uel collegiata eccleſia; ſeu facultates, & priuilegia conceſſa, tam in uim patronatus,

tus,

tus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus eccleſiis competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, ſeu regna poſſidentes, aliosque ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperij in dominiis ſuis habentes, pertinent, & quæ in fauorem Studiorum generalium conceſſa ſunt, in totum prorſus abrogata, & irrita cum quaſi poſſeſſione inde ſecuta intelligantur. Beneficiaque huiuſmodi, tamquam libera, a ſuis collatoribus conferantur, ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. Ad hæc liceat Epiſcopo, præſentatos a patronis, ſi idonei non fuerint, repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat, ab Epiſcopo tamen, iuxta alias ſtatuita ab hac ſancta Synodo, examinentur, alioquin inſtitutio ab inferioribus facta, irrita ſit, & inanis. Patroni autem beneficiorum cuiuſcumque Ordinis, & dignitatis, etiam ſi Communitates, Vniuerſitates; collegia quæcumque clericorum, uel laicorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum: etiam ſi uere de iure patronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, nullave cauſa, uel occaſione ſe ingerant, ſe illos libere Rectori, ſeu Beneficiato, non obſtante etiam quacumque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus

tronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant: ſi ſecus fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis ſubijciantur, & dicto iure patronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſsiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad eccleſias iuriſpatronatui, etiam laicorum, ſubiectas, tam Parochiales, quam alia quæcumq. beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, uel hoſpitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum hiis, quibuſcumq. uniuntur, efficiantur, atque ſub iure patronatus conſtituantur: Hæ ſi nōdum plenarium ſortitæ ſunt effectum, uel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica conceſſa fuerint: ſimul cum unionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligantur, non obſtante quacumque in ijs uerborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa, nec executioni amplius demandentur; ſed beneficia ipſa unita, cum uacauerint, liberè, ut antea conferantur. Quæ uero a quadraginta annis circa, factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecuta; hę nihilominus, ab Ordinarijs, tanquam a ſede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur, ac quę per ſubreptionem, uel obreptionem obtentę fuerint, ſimul cum unionibus irritę declarentur, ac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque

cumque

cumque in eccleſiis, & quibuſcumq. alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis; acquiſiti a quadraginta annis circa, & in futurum acquirendi, ſeu ex augumento dotis ſeu ex noua conſtructione, uel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ab ijſdem Ordinarijs, uti delegatis, ut ſupra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur; diligenter cognoſcantur & quos non repererint ob maxime euidentem eccleſiæ, uel beneficij, ſeu dignitatis neceſsitatem legitimè conſtitutos eſſe, in totum reuocent; atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentium, & reſtituto patronis eo, quod ab eis iccirco datū eſt, in priſtinum libertatis ſtatum reducant; non obſtantibus priuilegijs, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Cap. X.

Quoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, uſque adeo haberi non poteſt; hincq; interdum iudicibus, non undequaq; idoneis; cauſæ in partibus delegantur, ſtatuit ſancta Synodus, in ſingulis Concilijs prouincialibus, aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, iuxta Conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit Statutum; & alioquin ad id aptas deſignari, ut præter

præter ordinarios locorum iis etiam poſthac cauſę Eccleſiaſticę, ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandę committantur. Et, ſi aliquem interim, ex deſignatis mori contigerit, ſubſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum uſque ad futuram prouincialem, aut diœceſalem Synodū, ita ut habeat quæque diœceſis quatuor ſaltem, aut etiam plures probatas perſonas, ac ut ſupra qualificatas, quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet Legato uel Nuncio, atque etiam a Sede Apoſtolica committantur, alioquin poſt deſignationē factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pōtificem tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicium aliis, quam his factæ, ſubreptitię cenſeantur. Admonet de hinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoſcumque iudices ut terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant, ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

Caput XI.

Magnam eccleſiis perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repreſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium aliis locantur. omnes igitur hę locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fient nullatenus in præiudicium ſucceſſorum ualidè intelli-

telligãtur, quocumque indulto, aut priuilegio non obſtante, nec huiuſmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iuriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus locare, nec conductoribus per ſe aut alios ea exercere, aliterq. conceſſiones, etiam a Sede Apoſtolica factę, ſubreptitię cenſeantur. Locationes uero rerum Eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica confirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, ut, in nonnullis partibus, ad uigintinouem, ſeu bis uiginti nouem annos, uocant factas; Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Eccleſię, & contra Canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

Caput XII.

Non ſunt ferendi, qui uariis artibus decimas eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temerè occupant, & in rem ſuam uertunt, cum decimarum ſolutio debita ſit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, cuiuſcumque gradus & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum cathedrali, aut quibuſcumque aliis eccleſiis, uel perſonis, quibus legitimè debentur, integrè perſoluant.

ſoluant. Qui uero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur de hinc omnes, & ſingulos, pro Chriſtiana caritate, debitoq. erga Paſtores ſuos munere, ut de bonis ſibi a Deo collatis, Epiſcopis, & Parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſiis, largã ſubuenire ad Dei laudem, atque ad paſtorum, ſuorum, qui pro eis inuigilent, dignitatem tuenda, non grauentur.

Caput XIII.

DECERNIT ſancta Synodus, ut quibuſcumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſię ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocumque priuilegio, aliјs monaſteriis hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis conceſſa, eadem poſt hac integro iure, & eadem portione, quæ antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali eccleſiæ perſoluatur, non obſtantibus concesſionibus, gratiis, priuilegiis etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Caput XIIII.

QVAM turpe, ac clericorum nomine qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudiciciæ ſordibus, immundoq. concubinatu uerſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omnium offenſione,

ſenſione, ſummoq. clericis militię dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur, populusq. hinc eos magis diſcat uereri, quo illos uita honeſtiores cognouerit, prohibet ſancta Synodus quibuſcumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio in domo, uel extra, detinere, aut cum ijs ullam conſuetudinem habere audeant, alioquin pœnis, a ſacris Canonibus, uel ſtatutis eccleſiarum impoſitis puniantur. Quod ſi a ſuperioribus moniti, ab ijs ſe non abſtinuerint, tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionum ipſo facto ſint priuati, quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Si uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perſeuerantes, ſecundæ monitioni, adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones in ipſo amittant, qui prędictis locis applicentur, ſed etiam a beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quod Ordinarius, etiam uti Sedis Apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur, &, ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eius non expellant, aut cum ijs etiam uerſentur, tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & penſionibus quibuſcumque Eccleſiaſticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, benefi-

cijs,

NOS Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis de Farneſio, S. R. E. Vicecancellarius fidem facimus, & atteſtamur, qualiter hodie die Mercur. XXVI. Ian. M. D. LXIIII. Pontificatus ſanctisſimi D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, anno quinto, in conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum Reuerendiſs. D. D. mei, Cardinalis Moronus; & Simoneta, nuper reuerſi a ſacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem ſanctiſs. D. noſtro ut infra. Beatisſime Pater, in Decreto ſuper fine Concilij Oecumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, ut per Sanctitatis Veſtræ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos, & Præſidentes peteretur nomine dicti Concilij a ſanctitate Veſtra confirmatio omnium, & ſingulorum, quæ tã ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quem ſub ſanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt, Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & præſidentes eramus uolentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij Oecumenici Tridentini, ut San-

 ctitas

ctitas ueſtra dignetur confirmare omnia, & ſingula, quæ tam ſub fel. recor. Paulo III. & Iulio III. quam ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas ſua, uiſo, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiſs. D. D. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc uerba.

Petitioni nomine Concilij Oecumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. recor. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quam Pontificatus noſtri tempore decreta, & definita ſunt auctoritate Apoſtolica, etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atq; ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Ita eſt A. Cardinalis Farnenſius, Vicecancellarius.

INDEX

INDEX DOGMATVM ET REFORMATIONIS,

breuiter collectus.

ABbates quomodo eligendi, pagina. 160.a

Abbates Tonſuram, nec minores ordines ijs conferant, qui ſibi ſubiecti non ſunt. pag. 125.a

Abbates uſum Mitræ, & baculi habentes, qua in cauſa, Epiſcoporum loco adhibentur. 63.a

Abbates uiſitandi ius habent. 164.b

Abbates, quæ de regularib. decreta ſunt, exequantur. 166.a

Abbatum negligentia qua in cauſa ab Epiſcopo corrigi poßint. 21.b.

Abbatum monaſteria, in quibus ipſi domicilium habent iuriſdictione Epiſcoporum ſunt libera. 162.a.

Abbatum priuilegia in eccleſiis parochialibus uacantibus, quando locum non habent. 250.b

Abbatiſſæ, qua ætate, & quo modo creari debent. 160.b

Abeße ab eccleſia ſua Epiſcopo non licet ultra tres menſes. 122.a

Abeſſe quo anni tempore ei non licet. ibidem

Abſentes Epiſcopi qua pœna multentur. ibidem

Abſentes inferiores curati mortaliter peccant. 122.b

Abſentiæ Epiſcopi cauſæ legitimæ. 121.b. *a quibus probandæ.* ibidem

Abſentiæ licentia inferioribus Curatis non ultra tres menſes

menſes danda 122.b. a quo probanda. ibid.
Abſolutio ſacerdotalis quæ. 71. b. *actus iudicialis.* 77. b
Abſolutio peccatorum grauium a quibus. 72.a
Abſolutio quando nullius momenti. 71.b
Abſolutio peccatorum non abſque contritione pænitentis & miniſterio ſacerdotis. ibid.
Abſolutionis commoda. 70.b
Abſolutionis miniſtri. 77.b
Abſolutionis de publico crimine impetratæ cauſa quando cognoſcitur ab Epiſcopo. 63.a
Abſolutio a ſummo Pontifice impetrata, uſurpantibus bona, & iura Eccleſiaſtica, non aliter prodeſt niſi, quę detinent, reſtituant. 117.a
Abuſus, qui irrepſerunt in uſum Indulgentiarum, quo modo tollendi. 181.a
Abuſus ex ignorantia & ſuperſtitione tollendi. ibid.
Abuſus alij tollendi. 36.b. 61.b. 82.a. 102.b. 106.a. 111.b. 113.a. 156.b. 157.a.
Academiæ teſtimonium de eius doctrina, qui creandus eſt Epiſcopus. 113
Acceſſus aut regreſſus ad beneficium Eccleſiaſticum nõ concedantur, conceſſi, non ſuſpendantur. 171.b
Acclamationes Patrum. 183.b
Acolythi. 118.b
Adæ peccatum in omnes non imitatione, ſed propagatione transfuſum. 19.a
Adę pręuaricatio, & ſibi, & eius propagini nocuit. ibidem.

Adæ ſemine propagati, iniuſti naſcuntur. 25.a

Adæ uerba de indiſsolubili matrimonij nexu. 131.b

Adminiſtratores a Capitulo, Sede uacante, electi, futuro Epiſcopo rationem reddant. 149.a

Adminiſtratores cuiuſuis loci pij ſingulis annis Epiſcopo rationem reddant 116.a

Adorationes imaginum quo modo. uide Imagines.

Adulterij pœna. 137.b

Adulterio matrimonium non dirimitur. 133.a

Aetas, ſingulis ordinibus præſcripta. 125.b. & 145.b

Aetas, in obtinendo beneficio definita. 123.b.

Aetas, ad Canonicatum obtinendum legitima. 146.b

Aetas puerorum, qui in Seminarium cooptandi ſunt. 127.b

Affinitas, ex fornicatione contracta, in primo & ſecundo gradu, neque ulteriori, matrimonium dirimit. 136.b

Aleas fugere Clerici debent. uide Clerici.

Alexandri III. conſtitutio. 43.a. 43.b. 104.a. 145.b

Annexa beneficia ſingulis annis uiſitare, cura eſt Epiſcopi. 44.b

Anathemata in eos, qui de Iuſtificatione malè ſentiunt. 32.b. uſque ad 36.b

Anathemata contra male opinantes de Sacramento Matrimonij. 132.a

Anathemata in illos, qui ſeptem Eccleſiæ Sacramenta negant, & malè interpretantur. 39. uſque ad 43.a

Anathemata contra hæreticorum errores in Sacramentis Baptiſmi, & Confirmationis. 41.a. 41.b. 42.a

in Sacramento Euchariſtiæ, 59.b. 60.a.60.b.61.a.
in Sacramẽtis Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis 76.a.uſque ad 79 a.in Sacramento Ordinis. 119. b & 120.a.120.b.in Sacrificio Miſſæ, 110.b. & 111 a.in Communione ſub utraque ſpecie. 101.b
Annus, ad ſuſcipiendos Ordines datus, quos impetratum beneficium poſtulat. 114.b
Antiquior Epiſcopus, Metropolitano impedito, habendæ Synodi prouincialis ius habet. 140.a
Antiquiori Epiſcopo in Metropolitana Eccleſia Oeconomum eligere quando licet. 149.b
Appellatio, inhibitio non impedit, quo minus ea perficiantur, quæ Epiſcopus in uiſitatione, & morum correctione ſtatuit. 144.b
Appellatio concubinarij non impedit executionem. 177.a
Appellatio in cauſis matrimonialibus. 157.a
Appellationes, aut inhibitiones in prima inſtantia non admittuntur, niſi ab eo, qui habet uim definitiuæ. 152.b
Appellatione facta corã Ordinario, preſcribitur forma & tempus transferendi acta. 153.a, & 153.b
Appellationibus admittendis quæ forma ſeruanda. 115.b
Apoſtatæ. 264.b
Apoſtatandi occaſio quãdo Regularibus datur. 83.b
Apoſtoli in Cæna a Chriſto ſacerdotes inſtituti. 107.a
Apoſtolis conſecrãdi poteſtas a Chriſto tributa. 110.a
Apoſtolis eorumque ſucceſſoribus remittẽdi, & retinẽ

di peccata poteſtas communicata. 97.a
Aquę cum uino mixtio in Calice, non eſt contra inſtitutionem Christi. 111.a
Aqua cum uino miſcenda in Calice, eiuſque rei cauſa. 109.b
Aqua naturalis de neceſsitate Baptiſmi. uide Baptiſmus.
Aquarum ſignificatio. 109.b
Arbiter de ſuſpicione & iuriſdictione cognoſcenda inter Ordinarium & Conſeruatorem iudicem. 81.b.
Archidiaconi cauſas matrimonij, & criminum non iudicant, 153.a. neque ad eorum iudicium concubinatus cauſę pertinent. 176.a
Archidiaconi, oculi Epiſcoporum. 145.b
Archidiaconi quales eſſe debent. ibid.
Archidiaconi, qui uiſitandi ius habent, quo modo uiſitent. 141.a
Archiepiſcopi Epiſcopos, negligentes in inſtitutione Seminarij, compellant. 130.a
Archiepiſcopi, negligentes in Synodo prouinciali habenda, qua pœna multentur. 140.b
Archieſcopi per Suffraganeos eccleſias quando uiſitare debent. ibidem
Archiepiſcoporum officium, ut Rectores Abbatibus ſubiecti, prædicent. ibid.
Archiepiſcopos ad Seminarij collegium inſtituendum Synodus prouincialis cogat. ibidem.
Archipresbyteri, quibus animarum cura commiſſa eſt quibus diebus prędicare debeant. ibid.

Articulis fidei aſſidue recolendis populum confirmari. 156.b
Aſſumendus ad cathedrales eccleſias qualis eſſe debet. 144.a
Attritio. 69.a
Auaritiæ ſuſpicio,ab Eccleſiaſticis tollendæ. 102.b
Auaritia,idolorum ſeruitus. 111.b
Aucupia Clerici uitare debent.uide Clerici.
Auctoritas Sedis Apoſtolicæ in omnibus decretis Concilij reſeruatur. 43.a.27.a.180.b
BAptiſmus Sacramentum fidei. 26.b
Baptiſmus Ioannis. 41.a
Baptiſmus,ad ſalutem neceſſarius. ibidem
Baptiſmus hæreticorum quomodo uerus. 41.b
Baptiſmus paruulorum. 42.a
Baptiſmus,ritè collatus,non iteratur. 41.b.& 67.b.
Baptiſmi doctrina uera in Eccleſia Romana. 41.a
Baptiſmi,& Pœnitentia differentia. 67.a
Baptiſmi ſola recordatio non tollit,neque minuit peccata. 42.a
Baptiſmi Sacramẽto neceſſaria aqua naturalis. 41.a
Baptiſmi gratia,& fructus. 67.b
Baptiſmi character indelebilis. 119.a
Baptiſmi lauacro regeneratos,Chriſto incorporari. 67.b.
Baptiſmi Canones. 41.42
Baptiſmo ſuſcepto,uota,poſt facta, non irrita fiunt ui promiſſionis,in illo factæ. 42.a
Baptizari licet in omni ætate & tempore. ibidem
Baptizantur

Baptizantur paruuli in fide Eccleſiæ. ibidem
Baptizatus, peccando, gratiam amittit. 41.b
Baptizati, uniuerſa Chriſtianæ legis debitores. ibidem
Benedictio ſacerdotalis, antequam coniuges ſimul habitent, in templo ſuſcipienda. 135.a. non ab alio ſacerdote, ſed a ſuo Parocho ſumenda. ibid. eius licentia a quo danda. ibidem
Beneficia Eccleſiaſtica obtinentiam habitus. 81.a
Beneficia non conferantur, niſi ijs, qui tales ſunt, quales eſſe, ſacrorum Canonum lege, cautum eſt. alias collatio, ſeu prouiſio nulla. 114.b
Beneficia habentes, quãuis familiares ſint Cardinalium ab Ordinarij iuriſdictione ſoluti non ſunt, ratione dictorum beneficiorum. 145.a
Beneficia, quibus ex primæua inſtitutione cura animarum iniuncta eſt, in ſimplex beneficium non conuertantur. 177.b
Beneficia plura obtinere uolẽtium cupiditati occurritur. 149.b
Beneficia plura incompatibilia nemini recipere, & obtinere licet. 43.b
Beneficia regularia Regularibus conferantur, cum uacauerint. 83.b
Beneficia ſæcularia impetrare iis non liceat, quid alium ordinem tranſlati ſunt. ibid.
Beneficiis obtinendis ætas obtinere uolentium definita: uide Aetas.
Beneficiorum exemptorum uiſitatio competat. 144. a
Beneficiorum hereditariæ ſucceſſiones Patrum decretis

tis odioſæ. 171.b
Beneficiorum qualitatibus,& oneribus, quæ ex fundatione,aut donatione ſunt,non derogandum. 170.a
Beneficiorũ ſimplicium fructus quibus tribuendi. 127.b
Beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ curam animarum habent,collatio,43.b.quæ Cathedrali Eccleſiæ annexa ſunt,uiſitatio. 44.b
Beneficiorum quorumcumque uiſitatio. 45.a
Beneficium Eccleſiaſticũ habere debet,qui prima Tonſura initiatus eſt,ut fori priuilegio gaudeat. 123.b
Beneficium unum uni conferendum 150.a
Biblia latina uulgatè editionis,probata 16.b
Biennij ſpatium,litibus finiendis in prima inſtantia, ſtatutum. 152.b
Bigami ad minorum Ordinum munera obeunda idonei non probantur. 127.b
Bona Eccleſiaſtica occupantium quæ pœna. 116.b
Bona mobilia & immobilia quo modo Regularibus conceſſa. uide Regulares.
Bonifacij VIII. Conſtitutiones. 124.a.146.a.159.b.
Bononiæ Seſſiones habitæ,nona,& decima. 49.b.50.b
Brachium ſæculare implorari poteſt,pro reuocandis Monialibus intra urbem. 157.b
Bulla indictionis concilij Pauli III. 3.a
Bulla facultatis trãſferendi Cõcilij ſub Paulo III. 51 b
Bulla reſumptionis Concilij ſub Iulio III. 51.b
Bulla celebrationis concilij ſub Pio IIII. Pont. 90.a
CAlicis uſus an aliquibus nationibus cõcedendus ad Patrum conuentum refertur. 102.a. hæc cauſa ad

ſa ad ſummum Pont. reijcitur. 117.b
Candelarum certus numerus, in Miſſarum celebratione ſuperſtitioſus. 112.a
Canon Miſſę ex quibus conſtet. 106.a
Canones omnes antiqui, de uita, & moribus Clericorum reuocari. 113.a
Canones de iuſtificatione. 32.b. uſque ad 36.b
Canones de Sacramentis in genere. 39.b. 40.b. 41.a
Canones de Baptiſmo. uide Baptiſmi Canones.
Canones de Confirmatione. 42.b. 43.a
Canones de Euchariſtia. 59.b. uſque ad 61.a
Canones de Pænitentia. 76.a. uſque ad 78.b
Canones de extrema Vnctione. 78.b. 79.a
Canones de Communione ſub utraque ſpecie, & paruulorum. 101.b
Canones de Miſſæ ſacrificio. 110.b. 111.a
Canones de Ordine ſacro. 118.a. uſque ad 120.b
Canones de Matrimonio. 132. 133
Canones omnes ſacri indiſtinctè ab omnibus obſeruandi. 178.b
Canonicatus quibus conferendi. 146.a
Canonicatus, aut portio non ei confertur, qui eo ordine initiatus non eſt, quem illa dignitas, aut portio requirit. ibidem
Canonici libri. 16.a
Canonici Regulares. 106.a. translati ad alium ordinẽ, ſæcularia beneficia obtinere non poſſunt. 83.b
Canonici, præſentes ſacræ ordinationi. 124.b
Canonici diuina officia per ſe, non per alium, obire debent:

bent. 146.b

Canonici profeſsionem fidei coram Epiſcopo facere teneantur. 145.b

Canonici quales. 146.a

Canonici uocem in Capitulo non habent, niſi ſunt Subdiaconi. 114.b

Canonicis non amplius tribus menſibus abeſſe li. 146.b

Canonicorum abſentium contumaciæ pœna. ibidem

Canonicorum reſidentia. ibidem

Canonicorum ueſtitus, & temperantia. ibid.

Canonicorum officium in Choro. 147.a

Canonicorum duorum electio de ineunda ſimul cum Epiſcopo Eccleſiarum gubernandarum ratione. ibid.

Canonici officium, celebrante Epiſcopo. ibidem

Cantus in Choro qualis. ibidem

Cantus laſciuus in celebratione Miſſæ uitatur. 112.a

Capellani Regij quando Ordinarijs ſubiecti. 144.b

Capita Ordinum. 161.a.164.b.165.a

Capitula cathedralium a ſuis Epiſcopis, etiā Sedis Apoſtolicæ auctoritate, uiſitari, & corrigi poſſunt. 170.a

Capituli officium, Sede Epiſcopali uacante. 138.b

Capituli ius Oeconomum diligenti, uacante Sede Epiſcopali. ibidem

Capituli negligentiæ, in eligendo Vicario, remedium. 149.b

Capitulo quando, Sede uacante, litteras dimiſſorias concedere licet, & quando non. 45.a

Capitulorum in uiſitatione Epiſcopi exēptio nulla. 38.b

Capitulum ſi ius uiſitandi habet, uiros ab eo delectos

prius

prius Epiſcopus probet. 141.a

Capitulum de quibus ſcripturis futuro Epiſcopo rationem reddere tenetur. 149.b

Capitulum de qua re ab Epiſcopo in conſilium adhiberi debet. 171.a

Capitulum ſub tit. S. Petri, & S. Ioannis. 161.b

Capitulorum generalium; ſeu prouincialium neglig**ẽ**tia in conſtituenda regularium diſciplina Concilio prouinciali quando ſupplenda. 166.b

Capitulorum generalium, aut prouincialium officium in magiſtris ſacræ Scripturæ melioribus decernendis. 21.b

Capuccinis, & minoris obſeruantiæ fratribus ſolis bona immobilia poſſidere non licet. 158.b

Cardinales ex omnibus Chriſtianæ Reip. nationibus aſſumendi & quales, etiam ſi ſint Diaconi. 139.b

Cardinales tres diligendi, qui cognitio genere, morib. uita; doctrina eius, qui creandus eſt Epiſcopus, ſanctæ teſtentur, illum ego dignitatis gradu dignum. ibid.

Cardinales, qui eccleſiis cathedralibus præſunt conſecrationis munus trium menſium ſpatio ſuſcipiant. 123.a

Cardinalibus item beneficiorum multitudo negatur. 150.a

Cardinalium reſidentia. 121.b

Cardinalium regreſſus non conceduntur. 171.b

Cardinalium conſilio uniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nititur. 167.b

Cardinalium familiares. uide, Familiares Cardinalium.

Cardinalium frugalitates, continentia. 161.a

Cardinalium

Cardinalium uita, mores, doctrina, ceteraq. eiuſmodi, quæ de Epiſcopis deſignandis Canonum decretis ſtatuta ſunt. 139.b

Cardinalium priuilegia eccleſiis parochialibus uacantibus quando non ualent. 150.b

Carnis deſideria. 7.a

Carthaginenſe Concilium. 167.a

Caſtitatis donum. 133.a

Cathechesis, uulgari lingua a Parocho explicanda, curante Epiſcopo. 143.b

Cathechesis ſingulis Sacramentis præſcribenda. ibid.

Caſus occulti, reſeruati Sedi Apoſtolicæ. 143.a

Caſuum reſeruatio. 71.b.78.a

Caſuum reſeruatio nulla in articulo mortis. 72.a

Caſuum reſeruationis ius. 72.a

Cathecumeni. 27.a

Cathedralibus eccleſiis qui præficiendi. 43.a. 113.b 114.a

Cathedralium eccleſiarum pluralitas prohibetur. 43.a

Cathedralibus eccleſiis, quibus penſiones imponendæ. 147.a

Cathedralibus eccleſiis, quæ ſunt exigui fructus, quomodo prouidendum. ibidem

Cathedralium eccleſiarum pænitentiarius doctor, uide, Pænitentiarius.

Cathedralem eccleſiam ſimul & parochialem nemo retineat. 150.a

Cauſæ omnes fori Eccleſiaſtici in prima inſtantia ab Ordinarijs cognoſcantur. 152.b

Cauſæ

Cauſæ ciuiles, uide, Ciuiles cauſæ.
Cauſæ exceptæ. 153.a
Cauſarum matrimonialium iudicium, & criminalium ad Epiſcopum ſpectat. 153.b
Cauſis finiendis biennium præſcriptum. 152.b.
Cauſis biennio non finitis quod remedium. ibid.
Cauſæ matrimoniales quando extra prouinciam cognoſcuntur. 153.a
Cauſæ criminum grauiores contra Epiſcopos, a ſummo ſolum Pont. cognoſcendæ. 142.b
Celebratio Mißarum, uide, miſſa.
Cenſuræ Eccleſiaſticæ, a iudicibus eccleſiaſticis quando ferendæ. 169.a
Cenſuræ & intedicta Eccleſiaſtica, ſiue ab Apoſtolica Sede, ſiue ab Epiſcopo ſint, a Regularibus item publicentur, & obſeruentur. 162.a
Cærimoniæ, in Sacramentis miniſtrandis, non contemnendæ. 41.a.
Cerimoniæ, & ritus in oblatione ſacrificij, quare inſtituti, 109. a. non ſunt impietatis irritabula, ibidem & 111.a.
Cærimoniæ, in ordine ſacro non contemnendæ, 120.a, in nuptijs non damnandæ. 132. b. niſi quæ ab Eccleſia receptæ ſunt, & pio frequentiq. uſu ſtabilitæ, in miſſarum celebratione ab Epiſcopo non permittantur. 111.b.112.a.
Character quid, 40. b. imprimitur in Baptiſmo, Confirmatione, & Ordine, 119. a. non poteſt deliri. ibid.
Coræ Clericis prohibentur. 113.a

Criſma

Chriſma ſacrum. 42.*b*
Calcedonenſe Concilium. 121.*b*
Chriſtus;ſol iuſtitiæ,fidei noſtræ auctor, & conſummator. 24.*a*
Chriſtus ante legem, & in lege Patribus promiſſus. 24.*b*
Chriſtus,ſecundus Adam. 25.*b*
Chriſtus, omnium Sacramentorum auctor; & profector. 131.*b*
Chriſtus, cauſa ſalutis æternæ omnibus obtemperantibus ſibi. 29.*a*
Chriſtus tamquam caput in membra, & uitis in palmites. 31.*b.*
Chriſtus, datus non tantum ut redemptor, ſed ut legis lator. 35.*a.*
chriſtus meruit nobis iuſtificationem per ſuam paßionem & ſatisfecit noſtris peccatis. 29.*b.*
chriſtus, pro omnibus mortuus, ſed omnes non ſaluātur. 25.*a.*
chriſtus totus ſumitur ſub qualibet ſpecie Euchariſtiæ 101.*a.* 101.*b.*
chriſtus ſedet ad dexteram Patris,& tamen nobiſcum eſt in Euchariſtia. 55.*b.*
chriſti amor erga nos. 59.*a.*
chriſti reſurrectionis uis. 28.*a.*
chriſti aduentus myſterium. 24.*b.*
chriſtiani. 35.*a.*
ciborum delectus ſeruandus. 181.*b.*
circumſtantiæ peccati. uide, peccati circumſtantiæ.

Citari Epiſcopus perſonaliter non poteſt, niſi ex cauſa, ob quam priuandus eſſet. 62.b
Ciuilibus in cauſis definiendis modus, iudicibus Eccleſiaſticis præſcriptus. 169.a
Ciuilibus & criminalibus in cauſis quando appellationis locus eſt. 61.b.62.a
Clandeſtinorum matrimoniorum correctio. 134.a
Clandeſtinus in matrimoniis Parochi officium, uide Parochus.
Claues datæ ad ſoluendum, & ligandum. 73.b
clauium poteſtas. 69.b.78.b
clauſtralium monachorum ſacræ ſcripturæ interpretes non examinantur ab Epiſcopo. 21.b
clemens Quintus. 82.b
clerici concubinarij, uide Concubinarij.
clerici coniugati quo modo prima Tonſura gaudeant, 124.a
clerici peregrini ſine commendaticijs Epiſcopi ſui literis ad ſacra facienda non recipiantur. 127.a
clerici, bona, & iura eccleſiaſtica uſurpantes, qua pœna puniantur. 116.b.
clerici qui debitum eccleſiæ officium non præſtant, qua pœna multentur. 114.a
clerici ordinando certo loco, & eccleſiæ adſcribantur ubi ſuis fungantur muneribus. 149.b
clericorum ueſtitus & habitus. 82.a
clericis alea, comeſſationes, luſus prohibentur. 113.a
clericorum uita. 79.b
clericorum mendicitati prouidetur. 102.b

Clericorum peregrinationi occurritur. 127.a

Clericorum uitia punienda, appellatione remota. 113.b

Clericos corrigendi facultas, Eccleſiarum prælatis amplè tributa. 80.b

Clericus homicida. uide Homicidium.

Clericus ſæcularis, niſi beneficium habet, quod ei ad uictum ſatis ſit, non promoueatur. 102.b

Cluniacenſis monaſterij priuilegium 162.a

Coadiutores in Eccleſiis parochialibus quando dandi. 104.b

Coadiutoriæ cum futura ſucceſſione tolluntur; & quomodo permittuntur. 171.b

Cognatio ſpiritualis, quæ contrahitur ex baptiſmo, et cõfirmatione, quos attingat. 136.a

Collatio quorumcunque Ordinum gratuita, uide; Ordo.

Collegij puerorum inſtituendi uia, & ratio. uide, Seminarium.

Collegia litteras dimiſſorias cõcedendi ius non habent, ut quis ordinetur ab aliis 125.a

Collegia & cõfraternitates, etiam laicorum, uiſitãdi ius eſt Epiſcoporum. uide, Epiſcopus.

collegiorum perſonę quomodo ſint exemptæ. 144.b

collegiorum priuilegis quo modo ordinariis non detrahitur. 165.a

collegiatæ Eccleſiæ nobilis alicuius opidi, qua ratione curent ſtipendium interpreti ſacræ Scripturæ. 21.a

colloquia & confabulationes no habeantur, quo tempore ſacra fiunt. 126.b. & 112.a

comeſſationes clericis prohibentur. uide, Clerici.

Comites Palatini in beneficijs non liberi ab ordinario-
rum iuriſdictione. 144.b
Commendæ,ſeu cõmẽdata monaſteria uide, Monaſteria.
Commiſſio grauiorum cauſarum criminalium contra E-
piſcopos,ſpecialis ſit,& manu ſummi Pontificis ſigna
ta,neque cuicumque deferatur. 142.b
Commiſſiones cauſarum in prouincijs, præter Ordina-
rios, quibus faciendæ. 175.a
Communiones ſub utraque ſpecie, & paruulorum do-
ctrina, 160.a. ad communionem ſub utraque ſpecie
qui non aſtringatur, idem in communione ſub quali-
bet ſpecie totus, & integer Chriſtus ſumitur.
161.a
Compatres in baptiſmo qui. 136.a
Conceptio Mariæ uirginis. 20.b
Concilia prouincialia renouentur, 140.a. quibus de
cauſis, & quo tempore habenda, ibid. eorum inqui-
ſitio qualis de ijs,qui Epiſcopi creandi ſunt, 129.a.
uide prouinciale Concilium.
Concilij Tridentini Inchoatio, 11.a. translatio, 48.b.
reſumptio.51.b.ſuſpenſio,88.b.celebratio Pio IIII.
Pont. 90.a. eius cura præcipua qualis, 12.b. in eo
uiuendi modus. ibidem
Concubinatus graue peccatum. 167.b
Concubinarij ſeuerè puniuntur. ibid.
Concubinarii Clerici pœna. 176.b
Concubinarii Epiſcopi, a Synodo prouinciali moniti, ni
ſi ſe emendauerit, ad Romanum Pontificem defe-
rantur. 179.a

Confeſſio lapſis poſt Baptiſmum neceſſaria iure diuino inſtituta. 69.b.76.b
Confeſſio non eſt carnificina, neque impoſſibilis. 70.a
Confesſio eſt iure diuino neceſſaria. 69.b.71.a
Confeſſio ſecreta. 70.b
Confeſſionis miniſter. 71.a
Confitendi in Quadrageſima laudabilis mos. 71.a.77.b
Confiteri neceſſe eſt occulta etiam peccata. 69.b.77.a
Confiteri peccati circumſtantias.70.a.quæ peccata debemus.69.b. uenialia etiam 70.a
Confeſſiones audire quibus Presbyteris liceat. 129.b
Confeſſionum libros præcipuè diſcant, pueri in Seminarij collegium cooptati. 128.a
Confeſſio Monialium, uide, Moniales.
Confirmatio, Sacramentum. 42.b
Confirmationis miniſter Epiſcopus. 43.a
Confirmationis Sacramentum habeat, qui prima Tonſura eſt initiandus. 123.b
Confirmatio inter quos ſpiritualem cognationem contrahant. 139.a
Confraternitates. 115.b
Conſanguinei, & familiares Cardinalium, & Epiſcoporum.ne fructibus eccleſiaſticis locupletes fiant. 167.a
Conſecratio quo loco facienda. 123.a
Conſecrationis tempus; Epiſcopis & Cardinalibus; qui cathedralibus præſunt; præſcriptum. ibidem
Conſeruatores Iudices tribunale erectum non habeant. 46.a. 81.b. 82.a

Conſeruatoriæ literæ quibus, quando, & quibus in cauſis nihil poſſint. 81.b
Conſiſtorio uno proponitur Eccleſia, & in alio fertur iudicium. 139.b
Conſuetudo Eccleſiæ in dandis Indulgentijs, 180. in ſeruanda Euchariſtia pro infirmis. 58.a
Conſuetudo Eccleſiaſtica, 58.a.19.a.60.b. 67.a.71.a. 72.b.77.a. 110.a.132.a
Conſuetudo immemorabilis morum corruptela eſt. 122. b.155.a.
Contritio quid, 68.b. omni tempore neceſſaria, ibid. ceſſatio a peccato, uitæ nouæ propoſitum, & ueteris deteſtatio & e. ibid. imperfecta, Attritio dicitur, 69.a. nõ facit hypocritam, nec magis peccatorem, ibidem, & 76.b. libera & uoluntaria. 69.a.
Conſtantienſe Concilium. 88.a.97.b
Conuentus monachorum ſacræ Scripturæ interpretem habent, ſi in ijs ſtudia uigere poſſunt. 41.b.
Conuertitæ, ſeu Pœnitentes mulieres. 164.b
Cooperari. 27.a.33.b
Criminales cauſæ cognoſcuntur ab Epiſcopo; neque in ijs quidquam ualent litteræ conſeruatoriæ. 81.a. 81.b.
Criminales cauſæ non Decanorum, neque Archidiaconorum, aut inferiorum iudicio relinquantur. 153.a
Crimina Epiſcoporum leuiora quo iudicanda, grauiora item. 142.b.143.a
Criminoſi publicè & notoriè Clerici ſancto altari non miniſtrent, aut ſacris interſint. 112.a

Curati reſidere ab Epiſcopis compellantur. 37.b
Curati, oues ſuas cognoſcere, & paſcere, præcepto diui- no iubentur. 121.a
Curatorum inferiorum non reſidentium pœna. 122.b
Curati quales eſſe debent 145.b
Curati Rectores, Abbatibus ſubiecti, a Metropolitanis ad prædicationem compellantur. 22.a
Curati inferiores per ſe, uel per idoneos, Dominicis ſal- tem diebus, et feſtis ſolemnibus, prædicent. in hoc mu- nere illorum negligentiam uarijs modis Epiſcopo cor rigere licet. 22.b
Curati Synodo diœceſanæ interſint. 140.b
Curata beneficia plura in commendam data ſimul cum unionibus ad uitam reuocantur. 43.b
Curata beneficia unita, aut annexa uiſitare ſingulis an- nis Epiſcopi debent. 44.b
Curata plura detinentium pœna. 44.a
Curata beneficia in ſimplex beneficium non conuertan- tur. 178.a
Curatis beneficijs, quæ monaſterijs ſubiecta ſunt nemo præficiatur ſine examine & conſenſu Epiſcopi. 162.a.
Curioſa a popularibus concionibus ſecludantur. 144.a 155.b.

D

DEambulationes & actiones ſæculares omnes ab

193

Eccleſia tollere, curent Epiſcopi. 112.a
Decalogi præcepta ad Chriſtianos pertinere. 34.b
Decalogi duo ultima præcepta ſi uiolantur, nonnunquã grauius animum ſauciant, & contra illa duo ſi quæ admittuntur, periculoſiora. 69.b
Decanorum uiſitatio qualis, 141.a. quas cauſas non iudicent. 153.a. 177.a
Decimarum ſolatio. 175.b. eas qui impediunt excommunicantur. 176.a. earum aſsignatione occurritur tenuitati parochialis eccleſiæ. 147.b
Decreta Concilij Tridentini Synodis prouincialibus & diœceſanis recipiantur. 167.b
Decreta de Eccleſiaſtica diſciplina, quo modo intelligenda. 82.b
Decretum de inchoando Concilio. 11.a
Decretum de modo uiuendi, & alijs in Concilio ſeruandis. 12.a
Decretum de Symbolo fidei. 14.a
Decretum de Canonicis ſcripturis. 15.b
Decretum de editione, impreſsione, & uſu ſacrorum librorum 16.b
Decretum de peccato originali. 18.b
Decretum de Iuſtificatione. 14.a
Decretum de Sacramentis. 39.a
Decretum de translatione Concilij. 84.b
Decretum de reſumendo Concilio. 53.b
Decretum de Euchariſtiæ Sacramento. 55.a
Decretum prorogationis definitionis quattuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ. 64.a

Decretum prorogationis ſeſſ. 49.b. 50.a. 85. a.98.b. 99.a.
Decretum ſuſpenſionis Concilij. 88.b
Decretum de celebrando Concilio 93.a
Decretum de delectu librorum &c. 94.a
Decretum de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ. 111.b
Decretum ſuper petitione conceſſionis Calicis. 117.a
Decretum de reformatione matrimonio. 134.a
Decretum de reſidentia. 37.a.121.a
Decretum de reformatione. 36.b.43.a.61.a.79.a. 102.a,113.a.121.a,134.a,138.b,166.b.
Decretum de Purgatorio. 155.a
Decretum de inuocatione Sanctorum. 155.b
Decretum de Regularibus,& Monialibus. 157.b
Decretum de Indulgentijs. 180.b
Decretum de delectu ciborum ieiunij,& diebus feſtis. 181.b
Decretum de fine Concilij; & Confirmatione petenda a S.D.N. 183.a
Depoſitionis cauſæ a quibus cognoſcantur. 62.a
Derogationes quæ non faciendæ. 170.a
Deus unus & idem auctor noui & ueteris Teſtamenti, 15.b.*eius magna clementia,* 74.a.*eius iudicium ſitut miſericordia ante oculos habenda,* 32.a.*eius iudicio uita noſtra examinabitur,* 32.b.*eius bonitas,* 32.a.*eius gratia ſemel iuſtificatos non deſerit; niſi deſeratur ab illis,* 29.a.*is reddit unicuique iuxta opera ſua,* 32.b.*non iubet impoſſibile,* 28. b. *ho-*

bonum opus inchoatum perficiet. 29.a
Diaboli imperium, 19.a. tentationibus quomodo facile reſiſtitur. 75.a
Diaconatus. 127.a. 146.a
Diaconi 118.b. quomodo ordinandi, 125.b. eorum ætas ibidem. continentia. 126.a
Dignitates Eccleſiaſticæ quare inſtitutæ, 145.b. quibus conferendæ, 146 a. in iis collocati reſideant. ibid. per quot menſes abeſſe posſint, ibidem; ſacris initiati, ibidem. debent ſuſcipere requiſitos ordines. 146.b
Diligentes Chriſtum, eius mandata ſeruant 29.a
Dimiſſoriæ litteræ, uide; Litteræ dimiſſoriæ.
Diœceſes quare diſtinctæ 83.a
Diœceſana Synodus, ſingulis annis habenda 140.b
Diœceſanæ Synodi ius deligendi quattuor iudices ad delegatas cauſas 175.a
Diœceſanæ Synodo qui intereſſe debent. 140.b
Diœceſanæ in Synodo iuſiurandum præſtandum, de ſeruandis Tridentini Concilij decretis. 167.b
Diſceptationes contentioſę ſunt uitandę 13.b
Diſciplina Eccleſiaſticæ reſtitutio, 36 b. quomodo conſeruatur 61. b. 145. b. in ea quomodo adoleſcentes perſeuerare poſſint 127.b
Diſciplinæ monaſticæ reſtituendæ quæ neceſſaria, 165. b. eius neruus 157.b
Diſpenſationes extra Curiam Romanam Ordinarijs committantur. 115.a
Diſpenſatio de promouendo a quocumque non ualet, niſi cum

cum commendaticijs Epiſcopi literis. 125.a
Diſpenſatio ad contrahendum matrimoniũ unquam dentur, aut raro, idq; ex cauſa, & gratis. 136.a
Diſpenſatio in ſecundo quibus datur, & ob quam cauſam. ibidem
Diſpenſationes de trãsferendo ſe ad alium ordinem, quo modo dentur. 83.b
Diſpenſationes de non reſidendo in perpetuum non ſuffragantur, temporales uero quando ualeant. 38.a
Diſpenſationes, de non promouendo, ad annum ſuffragentur. 45.b
Diſpenſatio de homicidio uoluntario non datur; de caſuali quando. 82.b
Diſpenſare in Canonum Decretis, ob quas cauſas liceat. 187.b
Diſpoſitio ad gratiam. 26.a.33.b.69.a
Diſtributiones quotidianæ ſi nullæ, aut tenues, quid agendum, 103.b.149.a. ex fructibus dignitatum quo modo ab Epiſcopo diuidendæ. 114.a. a quib. recipiendæ. 146.b.
Diuinis intereſſe, aut Miſſas celebrare, qui publicè criminoſi ſunt, prohibentur. 112.a
Diuinorum officiorum ratio, tam de cantu, quam de certa lege in choro permanendi, a Synodo prouinciali præſcribenda. 145.b
Diuortium, quoad thorum, fit ad tempus. 133.a
Doctores ſint Archidiaconi, 145.b. ij conferantur dignitates. 146.a
Doctores, Magiſtri, & Licentiati in Theologia, uel aliqua

qua Academia approbati, cathedralibus præficien-
di. 113.b
Doctores Vniuerſitatum, initio cuiuſque anni, iurent ſe
ſeruaturos decreta Tridentini concilij. 168.a
Doctrina de Pænitentia, & extrema Vnctione. 66.a
Doctrina de Communione ſub utraque ſpecie. 99.a
Doctrina de Miſſæ ſacrificio. 107.a
Doctrina de Sacramento Ordinis. 118.a
Doctrina de Sacramento Matrimonij. 13.b
Dogmata, & Canones huius Synodi. 24.a. 39.a.56.a.
66.a.96.b.107.a.118.a.131.b.155.a.
Dominicis diebus, & feſtis ſollemnibus, aſcendus a Pa
rocho populus ſaluatoribus uerbis. 22.b. ad parochiã
ſuam populus accedat. 212.b
Domini temporalis mouentur, ut decreta Tridentinã
Synodi obſeruent, & obſeruanda curent. 180.a. ne
cogant ſubditos ad matrimonium contrahendum.
138.a
Domus Dei nihil præpoſterum, inhoneſtum, tumultua-
rium, aut profanum habere debet. 138.b
Duellorum uſus Diaboli inuentum, 179.a. qui ea com-
mittunt, & eorum patrini, & ſpectatores, & qui dant
conſilium, qua pœna puniantur. ibid.
ECcleſia, columna ueritatis, 56.a. pia mater, 64.
b. edocta a Chriſto, & ab Apoſtolis, 55.b. com-
munis mater inuitat hæreticos ad Concilium, 64.b.
ſperat hæreticorum conuerſionem, 64.b. in quos exer
cet iudicium, 122.b. non errat, 33.a. iuſtis de cauſis
communicauit laicos ſub una ſpecie. 10.b

Eccleſia

Eccleſiæ iudicium de uero ſenſu Scripturæ, 17. a. eius mandatorum obſeruantia, 28. b. eius præcepta ſerua re baptizati tenentur, 41. b. eius uſus in ſanctorum inuocatione, 155. b. eius poteſtas in diſpenſatione Euchariſtiæ, & aliorum Sacramentorum, 100. b. eius facultas in gradibus affinitatis. 132. b

Eccleſia primitiua. 75. b

Eccleſia Romana. 36. a. 41. a. 75. b. 79. a. 110. a. 111. a. 181. b. *mater & magiſtra omnium Eccleſiarum.* 41. a. 75. b. 110. a

Eccleſia cathedrali uacante, preces habendæ ad Deū. 138. b

Eccleſiæ digniſsimis conferantur, 36. b. earum ſtatus ex dignitate conſeruandis. 104. a

Eccleſiæ, quarum exigui ſunt fructus, habeant ſaltem magiſtrum grammaticæ. 21. a

Eccleſiarum cathedraliū pluralitas. uide, Cathedraliū.

Eccleſiæ omnes, etiā collegiatæ, & parochiales habeant miniſtros, qui minorum Ordinum munera obire poſſint. 71. b

Eccleſiæ dirutæ in profanos uſus nō cōuertantur. 105. b

Eccleſiæ cathedrales, & parochiales, quibus penſionum onus non imponendum. 147. b

Eccleſiæ receptiuæ. 159. b

Eccleſiæ patrimoniales. ibidem.

Editio uulgata ſacrorum Bibliorum, retinenda. 16. b

Electi Dei non poſſunt ſciri, niſi ex ſpeciali reuelatione 29. b

Electio Abbatum, Generalium, Abbatiſſarum, & omnium

omnium Prælatorum quo modo habenda. 166.a
Electioni Monialium qui præſint: clauſtra ingredi non licet. 160.a
Eleemoſinarum quæſtores, uide Quæſtores.
Eleemoſinarum, & piorum locorum adminiſtratores rationem Epiſcopo reddant. 115.b
Epiſcopi quales, 12.b. eorum munus in Concilio. ibid.
Epiſcopi quibus in cauſis ut Apoſtolicæ Sedis delegati. 21.b. 23.a. 38.a. 38.b. 44.b. 46.a. 63.a. 81.a. 103.a. 103.b. 104.a. 104.b. 105.a. 105. 106. 112.b. 113.b. 115.a. 115.a. 115.b. 119.a. 144.a. 144.b. 145.a. 148.b. 161.a. 161.b. 176.b.
Epiſcopi in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt. 116.a. Presbyteris ſuperiores ibid. & 120.b. creati à Romano Pontifice, ſint legitimi Epiſcopi, ibid. miniſtri ſacramenti Confirmationis. 43.a
Epiſcopus, a Spiritu ſancto poſitos, regere eccleſiã Dei. 119.a
Epiſcopi in ultimarum uoluntatum commutationibus cognitores. 115.a. piarum diſpoſitionum executores. 115.a
Epiſcopis datur poteſtas tollendorum abuſum, qui in Miſſa exorti ſunt. 112.b. non licet in aliena diœceſi Pontificalia exercere. 28.b. 80.a
Epiſcoporum munus, uitia coarguere. 78.a. docere, ſubdictos ſuis præpoſitis obedire, ſacrorum Conciliorũ decreta cõmmẽdare, populũ docere, quæ pietatẽ augẽt. 181.b. eorum officium in Imaginum locatione, in probatione nouorum miraculorum. 159.b. 157.a

Epiſcoporum

Epiſcoporum legitimus in atrociori Clericorum crimine numerus aliquando non requiſitus. 61.b
Epiſcopus prædicet. 22.a
Epiſcopus examinat de moribus & ſcientia omnes ſacræ Scripturæ interpretes, præter Clauſtrales. 21.b
Epiſcopus, quibus cauſibus citari poſſit, uel non poſſit. 63.b
Epiſcopus de abſolutione male impetrata cognoſcit. 63.a
Epiſcopus curet, ut Decretum de Clandeſtinis matrimonijs in ſingulis parochis publicetur. 135.b
Epiſcopus, inuitis Rectoribus, nouas parochias quando erigere poteſt. 104.a
Epiſcopus, non reſidens, qua pœna puniatur. 37.b
Epiſcopo honor debitus Principibus deferatur. 178.b
Epiſcoporum modeſta ſupellex, menſa, frugalis uictus. 11. 167.a
Epiſcoporum cauſæ. uide, Cauſæ.
Epiſcopi titulares, uide, Titulares.
Eucharistiæ Sanctiſsimi Sacramenti inſtitutio, 59. a. Excellentia, 56. b. cultus & ueneratio, 57. b. uſus, 58. b. eius aſſeruandæ, & ad infirmos deferendæ conſuetudo, 58. a. in ea realis præſentia Ieſu Chriſti, 55. b. de ea canones. 59. b. uſque ad 61. a.
Euchariſtia eſt ſymbolum unitatis, 55. a. pignus futuræ gloriæ. 56. b. eius adoratores non ſunt idolatræ. 60.a

ne

ne intra ſepta, aut chorum monialium ſeruetur. 161.b

Eugeniana conſtitutio curatis non ſuffragatur contra Epiſcopos, 122.b. neque curialibus, & familiaribus Cardinalium. 145.a

Examinatores futurorum Parochorum in diœceſana Synodo conſtituendi 145.a

Excommunicatio, gladius Eccleſiaſticæ diſciplinę. 168.b

Excommunicationes, & cenſuræ Eccleſiaſticę quando ferendæ. 169.a

Excommunicantur uirginum raptores, eorum fautores: 137.a. Clerici concubinarij, ibidem; & 137.b qui bona Eccleſiaſtica occcupant. 116.b. qui uirginem, uel uiduam, aut mulierem aliquam inuitam compulerint monaſterium ingredi, 194.a. domini qui ſeruos inuitos matrimonium contrahere cogunt, 139.a. duellorum ſpectatores patrini, fautores. 179.a.

Excommunicatus, non reſcipiſcens, qua pœna puniatur. 169.a

Exemptarum eccleſiarum, locorum quorumcumque piorum, etiam Montis Pietatis, & exemptorum monaſteriorum uiſitatio eſt ordinarij. 45.a. 105.b. 159.a

Exemptio omnes ſubiecti ſunt Ordinarijs, & quando non. 145.a

Exorciſte. 118.b

Expectatiuæ non dentur, datæ abrogentur. 142.b

Extrema

Extrema unctio cur inſtituta, 74.b. *eſt uerum ſacramentum.* 78.b

F

FAbricæ eccleſiç attribuendi fructus Epiſcoporum abſentium male præcepti, 122.a. *tertiam item pars fructum beneficiorum concubinarij*, 174.b. *illius adminiſtratores uiſitantur ab Epiſcopo.* 116.a

Facultates de promouendo a quocumque, & de non promouendo, uide Diſpenſatio.

Familiares Cardinalium qua in re a Iuriſdictione Ordinarij non ſunt liberi. 145.a

Familiares Epiſcopi quales, 13.a. *quando ab illis ordinandi*, 124.b. *& qui ex illis conſeruatoriarum litterarum priuilegio gaudent.* 81.a

Feſti dies Sanctorum quo modo celebrandi. 157.a

Feſtum corporis Chriſti. 57.b

Feudalia directis dominis qua cauſa acquirãtur. 179.a

Fides noſtrę ſalutis initium & radix iuſtificationis 27.b. *non ammittitur per peccatum mortale*, 31.a. *ſine operibus mortua eſt*, 27.a. *cooperatur bonis operibus* 28.b. *ſine ea impoſſibile eſt placere Deo*, 27.b. *in Chriſto nihil ualet, niſi ea, qua per dilectionem operatur*, 27. *& alia, quę decreto de Iuſtificatione continentur.* 24.a.

Fidei rudimenta in ſingulis parochis pueri doceantur 142.b.

Fidei profeſſio, uide Profeſſio.

Fiducia hęreticorum inanis 28.a

Filij clericorum illegitimi penſiones non habeant in eccleſiis

ecclesia, in qua pater habet, uel habuit beneficium si uero habent, huic rei prouiſum eſt. 177.b
Filij Dei Chriſtum, diligunt, 29.a. licet in hac uita quã tumuis ſancti in uenialia peccata cadant, non proptere a deſinunt eſſe iuſti. ibid.
Fori Eccleſiaſtici cauſæ in prima inſtantia ab ordinarijs cognoſcuntur. 152.b
Fori priuilegio Tonſurati quando gaudent. 123.b
Fratres minoris obſeruantiæ, uide, Capuccini.
Fructus in abſentia quibus dantur, 22.a.a curatis in abſentia percipi non poſſunt, ibid. male percepti nullo modo retinentur. 122. tuta conſcientia a quibus non recipiuntur. 150.b
Frugalitatis exemplum dare debent S.R.E. Cardinales, & epiſcopi. 13.a.167.b
Funeralium quarta. uide, Quarta.
GEhennæ metus facit, ut a peccatis abſtinemus. 33.b.69.a
Generales Ordinum quo modo eligendi 160.a. decreta Synodi de Regularibus ſtatim exequatur. 199.b
Gradus affinitatis, & conſanguinitatis. 133.b.139.a 126.b
Grammaticæ magiſter in Eccleſiis tenuium redditũum 21.a
Gratiæ Dei præueniens, adiuuans, 25.b. eam conſecutum ſe eſſe nemo ſcit certitudine fidei, cui non poſſit ſubeſſe falſum, 28.a. & alia, quæ ibidem. continentur.
Gratæ fiant diſpenſationes. 279.a

Gregorius Decimus. 43.*b*.44.*a*
Gubernatores Eccleſiaſtici quo modo poſſunt contra Clericos procedere. 153.*a*
Gymnaſia publica ſacræ Scripturæ lectorem habeant qui & moribus, & ſcientia ab Epiſcopo probetur. 21.*b*

H

Habitus Clericalis a quibus deferendus. 82.*a* 123.*b*.124.*a*.127.*b*
Habitus religionis nullo priuilegio, occultè ferendus. 114.*b*. *poſt quinquennium non deponendus.* ibid.
Hæreſis ſuſpectus qui. 169.*b*
Hæreſis crimen in foro conſcientiæ qui abſoluit. 143.*a*
Hæreſim prædicantium pœna 23.*a*
Hæretici, ſub prætextu Euangelij; libertatem carnis introducunt, 132. *a. omnes anathematizantur.* 154.*b*
Hæreticorum inanis fiducia, 28.*a*. *callida ingenia.* 31.*a*
Nouatores. 73.*b*
Hæreditariæ ſucceſsiones beneficiorum Canonibus odioſæ. 171.*b*
Hiſtoriæ miſteriorum noſtræ redemptionis 150.*b*
Homicidij, de induſtria facti, pena eiusq; caſu facti diſpenſatio. 82.*b*
Hoſpitalia uiſitanda. 111.*b*. *fideliter adminiſtranda cu rante Epiſcopo,* 86.*b*. *ea obtinentes debitum munus exerceant,* 172.*a*. *alia de hoſpitalibus decreta.* 116.*a*.119.*a*.147.*b*

Illiteratis

I

Illiteratis eccleſiarum parochialium rectoribus coadiutores dantur. 104.b
Imagines Christi, Deiparæ, Sanctorum in templis habendæ; earum cultus qualis. 156.a 156.b 197.a
Immunitas Eccleſiaſtica reſtituenda, de ea canones ſeruandi. 179.b
Impedimenta, propter affinitatem, ex fornicatione contractam. 136.b
Impreſſoribus modus imponitur. 17.a
Indulgentiarum uſus maxime ſalutaris, qui earum poteſtatem negant, anathemate damnantur, 180.b indulgentiæ ad pietatem, non ad quæſtum, exercendæ, 106.a. & a quibus proponendæ. ibid.
Indulta ad alienas eccleſias nemini concedantur, conceſſa abrogentur. 152.b
Infames qui. 137.a. 179.a
Infidelitate amittitur fideles. 31.a
Innocentius III. 44.a 133.a 145.a
Innocentius IIII. 115.b
Inquiſitio de moribus & uita eius, qui cathedrali eccleſiæ præcipiendus eſt: eadem in Cardinali ſeruetur, quæ in epiſcopo. 139.b
Inſtantiæ primæ cauſarum quo loco cognoſcendæ. 152.b
Irregulares quo modo, & quando ab Epiſcopo diſpenſari poſſunt. 143.a
Irreuerentia, ab impietate uix ſeiuncta. 111.b

Iudices breui cauſas finiant, 175.a. eccleſiaſtici quando cenſuris eccleſiaſticis uti poßunt. 169.a
Iudices quatuor in ſingulis diœceſibus diligendi. 175.a
Iudicium Dei ante oculos quiſque habere debet. 32.a
Ius patronatus. 84.a. 117.a. 149.a. 150.b. 151.b
Ius patronatus ex fundatione, 172.b. 173.a. *& cætera, quæ de eo a Tridentina Synodo decreta ſunt, eo capite leguntur.* 173.174
Iuſti per Dei iuſtitiam, uere iuſti ſunt. 27.a
Iuſtificationis cauſæ, ibid. iuſtificationis acceptæ incrementum 28.b. *ad eam modus preparationis,* 25.b. *ad eam naturæ & legis imbecillitas.* 25.b. *neceßitas præparationis in adultis.* 25.b. *Iuſtificati per Chriſtum.* 25.a
Iuſtitia publicæ honeſtatis. 139.a
LApſi poſt Baptiſmum quo modo amißam gratiã recuperant, 36.a. *eorum reparatio.* 30.b
Lateranẽſe Conciliũ magnum. 43.a. 43.b. 106.a. 145.b
Latinam linguam ſciant, qui minoribus Ordinibus initiantur. 125.b
Lateranenſe ultimum. 17.b
Latriæ cultus, qui debetur Deo, etiam exhibendus eſt Chriſto in Euchariſtia. 57.b. 90.a
Lectio ſacræ Scripturæ quibus locis inſtituenda, lectiones quales, quo priuilegio gaudent, ſtipendium ijs qua ratione decernendum. 22.b
Lectores. 118.a
Legati de latere, & Nuncij, quæ impedire non poſſunt. 153.a

Legiſlator

Legiſlator Chriſtus, 35.a. eius lex. 41.b
Legis Moſis impotentia ad iuſtificationem. 24.b
Libertas Eccleſiaſtica non uiolanda. 179.b
Liberum arbitrium. 24.b.32.b
Libri canonici ueteris & noui Teſtamenti. 15.b.16.a
Librorum approbatio ab Ordinarijs quo modo facienda. 17.a
Librorum delectus. 64.b
Librorum Indici corrigendo præfecti Patres. ibidem
Licentiati cathedralibus præficiendi. 123.b
Litigatorum artibus quo modo occurrendum. 174.b
Litteræ conſeruatoriæ. 17.a.18.b.*commẽdaticiæ,* 127.a.*dimiſſoriæ.* 45.a.125.a
Locationes bonorum Eccleſiaſticorum emendatæ. 139
Lucrum turpe prohibendum. 155.b.157.a
Lugdunenſe Concilium. 43.b.46.a.106.a 142.a
Luſus & luxus Clericis prohibetur. 123.a
M*Agiſtri in Theologia. uide Aſſumendus.*
Maiores ordines, & minores quo modo, & quibus conferendi. 123.b.125.a
Mandata de prouidendo. uide, Expectatiuæ.
Mandatorum Dei obſeruantia, & eorum poſſibilitas. 28.b.29.a
Mare magnum, quod uocatur, non obſtat decreto Concilij de Regularibus, 166.a.176.a. *neque Quartæ funeralium.* 177.a
Mariæ uirginis conceptio. 20.b
Maria Virgo immaculata fuit ex priuilegio ſine pec-

cato ueniali. 30.b.35.a

Martyrum reliquia. 156.a.

Matrimonia clādeſtina Eccleſia ſemper deteſtata eſt. 134.a.

Matrimonia ritè & ſollemniter contrahendi modus. 134.b.135.a.135.b.

Matrimonij libertatem impedientium pœna. 138.a. *atque alia, quæ Matrimonij rationem pertinent, in Decreto de reformatione matrimonij continentur.* 134.a.

Matrimonium, Sacramentum magnum, ueteribus connubijs gratia præſtat, 131.b. 131.a. *a Chriſto inſtitutum, & gratiam confert,* 132.a.132.b. *propter hęreſim non ſoluitur,* 131.b. *ratum, non conſummatum poteſt dirimi per ſolemnem religionis ingreſſum ibid. eius cærimonię non damnandæ,* 134.a. *eius prohibitio cęteris anni temporibus.* ibidem

Menſę Epiſcopalis ſobrietas, ac frugalitas, 12.b. 167.a.

Menſa apud Apoſtolorum altare ſignificat. 108.a

Mercenarij, a cura animarum arcendi. 121.a.

Merita paſsionis Chriſti. 27.a.

Meritoria opera quando ſunt. 31.b.

Meritum bonorum operum. 28.b.

Metropolit. 121.b.140.a.140.b.141.a.149.b. 155.b.157.b.

Metropolitano quando licet Synodum prouincialem habere, 140.b. *cathedrales uiſitare,* 141.a. *Sede Epiſcopali uacante Vicarium conſtituere.* 149.b. *eiuſ-*

dem

dem officium in erectione congregationis monaſterio rum. 157.b
Milites S. Ioannis Hieroſol. immunes a portione, Seminario tribuenda. 129.a
Miniſtri Sacramentorum. 40.a
Miracula noua nulla admittantur ſine Epiſcopi approbatione. 157.a
Miſſa, non uulgari ſermone celebranda, 111.a. continent magnam populi fidelis eruditionem. 111.b
Miſſæ uerum ſacrificium, 170.a. uere propitiatorium, 108.a. 108.b. prodeſt non ſolum ſumenti, ſed alijs, 110.b. in eius celebratione quæ uitanda, 111.b
Miſſæ in memoriam Sanctorum, 108.b. horis debitis celebrentur, 112.a. non in ædibus priuatorum, ibidem. ritibus conſuetis celebrentur in Eccleſia, ibidem. qui celebrare prohibentur. ibidem
Miſſæ priuatæ commendantur. 109.b.111.a
Miſſæ mortuorum quo modo diſponendæ. 169.b
Miſſæ nouæ. 112.a
Miſſarum celebratio a curatis frequentanda. 126.b
Monachi ad publicas proceſſiones accedere compellantur, 162.b. decreta Tridentinæ Synodi ſeruent. 166.a
Monaſteria uiſitentur, 161.b. commendata. 105.b. 165.a. Sedis Apoſtolicæ ſubiecta, quo modo uiſitantur. 160.b. in ijs erigantur congregationes. 161.a. quæ ſunt capita Ordinum, quo-

modo uiſitanda. 164. b. curam animarum habentia, quo modo diſponuntur. uide. Curata beneficia.
Monaſticæ uitæ diſciplina reſtituenda. 165.a
Moniales ſæpe confiteantur, & Eucharistiã ſumãt. 161 b. ter in anno confiteantur confeſſori, qui ab Epiſcopo conſtitutus ſit, ibid. neque ui, neque metu ad ingreſſum religionis compellantur, 163. b. bona mobilia, & immobilia, ut propria, non habeant. 158
Montes Pietatis. 115

N

Naturæ impotentia ad iuſtificationem. 24.b
Negotia ſæcularia non Clericorum. 113.b
Nicænum Concilium. 58.a. ſecundum. 159.b
Niniuitarum pœnitentia. 69.a
Nouatiani cur exploſi. 67.a
Nouatores. 73.b
Nouitij, & a Nouitiæ ad profeſſionem quando admittendæ. 163.a
Nullius diœceſis loca ſub iuriſdictione Epiſcopi. 125.a 144.a
Nuncij Apoſtolici quæ impedire non poſſunt. 152.a
Nuptiæ prohibentur certis anni temporibus. 138.a
Obicem ponere gratiæ Dei. 40.a
Oblatio munda apud Malachiam quæ. 108.a
Oblatio Regul. quando ualet. 163.a
Oeconomi inſtitutio, ſede Epiſcopali uacante, ad Capitulum pertinet. 149.a
Offerri Chriſtum in Miſſa non eſt idem, quod manducari. 110.b

Opera non grata ſine Chriſti uirtute. 31.b. abſque Dei gratia non poßunt iuſtificare, 32. a. non ſunt tantum ſigna & fructus, ſed cauſa augendæ iam adeptæ iuſtificationis. 35.a
Operantibus bene uſque in finem promittitur uita æterna. 31.b
Oratoria ab Epiſcopis uiſitantur. 11.a. deputata ad Miſſarum celebrationem. ibidem
Ordinatio ab ipſo Epiſcopo facienda, 123.a. quibus præſentibus habenda, 124.b. in digniore eccleſia, adhibitaq; diligenti Epiſcopi inquiſitione. ibid.
Ordines maiores. 123.b. 125.a. minores. 80.b. 123.b. 125.a. 125.b. 127.b.
Ordines ſacri duo eodem die nõ conferuntur. 126.a. quibus & quando conferendi, 123.b. ætas ſingulis præſcripta, 125.b. eorum functiones reſtituendæ, eorum nomina. 118.b
Ordinis ſacris doctrina, 118.a. Canones. 119.b
Oſtiarius. 118.b. 127.a
Ouium munus erga paſtores. 166.a
Pœnitentia, Sacramentum; 76.a. eius inſtitutionis neceßitas. 66. b. differentia cum Baptiſmo, 67.a. partes, & fructus. 68.a
Pœnitentiarius in cathedrali. 144.a
Parochiæ nouę, 104.a. collapſæ reſtituendæ. 105.a *quando transferantur, ibid. quando uocabunt, quo modo prouidendum, 150. b. ſi tenues ſunt. remedium. 152.a.*
Parochi officium in benedicendis nuptijs, 135. a. in Catechesi

techeſi exponenda, 143. b. in ſacris eloquijs explanandis, 150.b. ſi pauper, a quibus alendus. 176.a
Paruuli ad Eucharistiæ perceptionem non obligantur. 101.a
Paruulorum Baptiſmus. 42.b. communio. 99.b
Paſtores non relinquant ſuum gregem, ut alijs præſint. 83.a
Paſtoris munus, 36.b.61.a.83.a.139.a.140.a
Patrini quid polliceantur. 42.b
Peccantes publicè ſunt palam corripiendi. 143.b
Peccatum mortale. 31.a 35.b.68.b. originale. 18.b. ueniale. 29.a. 35.a
Penſiones. 177.a. pro ſeminario, 129.a. quando imponendæ cathedralibus, aut parochialibus. 147.b
Perſeuerantiæ donum. 30.a.34.b. 35.a
Petrus, princeps Apoſtolorum. 29.b.66.b.73.a
Pictura quid erudiant. 156.b
Pluralitas beneficiorum. 149.b.150.a
Plurales cathedrales, & plura curata qui obtinent, qua pœna puniantur. 43.b.44.a
Pœna temporalis non ſemper tota dimittitur. 30.b.72.b.78.a
Pontificalia. 38.b. 80.a
Pont. eſt prouidere Eccleſiis de paſtoribus, cum non reſident. 37.b
Pontificis Max. ſumma auctoritas. 43.a.27.a. 190.b
Pontifex cauſas Epiſcoporum graues terminat, & cognoſcit. 63.b.142.b
Pont. Max. ſuprema auctoritas in Eccleſia, qui grauio
ra cri-

ra crimina ſibi reſeruat. 72.a
Pontifex Concilium ſuſpenſum reuocat. 89.b
Põt. abſoluit eos, qui, ob bona Eccleſiaſtica occupata, ex communicantur. 147.a
Pont. prouidet de Calicis conceſsione. 117.b
Pont. auctoritate aſſumpti Epiſcopi, legitimi ſunt. 120.b
Pont. legitimas cauſas abſentiæ Epiſcoporum in ſcriptis approbat. 121.b
Pont. de promouendis Epiſcopis habet approbationem Synodi prouincialis. 139.a
Pont. prouidet Eccleſię in creatione Cardinalium. ibidem.
Pont. munus eſt ſollicitudo uniuerſæ Eccleſiæ. 140.a
Pont. cauſa extra curiam quibus committat. 142.b
cui reſeruatur ſententia diffinitiua. 143.a
Pontifex quo modo prouidebit eccleſiis tenuium redditum. 147.a
Põtifex prouidet reſignãtibus plura beneficia. 156.a
Pont. quas cauſas iudicat auocare &c. 153.a
Pontifice inconſulto, nihil nouum, aut hactenus in Eccleſia inuſitatum decernatur. 157.b
Põt. commẽdatis eccleſiis præficiet Regulares. 165.b
Pont. utitur conſilio Cardinalium in adminiſtratione Vniuerſalis Eccleſiæ. 167.b
Pontifici obedientia præſtanda eſt. ibidem
Pont. curat, quando Patriarchæ, & cęteri uolunt ueni re ad Synodum prouincialem. 168.a
Pont. curat Vniuerſitates, quæ uiſitandæ ſunt. ibidem

Pont.

Pont. curat de adiutorijs diſponendis. 171

Pont. cognoſcet perſonas deſignatas ad cauſas in partibus. 175.a

Pōtifici deferēda eſt cauſa Epiſcopi cōcubinarij. 197.a

Pont. ſua auctoritate ſtatuet de abuſibus, circa uſum Indulgentiarum ortis. 181.b

Pont. D. N. Pius hoc ſacrum Concilium confirmauit 185.a

Præbendas obtinentium reſidentia. 146.a

Præcedentiæ controuerſia in Regularibus dirimatur. 162.b

Prædeſtinationis diuinæ arcanum myſterium. 29.b

Prædicationis munus præcipuū Epiſcopi, 142.a. *qui item per ſe ſeu per alios hoc munus præſtare tenentur*, 22.a. *quo modo & quando præſtandum.* 122.b

Prælatorum eccleſiæ officium. 28.a

Presbyter, quid ſignificet apud B. Iacobum. 75.a 79.a

Presbyterorum ætas, 125.b. *quales ordinandi.* 129.a

Priorum, & Prioriſſarum electio. 157.b

Priuilegia ſunt cauſæ multarum turbationum. 144.b

Profesſionem fidei qui facere teneantur. 149.a 145.b.

Promouendi ad cathedrales, 113.b. *ad minores Ordines.* 125.b

Proponentibus legatis, & c. quomodo intelligantur hæc uerba. 154.a

Protonotarij. 144.b

Prouinciale Concilium. 140.b

Purgato-

Purgatorium, 36.a. de eo doctrina. 155.a
QVadrageſima tempus. 71.a
Quæſtiones difficiles ſecludantur a popularibus concionibus, 155.a. ſimiliter inutiles. 143.b
Quæſtores eleemoſinarij prædicare prohibentur. 106.a
tolluntur. ibidem.
Quarta funeralium. 176.a
RAptores, & raptæ. 137.a
Rebaptizari non licet. 42.b
Rectores. 147.b.148.a.150.b.180.a
Regreſſus tolluntur. 171.b
Regulares quo modo ordinandi, 126.a. non prędicent, contradicente Epiſcopo, 142.b. qua ratione uitam inſtituere debeant. 157.a
Regularium beneficiorum collatio emendata. 83.b
Reliquia Martirum & aliorum ſanctorum. 157.b
Reſeruationibus fructum quando non grauandæ eccleſiæ. ibidem.
Reſeruationes mentales nemini conceduntur. 147.b
Reſidentia. 37.a.37.b.121.a.121.b.122.a
Reſidentia, lege ſuperius Abeſſe. & Curati.
Reſidere negligentes, ſalutis propriæ immemores ſunt. 37.a
Reſidere cogantur curati inferiores cum obtinent beneficia, quę requirunt perſonalem Reſidentiam. 37.b
Reſidere, & per ſe ipſos curam exercere ualentibus perſonis conferantur beneficia inferiora, pręſertim curata. 43.b
Reſidentia cum intermittitur, quid faciendum. 91.b

Reſidere

Reſidere negligentes, præter reatum peccati mortalis, pro rata temporis abſentiæ, fructus ſuos non faciunt. 122.a
Reſidentiæ decretum tam ſub Paulo III. quam ſub Pio IIII. in Concilijs prouincialibus publicandum eſt, ne aboleatur. 122.b
Reſidentia quando facilè præſtatur. 180.a
Reſignatio beneficiorum. 150.b.167.b.177.b

S

Sacramenta ſeptem, 39. b. neceſſaria ad ſalutem. 41.b. a Chriſto inſtituta, 36.b. gratiam continent 40.a. aliud alio dignus, 39.b. eorum uis non amittitur, miniſtrorum peccato mortali 40.b. in ijs conficiendis miniſtrorum intentio, ibid. non omnibus illa adminiſtrare licet, ea ſunt cauſæ inſtrumentales iuſtificationis, 26.b. eorum efficacia. 27.a
Sanctionales. 161.b
Sanctorum inuocatio. 155.b
Satisfactio peccatorum neceſſaria, 30. b. eius fructus, 72.b. opera. 73.b
Scholaſteriæ quibus conferendæ. 130.a
Sedis Apoſtolicæ in omnibus ſalua auctoritas. 34.a 180.b
Seminarium Clericorum. 127.a
Senenſe Concilium. 88.a.97.b
Simoniaca labes prohibetur. 102.b.112.a.148.b
Societatis Ieſu Clericorum religio. 163.a
Subdiaconi, 118.b. qui ordinandi. 26.a. eorum ætas. ibidem.

Suffragia fidelium pro animabus defunctorum. 155.a
Superſtitio quid ſit, 111.b. *tollenda eſt in cultu ſanctorum.* 156.b. *& in alijs.* 155.b
Symbolum fidei. 14.a
Synodus diœceſana. 140.b.151.a.168.a
Synodus prouincialis quotannis celebranda. 140.b
diœceſana. ibidem
TAbernas Clerici uitent. 146.b
Tempora, quibus nuptijs prohibentur. 138.a
Teſtes contra Epiſcopum quales. 63.b
Teſtium numerus in Matrimonio. 134.b
Timore ſalus comparanda. 30.a.33.b.69.a
Titularium Epiſcoporum licentia correcta. 80.b
Toletanum Concilium. 13.a
Tonſura. 102.a.118.b.127.b.128.a. *prima quibus non conferuntur.* 123.b
Traditiones Apoſtolorum. 19.b.24.b.27.a.73.b. 96.a.108.b.109.a.110.a.118.b
Translatio ſimplicium beneficiorum. 104.a
Tranſubſtantiatio. 57.a
Turnorum lucra. 148.b
VAgantes non facile ad matrimonium admittantur. 137.a
Velum moniale. 164.b
Veſtitus Clericorum. 146.a
Venationes Clerici fugiant. ibidem
Vicariæ. 146.b
Vicarij quando in beneficijs curatis conſtitui debeant. 38.a.41.a.104.b

Viſitandi

Viſitandi ius quæcunque pia loca, eſt epiſcopi. 115.b
Viſitatio. 140.b.141.a.141.b.144.a.144.b
Viſitationem qui finis. 141.a
Viſitatio Reliquiarum. 157.a
Vnctio extrema cur inſtituta. 74.b. *eſt uerum Sacramentum.* 78.b
Vniones. 44.a.44.b.83.b.47.a
Vniuerſitatibus indulta conceſſa. 152.a
Vocem in capitulo habere. 114.b.158.a
Vota regularium, 157.b. *Monialium.* 164.b
Vxores plures habere, Chriſtianis non licet. 132.b

Xyſti IIII. decretum de conceptione Beatæ Virginis. 20.b

FINIS.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

PIVS EPISCOPVS SERVVS ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus, & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti pater miſericordiarum & Deus totius conſolationis, qui reſpicere dignatus eccleſiam ſuam ſanctam, tot procellis, & tempeſtatibus agitatam, atq. uexatam, & grauius in dies laborante, apto tãdem et ſubuenit optatoq́. remedio ad plurimas, et pernitioſiſſimas hæreſes extirpandas ad corrigendos mores, & reſtituendam eccleſiaſticã diſciplinam ad pacem, & concordiam Chriſtiani populi procurandam indictum iampridem in ciuitatem Tri-

dentiam œcumenicum, & generale Concilium piæ memoriæ Paulo III. prædeceſſore noſtro, et ſeſſionibus aliquot habitis captum fuerat ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem urbem reuocatum poſt alias ſeſſiones celebratas uariis impedimentis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerit. Itaq. diutius intermiſſum fuerat, non ſine maximo mærore piorum omnium, cum quotidie magis eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ reginen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus ſicut Paſtoralis ſolitudo monebat diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi adiuti pio ſtudio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Roma. Imperatoris electi, aliorum Chriſtianorum Regum, Rerũ publicarũ, ac Principum tandem conſecuti ſumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare deſtitimus quodq. à patre luminum aſſidue precati ſumus, Cum. n. eam in urbem undiq. ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet noſtris conuocata literis, & ſua etiam ipſorum pietate excitata. Epiſcoporum, & aliorum inſignium Prelatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia præter plurimos alios pios, & ſacrarum literarum ſcientia diuinique, & humani Iuris cognitione preſtantes uiros præſidentibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicæ Legatis uobis adeo Concilij liberali fauentibus, ut etiam de rebus Sedi Apoſtolicę proprie reſeruatis

ſeruatis liberum ipſi concilio arbitrium per literas ad Legatos noſtros ſcriptas ultro permiſerimus quæ de ſacramentis, & alijs rebus quæ quidem neceſſariȩ uiſȩ ſint tractanda, diffinienda, & ſtatuenda reſtabant ad confutandas hæreſes, ad tollendas abuſus, & emendandos mores a ſacroſancta Synodo ſumma libertate diligentiaq. tracta, & accurate, ac mature admodum diffinita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus rebus perfectis Concilium tanta omnium qui illi inter fuerunt concordia peractum fui ut conſenſum eum planè a domino effectum fuiſſe conſiteri idque in noſtris adque omnium oculis ualde mirabile fuerit pro quo tam ſingulari Dei munere ſupplicationes ſtatim in Alma hac Vrbe indiximus quæ magna Clerici & populo pietate celebratȩ fuerint, laudaſque & gratias diuinæ maieſtati merito perſoluendas curauimus, cum eiuſmodi Concilij exitus ſpem magnam, & prope certam attulerit fere, ut maiores in dies fructus ad eccleſiam ex ipſius decretis conſtitutionibusq. proueniant. Cum autem ipſa ſancta Synodus pro ſua erga Sedem Apoſtolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum ueſtigijs inhærens, decretorum ſuorum omnium quæ noſtro, & prȩdeceſſorum noſtrorum tempore facta ſunt confirmationem a nobis petierit decreto de ea re in publica ſeſſione facto nos ex Legatorum literis prius, deinde poſt rediũ eorum ex ijs quæ

Synodi nomine diligenter retulerunt poſtulatio
ne ipſius Synodi cognita, habita ſuper hac re, cũ
uenerabilibus fratribus noſtris ſanctæ Romanæ
Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura,
Sanctique Spiritus, in primis auxilio inuocato
cum ea decreta omnia Catholica & populo Chri-
ſtiano utilia ac ſalutaria eſſe cognouiſſemus ad
Dei omnipotentis laudem de eorundem fratrum
noſtrorum conſilio, aſſenſu in conciſtorio no-
ſtro ſecreto illa omnia, & ſingula auctoritate
Apoſtolica hodie confirmauimus, & ab omni-
bus Chriſti fidelibus ſuſcipienda, ac ſeruanda eſ-
ſe decreuimus. ſicut harum quoque literarum te
nore ad clariorem omnium notitiam confirma-
mus,& ſuſcipi obſeruariq. decernimus. Manda-
mus autem in uirtute ſanctæ obedientię, & ſub
pœnis a ſacris Canonibus conſtitutis aliusq. gra-
uioribus, etiam priuationis arbitrio noſtro infli-
gendis, uniuerſis, & ſingulis uenerabilibus fra-
tribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, &
aliis quibuſuis Eccleſiarum Prȩlatis, cuiuſcunq;
ſtatus, gradus, ordinis, et dignitatis ſint, etiam ſi
Cardinalatus honore prefulgeant, ut eadem de-
creta, & ſtatuta in eccleſiis ſuis, Ciuitatibus, &
Diœceſibus, in iudicio, & extra iudicium diligen-
ter obſeruent, & a ſubditis quiſque ſuis ad quos
quomodolibet pertinent inuiolabiliter faciant
obſeruari, contradictores quoslibet, & contuma-
ces per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſti
cas,

eas, etiam in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſita compeſcendo: inuocato etiã, ſi opus fuerit brachij ſæcularis auxilio. Ipſum uero cariſsimum filium noſtrum Imperatorem electum, cæterosq; Reges, Reſpublicas, ac principes Chriſtianos monemus, & per uiſcera miſericordiæ domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, ut qua pietate, Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio diuini honoris, & populorum ſuorum ſalutis cauſa pro ſedis quoque Apoſtolicæ, & ſacræ Synodi reuerentia ad eiſdem Cõcilij exequenda, & obſeruanda decreta Prælatis; cum opus fuerit auxilio, & fauore ſuo adſint, neq; aduerſantes ſane, ac ſalutari concilij doctrinæ opiniones a populis ditionis ſuę recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad uitandum præterea peruerſionem, & confuſionem quæ oriri poſſet ſi unicuique liceret prout ei liberet in decreta Concilij commentarios & interpretationes ſuas edere; Apoſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam eccleſiaſticis perſonis cuiuſcunque ſint ordini, conditionis, & gradus, quam laicis quocunque honore ac poteſtate præditis, Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus eccleſiæ, alijs uero quicunque fuerint ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat ullos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, ullumve omnino interpratationis genus ſuper ipſus Concilij decretis

quocunq; modo edere, aut quicquam quocunq. nomine, etiam ſub pretextu maioris decretorũ corroborationis, aut executionis aliove quæſito colore ſtatuere. Si cui uero in eis aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum fuiſſe eamq; ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere uiſum fuerit, aſcendat ad locorum quem dominus elegit, ad Sedem uidelicet Apoſtolicam omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus, tam reuerenter agnouit: Nos enim difficultate, & controuerſias ſi quæ ex eis decretis ortæ fuerint nobis declarandas, & decidendas quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati ſicut ea de nobis merito confiſa eſt omnium prouinciarum neceſsitatibus ea ratione quæ commodior nobis uiſa fuerit prouidere. Decernentes nihilominus irritum, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis auctoritate ſcienter, uel ignoranter contigerit attemptari. Vt hæ autem ad omnium notitiam perueniant, neve quis excuſatione ignorationis uti poſsit. Volumus, & mandamus, ut hæ litteræ per aliquos curiæ noſtræ Curſores in baſilica Vaticana principis Apoſtolorum, & in eccleſia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut miſſarum ſolemnibus interſit congregari ſolet palam, & clara uoce recitentur, & poſtquam recitatæ fuerint ad ualuas earum Eccleſiarum, Itemq; Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito

 campi

campi Floræ affigantur ibiq; ut legi, & omnibus innoteſcere poſſint aliquantis per relinquantur. Cum autem inde amouebuntur relictis de mores ibidem exemplis in Alma urbe ad impreſſionem traduntur quo commodius per Chriſtiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari poſſint tranſumptis quoq; earum quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta ſubſcriptave, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint fidem ſine ulla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſeruationis, uoluntatis mandatorum, & decretorum infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romæ Apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ, Milleſimo, Quingenteſimo, Sexageſimo tertio. Septimo Kal. Februarij. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Ego Pius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego F. Card. Piſanus Epiſcopus Oſtien. Decan.
Ego Fed. Car. Caſius Epiſcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus Epiſcopus Tuſculan.
Ego A. Car. Farneſius Vicecan. epiſ. Sab.

Ego R. Card. S. Angeli Maior pœniten.
Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael. Card. Saracenus.
Ego Io.B. Cieada Car. S.Clem.ſſ.
Ego Scipio Cardin. Piſarum.
Ego Io. Cardinalis Romanus.
Ego F.M.G. Cardin. Alexandrinus.
Ego Clemens Card. Aracæli.
Ego Io. Card. Sabellus.

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

Ego F.C. Pacieccus y de to.
Ego M.A.C. Amulius.
Ego Io. Franc. Car. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromeus.
Ego M.S. Card. Conſt.

Ego Alph. Car. Geſualdus.
Ego Hip. Car. Ferrar.
Ego Franciſcus Card. Gonzaga.
Ego Gui. Aſc. Diac. Card. Cam.
Ego Vitellotius Cardin. Vitellius.

H. Cumyn.

Ioannes Triuiſanus Patriarcha Venetiarum.

Victor de Mapheis curiæ Patriarchæ Venetiarū Cancellarius Mandato ſubſcrip.

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

SVPER DECLARATIONE TEMporis ad obſeruanda Decreta Sacri œcumenici, & generalis Cõcilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERuorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad ſacrorũ Cõciliorũ decreta ac Canones, auctoritates, atque cõfirmatio Apoſtolicę ſedis & debet, & ſolet accedere, Ita ſi qua ſup eis exorta ſit dubitatio, eiuſdẽ ſedis iudicio, et declaratione tollenda eſt. Ad aures noſtras peruenit multos eſſe qui dubitẽt ex quo tempore cœperint decreta ſacri generalis Concilij Tridentini ad reformationem & ius poſitiuum duntaxat ſpectantia eos ad quos pertinent obligare, illa præſertim qua tempora certa præſtituunt ad prouinciales diœceſanaq; Synodos celebrandas, ac ſacros ordines ſuſcipiendos, ad religionem

religionem profitendam, ad parochiales eccleſias, aliaq; beneficia eccleſiaſtica quæ eiuſdem Cõcilij decretis retineri prohibitum ſit reſignanda, & ad complures huiuſmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iuſq; poſitiuum tatum ſpectantes quæ obſeruari, aut euitari debeant. Nos itaque ut omnis controuerſia dubitatioq; tollatur. Motu proprio eam rem prout rationi iuri, & æquitati conuenire cenſuimus, duximus declarandam: Nam et ſi ipſius Concilij decreta etiam de uenerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, et aſſenſu in Conſiſtorio noſtro ſecreto confirmata a nobis fuerunt ſub finem Menſis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc ſanctam ſedem obſeruari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateq; imprimendis neceſſario conſumptum fuit, & iure etiam communi ſancitum eſt, ut Conſtitutiones nouæ uim non niſi poſt certum tempus obtineant, æquum nobis, & iuſtum uiſum eſt, prædicta decreta omnia ad dictã reformationem iusq; poſitiuum duntaxat ſpectantia a Kal. Maij proxime præteriti omnes obligare cœpiſſe, neque poſt eam diem excuſationem cuiuſquam, quod ea ignorauerint, admittendam, atque ita apoſtolica auctoritate declaramus, ac definimus, et ab omnibus iudicari debere mandamus, atque ſtatuimus, Decernentes irritum, & inane, ſiquid ſecus a quoquam quacunque dignitate, au-

ctoritate,

ctoritate, & poteſtate prædito contigerit judicari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, alijsq; in contrariũm facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominũ liceat, hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romę apud Sanctum Petrũ Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo quingenteſimo Sexageſimo quarto: quintodecimo Kal. Auguſti.

Pontificatus Noſtri Anno quinto.

Fœd. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Ceſarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo Quarto, indictione ſeptima, die uero uigeſima, mēſis Iulij. Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris, & domini noſtri domini Pij diuina pronidentia Papæ quarti, anno quinto. Retroſcriptæ literæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in ualuis Baſilicarum principis apoſtolorum de urbe, & ſancti Ioannis Lateranē. Necnon Cancellariæ apoſtolicæ, & in Acie Campi Floris. Per nos Iacobum Carra. Et Iulium Parinum prælibati S. D. N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

Ad usum [illegible]

265.696

912

C. 55 Hanc punctis vix bulla nec

C. 13 Non tibi [illegible] [illegible]

Quel ch'è ciò che fu già d'altrui, et sarà non so di
cui, tanto sei pensoso che 'l mio giorno mangia,
25 et so per Dio

[illegible]

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

[illegible]

LABOR. RESTAURO
A. Lombardi
1972